

HÃY NÓI VỚI CON RẰNG "CON GIỎI LẮM"

Chìa khóa vàng mở cánh cửa tâm hồn trẻ

• NGUYỆT MINH *(Biên soạn)* •

HUONGTHUY BOOKSTORE

NXB DÂN TRÍ

MỤC LỤC

Lời nói đầu

Với con trẻ việc cha mẹ biết cách quan tâm, khích lệ, khen ngợi đúng lúc, đúng chỗ có một vai trò vô cùng quan trọng trong hình thành tính cách trẻ, thúc đẩy những hành vi tốt ở trẻ, nhưng ngược lại nếu không biết cách thì không những không mang lại những kết quả tích cực mà còn mang lại những kết quả trái chiều làm hỏng tính cách trẻ, khiến trẻ trở thành tự cao tự đại, đó cũng chính là điều cuốn sách "Hãy nói với con rằng con giỏi lắm" muốn gửi gắm tới các bậc làm cha mẹ.

Thông qua các ví dụ minh họa gần gũi, cuốn sách nêu ra các cách làm thế nào khích lệ, động viên trẻ, giúp trẻ tự tin hơn vào chính bản thân mình, vào những điều tốt đẹp mà trẻ có được. Điều này giúp hình thành cho trẻ suy nghĩ: Thành công có được không phải do tài năng, may mắn mà do sự cố gắng, nghiêm túc và công sức do trẻ cố gắng mà có. Với suy nghĩ tích cực đó, trẻ mới biết cách vươn lên trong cuộc sống. Cuốn sách thực sự là chìa khóa vàng mở cánh cửa tâm hồn trẻ.

CHƯƠNG I
THẾ GIỚI CHƯA BIẾT ĐẾN LÀ CON CÁI CHÚNG TA
NĂM XUNG ĐỘT LỚN TRONG GIÁO DỤC GIA ĐÌNH

XUNG ĐỘT DO KỲ VỌNG - KỲ VỌNG QUÁ CAO SẼ KHIẾN TRẺ VÔ VỌNG

"Chị Tri Tâm phải không? Con gái tôi nhận được phiếu báo điểm ở trường đại học, chỉ thiếu mất mấy điểm, bị trượt mà đã uống thuốc ngủ tự tử, bây giờ đang cấp cứu trong bệnh viện, tôi biết làm sao đây?"

Đó là ngày báo điểm thi Đại học của con gái, một bà mẹ đã gọi vào di động của tôi. Trong điện thoại, cô ấy khóc không thành tiếng.

"Đừng khóc nữa, từ từ nói tôi xem, rốt cuộc đã xảy ra chuyện gì?"

Tim tôi lại thắt lại bởi hai ngày trước, có 2 em học sinh phổ thông vì không thi đậu vào trường Đại học mình mong muốn, đã nhảy lầu tự tử, tin tức cũng do mẹ các em gọi điện thoại nói với tôi.

"Thành tích học tập của con gái tôi thường xuyên vào hạng ưu tú nên nó quyết tâm thi vào trường Đại học Bắc Kinh. Tôi và bố cháu cũng cho rằng điều đó chẳng có khó khăn gì. Nhưng khi nhận được kết quả, cháu bị thiếu mấy điểm và chỉ đậu vào một trường đại học bình thường khác."

"Trường đó cũng rất tốt mà!"

"Tôi cũng nói thế. Nhưng con gái tôi chẳng nói gì. Suốt ngày nó nhốt mình trong phòng, lên mạng nói chuyện với người khác. Một tối nọ, nó nói với tôi, nó ra ngoài một chút rồi về, nhưng rồi nó không về nữa..." - giọng người mẹ nghẹn ngào vì nước mắt.

"Về sau tôi mới biết, tối hôm đó cháu trang điểm rất kỹ càng, tay cầm hoa sen, ngồi ở công viên nhìn mặt trời lặn, khi mặt trời lặn rồi thì cháu cũng lấy thuốc ngủ đã thủ sẵn từ

trước để uống: "May mà được mọi người xung quanh phát hiện đã đưa đến bệnh viện".

"Xem ra con gái chị đã chuẩn bị từ trước. Phải chăng ý định tự vẫn của cháu có từ trước rồi?"- Tôi thăm dò.

"Đúng thế. Sau khi xảy ra chuyện, tôi phát hiện ra trong cặp con gái mình có nhiều sổ khám bệnh, do các bệnh viện khác nhau cấp, nhưng tình trạng bệnh như nhau: Đau đầu, mất ngủ, số thuốc ngủ kia là do cháu tích lũy được từ mỗi lần đi khám bệnh". "Tại sao tôi lại hồ đồ thế, tại sao lại chẳng biết chút gì về con gái? Bố cháu cũng hay nói với cháu: con gái có chuyện gì buồn mà không nói ra với bố?"

"Đừng trách mình vội, cũng đừng oán trách lẫn nhau, nhanh đến bệnh viện chăm sóc cháu. Chỉ hỏi về tình trạng sức khoẻ, đừng hỏi nguyên nhân, để cháu nghỉ ngơi đã"- Tôi khuyên.

Mấy hôm sau, bố mẹ cháu gái đã đến văn phòng tôi, khóc lóc nói với tôi: "Con gái tôi vừa tỉnh, nhìn thấy chúng tôi, câu đầu tiên đã nói: "Sao bố mẹ lại cứu con? Sớm muộn gì thì con cũng chết", làm tim chúng tôi tan nát. Con gái là tất cả của chúng tôi, nhưng đối với con gái tôi lại là đại học Bắc Kinh...

Ngay lập tức, tôi hiểu vấn đề nằm ở đâu, liền nói với họ: "Cả anh chị và cháu đều sai rồi. Sự nghiệp, cuộc sống, trách nhiệm của anh chị tại sao chỉ coi con gái là duy nhất? Còn tất cả của con gái là đại học Bắc Kinh, như thế không phải là tuyệt đối quá sao? Chỉ có một con đường thì chẳng phải ép mình đi vào đường cùng đó sao?"

Tôi nói với họ, khi con gái tôi lên đại học, tôi đã từng hỏi một giảng viên nữ của một trường đại học nổi tiếng toàn quốc: "Con gái nên chọn trường đại học nào?”.

Người giảng viên này nhấn mạnh với tôi:

“Đừng bao giờ kỳ vọng cao quá, bởi như thế thì sẽ dễ thất bại”. Cô ấy cũng kể, có một cô gái, học hành rất tốt, được người ta gọi là "người có 3 bộ óc". Vật lý, toán học, hoá học, đều được điểm tuyệt đối. Khi thi đại học bố mẹ cô cho cô thi vào trường đại học của tôi là trường điểm của cả nước, cháu không muốn thi, nhưng bố mẹ ép bằng được, nói để làm rạng danh cho tổ tông, thầy cô giáo cũng khuyên cô ghi danh đi thi, nói để làm vinh quang cho trường. Cô ấy đành thi vào trường tôi nhưng tính thường không ổn định, mẹ cô phải ở lại trường cùng cô rất lâu. Sau đó, trường tổ chức 3 lần thi, thành tích của cô đều trong số người giỏi nhất. Thế rồi cô ấy bị một áp lực tinh thần rất lớn, nhập trường được ba tháng, cô ấy đã nhảy lầu tự tử. Mẹ cô đến trường học đưa xác con về. Bà khóc hết nước mắt, vừa đi sau quan tài con vừa la: "Là do tôi hại con gái mình! Là do tôi hại con gái mình, vì sao lúc đầu tôi lại ép nó!".

Khi giáo sư kể chuyện này, tâm trạng rất xúc động: "Vì tham vọng vào trường Thanh Hoa, trường đại học Bắc Kinh... mà có biết bao nhiêu đứa trẻ đã qua đời? Chị không phải là chị Tri Tâm sao? Xin chị nói với những ông bố bà mẹ: Đừng kỳ vọng quá lớn vào con cái mình, với các đứa trẻ có tố chất không tốt thì tốt nhất đừng vào trường đại học điểm".

Trên con đường dài dặc của đời người, mỗi người đều có rất nhiều việc không như ý muốn. Người có tâm lý tốt thì tinh thần thoải mái, biết gạt bỏ nỗi buồn, như vậy là đã thành công, còn tâm lý kém, buồn phiền chồng chất, không thể gạt bỏ nỗi buồn phiền ra khỏi mình, như vậy là sự sụp đổ. Giống như một chiếc thùng gỗ, lượng nước của nó không phải do thanh gỗ dài nhất quyết định (trí tuệ) mà do thanh ngắn nhất quyết định (tình cảm).

Học sinh vào trường Đại học điểm đều phải đối mặt với các kỳ thi giống nhau, từ kỳ thi khó khăn đến các bài kiểm tra bình thường, từ các kì thi chính đến các bài kiểm tra nhỏ, điều đó làm ức chế tâm lý, người bình thường khó mà chịu nổi.

Mùa xuân năm 2004, tôi đi thăm một cô giáo đại học, cô ấy nói với tôi, trong lớp của sinh viên năm thứ tư mà cô dạy có một nam sinh trốn trong ký túc cắt cổ tay tự tử. Nếu một đứa trẻ cho rằng vào trường Đại học điểm là mục tiêu cuối cùng của mình thì kết quả có thể trở thành bi kịch như vậy đó.

Khi tôi kể những câu chuyện như vậy cho đôi vợ chồng nọ nghe, họ đã đầm đìa nước mắt.

"Thế chúng tôi phải làm gì bây giờ?". Tôi đưa ra cho họ 3 đề nghị:

1. Không được có cử chỉ trách móc con gái, cũng đừng an ủi quá mức, mà phải đối xử với con với thái độ bình thường, hiểu con và kiên trì nghe con thổ lộ tâm tình.

2. Khi con gái trở nên lạnh nhạt thì phải chỉ cho con hiểu giá trị của cuộc sống. Mẹ có thể kể cho con gái nghe những xúc cảm của mình khi mang thai, khi sinh con, cùng con nhớ lại những chuyện hồi con còn bé, để cho con được sống lại những phút giây tươi đẹp của tuổi thơ.

3. Khi con gái suy nghĩ vào vấn đề thì hãy nói với con, sinh mạng của chúng ta nằm trong tay chúng ta. Sinh mạng là số một, tiền bạc, tình yêu, đại học chỉ là số không, mất đi một trong những số không thì còn có hy vọng, mất đi số một thì tất cả đều không còn.

Khi đôi vợ chồng đó rời khỏi phòng tôi, thành phố đã lên đèn. Nhìn bóng họ tôi lại nghĩ đến Dư Lục, một đứa trẻ vị thành niên phạm tội, được giáo dục ở Hàng Châu.

Mùa xuân năm 2000, khi ấy Dư Lục vừa tròn 17 tuổi, vì không chịu nổi áp lực của cha mẹ, mất đi lý trí, cậu đã giết mẹ mình. Ngồi nói chuyện với cậu 100 phút, tôi hiểu rằng, vì sự kỳ vọng quá lớn mà tình yêu thương con của người mẹ đã bị hướng đi theo hướng khác, đã làm tổn thương trái tim đứa trẻ lương thiện và đã đẩy cậu đi theo hướng cực đoan.

Dư Lực bị tuyên án 12 năm tù giam. Ba năm trở lại đây, tôi đã đến thăm em 4 lần, lần nào cũng mua sách, quần áo cho em, lần nào cũng khích lệ em phấn đấu làm lại cuộc đời, cố gắng cải tạo, tương lai trở thành người có ích cho xã hội. Dư Lục mặc chiếc áo sơ mi màu đỏ tôi mua cho trong ngày thi vào đại học tại chức. Do có biểu hiện tốt, đã nhiều lần đạt được thành tích nên Dư Lực được giảm hơn 1 năm hình phạt.

Điều khiến tôi xúc động nhất là vào tháng 5/2003, tôi lại đến thăm cậu, cậu bé đã nói

với tôi: "Mấy hôm trước cô em đến thăm em, đã khóc và nói với em, hồi mẹ em còn sống, vì chuyện học hành của em mà bà đã nhiều lần khóc trước mặt cô, nhưng hồi đó cô em cũng thường xuyên khóc trước mặt em vì việc học của con trai mình, cô muốn nhờ em khuyên nhủ con cô chăm lo học hành để thi đỗ đại học. Bây giờ em mới hiểu, tất cả các bà mẹ trên thế giới này đều thương con cái mình như vậy".

Dư Lục khóc và tôi cũng khóc.

Điều khiến tôi buồn nhất là khi một đứa con trai mồ côi 17 tuổi cuối cùng hiểu được sự kỳ vọng của mẹ chính là tình yêu của mẹ đối với mình thì cậu ta đã vĩnh viễn mất mẹ.

Tôi hiểu được một đạo lý vô cùng đơn giản: Yêu và hận giống như hai mặt của một tờ giấy, yêu hoá thành hận nhanh như một cái chớp mắt, nhưng lại phải trả giá cả đời, thậm chí cả tính mệnh.

Ba năm trước, một đứa con trai giết chết mẹ mình, 3 năm sau, một đứa con gái tự sát, rốt cuộc vấn đề này là do đâu?

Điều khiến người ta lo lắng buồn phiền là những vụ án kiểu này năm nào cũng có, từ vụ tự sát hay con cái giết chết cha mẹ mình tuy không nhiều nhưng những đứa trẻ có tâm trạng nặng nề càng ngày càng nhiều. Những đứa trẻ lớn lên trong tâm trạng nặng nề đó tuy học đại học nhưng vẫn đầy tự ti là không thể tách mình ra được.

"Chị Tri Tâm phải không? Em bây giờ là đứa tự ti nhất trường. Em muốn tâm sự với chị...". Một em gái thi đỗ vào một trường ĐH ở Bắc Kinh bằng thực lực của mình đã gọi điện cho tôi, trong điện thoại, em vừa khóc vừa nói, chúng tôi đã trò chuyện hàng tiếng đồng hồ.

Em gái này thành tích học tập rất tốt, xếp thứ 6 trong lớp, vậy vì sao em lại tự ti đến thế? "Em lớn lên trong những trận đòn của bố mẹ. Khi thành tích học tập của em giảm sút thì bố em bắt em cởi quần ra và dùng đầu sắt của thắt lưng để đánh em đến khi chảy máu. Ông ta không cho em khóc nên em đành cắn răng nhịn. Có lần khủng khiếp nhất là mẹ em bịt miệng em để cho bố em đánh... Trong lòng em tràn ngập sự thù hận" - Em gái vừa nói vừa khóc. Trước mắt tôi xuất hiện bức màn mờ ảo của sự khủng bố.

"Về sau, em thi đỗ vào trường ĐH này của Bắc Kinh, nhưng em không thích ứng được nên thường xuyên nảy sinh xung đột với bạn bè... Em không hiểu được cảm giác của người khác, trong lòng em là một bức màn u ám. Sau khi em vào ĐH, bạn bè em nói với em rằng mẹ em rất kiêu ngạo. Em gọi điện về nói với họ rằng em đang rất căng thẳng. Mẹ em muốn em quên đi những việc đã qua. Những gì xảy ra trong quá khứ giống như một tảng đá ép lên ngực em, làm em không thể thở được. Trước mặt mọi người em không có cảm giác xấu hổ, trong lòng em rất yếu đuối nên vẫn thường dùng dao cứa vào cổ tay mình".

Nghe đến đây trái tim tôi cũng nhỏ máu. "Sắp tốt nghiệp rồi, em đang nghĩ gì?".

"Em muốn dỡ bỏ những gì đang đè nặng trong tim em".

"Em muốn thay đổi mình không?".

"Em muốn chứ, nhưng em không biết phải thay đổi thế nào".

"Có một câu rằng: "Người buồn cảnh có vui đâu bao giờ".

Rất nhiều khi, sự đau khổ và vui sướng của con người không phải do hoàn cảnh khách quan quyết định mà do trạng thái tâm lý, tình cảm của mình quyết định. Em xem cỏ cây mọc bên đường ấy, bị người ta dẫm đạp lên, nhưng chúng vẫn sống, vẫn gắng gỏi lên trên để đón nhận ánh sáng mặt trời, những giọt sương ban mai, vì thế nó có sức sống mãnh liệt hơn hoa lá ở trong phòng, mặc dù ở đó ấm áp hơn nhiều. Em như cỏ cây vậy, em có sức sống rất mãnh liệt".

Khi đó tôi biết em học Khoa Nuôi dạy trẻ nên đã động viên em: "Chị không biết gọi em là gì, chị gọi em là "Cây cỏ bé nhỏ". "Cây cỏ bé nhỏ" có trải qua mùa đông rét mướt thì mới cảm nhận được sự ấm áp của ánh nắng mặt trời, người đi qua sa mạc càng cảm nhận được ngọt ngào của nước. Chị tin nếu em là cô giáo, nhất định em sẽ rất yêu trẻ, tôn trọng trẻ, chị hy vọng em có thể là cô giáo ánh dương, hết lòng chăm sóc, chiếu sáng cho các em".

"Cảm ơn chị Tri Tâm, em nhất định nỗ lực. Trong lòng em chưa bao giờ cảm thấy thoải mái như hôm nay".

Bình tĩnh nghĩ lại, tôi thấy em gái này còn hơn cả cây cỏ rất nhiều.

Mỗi khi nhận được những cú điện thoại như vậy, lòng tôi quả thực rất đau đớn. Tôi rất muốn nói với cha mẹ họ rằng: Rốt cuộc các người muốn gì? Muốn điểm số hay con cái mình? Muốn thành tích hay sự trưởng thành của con cái? Trong lòng các người chỉ có "Đại học, đại học và đại học", con cái các người đỗ đại học rồi, các người đã thoả mãn chưa, các người có biết các người đã mang lại sự đau khổ cho con cái mình, đến mãi mai sau sẽ còn ảnh hưởng sâu sắc đến sự phát triển bình thường của chúng. Các người gian khổ nuôi con cái của mình lớn lên, ngày đêm làm việc kiếm tiền nuôi con cái ăn học, rốt cuộc là vì lí do gì?

Đừng dựa vào lí do "là vì bố mẹ cũng muốn tốt cho con" để ép con cái mình. Ép trẻ thành rồng, rồng đâu chẳng thấy chỉ thấy giun đất. Giống như một nhà văn Pháp đã nói: "cho dù có gieo mầm tốt thì thu hoạch chưa chắc đã là quả ngọt".

MÂU THUẪN CỦA SỰ BAO BỌC - BAO BỌC QUÁ MỨC SẼ KHIẾN TRẺ TRỞ NÊN VÔ DỤNG

Một lần, tôi dẫn một đoàn hơn 30 em học sinh tiểu học của một thành phố lớn đến Khu bảo tồn khủng long tự nhiên ở thành phố Cát Ha Nhĩ thuộc địa phận Đan Đỉnh Hạc để cắm trại.

Bữa ăn sáng của ngày đầu tiên, tôi nhìn thấy một em học sinh nữ học lớp 2 đang ngẩn người nhìn quả trứng gà luộc, tôi vội đến bên hỏi: "Cháu không thích ăn trứng gà sao?"

"Cháu thích ăn" - Cô bé nói nhỏ.

"Thế sao cháu không ăn đi?"

"Quả trứng gà này không giống như quả trứng gà ở nhà cháu" - Cô bé mang nét mặt khó đoán.

"Cháu nói xem, quả trứng gà ở nhà cháu nó trông như thế nào?" - Tôi vô cùng tò mò hỏi.

"Trứng gà ở nhà cháu trắng, mềm, dễ cắn, còn quả trứng này cứng quá, cắn không được".

Nhìn kỹ, tôi mới hiểu ra, thì ra từ nhỏ đến lớn ở nhà cô bé chưa từng nhìn thấy quả trứng luộc còn nguyên, việc bóc trứng đều do người lớn bóc cho, cắt đôi rồi đặt trước mặt em, thảo nào em không biết bóc và trở nên ngây ngô như vậy.

Tôi hỏi mấy em học sinh bên cạnh cô bé: "Các em có biết trứng gà từ đâu mà có không?".

"Biết ạ, là từ trong tủ lạnh ra ạ!" - Bọn trẻ đồng thanh trả lời. Tôi suýt nữa lăn đùng ra ngất xỉu.

Hiện nay, rất nhiều ông bố, bà mẹ đã biến tình yêu của mình thành sự bao bọc quá đáng, can tâm tình nguyện làm bảo mẫu cho con mình, khiến cho con cái trở nên vô dụng.

Một ngày, tôi nhận được bức thư của một bảo mẫu một em học sinh tiểu học, học tại một trường điểm ở thủ đô. Thư viết: “tôi nhìn thấy trên bàn nhà chủ có một cuốn sách do chị viết với tiêu đề "Viết cho các bà mẹ trẻ", rất cảm động, và biết được rằng nếu chiều chuộng trẻ em quá mức nghĩa là đã hại chính chúng. Tôi cảm thấy mình đang hại đứa trẻ nhà chủ. Vì có tôi, cô gái 10 tuổi của nhà này chẳng biết làm việc gì, đã học lớp 4 rồi, đi giải song tôi còn phải lau đít cho. Tôi nghĩ, nếu tôi mà lười biếng đi thì đứa trẻ này cũng chẳng làm được gì. Vì thế, tôi muốn trở về quê, làm một cô giáo tiểu học, bọn trẻ ở quê cần đến tôi hơn”.

Tôi lập tức gọi điện cho chị ta, trong điện thoại, chị ta biết tôi chính là chị Tri Tâm đã xúc động phát khóc. Tôi khuyên chị không nên nóng vội, nói với cô ấy, cô ấy đi thì cũng không thể cải thiện tình trạng vô dụng của đứa trẻ bởi nhà chủ vẫn có thể tìm một cô bảo mẫu khác mà có khi cô bảo mẫu mới lại không bằng cô ấy. Sau đó, tôi đưa ra một số cách giúp cho trẻ có được tính tự lập.

Ở thành phố, có biết bao nhiêu cô bảo mẫu hoặc có bao nhiêu người giống như bảo mẫu, bao bọc trẻ em, đã khiến chúng trở nên ngây ngô vô dụng.

Thực ra, kiểu bao bọc quá mức đối với bản thân bọn trẻ khiến chúng cũng thấy phản cảm, rất nhiều em đã không hài lòng với kiểu bao bọc quá đáng ấy. Các em thường tìm đến tôi để thổ lộ sự phiền phức của sự yêu chiều đó: Các em liên tiếp yêu cầu "chị Tri Tâm"

chuyển lời đến các ông bố bà mẹ là "Hãy bớt đi một chút sự yêu thương đối với con!".

Một học sinh lớp 3 đã viết cho "Chị Tri Tâm" một bức thư, trong thư có viết:

Mẹ ơi, để con hết lòng hết sức học tập, nên bình thường có việc gì mẹ cũng không khiến con làm. Mỗi khi đến ngày lễ tết, con rất muốn giúp mẹ một chút việc nhà, nhưng mẹ luôn nói: "Không cần con làm, chỉ cần con cố gắng chăm lo học hành thì coi như là đã giúp đỡ mẹ rồi". Có một chủ nhật, mẹ đi chợ mua thức ăn về, con đã rất vui muốn giúp mẹ nhặt rau, mẹ lại nói: "Con để xuống đấy! Tuần sau đi thi có nhiều điểm tốt là được rồi". Trong lòng con hiểu rằng, là mẹ đang trách con không đạt được danh hiệu đứng đầu trong kỳ thi lần trước. Con ném bó rau xuống, chạy về phòng mình khóc một cách đau đớn.

Mẹ ơi, mẹ chăm lo cho sự nghiệp học hành của con gái mình đúng là "hy sinh tất cả". Nhưng mà, mẹ biết không? Con đã mong muốn mẹ hiểu con gái mình biết bao nhiêu, con vô cùng mong muốn mẹ đừng "quan tâm" đến con giống như là bảo mẫu biết bao nhiêu, đứng vào địa vị của con, mẹ hãy lấy kinh nghiệm sống phong phú của mình dẫn dắt con, để con có thể đối mặt với thế giới rộng lớn mà phấn đấu, mà vươn lên và trưởng thành chứ đừng thương con kiểu như vậy...".

Những lời gan ruột của cô gái đã nói lên tiếng nói trong lòng của biết bao nhiêu những đứa trẻ khác.

Việc các ông bố, bà mẹ bao bọc con mình một cách quá đáng khiến trẻ như bị vây hãm. Một trường tiểu học của huyện Hà Bắc tổ chức một cuộc chạy maraton cổ động với chủ đề "bay tới thế kỷ mới", phụ huynh học sinh đứng hai bên đường còn đông hơn cả học sinh. Họ không ngừng hét to hết sức: "Đừng chạy, đi từ từ thôi!", "Ăn có tiêu không, nếu ăn không tiêu thì sớm chạy ra đi!", "Đừng cố quá sức mình, chạy không nổi để bố lái xe đèo con!".

Từ trong đám trẻ, vọng ra các câu trả lời: "Ai nhờ bố đến, bố về đi!", "Phiền quá đi mất! Bị người ta cười vào mũi cho kia kìa!", khi về đích, các em nói với phóng viên: "Kiểu yêu thương như thế thật khiến bọn cháu không thể chịu nổi".

Vậy mà kiểu tình yêu "Không thể chịu nổi" vẫn xảy ra thường ngày.

Một lần, tôi dẫn bọn trẻ ở thành phố đi cắm trại ở núi Gà Trống - Tín Dương - Hà Bắc với chủ đề "Em yêu thiên nhiên". Một bà mẹ là phóng viên lo rằng con trai mình là một cậu bé đã học lớp 4 tự mình tắm sẽ không sạch, nên đã đến trại của em với ý định tắm cho con trai. Tất cả các em học sinh giật mình như lũ chim bị động vội vàng chạy trốn, còn con trai của chị thì hét to: "Mẹ ra khỏi đây đi, mẹ thật đáng ghét!" Người mẹ rất buồn: "chẳng phải ở nhà con toàn do mẹ tắm cho sao, có gì đâu mà con lại sợ hãi cơ chứ? Cô ấy không biết rằng hành động của mình đã khiến con trai mình mất mặt trước các bạn nam học sinh khác.

Con gái của người dẫn chương trình nổi tiếng Kính Nhất Đan cũng tham gia cắm trại, nhưng em ở khu trại, không cùng ở với mẹ. Một ngày, Kính Nhất Đan đến khu cắm trại thăm con gái, khi về cô ấy nói với tôi: "Tôi nhận được sự từ chối quyết liệt! Con gái tôi nói,

làm sao giữa ban ngày ban mặt mẹ lại đến chỗ con ở!".

Mặc cho những người làm cha làm mẹ chúng ta muốn bao bọc con cái mình đến mực nào, thì mỗi đứa trẻ cũng là một cá thể độc lập, có ý thức độc lập mãnh liệt, chúng sẽ xem kiểu "quan tâm quá mức" ấy của chúng ta như là một việc làm mất lòng tự trọng của chúng.

Trên diễn đàn Hiệu trưởng các trường Đại học quốc tế, một thầy hiệu trưởng đã kể một câu chuyện như sau: Một sinh viên mới nhập học, mẹ của cậu đã đánh số sẵn ở nhà cho những bộ quần áo của cậu, ngày nào mặc bộ nào, viết một cách rất rõ ràng. Một ngày nọ, trời đột nhiên trở lạnh, người sinh viên nọ cứ mặc quần áo đúng theo thứ tự đánh số của mẹ mình, nên chỉ mặc một bộ quần áo mỏng, kết cục cậu là bị cảm do nhiễm lạnh. Cậu rất không hài lòng, bèn gọi điện trách móc mẹ mình: "Tại sao hôm nay mẹ lại cho con mặc bộ đồ này?". Bà mẹ hối lỗi nói: "Mẹ rất xin lỗi, mẹ không biết hôm nay trời trở lạnh".

Mùa khai trường năm 2003, ở trường đại học Nam Kinh xuất hiện hai "Nhân vật thời sự". Một người là nam sinh tên Vương Kỳ đã đạp xe đạp mấy nghìn cây số từ thành phố Ngân Xuyên - Ninh Hạ đến trường đại học ghi danh, đã nhận được sự hoan nghênh nhiệt liệt của sinh viên trong trường. Bố của Vương Kỳ từ lúc con còn nhỏ đã đưa con trai đi du lịch bằng xe đạp, lần này Vương Kỳ thi đỗ vào trường Đại học Nam Kinh đã lấy chiếc xe đạp của mình đạp đến trường ghi danh, lúc đầu, ông bố còn chút lo lắng, nhưng trước sự kiên quyết đến ngoan cố của Vương Kỳ cuối cùng đành để con trai "tự bay".

Một "Nhân vật thời sự" khác là một học sinh nữ, mẹ của em là chủ tịch của một huyện nọ, người mẹ này đã đích thân "hộ giá" con mình đến trường, lại còn mang theo hai cô gái trẻ để làm "bảo mẫu cao cấp" cho con gái mình. Bà mẹ này vừa đến đã chê cơm nhà trường nấu không ngon, ngày 3 bữa sai hai cô giúp việc đến nhà hàng đặt cơm cho con gái, tối bà đến ký túc để ngủ cùng con. Người quản lý ký túc thấy ngứa mắt, bất bình nói: "Đây là ký túc sinh viên chứ không phải là vườn trẻ". Người mẹ này lúc rời khỏi trường học đã để lại cho con gái 3 vật chủ yếu: Thứ nhất, điện thoại di động, thứ hai, máy tính xách tay, thứ ba: máy nghe nhạc. Bà mẹ tỏ ra chăm sóc con gái một cách quá đáng như vậy đã làm ảnh hưởng xấu đến con gái, thêm vào đó cô gái vốn có bản tính kiêu ngạo, luôn tạo khoảng cách với mọi người, sau khi vào trường luôn rầu rĩ không vui cũng không bộc lộ cảm xúc. Có thể tưởng tượng được, cuộc sống sau này cô gái đó có thể gặp phải những khó khăn gì. Khi cô gái tạo khoảng cách với các bạn học, khi cô không thể tự mình lo cho bản thân mình, khi cô lúc nào cũng cảm thấy tự ti thì trong lòng cô ấy hận không phải là ai khác mà chính là người thương yêu cô nhất: Mẹ của cô.

Bây giờ con cái của chúng ta đa số là tự lập, "sinh con trai sợ nhất là học những cái xấu, sinh con gái sợ nhất là bị hại", bố mẹ hận một nỗi không thể lúc nào cũng kè kè bên con mình nhưng không ý thức được hết sự tổn thương ngày nào cũng dễ dàng xảy ra.

Tiếng chuông cảnh báo với tất cả chúng ta: Bao bọc trẻ quá mức thì càng dễ khiến con bị tổn thương. Bố mẹ quan tâm đến con mình thực sự thì cần phải buông con ra để con có thể kinh qua mưa giông, nhìn ra thế giới chứ đừng nên cứ "khoá" con bên mình.

An toàn của con gái luôn là điều khiến cha mẹ bận tâm, cần phải dạy cho con mình ý thức tự bảo vệ và rèn luyện bản lĩnh.

Đối với trẻ em là nữ, cần phải dạy trẻ "8 điều không nên":

1. Đừng tham rẻ, đừng dễ dàng nhận đồ của người khác;

2. Đừng đi với người lạ, vùng ngực và vùng bụng dưới không được cho người khác sờ vào;

3. Không được đeo chìa khoá nhà trên cổ mà phải giấu chìa khoá một nơi kín đáo, không được để người khác nhìn thấy.

4. Tan học là phải về nhà ngay, không được đi chơi la cà, tốt nhất đi thành một nhóm bạn đông.

5. Nếu trên đường xảy ra bất cứ việc gì (như bị uy hiếp, bắt nạt...) thì đều phải kể cho bố mẹ, không được giấu.

6. Một mình ở nhà phải khoá cửa cẩn thận, có người lạ gõ cửa thì không được mở.

7. Bị người xấu chặn đường ngăn lại thì phải kêu to "cứu với", không được sợ.

8. Có người giữa đường đuổi theo thì phải chạy về hướng có đông người, đừng hốt hoảng.

Đối với các em gái đã trưởng thành, phải dạy cho chúng "bốn điều phải học":

1. Phải học cách phòng vệ, đề phòng bị người khác xâm hại cơ thể.

2. Học cách từ chối. Trước sự cám dỗ mê hoặc thì cần phải dùng lý trí để từ chối.

3. Học cách phân biệt. Với những việc không đúng, bạn hãy học cách phân biệt.

4. Phải học cách kìm nén. Đối với những xung đột sinh lý trong mình, bạn cần phải biết kìm nén.

Nếu con gái bị xâm hại sinh lý, cha mẹ không nên vì sĩ diện mà nuốt hận vào lòng mà cần phải nhờ đến pháp luật bảo vệ con mình. Có câu chuyện được vạch trần ra ánh sáng khiến các bậc phụ huynh không thể không đau lòng, một thầy giáo tiểu học nhưng không bằng loài cầm thú đã công nhiên cưỡng dâm mấy chục em học sinh nữ, nhưng những em gái bị hại và phụ huynh các em do sợ bị trả thù và xấu mặt mình đã không dám lên tiếng, kết quả là gã thầy giáo kia càng ngày càng làm càn, đã đám cưỡng dâm mấy em học sinh nữ ngay phía sau bục khán đài khi đang có diễn thuyết. Cuối cùng, có một vị phụ huynh mạnh dạn đứng lên tố cáo và vì thế đã lôi gã thầy giáo kia ra trước ánh sáng pháp luật.

Nhà nước đã ban bố "Luật bảo vệ trẻ em" và "Luật dự phòng việc phạm tội của trẻ vị thành niên", các bậc cha mẹ nên cố gắng đọc. Bảo vệ con cái dựa vào cái gì? Đấy chính là luật pháp.

Thông thường, khi nói tới vấn đề bảo vệ trẻ em đại đa số mọi người đều nghĩ đến các

em gái, thực ra bố mẹ không thể không quan tâm đến các em trai.

Trong số các cuộc điện thoại gọi đến "Đường dây nóng Tri Tâm" và các bức thư gửi cho "chị Tri Tâm", thì các em trai còn nhiều hơn các em gái. Do xã hội, gia đình và nhà trường quan tâm đến các em gái nhiều hơn nên các em trai nếu có vấn đề hay khó khăn gì thường khó tìm được lời giải đáp hoặc sự giúp đỡ. Rất nhiều cha mẹ của các em trai thiếu sự hiểu biết cần thiết đối với sự phát triển của trẻ, không thể giúp đỡ chúng kịp thời, xảy ra vấn đề là lúng túng không biết làm gì, hình thành nên nhân tố "không bình an" trong sự trưởng thành của các em trai.

Vậy cha mẹ nên quan tâm đến con trai như thế nào?.

Điều mà bố mẹ lo lắng nhất đó là khi con trai mình tan học thì bị các em trai khác lớn tuổi hơn trấn đồ.

Đã từng xảy ra một câu chuyện như sau: Một em học sinh nam đến trường đã đi một đôi giày trị giá hơn một nghìn nhân dân tệ do mẹ em mua từ Mỹ về, vừa ra khỏi cổng trường thì em bị kẻ khác chặn lại.

"Tháo giày ra cho tao đi hai ngày! Mày kiếm đâu ra đôi giày đẹp thế?" - Một cậu trai lớn hơn lườm lườm vừa nói vừa cởi đôi giày cũ của hắn rồi ném cho em học sinh nam kia.

Em học sinh nam không muốn nhưng cũng chẳng dám nói câu nào đành tháo giày ra.

Rất nhiều đứa trẻ bị kẻ khác cướp đồ, chấn tiền, nguyên do nếu không phải vì mặc đẹp thì cũng do có nhiều tiền. Một đồng nghiệp nói với tôi, ở các nước như Singapore hay Nhật Bản đều có các quy định về ăn mặc cho học sinh rất nghiêm khắc: Tất cả các học sinh đều phải mặc đồng phục đến trường, không được mang bất cứ loại trang sức nào. Như vậy, trong các em học sinh sẽ không có hiện tượng phân biệt giàu nghèo, cũng giảm thiểu được các nhân tố dẫn đến cướp giật.

Ở đây, tôi muốn nhắc nhở các ông bố bà mẹ, đặc biệt là những gia đình có điều kiện kinh tế, đừng để cho con cái mình có cảm giác hơi trội hơn các bạn khác về tiền, hãy để con cái mình có được cảm giác của một đứa trẻ bình thường, đấy không phải là ngược đãi con cái mà là tạo cho con cái một không gian sống an toàn.

XUNG ĐỘT CỦA SỰ YÊU THƯƠNG - YÊU THƯƠNG QUÁ MỨC SẼ KHIẾN TRẺ VÔ TÌNH

Rất nhiều các ông bố bà mẹ, các thầy cô giáo gọi điện hay đến văn phòng của tôi khóc lóc, than thở về sự vô tình của trẻ.

Một bà mẹ nói, bình thường tôi quan tâm con trai mình nhất mực, nhưng con trai tôi lại rất lạnh lùng với tôi. Hôm sinh nhật tôi, bạn bè tôi gọi điện thoại đến nhà tôi. Lúc đó tôi không có ở nhà nên con trai tôi nhận điện thoại, bạn bè tôi nói với nó: "Hôm nay là sinh nhật mẹ cháu đấy". Con trai tôi lạnh nhạt nói: "Sinh nhật mẹ cháu thì liên quan gì đến

cháu!". Nghe lại những lời này, tôi quả thực đau lòng vô hạn. Mỗi khi sinh nhật nó, tôi mua cho nó hết thứ này đến thứ khác, lẽ nào nó đã quên?.

Một cô công nhân bị mất việc, biết con trai thích ăn tôm nên đành cắn răng ra chợ mua tôm về, làm xong bày ra bàn rồi nhìn cậu con trai ăn ngấu nghiến còn bản thân mình thì không dám đụng đũa. Khi nhìn thấy con trai đã ăn xong cơm, bà mẹ nhịn không nổi bèn gắp một con tôm còn sót lại.

"Không được đụng đến!". Đứa bé 13 tuổi nói, "Đó là của con!".

Người mẹ này khi kể lại câu chuyện mà nước mắt đầy mi. Một người mẹ gia đình khá giả, thấy con gái tiêu xài hoang phí bèn nói với con gái: "Con đừng vội tiêu tiền thế, tiền của bố mẹ sau này cũng là tiền của con mà".

Ai ngờ đứa con gái nghe xong bèn trợn tròn mắt, nghiêm giọng nói với mẹ: "Con nói cho mẹ biết, từ mai trở đi, mẹ phải tiêu tiết kiệm thôi, số tiền này đều là của con đấy!".

Một sinh viên của một gia đình nghèo khó, về nhà đòi cha mẹ đưa tiền để tiêu vặt, cha mẹ nói: "Nhà chúng ta đâu có nhiều tiền, tiền con đi học bố mẹ còn phải đi vay mượn người ta". Đứa con đã lạnh lùng nói: "Không có tiền thì sao bố mẹ còn sinh con ra!".

Có một người mẹ ở Quảng Châu, vì con trai, vì chồng đã bỏ công việc vốn dĩ đang rất triển vọng của mình để ở nhà phục vụ chồng con, ngày mưa cũng như tháng nắng đều đạp xe đưa con đến trường, rồi làm thuê những công việc lặt vặt để cho chồng có thời gian trau dồi thêm trình độ. Sau khi người chồng tốt nghiệp, thành công đồng nghĩa với có tiền, thế là ông ta bỏ rơi vợ mình, đã thế còn mang cả con trai đi luôn. Đứa con trai thành đứa trẻ có tiền, được đi học ở trường quý tộc. Người mẹ nhớ con bèn dốc hết tiền mua một bộ quần áo mới rồi đến trường thăm con, cậu con trai thấy mẹ, chê mẹ ăn mặc "nhà quê" nên nói với bạn học rằng đó là người bà con ở quê. Cậu con trai mong ước một cách hết sức vô lương tâm: Giá như mẹ mình đã qua đời, nếu không sẽ không nhận mẹ là mẹ nữa. Người mẹ khóc đến cạn nước mắt, đau xé ruột gan. Bà không hiểu, vì sao trên đời này lại có đứa con vô tình vô nghĩa đến thế, bản thân mình không biết đã phạm phải sai lầm gì mà lại chịu sự trừng phạt như vậy? Mười mấy năm trời yêu thương, chở che cuối cùng lại nhận được sự báo đáp vô tình vô nghĩa như vậy sao?.

Vậy, những đứa con khi vừa sinh ra đã không có tình thương với người khác sao? Không. Vậy thì nguồn gốc của hội chứng "Mất đi tình thương yêu" là ở đâu? Là do sự "Quan tâm quá độ" "Yêu thương quá nhiều" của cha mẹ đã tạo nên sự tự tư, tự lợi, luôn nghĩ đến mình của con cái, khiến cho trong mắt con cái chỉ thấy mỗi bản thân mình mà không còn nhìn thấy người khác.

Có người đã tiến hành một thí nghiệm: Bắt một con ếch thả vào trong nước nóng, con ếch theo bản năng sẽ lập tức nhảy ra ngoài chạy trốn, nhưng bắt một con ếch cho vào trong bình nước lạnh rồi dùng cồn đốt phía dưới bình nước cho nước nóng dần lên, con ếch ở trong bình cảm thấy rất thoải mái, dần dần quen với nước ấm cuối cùng là bị luộc chín mà không biết sao lại bị chết. Thông điệp mà câu chuyện đem lại như lời người chuyên gia nói chính là ở chỗ: "Yêu quá mức cũng giống như thù hận sâu sắc vậy, việc yêu thương, chăm

sóc thái quá khiến người ta dễ nảy sinh sự phản kháng, mà điều đó thì lại rất phổ biến trong các gia đình chỉ có một mẹ một con."

Có một câu chuyện đã từng gây chấn động rất nhiều người đó là sinh viên Lưu Hải Dương đã tạt axit làm bị thương mấy chú gấu. Mọi người không thể nào lý giải nổi vì việc làm đó đến một đứa trẻ đang học tiểu học cũng khó có thể tha thứ được thì tại sao một sinh viên đại học lại có thể hành động như vậy?

Tôi không có cơ hội tiếp xúc với Lưu Hải Dương nhưng qua rất nhiều bài báo thì biết được rằng cậu sinh ra trong một gia đình thiếu vắng người cha. Trong nhà Lưu Hải Dương có 3 người: Mẹ cậu, bà cậu và cậu. Khi cậu vừa ra đời, cha mẹ cậu đã ly dị nhau, cậu cũng chưa hề biết mặt cha mình. Người mẹ dồn toàn bộ tình yêu, tâm huyết cho con trai, luôn mong muốn con mình có thể thi đỗ vào một trường đại học danh tiếng. Tình yêu của người mẹ giành cho cậu con trai có thể nói là đã lên đến tột đỉnh. Lưu Hải Dương từ bé đã được mẹ rất mực nâng niu, bao bọc. Sáng sớm mấy giờ dậy học bài, tối học bài đến mấy giờ... tất cả đều do mẹ cậu lo lắng cắt đặt. Từ khi Lưu Hải Dương học trung học, tối nào cậu cũng mười một, mười hai giờ mới được đi ngủ. Vì thiếu vắng người cha, nên cậu cũng chưa bao giờ dám đi ngược lại những ước nguyện của mẹ mình. Con người khác biết đi xe đạp từ rất sớm chỉ có mỗi Lưu Hải Dương là không biết đi. Lên trung học, cậu là người duy nhất trong lớp không biết đi xe đạp bởi mẹ cậu sợ cậu bị tai nạn nên không cho cậu học đi xe. Có một lần mẹ cậu phải đi công tác, dặn cậu ở nhà ăn hết bánh bao trước rồi mới ăn đến bánh ngọt, mấy hôm sau bánh bao bị mốc, mà cậu cũng không dám ăn bánh ngọt mà tiếp tục ăn bánh bao bởi vì bánh bao chưa ăn hết. Từ nhỏ đến lớn, tất cả những gì con cần phải làm thì bà mẹ đều thay con làm hết khiến cho khả năng thích ứng với cuộc sống của Lưu Hải Dương rất kém. Lên đến năm thứ 4 đại học rồi mà cậu vẫn còn mang quần áo bị dơ về cho mẹ giặt. Một bạn học của cậu nói: "Trong trường, quần áo Lưu Hải Dương mặc trên mình lúc nào cũng có một sự cố nào đó, lúc thì cài cúc lệch, lúc thì cavat nửa ở trong nửa ở ngoài...". "Khi học quân sự, cậu không thắt dây balô khiến cho đồ đạc ở trong rơi ra ngoài hết". Có một lần, khi cậu đi trong khuôn viên trường, do không cẩn thận nên húc đầu vào cột điện chảy cả máu, cậu cứ đứng đó không biết làm thế nào, mãi đến khi bạn bè giục cậu mau đến phòng y tế thì cậu mới đi.

Lưu Hải Dương đã sống một cuộc sống cực kỳ thụ động như vậy, không thể tự mình làm được bất cứ điều gì, thế nhưng thành tích học tập của cậu lại rất khá, cậu đã đạt được 620 điểm và đỗ vào một trường đại học danh tiếng toàn quốc.

Bạn bè của Lưu Hải Dương đều nói, Lưu Hải Dương là người vâng lời một cách thái quá đến mức mất đi cả ý chí của mình. Lúc còn bé, câu cửa miệng của cậu là: "Mẹ bảo...", khiến những người hàng xóm đã đặt cho cậu biệt danh là: "Mẹ bảo...". Trong vòng kiểm soát nghiêm ngặt của mẹ, Lưu Hải Dương chưa bao giờ có được cơ hội để phát triển, hoàn thiện cá tính của mình. 21 tuổi đầu, cậu mới chỉ 2 lần tự mình nắm quyền chủ động: Một lần là khi ghi danh thi đại học, cậu đưa ra ý kiến muốn thi vào khoa sinh học nhưng mẹ cậu lại muốn con trai mình thi vào khoa điện tử, cuối cùng, cậu cũng vứt bỏ đi mong muốn của mình để vào khoa điện tử theo ý mẹ; lần thứ hai là hắt axit vào lũ gấu, cậu vốn không có dã tâm muốn làm cho bọn gấu bị thương, chỉ là cậu nghe nói xúc giác của gấu rất nhạy cảm nên muốn thử xem sao. Do vậy, cậu đã đổ axit vào bình và vứt vào chuồng gấu ở Sở thú Bắc Kinh khiến cho 6 chú gấu bị thương nặng.

Lưu Hải Dương bị khép tội cố ý gây thương tích động vật quý hiếm, khiến cho dư luận dấy lên làn sóng quan tâm tới sự lành mạnh trong tâm hồn của thanh thiếu niên. Trong "Kỳ họp về sự lành mạnh trong thanh thiếu niên" do Bộ Y Tế tổ chức, giáo sư Đường Đăng Hoa ở Viện nghiên cứu các bệnh về thần kinh thuộc trường Đại học Bắc Kinh đã phân tích: "Tính cách con người khi bị dồn ép nặng nề sẽ dẫn đến sự căng thẳng muốn bùng nổ, những người có cá tính bị kiềm chế quá mức cuối cùng sẽ dẫn đến những khiếm khuyết trong tâm hồn, tình trạng của Lưu Hải Dương cũng vậy, làm gấu bị thương tích hay khiến con người bị thương tích cũng là do nguyên nhân này gây ra".

Là người mẹ đơn độc, mẹ của Lưu Hải Dương do muốn bù đắp tình yêu thương của người cha cho con mình, sự tan vỡ của gia đình có thể làm cho con mình bị tổn thương nên đã gắng lòng lo lắng mọi sự. Nhưng bà lại không hề nghĩ được rằng, chính bởi vì bà giành cho con mình một tình yêu cực đoan như vậy đã khiến cho tâm hồn của con trai mình trở nên lạnh lẽo. Bà trước sau chỉ chú ý đến việc làm thế nào để con trai mình học hành tiến bộ mà không để ý đến thế giới tình cảm của con. Sau khi xảy ra chuyện "Gây thương tích cho gấu", điều bà quan tâm không phải là tình hình thương tật của lũ gấu, cũng không phải sự bất thường trong tâm hồn và tinh thần của con trai mình mà là việc học của con trai mình có bị ảnh hưởng hay không. Điều đó quả thật khiến cho mọi người cảm thấy đau lòng.

Tất cả các bà mẹ trên đời này đều yêu thương con cái mình, nhưng không phải ai cũng yêu thương đúng cách. Một người mẹ từng nói: "Tấm lòng người mẹ luôn luôn nhân từ, nhưng tình yêu thương nhân từ đó cũng phải biết cách thể hiện, nếu không biết cách thể hiện thì sẽ dẫn đến phản tác dụng." Yêu thương, quan tâm một cách thái quá thì sẽ vô tình tước đoạt đi những sự phản kháng cần thiết trước những khó khăn, vướng mắc đang đầy rẫy trong cuộc sống. Những đứa trẻ như thế từ bé chỉ biết hưởng thụ mà không biết cống hiến, trong lòng chỉ có mỗi bản thân mình mà không hề có người khác, thế giới tình cảm chỉ chú ý đến bản thân mà không bao giờ thèm quan tâm đến mọi người.

Xét cho cùng, con người sống trên đời có 2 nhu cầu cơ bản: Một là nhu cầu vật chất, hai là nhu cầu tinh thần. Không ít các bà mẹ, đối với nhu cầu vật chất của con mình có thể đáp ứng không hạn chế nhưng lại rất bàng quan với nhu cầu tinh thần của con, kết quả là không những khiến bản thân mình luôn không thỏa mãn, ức chế, đau khổ mà còn làm khô cằn thế giới tình cảm của con, thậm chí còn dẫn đến sự thiếu hụt trong sự hình thành nhân cách của chúng, khiến chúng khi bước ra xã hội luôn luôn tạo ra khoảng cách với mọi người xung quanh, xấu hơn nữa là có người còn đi vào con đường lệch lạc, lầm lỗi.

Con cái là chiếc gương soi rọi cha mẹ mình. Con cái làm nảy sinh vấn đề gì thì căn nguyên của vấn đề rất có thể là từ bố mẹ mà ra.

MÂU THUẪN TRONG QUAN HỆ GIA ĐÌNH - CAN THIỆP QUÁ MỨC SẼ KHIẾN CON CÁI BẤT MÃN

Trên đời này khó hiểu nhất chính là thế giới nội tâm của con cái, cuộc sống thay đổi, thế giới thay đổi, trẻ em cũng thay đổi, con cái nhiều khi có rất nhiều điểm không tương đồng với chúng ta.

Hiểu được trẻ quả thật là một việc rất khó.

Một lần, tôi cùng Chủ tịch Uỷ ban Thanh niên thành phố đến một trường tiểu học để cùng trò chuyện với hơn 30 em học sinh, chúng tôi nói chuyện về chủ đề: "Xã hội trung lưu". "Trong tâm tưởng các em, một gia đình trung lưu là một gia đình như thế nào?" - Tôi hỏi.

"Mua toàn đồ chất lượng hảo hạng ạ".

"Mua xe hàng hiệu ạ! Nhà em phải mua xe Toyota".

"Nghỉ mát tốt nhất là đi Bali, đến miền nhiệt đới!".

"Em hy vọng mình có một phòng riêng. Một phòng thật rộng, nhưng cửa vào thì lại thật hẹp để chỉ mình em có thể chui lọt thôi chứ bố mẹ thì không thể vào nổi để họ không săm soi em cả ngày".

"Em muốn treo giường lên ngọn cây, như thế để em đỡ phải nghe lời cằn nhằn của bố mẹ em".

"Bố em rất thích động viên em, nhưng bố lại thường vắng nhà, còn mẹ thì hay bới móc mà lại còn ở nhà thường xuyên. Chỉ cần hai người đổi công việc cho nhau là được rồi".

"Em muốn phát minh ra một loại thuốc để khi mẹ em uống vào chỉ nói toàn những lời hay mà không nói những lời khó nghe thôi".

"Em muốn lắp một máy nghe trộm trong phòng bố mẹ em, để xem sau lưng em họ nói gì về em".

"Em muốn học được cách tàng hình...".

Học sinh nam học sinh nữ tranh nhau nói, tôi nghe mà đầu óc ong ong. Nhóm em học sinh này đều được sinh ra trong gia đình có điều kiện về kinh tế, trong số đó một phần năm gia đình có ô tô riêng.

Mong muốn của trẻ em ngày hôm nay đã bị người lớn chúng ta vô tình bỏ qua. Nhìn từ góc độ thế giới vật chất thì thu nhập gia đình họ đã vào dạng trung lưu, nhưng nhìn từ góc độ của thế giới tinh thần thì rõ ràng tâm hồn chúng đang lâm vào tình trạng "đói khát". Chúng hy vọng được hiểu, được tin yêu, được khẳng định mình. Điều chúng thiếu không phải là sự giáo dục mà là thiếu hụt sự quan tâm mang tính nhân văn; điều chúng mong muốn không phải là sự hưởng thụ vật chất mà là sự kết nối đầy hiểu biết với tâm hồn chúng.

Một bà mẹ nói với tôi: "Khi con trai tôi học trung học thì cứ đi học về là nó nhốt mình trong phòng không ra ngoài. Tôi vừa vào phòng thì cháu nói với tôi: "Mẹ ra ngoài ngay đi". Nếu tôi không ra ngoài thì cháu lập tức đi ra."Người mẹ này không sao hiểu được tại sao đứa con mình nuôi từ nhỏ đến lớn lại trở nên xa lạ đến thế?

Một người là chủ tịch hội phụ nữ Thành phố nói với tôi: "Con trai tôi vốn rất ngoan, không hiểu sao vừa lên trung học thì mỗi ngày đi học về cháu đã chui luôn vào trong phòng mình, đóng cửa lại, ngoài cửa còn treo một tấm biển ghi: "Xin đừng làm phiền. Cảm ơn vì đã hợp tác", tôi rất giận, tôi quan tâm đến nó như thế, sao nó lại nỡ chặn tôi bên ngoài phòng nó như vậy".

Tôi hỏi chị ta: "Có phải là chị can thiệp quá sâu vào cuộc sống của con không?", cô ấy thừa nhận chỉ cần con trai thoát khỏi tầm kiểm soát của cô ấy thôi là cô ta không thể yên tâm được.

Hiện tượng này vô cùng phổ biến. Việc nảy sinh mẫu thuẫn trong giao tiếp giữa con cái và cha mẹ ngày càng sâu sắc.

Con cái càng lớn thì người lớn càng không yên tâm và không tin tưởng. Một số bà mẹ còn nghe lén điện thoại, xem trộm nhật ký, thậm chí còn dùng người giúp việc trong gia đình mình làm do thám để can thiệp vào đời sống của con. Con cái rất dị ứng đối với những chuyện này.

Một lần, tôi đến trường tiểu học Vĩnh Ninh - Thành phố Tây An để tham dự cuộc nói chuyện với các em học sinh. Một em trai học lớp 4 hỏi tôi: "Mẹ em xem trộm nhật ký của em thì có đúng không?".

Tôi hỏi em: "Sao em biết là mẹ xem trộm nhật ký của em?".

Em học sinh nam nói: "Em vốn biết mẹ em thường đọc trộm nhật ký của em, nhưng em không tìm được chứng cứ". Tiếp sau đó em kể câu chuyện như sau:

Một ngày nọ, em viết một đoạn nhật ký: "Mẹ ơi, sáng hôm nay con nhìn thấy tóc trên đầu mẹ có sợi bạc, có phải mẹ vì con mà mỏi mệt phải không? Mẹ ơi, mẹ nhất định phải giữ gìn sức khoẻ của mình nhé! Để thể hiện tấm lòng thương yêu mẹ, con xin trân trọng kẹp sợi tóc bạc của mẹ vào cuốn sổ nhật ký này của con".

Tối hôm đó, người mẹ lại tiếp tục đọc trộm nhật ký của con trai mình, đọc được những dòng con viết đã vô cùng cảm động. Khi nhìn thấy câu cuối cùng "con xin trân trọng kẹp sợi tóc bạc của mẹ vào cuốn sổ nhật ký này của con", bà tìm mãi mà chẳng thấy sợi tóc bạc đâu liền nghĩ rằng có khi mình đã làm rơi mất bèn nhổ một sợi tóc bạc trên đầu mình kẹp vào cuốn sổ nhật ký của con trai.

Ngày hôm sau, cậu con trai mở nhật ký ra nhìn thấy sợi tóc bạc bèn nói với mẹ: "Mẹ, mẹ lại lén đọc nhật ký của con rồi!".

Mẹ đáp: "Mẹ không đọc, chẳng phải sợi tóc bạc đó đang được kẹp trong cuốn nhật ký của con đấy thôi?".

Cậu con trai cười đáp: "Mẹ bị bắt quả tang rồi nhé, con chẳng kẹp sợi tóc bạc nào vào trong sổ cả, sợi tóc đấy là do mẹ tự kẹp vào".

Tôi nghe câu chuyện, cảm thấy cậu bé này thật đáng yêu, mẹ cậu còn đáng yêu hơn. Tuy nhiên, cái "đáng yêu" này của bà mẹ đối với một đứa trẻ đã học trung học thì lại thành "đáng ghét" rồi.

Một bà mẹ của một em học sinh lớp 6 đã tố khổ với tôi: "Con gái tôi từ khi lên trung học đều cất tất cả mọi đồ của mình vào tủ rồi khoá kín lại rất bí mật, đã thế chìa khoá lại luôn nhét trong túi quần nó. Một tối nọ, tôi đột nhiên nhìn thấy chùm chìa khoá trên bàn, tôi mừng vui khấp khởi, cầm chìa khoá chuẩn bị mở tủ của con gái. Bố cháu thấy vậy bèn nói, đừng làm thế, nếu để con gái biết được thì chắc không tha thứ cho em đâu. Thế là tôi nghĩ, thôi vậy, đừng lục đồ của nó nữa, bèn để chìa khoá vào nguyên chỗ cũ. Không ngờ ngày hôm sau, khi con gái tôi vừa thức dậy nó đã hét ầm lên: "Bố mẹ xem lén đồ của con rồi", tôi bình tĩnh: "đâu có", con gái tôi nói: "Đừng cho rằng con không biết, con đặt một cọng tóc lên trên chiếc chìa khoá, tại sao bây giờ lại không thấy đâu", tôi thở nhẹ ra một hơi, sau đấy trấn tĩnh lại và nói: "Không có thật mà", con gái tôi lấy chìa khoá ra mở tủ thì thấy đồ đạc bên trong chưa hề suy suyển gì bèn nói to: "Con xin lỗi, con nghi oan rồi, bố mẹ không xem đồ của con. Con nói cho bố mẹ biết chứ tất cả các đồ đạc của con đều được đánh dấu cả rồi!", bà mẹ này không nén được sự đau lòng nói: "Con gái tôi coi chúng tôi như đặc vụ vậy!".

Tôi nói với cô ấy: "Con trẻ đang tuổi ẩm ương này hay có những bí mật riêng của mình, chúng ta cần phải tôn trọng, cần phải duy trì và bảo vệ cho quyền tự do cá nhân của chúng, cho chúng một không gian tự do. Nếu chị không tin tưởng con thì sẽ khiến chúng có những phản cảm cực lớn, dần dần sẽ tạo ra tâm lý chống đối trong chúng".

Ở thành phố nọ có một đôi vợ chồng đều là những kiến trúc sư cao cấp, là một trong những nhân tài trong lĩnh vực xây dựng của đất nước, vì muốn cho con trai đi du học nước ngoài họ đã giám sát con mình rất chặt, rất ít cho con mình có những hoạt động tự do.

Cậu con trai rất buồn khổ, trong thời gian học đại học cậu có quen một cô bạn gái. Cô gái xuất thân từ gia đình công nhân, cuộc sống rất thanh đạm. Cô gái thường xuyên giúp đỡ cậu, ủng hộ cậu. Tình cảm của cậu con trai đã có nơi để chia sẻ nên cậu học hành cũng tiến bộ hẳn lên. Thế nhưng, sau khi người mẹ phát hiện ra thì kiên quyết không cho con mình qua lại với cô gái kia.

Một ngày, người mẹ chặn cô gái bên ngoài cổng trường, nói với cô: "Cô muốn kết bạn với con trai tôi à, đừng hòng, cô không xứng! Gia đình cô chỉ là một gia đình công nhân còn gia đình chúng tôi là phần tử trí thức cao cấp, con trai tôi lại sắp đi du học ở nước ngoài còn cô tương lai rồi cũng chỉ là một công nhân tầm thường, cô muốn quan hệ với con tôi sao, cô xem mình có được cái phúc phận đấy không?".

Cô gái tức giận đã cắt đứt quan hệ với cậu bạn trai của mình. Cậu con trai như bị giội gầu nước lạnh lên đầu đã căm hận tột độ. Ngày sinh nhật của cậu, người mẹ về nhà từ rất sớm, mua theo lỉnh kỉnh rất nhiều đồ ăn, rồi đích thân xuống bếp làm cho con một mâm cơm hết sức thịnh soạn. Ăn cơm xong, cậu con trai đột nhiên nắm lấy thắt lưng thít chặt cổ mẹ mình với ý đồ làm cho mẹ ngạt thở. Người mẹ giật mình sợ hãi, kéo chiếc thắt lưng cho nó đỡ thít vào cổ mình và nói: "Mẹ nuôi con lớn bằng ngần này, con mất hết lương tâm rồi".

Nghe câu nói này, lòng cậu con trai chùng xuống, nhưng câu tiếp theo của bà mẹ đã khiến cậu con trai xuống tay kết liễu đời mẹ mình, bà nói: "Con muốn gì mẹ đều có thể cho con!", vừa nghe câu đó, cậu con trai đã dùng hết sức mình thít chặt sợi dây da giết chết mẹ mình. Khi người cha trở về, cậu con trai cũng thít cổ cho cha mình đến chết, rồi nhét hai cái xác vào trong hai chiếc thùng gỗ, vứt ra ngoài xong, cậu ta ra đầu thú.

Trong thời gian thẩm tra vụ án, cậu con trai đau khổ nói với người điều tra: "Cháu đã lớn đến thế này rồi mà cứ như một con chó đi cầu xin sự bố thí vậy, cháu chưa từng được sống cuộc sống như một con người thực sự!".

Đây là một vụ án cực đoan, nhưng hiện tượng này cũng không phải là cá biệt. Những đứa trẻ lớn lên bằng sự ăn mày và bố thí đâu phải chỉ có mình cậu?. Nếu một đứa trẻ mỗi ngày đều phải tội nghiệp cầu xin cha mẹ mình: cho con một chút thời gian, con muốn đi chơi; cho con một ít tiền, con muốn mua một ít đồ; cho con một chút tự do con muốn ra ngoài đi đây đi đó... thì liệu tâm hồn có thể phát triển một cách bình thường hay không?.

Con người vốn là động vật bầy đàn, cần có xã hội, cần được giao tiếp vơi mọi người. Với những đứa trẻ đang trong giai đoạn ẩm ương thì nhu cầu có được không gian để phát triển càng mãnh liệt, luôn hy vọng những người xung quanh coi chúng như một người đã trưởng thành. Nếu lúc này, thầy cô và cha mẹ vẫn coi chúng như một đứa trẻ thì càng khiến cho chúng chán ghét và có tâm lý chống đối.

Ngày nay điều các ông bố bà mẹ không chịu nổi nhất là con cái mình không cùng tiếng nói chung với mình, cho nên khi xảy ra chuyện gì là ngay lập tức nổi trận lôi đình, phê bình, khiển trách thậm chí la mắng con.

Một cô gái vì chơi với một cậu bạn trai đã bị bố mình mắng là "đồ hạ đẳng". Thế là cô liền đưa vấn đề này lên trên diễn đàn "tuổi trẻ online" chuyên mục "diễn đàn tri tâm" với tựa đề: Căn cứ vào cái gì mà con gái chúng ta không thể chơi với con trai?". Vấn đề của cô đã gây ra một cuộc tranh luận rất gay gắt trên diễn đàn.

Có em nói: "Bố cậu có bị sao không vậy! Làm sao có thể nói con gái mình là hạ đẳng được cơ chứ?".

Có em nói: "Có người bố như thế thì thà không có còn hơn"

Có em còn nói: "Sao bố bạn quê thế! Xin mạo muội hỏi: bố bạn phải chăng cũng có chút hạ đẳng".

Đối với những đứa trẻ lứa tuổi ẩm ương có tâm lý chống đối, kiểu can thiệp thô lỗ này không những không đem lại tác dụng gì mà còn ngược lại còn khiến cho chúng yêu đương sớm hơn. Những xung đột va chạm giữa hai thế hệ cha mẹ và con cái thậm chí còn khiến con cái có cái nhìn méo mó đối với những tình cảm tốt đẹp xảy ra xung quanh mình. Đối với những đứa trẻ bước đầu tìm hiểu về tình yêu, đối với tình cảm giữa hai người khác giới, chúng thường tưởng tượng mông lung rất đẹp, các em rất trân trọng những tình cảm tốt đẹp ấy.

Thế nhưng thái độ của bố mẹ sẽ khiến chúng ngộ nhận rằng những tình cảm tốt đẹp mà thậm chí chúng có thể lấy cả sinh mệnh của mình để đổi lấy ấy rốt cuộc chỉ là đồ bỏ đi, xấu xí, bị người khác chế giễu và lên án. Điều này sẽ vô tình gây ra những sai lầm trong tình cảm, khi trẻ trưởng thành sẽ khiến chúng mất niềm tin vào tình yêu, vào tình cảm giữa hai người khác giới, thậm chí còn ảnh hưởng đến cuộc sống hôn nhân và gia đình của chúng.

Trưa một ngày nọ, một bà mẹ hớt hải tìm đến văn phòng tôi hốt hoảng nói: "Không được rồi, con gái của tôi yêu đương rồi. Con gái tôi mới học lớp 5 thôi, lần này thì đúng là xong rồi!".

Tôi nói: "Con gái chị mới học lớp 5 làm sao mà có thể nói đến chuyện "yêu đương" được?".

"Hôm qua tôi phát hiện ra trong cặp cháu có một bức thư tình!".

"Thư do ai viết? Viết như thế nào?".

"Là một cậu học sinh học kém nhất lớp cháu viết cho. Trong thư viết: Đừng xem tớ bây giờ như là một người học dốt nhất lớp, cậu cứ đợi mà xem, tớ nhất định sẽ đứng đầu lớp cho coi. Tớ yêu cậu!" - Người mẹ buồn bã nói.

"Viết hay thế!" Tôi cười nói, "Con gái chị thật là có sức hấp dẫn đấy, có thể khiến một cậu học sinh học kém nhất lớp hạ quyết tâm sẽ là người dẫn đầu. Nếu vì đất nước học tập thì nó chưa chắc đã có được sự quyết tâm cao đến vậy. Chị không việc gì phải lo lắng. Thế con gái của chị nói gì?".

"Con gái tôi cười nói: Mẹ ơi, nếu tất cả các bạn học đều không thích con gái mẹ thì mẹ có vui không?".

"Con gái chị nói rất hay, rất người lớn".

"Tự nguyện nói chuyện với chị vậy là đã thành công bước đầu!", Tôi cổ vũ người mẹ, "nếu tiếp sau đó chị nói: Con gái của tôi có thể làm cho một bạn nam giới quyết tâm nỗ lực, thật là giỏi quá "thì việc giao thiệp đã thành công rồi", Con gái sẽ cảm thấy mẹ thật tâm lý, như vậy mẹ càng trở nên gần gũi và có sức thuyết phục với con gái, về sau nếu xảy ra chuyện tình cảm gì thì con gái sẽ chẳng ngần ngại mà tâm sự với mẹ.

Cô bé này còn rất nhỏ, nhưng đã rất người lớn, nếu cha mẹ và thầy cô soi xét vấn đề bằng con mắt thông thường rồi ra sức ngăn cản thì sẽ khiến cho cô bé càng khép chặt cánh cửa tâm hồn mình.

Còn đối với các cậu bé mới lớn thì lại rất mong cha mình tiết lộ cho mình một ít "bí quyết".

Tôi quen một ông bố, anh ấy đã xử lý những điểm khác biệt giữa hai thế hệ với con trai mình một cách vô cùng khéo léo.

Ông bố này là Giám đốc Phòng Giáo dục của một huyện ở Hà Nam, con trai đang học trung học. Có một ngày, cậu con trai nói với bố: "Bố, trẫm đã gặp một người con gái: xinh đẹp, thông minh, học giỏi, trẫm có thể kết hôn với người con gái đấy không?".

Người bố đáp: "Được thôi, ngài đã chọn cô ấy, nhưng cô ấy có chọn ngài không?".

Cậu con trai tự hào đáp: "Đương nhiên là cô ấy cũng chọn trẫm".

"Thế thì tốt, ngài có thể làm cho một cô gái để ý đến, nghĩa là ngài rất tuyệt; ngài có thể để ý đến một cô gái nghĩa là thế giới trong mắt ngài đã được rộng mở, nếu trong tương lai ngài muốn ở lại huyện này để phát triển thì ngài hãy cùng cô gái ấy tiếp tục quan hệ, còn nếu ngài muốn ra thành phố lập nghiệp thì tính đến chuyện ấy ở thành phố trong tương lai; nếu ngài muốn ra thủ đô lập nghiệp thì ngài hãy tính chuyện ấy ở thủ đô; còn nếu ngài muốn lập nghiệp ở thế giới thì phải ra nước ngoài nói chuyện đó".

Cậu con trai nghe thấy bèn nói: "Thế thì con đợi thêm một thời gian nữa đã rồi hãy tính chuyện đó".

Người cha thông minh đã dùng cách lựa chọn, để con trai mình biết được việc quan trọng nhất của cuộc đời là gì.

Vậy tại sao các bậc cha mẹ không thay việc ép con trẻ, khống chế các mối quan hệ của chúng bằng mở rộng cửa, để con cái có thể tự do có các mối quan hệ kết bạn kết bè. Có một chuyên gia đã từng đặt câu hỏi, biến từ "yêu sớm" thành "luyện sớm" không phải là một cách tốt hơn hay sao?.

Giống như là thần nông trị thuỷ vậy, khơi cho dòng chảy còn hơn chặn nó lại.

XUNG ĐỘT CỦA SỰ SO SÁNH - TRÁCH MẮNG QUÁ NHIỀU SẼ KHIẾN TRẺ KHÓ XỬ

Tạp chí "chị Tri Tâm" đã tiến hành "điều tra tâm lý" tại 18 tỉnh thành trong cả nước. Trong bảng điều tra phát cho các em học sinh trung tiểu học đã đặt ra câu hỏi: "Nếu cha mẹ cho các em một thế giới để lựa chọn, em hy vọng nhất là đạt được điều gì?".

Trong 3671 em trả lời thì có đến 56.82% trẻ em hy vọng "Bố mẹ có thể nhìn thấy sự tiến bộ của em và khẳng định em"; 54.67% trẻ em thì hy vọng: "Bố mẹ đừng luôn miệng nói những trẻ khác giỏi hơn em".

Khi kết quả điều tra chưa có, chúng tôi vẫn nghĩ rằng "thời gian vui chơi nhiều hơn một chút" và "cho nhiều tiền tiêu vặt hơn" là hai vấn đề mà trẻ em chọn nhiều nhất, nhưng trên thực tế thì hai vấn đề đó lại được ít người chọn nhất, chỉ chiếm 23.54% và 11.11% mà thôi. Từ đó chúng ta có thể thấy, đối với con trẻ hiện nay, tâm lý muốn được chấp nhận, được đánh giá đúng mực còn mạnh hơn cả khát vọng tiền bạc hay vui chơi.

Trẻ em có khát vọng như vậy căn nguyên là bởi đã có lúc bố mẹ không nhận định, đánh

giá chúng một cách đúng đắn.

Trong những câu hỏi dành cho phụ huynh ở cuộc điều tra này, một vấn đề được đưa ra là: "Khi nói chuyện với con cái, ba câu nói bạn thích nhất là gì?". Kết quả cũng khiến chúng tôi giật mình: Nhiều người lớn đến từ các vùng miền khác nhau, nghề nghiệp khác nhau, điều kiện kinh tế khác nhau nhưng không hẹn mà gặp, trong bảng trả lời 3 câu: "Nghe lời"; "cố gắng học tập"; và không có triển vọng". Trong đó chữ "không có triển vọng" là con cái ghét phải nghe nhất, nhưng tần số nó được cha mẹ nói lại chẳng ít hơn là bao so với hai câu còn lại. Những lời nói mang ý nghĩa hạ thấp, coi thường ấy không biết đã làm tổn thương tâm hồn bao nhiêu đứa trẻ. Bọn trẻ đã có chung tiếng nói rằng: "Bố mẹ ơi, chúng con không muốn lớn lên trong sự phủ định, không muốn ngày nào bố mẹ cũng nói với chúng con: "Con ngốc quá", "xui xẻo quá", "thật kém cỏi".

Mỗi ngày tôi đều nhận được rất nhiều những cú điện thoại của các ông bố, bà mẹ gọi đến cho "chị Tri Tâm", thậm chí họ còn đến để gặp mặt tôi trực tiếp tại văn phòng. Thái độ của họ đều rất lo lắng, có người đau khổ đến rơi nước mắt, mặc dù sự biểu hiện khác nhau nhưng mục đích chỉ có một đều nói những điều không hay của con mình: "Con trai tôi không cố học hành, lên lớp không chăm chỉ nghe giảng mà chỉ thích làm việc riêng". “Con gái tôi làm bài tập rất chậm chạp, thật tức quá!"- "Con tôi có thói ăn cắp vặt...". "Con tôi nhát gan". "Con trai tôi lại vừa đánh nhau". "Tôi chưa bao giờ thấy đứa trẻ nào ngốc đến thế!"...

Là bố mẹ, nếu lúc nào cũng tỏ thái độ không vừa ý với con cái mình, so sánh bình luận, đòi hỏi cầu toàn, thì bạn sẽ rất đau lòng mà thấy rằng, những gì bạn mang đến chỉ là những gánh nặng cho trẻ mà thôi. Nếu bạn cứ nói với bọn trẻ về một mặt nào đó không tốt thì lâu dần chúng cho rằng bản thân chúng quả thực không tốt.

Trong bản câu hỏi của một cuộc điều tra có đề cập đến vấn đề: "Khi trẻ mắc lỗi, câu đầu tiên bạn nói với chúng là gì?". Có 53% cha mẹ trả lời về vấn đề này như sau: "Con xem bạn XXX tốt thế, con mà bằng được một nửa nó thì mẹ (cha) cũng thấy mãn nguyện rồi", "Con đã làm gì thế? Lại rước hoạ về nhà rồi phải không?"...

Từ đó chúng ta có thể thấy, có một số ông bố bà mẹ đã không đánh giá con cái mình một cách đúng mức, mấu chốt của vấn đề là ở chỗ tiêu chuẩn đánh giá như thế nào mà thôi. Họ vẫn luôn cảm giác con cái người khác là thiên tài còn con cái mình thì ngốc nghếch; con cái người khác là vàng là bạc con cái mình là đất cát. Họ thường cho rằng nhắc đến thành tích của đứa trẻ khác cho con mình thấy thì có thể thúc đẩy con cái mình tiến bộ, kết quả thì ngược lại thậm chí phản tác dụng.

Có một em trai tỏ ra vô cùng ấm ức nói với tôi: "Từ trước đến nay em chưa từng làm cán bộ, đến nằm mơ cũng không thấy mình được làm, khó khăn lắm mới được làm nhóm trưởng, vui mừng khấp khởi về nhà khoe với mẹ: "Mẹ ơi, con được làm nhóm trưởng rồi đấy", mẹ em không những không khen em mà còn chặn ngang sự sung sướng của em: "Nhóm trưởng thì có gì mà phải khoe? Đó là chức quan bé nhất đấy. Hồi mẹ còn nhỏ, mẹ từng làm lớp trưởng kia!", nhưng mẹ em không biết rằng em làm sao bì được với mẹ, em làm nhóm trưởng là việc không dễ dàng gì. Em đã phải nói với cô giáo thật nhiều lời hay ý đẹp, phải cam kết bao nhiêu lần thì cô mới cho em làm nhóm trưởng. Đây là một phúc lớn

rồi. Cô giáo còn nói, lúc nào cũng có thể cách chức em. Em muốn để mẹ vui, ai ngờ mẹ chẳng coi em ra gì!".

Một em vừa lên chức lớp phó nói với tôi: "Khi em làm lớp phó, trong lòng rất vui, về nhà nói với mẹ, mẹ em hỏi ngay: "Con có trong những bạn được chọn làm bí thư đoàn trường không?", chị xem, với mẹ em bao nhiêu mới là đủ.

Tôi nói với một em là bí thư: "Em là bí thư thì mẹ em vừa ý rồi nhỉ?", ai ngờ em ấm ức nói: "Mẹ em quan tâm nhất là làm chủ tịch hội học sinh!".

Các bạn xem, các bà mẹ này thật là khó tính quá. Những tiêu chuẩn bố mẹ đặt ra luôn vượt quá khả năng con trẻ, đây chính là bi kịch của trẻ em hôm nay. Con cái họ mãi mãi không có được cảm giác của sự thành công. Nếu cứ theo quan điểm đó mà nghĩ, học sinh được gọi là thành công trong trường chỉ có 2 người: Một là bí thư đoàn trường và một là người học giỏi nhất trường.

Thực ra, con bạn luôn là con bạn, không cần đem con ra để so sánh với những đứa trẻ khác. Mỗi đứa trẻ đều có cá tính riêng của mình, mỗi đứa trẻ đều phát triển dựa trên nền tảng thực tế vốn có của nó chứ không phải là bản sao của một đứa trẻ khác.

Cách chuẩn xác nhất là: Đừng bao giờ so sánh con mình với đứa trẻ nhà khác, chỉ cần con bạn ngày hôm nay tiến bộ hơn ngày hôm qua, như vậy bạn đã nên chúc mừng nó, khẳng định nó động viên nó rồi.

Một đứa trẻ lớn lên đã luôn gặp phải rất nhiều sự so sánh, nhưng dù ai có nói gì thì sự so sánh của bố mẹ luôn là sự so sánh nặng nề nhất.

Một vị Bộ trưởng tài năng nhưng có ngoại hình không mấy ưa nhìn khi làm khách mời của một tờ báo điện tử, có người đã nói với ông: "Thưa Bộ trưởng, tài năng của ngài tôi rất khâm phục nhưng diện mạo của ông thì tôi không thể khen ngợi".

Bộ trưởng nói một cách khôi hài: "Mẹ tôi lại không cho là như vậy". - Câu trả lời thật "đắt giá".

Thực ra, mỗi ngày bọn trẻ đều tìm kiếm sự thông hiểu từ người khác và mong chờ sự đánh giá công bằng. Con người có nhu cầu về giá trị sinh tồn còn mạnh mẽ hơn sự hy sinh bản thân. Khi trẻ bị coi thường thì sẽ xuất hiện tình trạng uất ức rất rõ nét và điều đó không những rất ảnh hưởng đến sức khoẻ còn có thể khiến chúng nảy sinh tâm lý chán đời, thậm chí có thể làm tổn thương lòng tự trọng hoặc bản thân chúng sẽ có hành động cực đoan.

Một người bạn gái của tôi có sự nghiệp rất thành công nhưng chị ấy rất không hài lòng với con trai vừa lên trung học cơ sở của mình, nói thẳng ra nó là một đứa "bỏ đi". Quan hệ của mẹ con họ vô cùng căng thẳng. Một ngày nọ, tôi đến nhà họ thì gặp mỗi cậu con trai ở nhà, cậu con trai này hồi học tiểu học đã từng tham gia trại hè do tôi tổ chức, nên đã nói chuyện với tôi rất vui vẻ.

"Mẹ cháu cứ tỏ ra khách khí với người khác nhưng toàn nổi giận với cháu. Mỗi khi mẹ

cháu đi làm về, cháu ra mở cửa, nhìn thấy mặt bà ấy xị ra thì cháu vội vàng chạy trở vào, mong khoá cửa thật nhanh để đỡ bị ăn mắng".

Tôi nói với cậu bé: "Mẹ cháu cũng có chỗ khó, ở công ty bà ấy là lãnh đạo, việc phiền lòng không ít, về nhà lại phải nấu cơm, chăm sóc cháu nên rất mệt. Bà ấy nổi cáu có khi vì bà ấy đang trong thời kỳ tiền mãn kinh".

"Tiền mãn kinh ạ" - Chẳng đợi tôi nói hết câu, đứa bé đã cướp lời tôi. "Từ hồi cháu đi học đến giờ mẹ cháu đã đối xử khó chịu với cháu thế rồi. Tiền mãn kinh gì mà dài thế? Cô cho cháu biết bao giờ thời kỳ tiền mãn kinh kết thúc để cháu còn hy vọng".

Tôi cười ngặt nghẽo rồi đổi sang chủ đề khác, tôi nói: "Hôm nay cô có việc thỉnh giáo cháu". Nghe đến hai chữ "thỉnh giáo", cậu bé lập tức ngồi ngay thẳng người lại, mở to mắt mà nói với tôi : "Cô cứ nói đi" với điệu bộ rất oai vệ.

Tôi nói với cậu bé: "Cô muốn lấy tên "chị Tri Tâm" để làm tên cho một tờ tạp chí, theo cháu nên phát hành bản đầu tiên bao nhiêu quyển là vừa? Làm thế nào để cả phụ huynh và các bạn trẻ đều thích xem?".

Cậu bé lập tức đưa ra 3 kiến nghị: 1, khổ sách không nên quá lớn, khổ lớn nghĩa là không còn "tri tâm" nữa; 2, những nội dung cho các ông bố bà mẹ, bọn cháu mà xem thì rất muốn đưa cho bố mẹ xem; còn nội dung viết về bọn cháu, bố mẹ xem được thì rất muốn đưa cho con cái xem, cái này gọi là "trao đổi chéo"; 3 tạp chí cần phải có sức hấp dẫn, vấn đề then chốt là người làm tạp chí có sức hấp dẫn.

Cách nghĩ của một đứa trẻ thật ghê gớm. Tôi lập tức nói lời tận đáy lòng: "Tốt quá, cô thấy cháu thật sự là người có sức hấp dẫn đấy". Cậu bé chẳng ngần ngại nói: "Coi như là cô nói đúng, con người cháu có đặc điểm lớn nhất là có sức hấp dẫn đấy".

Tôi hỏi cậu "sức hấp dẫn" từ đâu mà có, cậu bé tiện tay lôi một quyển sách từ trên giá xuống, có tên: "Sức hấp dẫn của con người" rồi khoát tay nói với tôi: "Cô cầm về nhà mà xem!".

Nửa năm sau tạp chí "chị Tri Tâm" của chúng tôi ra đời. Tôi đã tiếp thu ý kiến của cậu bé. Dùng khổ báo 16; mời chủ biên là chị Lâm Hà - Một người nổi tiếng trong cả nước, còn cách "trao đổi chéo" tôi đã làm được: Cha mẹ và con cái cùng đọc, các em đọc phần trước còn cha mẹ đọc phần sau. Một lần, trong phần viết cho cha mẹ đã có bài viết: "Tôi chưa bao giờ nghe trộm điện thoại của con gái". Một em gái cầm về nhà đưa cho mẹ: "Mẹ phải đọc bài này, để mẹ đừng có nghe trộm điện thoại của con", người mẹ nghe xong cười trừ. Không lâu sau, chị ấy đã gửi cho tôi một bài viết: "Tôi đã không còn nghe trộm điện thoại con gái mình".

Một lần tôi đến tham gia "Đường dây nóng Tri Tâm" một em đã nói: "Bố mẹ em chia tay nhau, em theo mẹ, mẹ em lại tìm cho em một người cha mới, bắt em gọi bố nhưng em không thể gọi, em nhìn thấy ông ta đã ghét rồi. Em thấy buồn, em phải làm sao?".

Tôi nói với em: "Em có nhìn thấy ô tô chạy trên đường không? Có chiếc xe phía sau gắn

biển "chạy thử": đấy là xe mới, mẹ em là bánh xe cũ còn bố em là bánh xe mới. Hai bánh xe muốn quay khớp nhau thì phải chạy thử, em chính là dầu để xúc tác, nếu em có thể mở lòng gọi tiếng bố thì xe nhà em có thể vui vẻ lên đường rồi".

Cậu bé vui vẻ và làm theo lời khuyên của tôi.

Từ những thành công bước đầu của tạp chí "Tri Tâm", trong lòng tôi vô cùng cảm ơn cậu con trai thông minh của người bạn mình. Tôi thầm nói với mẹ em "Thằng con trai chị không phải là tiểu quỷ mà là thiên tài".

Quả nhiên mấy năm sau, tôi gặp lại người bạn: "Thế thằng quỷ của chúng ta thế nào rồi", tôi đùa hỏi chị.

"Hầy, coi như chị nói đúng rồi. Bây giờ có triển vọng rồi, đi học ở Anh rồi, mà còn được là "lãnh đạo" nữa. Bây giờ con trai tôi thân thiết với tôi lắm".

CHƯƠNG II
NÊN THAY ĐỔI BẢN THÂN MÌNH TRƯỚC
7 LỜI KHUYÊN CHÂN THÀNH

TỪ MÙ QUÁNG TRỞ NÊN SÁNG SUỐT - CÓ BỎ ĐI THÌ MỚI MONG ĐẠT ĐƯỢC

Gần đây, một tờ báo có đăng bài với tiêu đề: "Cha mẹ mong con cái thành đạt, học sinh gặt hái một bộ sưu tập bằng cấp" nói về việc một em học sinh học lớp 5 ở một trường tiểu học ở Nam Kinh đã có được hơn 44 chứng chỉ các loại. Theo lời giới thiệu của bố em thì con mình từ khi mới 3 tuổi cho đến nay đã tham gia tất cả không dưới 100 lần biểu diễn, thi đấu khác nhau. Khi phóng viên hỏi: "Có bao giờ anh nghĩ đến khả năng chịu đựng của con mình" thì người cha cười nói: "Chúng tôi không muốn bỏ lỡ bất cứ một cơ hội nào mà con chúng tôi có thể rèn luyện, bởi vì mỗi loại chứng chỉ mà con tôi nhận được đều hữu ích nhất định đối với chúng trong tương lai, chúng tôi tin rằng con chúng tôi hiểu được nỗi khổ tâm của chúng tôi".

Một em học sinh nữ khác đang học lớp 5 cũng có được 27 chứng chỉ, cô học sinh nhỏ bé phải chạy sô với các môn thi này đã nói, sau khi tan học em chưa kịp về nhà đã phải vội đi đến nơi khác, hai ngày nghỉ cuối tuần cũng không được nghỉ ngơi, mỗi tối chỉ có thể được ngủ 2-3 tiếng đồng hồ. "Lớn bằng ngần này rồi mà em chưa bao giờ đặt chân đến công viên chơi".

Nghe được thông tin này, tôi thực sự thấy đau lòng cho số mệnh bị chín ép của các em, đồng thời cũng thông cảm với nỗi lòng của các ông bố bà mẹ đã vì "tiền đồ" của con cái mình mà vắt kiệt sức lực bản thân và con cái.

Một tác gia người Mỹ nói: "Cuộc sống của chúng ta nếu sống uổng như hạt vừng hạt đậu, chẳng hề quan tâm đến điều gì, cũng chẳng có mục tiêu đáng kể nào mà nỗ lực, cả đời cứ thế mà sống thì là đại nạn cho đất nước".

Một toà soạn báo ở Pháp tổ chức một cuộc thi IQ đã đặt câu hỏi:

"Trong tình huống bảo tàng Louve bị cháy, chỉ có thể cứu được một bức tranh thì bạn sẽ chọn bức nào?".

Rất nhiều người đều nói cần phải cứu bức tranh "Monalisa" của Da Vinci. Kết quả, trong hàng ngàn hàng vạn câu trả lời, một nhà văn nổi tiếng chuyên viết kịch bản phim lịch sử của Pháp đã giành được phần thắng vì là người có câu trả lời thông minh nhất.

Câu trả lời của ông là: "Tôi sẽ cứu bức tranh nào gần lối cửa ra nhất".

Câu chuyện này nói lên một đạo lý hết sức sâu sắc rằng, mục tiêu thành công nhất không phải làm cái có giá trị nhất mà là cái có khả năng thực hiện nhất.

Trên đường đời, vứt bỏ cái gì, lựa chọn cái gì cũng là một nghệ thuật. Có lúc vứt bỏ cũng có nghĩa là thu lượm được.

Người ta thường nói "bỏ lỡ", nhưng có "bỏ lỡ" thì mới có "được". Nuôi dạy trẻ cũng có đạo lý tương tự như vậy. Cái gì cũng muốn học thì rồi cái gì cũng không học ra hồn, cái gì cũng mong đạt được thì cuối cùng lại mất tất cả.

Ở Trung Quốc có một câu cổ ngữ: "Một sự khởi đầu tốt đã là thành công một nửa", trước khi nỗ lực hãy đặt mục tiêu rõ ràng trước còn hơn là cứ cắm đầu cắm cổ chạy theo kẻ khác ngay, mà chẳng biết được hiệu quả nằm ở đâu.

Rốt cuộc bạn muốn gì? Đây là vấn đề mà cha mẹ và các em phải suy nghĩ một cách nghiêm túc.

Hiệu trưởng một trường chuyên trọng điểm của thủ đô đã phải trải qua một cuộc lựa chọn rất khó khăn.

Con gái ông học lớp chuyển tiếp tại trường ông đang quản lý, kiến thức căn bản của cô con gái rất kém, thành tích không thể nào khá lên được. Ông cảm thấy mất mặt vì con cái kém cỏi nên càng gia tăng áp lực cho con gái. Nhưng con gái ông học hành ngày càng tụt dốc. Khi thi lên trung học, cô con gái kiên quyết thi vào trường trung học phổ thông. Hai cha con vì chuyện này mà đã nảy sinh những mâu thuẫn hết sức gay gắt.

Tôn trọng sự lựa chọn của con gái hay cứ kiên quyết với cách nghĩ của mình đây? Cuối cùng người cha đã chọn cách thứ nhất. Cô con gái vào học trường phổ thông mà cô mong muốn.

Tình huống đã diễn ra một cách không ngờ. Sau khi cô con gái vào học trường phổ thông, sức học ngày một nâng cao, xếp thứ nhất trong lớp, được vào đội tuyển và còn được bầu làm lớp trưởng. Sự thay đổi của con gái khiến người cha cũng thấy ngạc nhiên. Ông vốn nghĩ, nếu con gái ở bên cạnh mình thì có thể có được sự quan tâm nhiều hơn, ngờ đâu bên cạnh mình, có một ông bố làm hiệu trưởng không những không khiến cho thành tích học tập được nâng lên mà còn biến thành một thứ áp lực, một kiểu gánh nặng đối với con gái. Rời xa cái bóng của người cha, con gái lập tức tìm được cảm giác, tìm được mục tiêu của riêng mình.

Tôi mời hai cha con họ đến tham gia chương trình ghi hình "Chị Tri Tâm" của kênh giáo dục truyền hình để cô con gái nói lên cảm giác của em.

"Khi em còn ở cùng trường với cha, tâm trạng em lúc nào cũng thấy như bị kìm nén. Các bạn khác thi không tốt, thầy cô và bạn bè thấy rất bình thường, nhưng nếu em thi không tốt thì thầy cô và bạn bè lại nhìn em với con mắt khác, như ý muốn nói: "Con gái của hiệu trưởng mà thi kém cỏi vậy sao?". Các bạn khác đi học thêm thì thầy cô giáo nói là chăm học, còn em đi học thêm thì các bạn lại nói là do thầy cô thiên vị con gái hiệu trưởng. Em rất tủi thân, dường như ngày nào cũng núp sau cái bóng của bố em vậy. Em quyết tâm rời xa cái bóng ấy. Khi thi trung học, em cố ý ghi vào trường trung học phổ thông, tránh học trong trường của bố. Em biết trong lòng bố em không đồng ý nhưng bố vẫn ủng hộ em, em cảm thấy rất xúc động nên đã quyết tâm làm cho bố vui lòng. Lên đến trung học, em cảm thấy dường như mình vừa được giải thoát vậy. Em thấy mình cũng giống như các bạn học sinh khác. Em không còn thấy bị áp lực, vì chẳng ai biết em là ai, không biết em là con gái của hiệu trưởng một trường chuyên trọng điểm. Em thấy nhẹ nhõm vô cùng, chỉ chuyên tâm học cho thật tốt. Kể cũng lạ, thành tích của em lên rất nhanh, và còn được vào đội tuyển, được bầu làm lớp trưởng, làm gì cũng cố gắng để không bị tụt hậu, bố em còn nói sự tiến bộ của em có chặn lại cũng không được. Em nói: Bây giờ em mới là người có ích trên đời. Bây giờ em đã thi đậu đại học rồi".

Có một câu nói rất hay: "Người có khả năng chi phối tiền bạc không hẳn đã là người hạnh phúc, người hạnh phúc là người có khả năng chi phối bản thân mình".

Nhìn thấy cô gái có một tương lai xán lạn, tôi thật mừng cho cô! Tôi khâm phục cô đã chiến thắng chính bản thân mình, có dũng khí để thoát ra khỏi áp lực, càng khâm phục hơn người cha đã vì con gái mình mà dám vứt bỏ đi sự sĩ diện của bản thân. Cần phải biết rằng, sự sĩ diện của cha mẹ chính là áp lực đối với con cái.

Có ông bố viết tiểu thuyết nhưng không thành công, nhưng lại thường chê bai con mình trước mặt người khác. Có một lần, cậu con trai không chịu được nữa đã khóc mà nói: "Bố thất bại nhiều nên muốn đem con ra để dạy dỗ, làm như thế bố có thể viết được tiểu thuyết không?".

Lời nói của cậu con trai thật gay gắt! Người cha vì sĩ diện mà giáo dục con thì liệu con có thể ngẩng mặt lên được không? Cái vĩ đại của ông bố hiệu trưởng trường chuyên kia là ông đã dũng cảm bỏ đi tính sĩ diện của mình để toàn tâm vì con. Tinh thần con gái được thoải mái nên cô đã cất cánh bay lên, bay cao đến nỗi ngay đến cha cô cũng phải ngạc nhiên vô cùng.

Người cha sáng suốt này đã cho chúng ta một đạo lý rằng: Con người cần phải học được cái "dám bỏ" chứ không nên luôn chỉ "cầu toàn". Có những lúc, chúng ta dường như đang bị mất đi, nhưng khi chúng ta rời bỏ nó thì có thể chúng ta lại đạt được. Người hiểu biết là người dám vứt bỏ, người chân tình là người biết hy sinh, người hạnh phúc là người biết vượt qua. Yên tâm với phần bỏ đi, nắm lấy phần siêu thoát, đó chính là cuộc sống.

HÃY THAY VIỆC LẤY ĐIỂM SỐ LÀM TRỌNG BẰNG LẤY CON NGƯỜI LÀM GỐC - SỰ TRƯỞNG

THÀNH CÒN QUAN TRỌNG HƠN ĐIỂM SỐ

Đây là bức thư của một em học sinh lớp 6 viết cho mẹ trong mục "Cả nhà hiểu nhau":

Hôm ấy, con nhận bài kiểm tra toán từ tay thầy giáo. Chết rồi! chỉ được 58 điểm. Con cúi đầu buồn bã bước về nhà, rón rén đứng tựa vào cửa, mắt nhìn xuống chân: "Mẹ ơi, con bị 58 điểm".

"Bốp" - Một cái tát khiến con xây xẩm mặt mày, mắt mẹ quắc lên giận dữ, những nếp nhăn trên trán xô hết vào nhau, tay trái túm lấy con, tay phải nắm lấy cái phất trần, mẹ liên tiếp quật vào mông con, vừa quật vừa mắng: "Mày là đồ kém cỏi, tao vất vả nuôi mày ăn học, mày không chịu khó học hành nên thi mới bị 58 điểm, nhìn thấy mày là tao điên tiết rồi..." Bát cơm của con đong đầy nước mắt.

"Đồ kém cỏi kia, còn không rửa bát đi!".

"Đồ kém cỏi kia, còn không quét nhà đi!".

"Đồ kém cỏi kia, còn không giặt quần áo đi!".

Hôm nay, con nhận bài kiểm tra ngữ văn từ tay thầy giáo. A, 100 điểm! Con mừng vui như con chim nhỏ "bay" về nhà "Mẹ ơi! Mẹ xem này, con được 100 điểm!".

"Chụt" - Một cái hôn in trên khuôn mặt con. Đôi mắt to của mẹ cười tít lại, những nếp nhăn trên trán cũng trở nên đáng yêu, hai tay mẹ ôm chặt lấy con, miệng cười không ngớt: "Ha ha ha... Con gái tôi thật giỏi, thật ngoan".

Cơm trưa là thịt xào, canh cá...

"Thôi, không phải rửa bát đâu, coi chừng dầu mỡ lại dây ra quần áo con đấy...".

"Thôi, không phải quét nhà đâu, bụi bay vào mắt con đấy..."

"Thôi, không phải giặt quần áo đâu, nước lạnh lắm đấy".

Con muốn hỏi thêm một câu: "Rốt cuộc mẹ yêu cái gì? Con hay điểm số của con?..."

Đứa con miêu tả mẹ mình với những câu chữ thật chân thực, lời nói con hỏi mẹ mình thật như kim châm vào thịt!.

Đúng thế, tất cả những người làm cha làm mẹ chúng ta cần nghiêm túc nghĩ xem, rốt cuộc các bạn yêu gì? Con cái mình hay điểm số của chúng?.

Rất nhiều em hoc sinh mỗi khi thi đều rất lo lắng, vì sao vậy? Bởi vì chúng sợ thi không tốt về nhà sẽ bị cha mẹ la mắng!.

Tôi nghe được câu chuyện mua dầu của một tiểu hoà thượng:

Trước kia, ở một cái miếu nhỏ trên núi, có một tiểu hoà thượng được sai đi mua dầu. Trước khi đi, hòa thượng đầu bếp trong miếu đưa cho chú một cái bát lớn và còn cẩn thận nhắc nhở: "Cậu nhất định phải cẩn thận, tuyệt đối không để dầu tràn ra ngoài".

Tiểu hoà thượng gật đầu rồi chạy xuống núi đến hàng dầu mà hòa thượng đầu bếp dặn để mua. Trên đường về, chú tưởng tượng ra nét mặt ghê gớm cùng lời dặn dò nghiêm khắc của người đầu bếp, càng nghĩ càng thấy lo lắng, cẩn thận cầm bát đựng đầy dầu không dám ngó nghiêng đi đâu cả. Mắt vừa nhìn thấy cổng miếu thì chân thụp xuống một chiếc hố khiến dầu đổ ra đến một phần ba, tiểu hoà thượng càng lo lắng, chân tay bắt đầu run bắn lên. Đến khi vào đến miếu thì dầu trong bát chỉ còn một nửa.

Hòa thượng đầu bếp nổi giận, chỉ vào mặt tiểu hoà thượng mắng rằng: "Cậu là đồ ngốc nghếch! Chẳng phải tôi đã dặn đi dặn lại phải cẩn thận à? Sao còn làm dầu đổ ra nhiều thế, thật tức chết đi được!".

Tiểu hoà thượng vô cùng buồn bã.

Một lão hoà thượng nghe được bèn đi đến hỏi xem xảy ra chuyện gì. Sau khi biết được căn nguyên, ông bèn an ủi tiểu hoà thượng rồi nói với tiểu hoà thượng: "Ta lại sai con đi mua dầu lần nữa, lần này, con quan sát mọi người, cảnh vật, sự việc... trên đường rồi về nhà kể lại với ta".

Tiểu hoà thượng không muốn đi, nói mình không biết bưng dầu, chuyên tâm bưng dầu còn để bị đổ, đằng này lại còn nhìn ngắm xung quanh. Nhưng cuối cùng, tiểu hòa thượng vẫn phải nghe lời lão hoà thượng, miễn cưỡng lên đường.

Trên đường về, tiểu hoà thượng phát hiện ra rằng cảnh vật bên đường thật đẹp. Phía xa xa là núi non hùng vĩ, còn gần hơn nữa là những người nông dân đang làm ruộng. Chốc chốc lại thấy những đứa trẻ đang vui vẻ chơi đùa, hai ông già đang tập trung đánh cờ. Tiểu hoà thượng cứ thế vừa đi vừa xem phong cảnh mà không biết đã về đến miếu từ bao giờ. Khi tiểu hoà thượng đưa dầu cho người đầu bếp thì thấy bát dầu vẫn còn đầy nguyên mà không có một giọt dầu nào bị tràn ra ngoài.

Người đầu bếp yêu cầu một cách nghiêm khắc, nên đã khiến cho tiểu hoà thượng lo lắng vô cùng, kết quả là "dầu tràn ra ngoài đến một nửa"; lão hoà thượng đã cho cậu tự do, thoải mái về tư tưởng nên tiểu hoà thượng được nhẹ nhõm trong lòng, nhờ vậy mà dầu trong bát không bị tràn ra ngoài. Bạn xem, điều này có đem lại cho bạn một gợi ý gì trong việc giáo dục con cái mình không?.

Walerton là một nghệ sĩ đi trên dây cáp nổi tiếng của Mỹ vào thập niên 50, cả đời ông biểu diễn tiết mục này rất thành công. Nhưng lần biểu diễn cuối cùng ông đã bị chết do rơi từ trên dây cáp xuống. Nguyên nhân là ở chỗ, trước mỗi lần đi trên dây cáp ông không hề lo trước nghĩ sau mà chỉ để ý mỗi bước chân của mình. Nhưng lần biểu diễn cuối cùng, ông luôn nghĩ: Đây là lần sau cùng, nhất định không được thất bại. Kết quả là bị thiệt mạng. Những người sau này gọi trạng thái chỉ chú ý đến việc làm tốt những việc trước mắt mình là "tâm lý Walerton". Thất bại của Walerton thực ra là thất bại chính mình. Cuộc sống là như vậy, cha mẹ đặt hết tất cả hy vọng vào con cái mình rốt cuộc là không hề đạt được điều

gì. Bởi vì, dẫn dắt cho con trưởng thành không phải là cha mẹ mà là chính tâm lý của con cái.

Nếu để ý, chúng ta sẽ phát hiện được rằng "tâm lý Walerton" nơi nào cũng có. Người vận động viên nếu chỉ chú trọng đến danh tiếng thì sẽ luôn thất bại, người diễn viên nếu chỉ quan tâm đến sự thể hiện mình thì rất dễ biểu diễn gượng ép, thất thường...

Rất nhiều trẻ em sợ phải thi cử, nhưng con gái một đồng nghiệp của tôi thì lại không hề sợ. Một lần, tôi mời cháu và cha cháu tới trường quay chương trình "Gia đình hiểu nhau" của kênh truyền hình giáo dục gia đình. Cháu nói: "Cháu thấy thi cử chỉ là một loại trắc nghiệm, thông qua trắc nghiệm có thể biểu hiện cho mọi người biết năng lực của mình nên cháu không thấy sợ".

Tính cách linh hoạt, trong sáng của các em có liên quan mật thiết với tâm trạng giáo dục của cha mẹ. Cha mẹ để con cái lớn lên một cách tự nhiên thì con cái sẽ thấy tựi do tự tại- và phát triển thoải mái.

Người bố nói: "Tôi không giản đơn yêu cầu con gái mình thi được kết quả tốt mà chủ yếu dạy cháu cách suy nghĩ khi giải quyết vấn đề, như vậy cháu có thể dùng phương pháp loại suy".

Người dẫn chương trình hỏi ông: "Vậy từ góc độ phụ huynh mà nói, ông đã có những kinh nghiệm gì trong việc tạo cho con cái một tâm trạng thoải mái khi đi thi?".

Người cha nói: "Thứ nhất là không tạo cho con cái một áp lực nặng nề mà nên tạo cho con một không khí học hành thoải mái. Càng những khi thành tích học tập không tốt thì các cháu càng muốn được động viên. Phê bình hay đánh mắng đều dễ tạo cho các cháu tâm trạng nặng nề và tạo nên sự tổn thương về tâm lý và tình cảm. Lời động viên cũng nên biết chọn cho đúng, không nên chỉ là động viên đơn thuần. Ngoài ra, trong quá trình học tập, cũng nên cho cháu được tiếp xúc với thế giới tri thức rộng lớn, khi tri thức của cháu đã phong phú rồi thì việc học tập tự nhiên sẽ trở nên nhẹ nhàng. Điều này tuy không có quan hệ trực tiếp với việc thi cử nhưng có tác dụng bổ trợ rất lớn đối với việc học tập của các cháu".

Cuối cùng, người dẫn chương trình hỏi cháu bé: "em muốn nói điều gì nhất với các bạn học sinh sợ thi đang ngồi trước màn ảnh nhỏ?".

Cô bé chẳng cần nghĩ ngợi lâu liền nói to: "Đừng sợ, thi cử chỉ là một loại trắc nghiệm, các bạn nhất định có thể làm được".

Các ông bố bà mẹ cần phải hiểu được một điều: Cần phải lấy con người làm gốc, đừng lấy điểm số làm trọng, sự trưởng thành của con quan trọng hơn nhiều so với điểm số.

DIỄN VIÊN TRỞ THÀNH KHÁN GIẢ - CẦN BỎ THÌ HÃY NÊN BỎ

"Con trai tôi sinh ra đã nhút nhát, sợ nhất là nói chuyện với người lạ. Mười ba tuổi đầu cứ nhìn thấy người lạ là cuống lên, tôi lo lắng quá...", ngồi trước mặt con mà người mẹ không ngừng nói những điểm yếu của con rồi than thở những lo lắng của mình.

Tôi mỉm cười biểu thị thái độ nhắc cô ấy "tạm dừng" rồi đưa mắt nhìn cậu con trai. Chỉ thấy cậu bé đứng bên cạnh đang nhíu mày biểu thị sự hồi hộp, lo lắng. Rất nhiều lần mở miệng định nói đều bị mẹ nói át đi.

"Chào Thạch, cô là "cô Tri Tâm đây!". Tôi hào hứng vẫy tay về phía cậu bé.

"Ô..." Cậu bé thoáng lặng đi rồi đưa tay ra bắt.

"Cháu có thể kể xem đến nay việc gì cháu cảm thấy đắc ý nhất trong cuộc sống không?" Tôi hỏi khẽ để cậu bé trở lại tâm trạng bình thường.

Thạch nghĩ một lát rồi vui vẻ nói: "Có một chuyện, là khi cháu đi học ở nhà trẻ, thầy giáo cho học sinh đi tưới cây, các bạn nhỏ đều không dám đi, cháu đã là người đầu tiên đi tưới".

"Hay quá! Thế về sau còn có chuyện như thế xảy ra không?"

"Không! Có rất nhiều việc cháu thích làm, nhưng đều được mẹ làm cho hết rồi" - Cậu con trai buồn bã đáp.

Người mẹ ngồi bên cạnh nghĩ ra một chuyện: "Khi ấy con trai tôi đã biết làm nhiều thứ. Nó muốn tự mình xuống lầu lấy sữa. Tôi đã đồng ý rồi nhưng trong lòng lại không yên tâm nên lặng lẽ đi theo sau con. Nó đi xuống dưới lầu, quay đầu lại thấy tôi nó liền bật khóc. Nó ấm ức nói: "Mẹ không tin con". Tôi nói: "Là mẹ lo con đi một mình lại sợ, sợ con đi rồi lạc đường, sợ con...", sau lần đấy, con trai tôi làm gì cũng không chủ động được".

"Căn nguyên của bệnh chính là ở đây". Tôi nói với mẹ cậu bé: "Con chị không phải bị bệnh nhát gan, mà nó cũng muốn làm việc nhưng do bố mẹ quản nhiều quá nên đã cướp đi cơ hội "có thể làm" của con. Con cái không có cơ hội thể hiện khả năng độc lập của mình, nên dần dần mất đi dũng khí mà trở thành một đứa trẻ nhút nhát".

Tôi đã từng được xem một đoạn phim châm biếm: Một em gái nhỏ bị ngã đã tự mình đứng lên, chị gái hỏi: "Sao ngoan thế, ngã rồi tự mình đứng lên?", em gái trả lời: "vì mẹ không có ở đây".

Bố mẹ hay trách mắng sẽ trở thành một trở lực trong sự trưởng thành của trẻ, sẽ biến khả năng "có thể làm" vốn có của trẻ trở thành "không thể làm".

Một giáo viên mầm non nước ngoài đã quan sát được một hiện tượng rất thú vị: Các em bé đến từ nhiều nước cùng nhau nghịch cát, một đứa trẻ nước ngoài dùng xẻng đổ cát vào cái phễu. Đương nhiên cát chảy ra ngoài nên cứ đổ vào mãi cũng không thể làm cái phễu đầy lên, cậu bé bèn lấy tay bịt đáy phễu, đổ đầy cát vào phễu sau đó để phễu lên miệng chai rồi buông tay cho cát chảy vào trong chai, nhưng do cát chảy xuống rất nhanh nên từ

khi cậu bé buông tay cho đến khi kê được phễu lên miệng chai thì cát trong phễu chẳng còn được bao nhiêu. Cậu bé chẳng bận tâm đến điều đó, cứ làm từng ít một. Cuối cùng, qua những lần thực nghiệm, cậu đã "phát minh" ra cách: chỉ khi đáy phễu đã được đặt lên miệng chai một cách chính xác thì cậu mới đổ cát, chai cát rất nhanh đã đầy. Cậu bé cười, vui vẻ quay sang phía mẹ mình để nhận những tràng vỗ tay khen ngợi của mẹ.

Một bà mẹ Trung Quốc lại có cách làm khác: Thấy con cầm phễu khiến cho cát chảy hết ra ngoài, người mẹ đã lập tức ngồi xuống nói: "Đây, để mẹ dạy cho! Để cho đáy phễu lên miệng chai xong rồi lấy cát từ đây đổ vào".

Qua quan sát, thầy giáo rút ra kết luận: Cách giáo dục giữa Đông và Tây là rất khác nhau. Có một số phụ huynh phương Đông việc gì cũng làm thay con cái, vì cho rằng giúp con cái làm được bao nhiêu thì con cái đỡ khổ bấy nhiêu. Họ không hề nhận ra rằng, để cho con cái "đi con đường thất bại" thực chất cũng là một cách rèn luyện. Bởi vì, sau khi "đi con đường thất bại" thì những gì mà trẻ qua đó "phát minh" ra được sẽ là một sự thu hoạch to lớn. Cho trẻ cảm nhận được sự vui vẻ của cái chúng "biết được" sẽ rất nhanh gạt bỏ đi những cảm giác gian khổ mà chúng đã trải qua. Các ông bố bà mẹ của chúng ta thường vô tình cướp đi cơ hội được gặt hái kinh nghiệm từ thất bại của trẻ, cũng vô tình cướp đi cơ hội thể hiện khả năng mình của chúng.

Là bố mẹ, chúng ta nên nghiêm túc suy nghĩ ngược lại: Rốt cuộc là nên giúp con mình thế nào? Nên giúp con làm hay để con tự làm? Nên luôn biểu hiện rằng cha mẹ có thể làm thay hay để cho trẻ chứng minh khả năng tự làm được của chúng? Trên con đường trưởng thành của trẻ, bố mẹ nên là hướng dẫn viên hay là khán giả?.

Người mẹ nước ngoài trong câu chuyện trên đã cho thấy một cách sinh động: Làm khán giả trung thành của con! Khen thưởng cho thành công của con còn hữu ích hơn nhiều.

Trong quá trình lớn lên của trẻ, cái thiếu nhất chính là "khán giả". Nếu có người chiêm ngưỡng mình chúng sẽ hết lòng thể hiện mình.

Minh là một một cậu bé 12 tuổi. Từ khi 4 tuổi rưỡi em đã bắt đầu học kéo đàn nhị, em đã kiên trì học hơn 7 năm trời và đạt trình độ biểu diễn cấp 10. Vì sao Minh lại có thể kiên trì học đàn nhị trong một thời gian dài như vậy? Tôi đã phỏng vấn bố mẹ em.

Lúc bé, Minh rất hiếu động không bao giờ ngồi một chỗ. Hồi mới đầu học đàn, âm thanh em kéo lô lô la la giống như kéo cưa vậy. Cậu bé Minh hiếu động dường như khiến cho cha mẹ không còn kiên nhẫn. Về sau bố mẹ nhận ra rằng, để Minh học đàn chẳng qua là để bồi dưỡng cho sự hào hứng của con, nên con kéo đàn khó nghe đến đâu họ cũng đều không than trách gì. Bố mẹ em nói: Nghe con "kéo cưa" quả là khó chịu nhưng chúng tôi tin rằng cho dù xảy ra chuyện gì chỉ cần kiên trì là có thể đạt được".

Công phu không phụ người có tâm, cuối cùng Minh cũng đã thành công. Cậu nói: "Có cha mẹ em làm khán giả nên em luyện đàn rất có hứng thú".

Hiện nay có nhiều bố mẹ vì muốn cho con cái của mình có được "rèn luyện một cách kỹ năng, bài bản" nên đã ép con cái mình đi học ở các lớp "năng khiếu", thậm chí còn đảm

nhiệm vai trò "đốc học": khi con cái học đàn, vẽ tranh, học viết chữ, bố mẹ hoặc là đứng bên cạnh chỉ chỉ trỏ trỏ, vạch lỗi lầm hoặc trách móc đánh mắng. Trong không khí như vậy làm sao con có thể có được sự hứng thú.

Thực ra, các ông bố bà mẹ không hiểu rằng, trên con đường học tập của con cái, quan trọng nhất không phải là giáo viên, không phải là người đốc thúc mà là khán giả.

Một em trai đã ghi lại những suy nghĩ của mình trong quá trình học đàn:

Nói như lời em gái thì tôi là kẻ mù tịt về âm nhạc. Nó bảo bản nhạc "Đêm trăng" tôi kéo giống như người ta đang cầm chiếc cưa cưa chân giường vậy. Tôi thấy rất chán nản. Tôi không dám luyện đàn ở nhà, chỉ đến khi tôi tìm được một chỗ mà mình cho rằng lý tưởng: Quả đồi nhỏ phía sau khu nhà, ở đấy có một khu rừng nhỏ, dưới đất phủ đầy lá rụng.

Sáng hôm ấy, tôi rón rén đi ra khỏi nhà, trong lòng tràn đầy cảm giác thiêng liêng, dường như đang đi làm một việc gì đó hết sức vĩ đại. Trong rừng vô cùng tĩnh lặng, tôi đứng dưới gốc một cây to, tim như muốn nhảy ra ngoài. Tôi trân trọng đặt cây đàn Violon lên vai, bắt đầu kéo khúc nhạc đầu tiên.

Nhưng sự thật nhanh chóng khiến tôi chán nản, giống như tôi đã mang chiếc cưa vào trong rừng vậy. Tôi xót xa vô cùng, không kìm nổi chửi mình: "Đúng là một thằng ăn hại!".

Lúc đó, tôi cảm giác sau lưng mình đang có người bèn quay lại nhìn. Tôi thót cả tim: một bà cụ rất gầy đang ngồi trên một chiếc ghế gỗ lặng lẽ nhìn tôi. Mặt tôi thoáng chốc nóng ran, cười cười với vẻ xin lỗi và chuẩn bị chuồn êm.

Bà già gọi tôi lại nói: "Bà đã làm phiền cháu sao? Chàng trai, bà đoán rằng nhất định cháu kéo đàn rất hay chỉ tiếc là bà bị điếc". Tôi chỉ vào que đàn, lắc lắc đầu ý nói rằng tôi kéo không hay. "Bà có thể dùng tâm hồn để cảm nhận âm nhạc, bà có thể làm khán giả của cháu không? Vào mỗi buổi sáng sớm". Tôi đã bị những lời lẽ rất mộc mạc của bà lão làm cảm động. Tôi cầm đàn lên, đối mặt với vị khán giả duy nhất của mình - một bà già bị điếc. Vào thời khắc đó, trong lòng tôi trào lên cảm giác tự hào, một cảm giác mà trước đến nay tôi chưa hề có được.

Rất nhanh, tôi thấy bản thân mình thay đổi: Tôi không còn bị em gái mình quấy nhiễu "xin tha" nữa, trong phòng tôi thường vang lên những giai điệu của các bản nhạc cơ bản dành cho việc luyện đàn. Nhưng không hiểu vì sao mỗi khi biểu diễn trước mặt vị khán giả bị điếc của mình tôi đều cảm thấy thấp thỏm không yên.

Tôi đã giấu kín bí mật này. Cho đến một ngày, tôi kéo bản "Ánh trăng" khiến cô em gái giật mình kinh ngạc. Em gái tôi hỏi dồn tôi đã nhận được vị cao sư nào chỉ dạy, tôi nói với nó: "Là một cụ bà, sống ở lô nhà số 12, rất gầy, đầu bạc trắng. Có điều, bà ấy là một người điếc". "Điếc?" em gái tôi kêu lên kinh ngạc. "Anh đừng nói nhạo. Bà ấy là giảng viên nổi tiếng nhất của học viện âm nhạc. Quan trọng hơn, bà ấy còn là một người chơi Violon đứng đầu trong hiệp hội âm nhạc đấy. Thế mà anh dám bảo bà ấy bị điếc!".

Tôi vẫn gìn giữ bí mật ấy của mình, sáng nào cũng đúng giờ đến khu rừng nhỏ, đối mặt

với vị khán giả "bị điếc" duy nhất của mình, lặng lẽ kéo một khúc nhạc. Tôi có cảm giác rằng những khúc nhạc mà mình biểu diễn là một thứ âm nhạc đích thực...

Đến hôm nay, kéo đàn Violon đã trở thành một sở thích không thể tách rời của tôi.

Đọc hết bài viết "Những trải nghiệm trong đời học đàn" vô cùng cảm động, tôi nghĩ, nếu các ông bố bà mẹ trên trái đất này đều có thể làm một "người khán giả điếc" như vậy, đều có thể làm những "khán giả" trung thành như vậy thì sẽ xuất hiện biết bao nhiêu những thiên tài, và có biết bao nhiêu đứa trẻ có thể tự tin hét to lên rằng "con có thể làm được".

CHUYỂN TỪ BỐ THÍ TÌNH YÊU THÀNH ĐÓN NHẬN TÌNH YÊU - QUAN TÂM ĐẾN TÌNH YÊU CỦA CON TRẺ

Trong cuộc sống có những thứ không cần phải để tâm, nhưng nhiều thứ bạn không thể không lưu ý, một thứ quan trọng đó chính là tình yêu của con trẻ đối với bạn.

Vào mùa xuân, chúng tôi 6 người bạn cũ tụ họp với nhau, những cô gái mười mấy tuổi ngày nào giờ đây đã đi hết nửa đời người, đề tài mọi người bàn luận nhiều nhất chính là con cái.

Nghị Phương đang là hiệu phó Học viện Nghệ thuật Quốc tế Bắc Kinh, cô ấy kể lại câu chuyện của mình.

Khi con trai còn bé, Nghị Phương làm việc tại xưởng dệt số 2 của Bắc Kinh, tối thường xuyên phải làm ca. Vì cố gắng hoàn thành trách nhiệm của người mẹ, người vợ, việc đầu tiên khi cô trở về nhà là vào bếp nấu cơm.

Một ngày, đứa con 6 tuổi từ nhà trẻ chạy về, mặt mũi đầm đìa mồ hôi: "Mẹ ơi, mẹ mau ra đây xem này" đứa con trai hào hứng gọi mẹ.

"Xem gì thế?" người mẹ cười tủm tỉm đi ra, thấy con trai đang nắm hai tay vào nhau, rồi nó cẩn thận mở tay ra. "Đây là vàng "bống nhỏ" (biệt hiệu của một cậu bé cùng nhà trẻ) cho con. Bà của cậu ấy cho cậu ấy". Cậu con trai vui sướng nói, người mẹ cẩn thận nhìn xem thì thấy trong tay con trai mình một chiếc nhẫn nhỏ mầu vàng.

"Cái này người ta dùng để đánh nhẫn! Mẹ, mẹ cũng đánh một cái nhẫn đi, mẹ chẳng biết trang điểm gì cho mình cả".

Lời con trai khiến người mẹ lặng đi, hết nhìn "vàng" lại nhìn con trai mình mà mắt rưng rưng, cẩn thận đón lấy "vàng" trong tay con trai mình và ôm con vào lòng.

Nghị Phương cảm động nói: "Chiếc nhẫn đó tuy tôi không đánh được nhưng tình yêu của con trai luôn làm tôi thấy ấm lòng".

Lệ Vinh hiện đang làm giảng viên đại học cũng kể câu chuyện của mình.

"Lúc con trai tôi còn nhỏ, tôi đem cháu đến ở nhà bà. Bình thường tôi không cho cháu tiền tiêu vặt vì trong nhà cũng chẳng dư dả gì. Có một ngày, tôi đưa con đến nhà bà, có ý đưa con ít tiền lẻ để cháu có thể mua cái gì đó ăn. Không ngờ, cháu chẳng mua gì cho mình mà mua cho tôi một chiếc nhẫn".

"Mẹ, con mua cho mẹ một món quà, mẹ xem, nhẫn đấy!" con trai tôi nói với vẻ mặt đắc ý. Tôi vừa nhìn thấy đã bực mình rồi, chỉ con trai mắng: "Con ấy, chỉ làm cho mẹ mất mặt thôi, mua cái nhẫn giả thế này con nói đẹp nỗi gì?".

"Con trai tôi bỗng lì mặt ra, đầu cúi xuống, cầm chặt chiếc nhẫn trong tay mình không nói câu gì. Lúc đấy tôi chỉ nghĩ, mẹ cho con tiền mua đồ để ăn con lại mua chiếc nhẫn giả này làm gì. Tôi chỉ thấy tiếc mấy đồng tiền lẻ, không ngờ đã làm tổn thương con trai mình!".

"Từ đó trở đi, tôi đặc biệt chú ý gìn giữ tình yêu của con trai. Lệ Vinh nói tiếp: "Khi học tiểu học, sức khoẻ của con trai tôi khá tốt, thành tích nhảy cao của cháu không tồi. Một lần, tôi đón cháu cùng về bằng xe công. Trên đường, con trai bí mật nói với tôi: "Mẹ, con đứng đầu nhảy cao đấy, còn có cả phần thưởng nữa cơ, mẹ xem này...", nói xong cháu quay người mở cặp ra "Ơ, đâu rồi, sao không có?", con trai tôi cuống quýt, lật tới lật lui cũng không tìm thấy.

"Đừng lo, để mẹ tìm với con!", tôi giúp con trai tìm mãi nhưng cũng không tìm thấy. Tôi bình tĩnh nói với con: "Con trai, hôm nay con được đứng đầu, con đã báo tin vui với mẹ rồi. Mẹ thấy rất vui, như thế cũng đủ rồi, có hay không có phần thưởng cũng không sao". Con trai tôi vui trở lại, tôi đã chia sẻ niềm vui đối với con trai mình. Về sau, tôi rất quan tâm đến tình yêu con trai dành cho mình dù là nhỏ nhất. Khi con trai học trung học, nó đã dùng 80 đồng tiền tiền tiêu vặt cóp được của mình để mua cho tôi một chiếc cặp tóc rất đẹp, tôi đã dùng nó mấy năm rồi. Tôi biết, đây chính là tình yêu con trai giành cho mình".

Một chiếc nhẫn nhỏ bé chẳng đáng bao nhiêu tiền nhưng đó lại là cả tình yêu của con trẻ. Tình yêu này tuy còn thơ dại, non nớt nhưng bạn quan tâm đến nó thì nó sẽ lớn dần lên; bạn coi nhẹ nó thì nó sẽ bị khô héo; bạn đánh đập nó thì sẽ khiến nó bị chết đi. Nếu bạn muốn có được tình yêu của con giành cho mình thì nhất định bạn phải quan tâm đến tình yêu đó, cổ vũ nó, hết lòng bồi dưỡng nó.

Hiểu Lan là một cô gái vui vẻ, sau khi tan học em rất muốn về nhà ngay bởi em có một mái nhà ấm cúng. Bố mẹ đều là những người bạn thân thiết của em. Bố mẹ rất quan tâm đến chuyện con gái mình có vui hay không. Mẹ em kể với tôi: "8-3 là ngày của hai mẹ con, trẻ con bình thường cũng chẳng để ý đến điều này nhưng hôm ấy sau khi ăn cơm xong, con gái nói với tôi: "Mẹ ơi, mẹ ra đây một chút". Tôi đi vào phòng của cháu, cháu tắt đèn rồi thắp lên một cây nến: "Mẹ, chúc mẹ 8-3 vui vẻ, con có một món quà nhỏ tặng mẹ!", tôi hỏi cháu quà gì, cháu nói: "Trong này là người con yêu nhất". Rồi lấy ra một tấm gương nhỏ. Tấm gương đó soi đúng vào mặt tôi. Tôi xúc động vô cùng, đó chính là tình yêu mà con gái dành cho mẹ.

Tình yêu của con trẻ thường được biểu hiện bởi những chi tiết nhỏ nhặt, mặc dù nó không hiện thực như điểm 100, như những giải thưởng nhưng nó là sự tự hào của cuộc

sống, là sự gặt hái sau những gì cha mẹ đã gian khổ bỏ ra.

Tiếc rằng, có một số ông bố bà mẹ chỉ biết giành tình yêu của mình cho con cái, nhưng tình yêu con cái giành cho mình thì nhìn mà không thấy. Họ chỉ quan tâm đến điểm số, vị trí của con cái mà thôi.

Ăn cơm xong, người mẹ rửa bát trong bếp, đứa con ló đầu vào: "Mẹ, để con rửa cho!". "Lên, lên, đi học đi. Tương lai con muốn làm một đầu bếp à? Thật chẳng biết cố gắng gì cả". Buổi tối, cha ngồi xem tivi, con trai từ trong phòng đi ra, rót một cốc trà xanh đưa cho bố: "Bố, bố uống đi. Cô ba vừa cho đấy, thơm lắm". "Ai nhờ con rót trà, tự bố không biết rót à? Bố biết con ngồi trong phòng không yên được, vờ rót trà để ra đây xem tivi chứ gì?", cậu con trai tủi thân, buồn bã đi vào phòng học bài, về sau không bao giờ con nghĩ tới việc rót trà cho bố nữa.

Cứ nói bây giờ bọn trẻ lười, nhưng bạn đã cho trẻ cơ hội được làm việc chưa? Toàn nói bọn trẻ bây giờ lạnh nhạt, nhưng bạn đã bao giờ cho chúng cơ hội để thể hiện tình yêu chưa? Những ông bố bà mẹ chỉ chăm chăm đến thành tích thường vô tình làm cho tình yêu thương của con cái bị nguội lạnh, cằn cỗi. Thế giới yêu thương trong trẻ từ yêu biến thành hận, từ lạnh nhạt biến thành hoang vu nhưng cha mẹ lại không hề biết đến.

Dư Lực là một ví dụ. Sự kiện "Dư Lực giết chết cha mẹ" năm 2000 đã gây chấn động cả nước Trung Quốc. Khi sự việc xảy ra không lâu, tôi đã đến Trại Kim Hoa - Triết Giang gặp mặt Dư Lực và nói chuyện với em hơn 100 phút, sau khi Dư Lực bị kết án, tôi cũng đến trại giam Hàng Châu thăm em 4 lần.

Trong ký ức của cậu bé Dư Lực 17 tuổi chỉ có 2 việc khiến em tự hào: Thứ nhất là giúp một bà già hàng xóm không có con làm cơm, bà hàng xóm khen cậu làm cơm rất ngon khiến cậu thấy mình tuyệt vời vô cùng. Lần thứ hai là khi bố không có nhà, mẹ bị ốm, cậu phải đổi bình gas mấy lần liền. Việc làm đó khiến em có cảm giác mình đã trở thành một người lớn, giống như một trang nam tử vậy. Đây chính là điểm khởi đầu để một cậu bé trở thành một chàng trai. Đáng tiếc, mẹ của Dư Lực đã không để ý đến sự quý giá của cảm giác này, bà cho rằng việc này với việc "thi đại học" chẳng liên quan gì với nhau, bà ngăn cản không cho con trai giúp đỡ bà già hàng xóm, ngăn cản con trai không cho nó đi đổi bình gas. Nhưng bà có nằm mơ cũng không nghĩ được rằng từ ngày bà ngăn cấm không cho con trai thể hiện tình yêu của mình với cha mẹ và người già, bà đã gieo một hạt mầm vô tình vào trong trái tim con, từng bước từng bước đóng cánh cửa đi đến hạnh phúc của con.

Tình yêu thương là một chiếc túi lớn chứa đựng cảm giác mãn nguyện, nếu lôi ra nó sẽ cho ta cảm giác hạnh phúc, yên bình. Một mực chỉ bố thí tình yêu cho con cái thì con cái sẽ không cảm thấy ngọt ngào, càng không biết phải trân trọng, một khi bố mẹ học được cách đón nhận tình yêu của con cái, giá trị của con cái có thể được bộc lộ thì mới có thể đem đến niềm vui vô bờ cho con.

Hãy đón nhận tình yêu của con cái bởi “cho” còn hạnh phúc hơn là “nhận”.

HÃY THAY NHỮNG LỜI TÀO LAO BẰNG LỜI

KHUYÊN CHÂN THÀNH - VAI TRÒ CỦA NHỮNG LỜI KHUYÊN CHÂN THÀNH

Một cặp vợ chồng trẻ nọ sống vô cùng nghèo khổ, họ luôn phải vay mượn tiền của người thân để sống qua ngày. Một ngày nọ, người chồng nói với vợ: "Em thân yêu, anh phải rời xa gia đình thôi. Anh sẽ đến một nơi rất xa để tìm việc, chỉ đến khi nào anh có thể cho em một cuộc sống sung túc, đầy đủ thì anh mới trở về. Anh không biết là anh phải đi bao lâu, anh chỉ cầu xin em một điều, hãy chờ anh, khi anh không ở nhà hãy chung thuỷ với anh, anh cũng sẽ mãi chung thuỷ với em".

Sau nhiều ngày đi, cuối cùng người chồng cũng tìm đến được một trang trại đang cần người, thế là anh ta được nhận vào làm. Anh muốn ông chủ đồng ý với lời thỉnh cầu của mình: "Xin hãy cho tôi làm việc ở đây bao lâu cũng được, khi mà tôi cảm thấy cần phải ra đi thì hãy để cho tôi đi. Tôi sẽ không lĩnh tiền công thường xuyên mà xin ông hãy giúp tôi giữ lại các khoản tiền tôi có được, khi tôi ra đi thì đưa chúng cho tôi." Hai bên đã cùng cam kết thực hiện yêu cầu đó.

Người đàn ông trẻ làm việc ở trang trại một mạch đã 20 năm mà không hề nghỉ ngơi.

Một ngày, anh ta nói với ông chủ của mình: "Tôi muốn nhận lại số tiền của mình, đã đến lúc tôi phải trở về nhà mình rồi". Ông chủ nói: "Được thôi, chúng ta đã cam kết rồi và tôi sẽ làm theo những gì chúng ta đã cam kết. Nhưng tôi có một đề nghị, hoặc tôi đưa tiền cho anh rồi để anh đi hoặc tôi cho anh 3 lời khuyên mà không trả tiền cho anh rồi để anh đi. Anh hãy về phòng mình suy nghĩ thật kỹ đi rồi hãy đưa ra câu trả lời".

Người chồng nghĩ 2 ngày liền, sau đó anh ta tìm gặp ông chủ nói: "Tôi muốn nhận 3 lời khuyên chân thành của ông", ông chủ nhắc nhở: "Nếu như tôi đưa cho anh 3 lời khuyên thì tôi sẽ không trả tiền cho anh nữa đâu", người chồng đáp: "Tôi muốn nhận được lời khuyên chân thành".

Ông chủ bèn nói với anh:

Thứ nhất, đừng bao giờ đi đường tắt, đi vào con đường mà mình không biết thì rất có thể bị mất mạng.

Thứ hai, đừng bao giờ tò mò với một việc gì mà mình cho rằng nó có thể là một việc xấu, nếu không thì có thể bị mất mạng.

Thứ ba, đừng bao giờ quyết định việc gì khi đang thù hận hay đau khổ, nếu không cả đời cậu sẽ thấy hối hận.

Ông chủ nói tiếp: "ở trong này có 3 chiếc bánh bao, hai chiếc cho cậu ăn dọc đường, còn một chiếc thì để khi về nhà hai vợ chồng cùng ăn".

Người chồng lên đường để trở về với người vợ mà anh đã xa cách suốt 20 năm trời. Đi được một ngày đường thì người chồng gặp một người, người đó hỏi: "Anh đi đâu đấy?", người chồng đáp: "Tôi đến một nơi mà đi theo con đường này mất 20 ngày đường.", người

kia nói: "Con đường này xa lắm, tôi biết một con đường tắt chỉ cần mấy ngày đã đến nơi." Người chồng vui mừng khôn tả nhưng khi nhớ lại lời khuyên thứ nhất của ông chủ anh đành tiếp tục đi con đường mình đang đi.

Về sau, con đường tắt mà người nọ chỉ cho anh chỉ là một cái bẫy mà thôi.

Vài ngày sau, khi anh đi đường đã mệt thì nhìn thấy bên đường có một căn nhà trọ, anh chồng dự định vào đó ngủ một đêm, trả tiền phòng xong, anh lên phòng nằm vật ra giường để ngủ. Đang mơ màng ngủ thì anh bị một tiếng kêu làm tỉnh dậy, anh vội nhảy xuống giường định mở cửa ra xem xảy ra chuyện gì, nhưng anh nghĩ đến lời khuyên thứ hai nên lại quay về giường ngủ tiếp. Sau khi thức dậy, uống xong cà phê, người chủ quán hỏi anh có nghe tiếng kêu gì không, anh nói anh có nghe thấy, người chủ quán nói: "Anh không tò mò sao?", anh trả lời là anh đã không tò mò. Người chủ quán nói: "Anh là vị khách đầu tiên có thể sống mà đi ra khỏi quán trọ này. Thằng con trai độc nhất của tôi bị bệnh thần kinh, nó thường kêu to lên để dụ khách ra ngoài rồi giết chết người ta".

Người chồng tiếp tục lên đường, cuối cùng vào chiều tối một ngày nọ anh đã nhìn thấy căn nhà nhỏ bé của gia đình mình ở phía xa xa. Khói bếp đang cuộn trên ống khói, anh còn thấy thấp thoáng bóng dáng vợ mình, trong ánh chiều chạng vạng nhưng người chồng cũng nhìn thấy rất rõ rằng vợ mình không ở một mình mà còn có một người con trai khác đang ngả đầu lên gối vợ còn người vợ thì đang vuốt tóc anh ta. Nhìn thấy cảnh tượng ấy, lòng anh tràn ngập sự thù hận lẫn đau khổ, anh những muốn chạy đến giết chết bọn họ, anh buông một tiếng thở dài rồi định lao vào nhà, đúng lúc ấy anh lại nhớ đến lời khuyên thứ ba nên dừng lại, qua nhà hàng xóm nghỉ lại một đêm rồi ngày hôm sau mới quyết định. Khi trời sáng, anh đã lấy lại được bình tĩnh nên tự nói với mình: "Mình không thể giết chết vợ mình, mình sẽ trở lại nhà ông chủ, nhưng trước khi đi, mình sẽ gặp vợ mình và nói cho cô ấy biết rằng mình trước sau vẫn chung thuỷ với cô ấy".

Anh chồng đi đến nhà gõ cửa, người vợ mở cửa nhìn thấy chồng vội ào đến bên anh rồi ôm anh thật chặt. Anh chồng muốn gỡ tay người vợ ra nhưng không làm được. Người chồng mắt đầy lệ nói với vợ: "Tôi đối với em chung thuỷ như thế mà em nỡ phản bội tôi..."

Người vợ ngạc nhiên đáp: "Gì cơ? Em chưa bao giờ phản bội anh, em đã chờ đợi anh 20 năm trời nay".

Người chồng nói: "Thế người đàn ông tối qua em âu yếm vuốt ve là ai?".

Người vợ đáp: "Là con trai của chúng ta. Khi anh đi em cũng vừa mang thai, năm nay con cũng đã 20 tuổi rồi".

Người chồng đi vào nhà, ôm choàng lấy con trai mình. Khi người vợ vội vàng chuẩn bị cơm tối, người chồng kể lại cho con trai nghe những gì mình đã trải qua. Cả nhà quây quần bên nhau ăn bánh bao, khi người chồng bẻ bánh bao ra thì phát hiện bên trong là những thứ đồ quý giá - đấy chính là tiền công mà 20 năm trời nay anh đã gian khổ kiếm được.

Đây là chuyện dân gian của Tây Ban Nha, từ trong chuyện, chắc hẳn mọi người cũng thấy được nhiều điều.

Con người sống trên đời tiền bạc không phải là thứ quan trọng nhất mà quan trọng nhất là lời khuyên chân thành. Nếu người chồng chỉ lấy tiền của ông chủ mà không nhận lời khuyên thì e rằng anh ta đã mất mạng từ lâu. Có nhiều lúc, đặc biệt là khi con người phải đứng trước sự lựa chọn, đứng trước khó khăn hoặc khi tâm trạng đang buồn chán, tình cảm đang không tốt thì rất cần tới lời khuyên chân thành của người khác chỉ đường dẫn lối.

Đối với những đứa trẻ đang lớn, chúng rất cần hiểu được đạo lý cuộc sống, phải nhớ được một vài câu cách ngôn của cuộc sống. Những lời khuyên của những người nổi tiếng trong lịch sử về giáo dục con trẻ có rất nhiều câu hay, trong đó "bài học lập gia" rất đáng để các ông bố bà mẹ ngày nay học tập áp dụng.

Gia Cát Lượng đã khuyên con trai mình "Tĩnh để tu thân, kiệm để dưỡng đức", câu này ông muốn nhắc nhỏ con, bình tĩnh thì mới có thể nâng cao bản thân mình và tiết kiệm thì mới có thể bồi đắp được đạo đức cao quý.

Còn Lưu Bị thì khuyên răn con trai mình: Đừng nghĩ rằng việc xấu là nhỏ mà làm, cũng đừng nghĩ rằng việc tốt là nhỏ mà không làm, chú ý đến đức cao lòng hiền lương thì mới làm cho người ta tâm phục.

Ngày nay, một số ông bố bà mẹ dạy dỗ con cái thiếu ngôn từ thuyết phục mà thường cằn nhằn lung tung, lẩm bẩm đủ thứ, nói đi nói lại cũng chỉ một câu, con cái nghe thấy cũng sốt ruột và phản ứng khiến cho cha mẹ càng thêm tức tối.

Có một lần, tôi ngồi nói chuyện với một nhóm các em nhỏ, tôi hỏi: "Bố mẹ các cháu hay dùng câu cách ngôn gì để dạy dỗ các cháu?", chúng đều tò mò hỏi: "Thế nào gọi là cách ngôn?", tôi giải thích: "Nghĩa là câu mà cha mẹ hay nói với các cháu". "Có ạ! Có ạ!". Bọn trẻ lao xao nói: "Thi được mấy điểm?". "Đứng thứ mấy trong lớp". "Làm văn chưa?" "Đừng chơi nữa, mau đi làm bài đi"...

"Thế bố mẹ các cháu thường dùng lời khuyến cáo gì để khuyên nhủ các cháu?". Tôi nén cười hỏi các em. Nhưng chúng vẫn không hiểu: "Lời khuyến cáo nghĩa là gì?". Tôi lại giải thích: "Lời khuyến cáo nghĩa là kể cho các cháu hậu quả của một việc nào đó để nhắc nhở các cháu chú ý".

"Trước mỗi lần thi, bố cháu đều nói: “Bố nói cho con biết, nếu thi không tốt thì không cẩn thận bố sẽ quật cho đấy", một em trai phát biểu. Còn một em trai khác nói: "Bố cháu mà thấy cháu thi không tốt thì thường nói: “Bố mua xe xích lô cho con đạp nhé, ý là nếu cháu không thi đỗ đại học thì cho cháu đi đạp xích lô".

Tôi nghe xong thấy dở khóc dở cười. Tôi nghĩ, nếu lấy các câu nói nổi tiếng trong sách vở để giáo dục con cái, thì vừa cho mình cơ hội được trải nghiệm mà còn giúp con cái được mở mang tầm nhìn, có được cơ hội hun đúc văn hoá tốt đẹp và việc giáo dục trong gia đình cũng trở nên sinh động phong phú. Các câu của người xưa ý nghĩa thanh cao, hàm ý xúc tích, dễ nhớ, dễ áp dụng. Chỉ cần giải thích cho trẻ biết hàm ý của câu nói thì cả đời chúng cũng không bao giờ quên được.

Trường Nghệ Thuật Quốc tế Bắc Kinh có 3 học viên xiếc, trình độ cao siêu, tuổi tuy còn trẻ nhưng đã mang vinh quang về cho tổ quốc. Chúng tôi đã mời 3 em tham gia trại hè, biểu diễn những màn trình diễn xiếc cho các em nông thôn xem, để cho các trẻ em nông thôn vốn chưa bao giờ được xem xiếc có được cơ hội mở mang tầm nhìn. Tôi hỏi các em: "Các em còn nhỏ thế mà phải xa nhà, vậy câu nào bố mẹ thường khuyên nhủ đã giúp ích các em?" Hoàng Dương nói: "Lúc khó khăn nhất, em liền nhớ đến lời của mẹ: “Vì con là con gái mẹ nên con phải can đảm lên!".

Hoàng Dương 13 tuổi là con của một bà mẹ công nhân bị mất việc, tiết mục tủ của em là "Chống đẩy một tay", cánh tay của em bị thương, phải trải qua 3 cuộc phẫu thuật lớn. Một lần trước khi biểu diễn, cánh tay em bị sưng to đau không chịu nổi nhưng em đã cắn răng chịu đựng. Chẳng bao lâu sau, em lại một lần nữa phải nằm lên bàn mổ, lại một lần nữa nhìn thấy ánh đèn sáng chói trong phòng phẫu thuật, trong lòng em rất sợ hãi, vì bác sĩ nói với em lần phẫu thuật này sẽ đau đớn hơn lần phẫu thuật trước. Lúc đó, em nhớ đến lời mẹ: "Vì con là con gái mẹ nên con phải can đảm lên!", chỉ là câu nói đơn giản thế nhưng đã cho Hoàng Dương một sức mạnh vô cùng to lớn.

Hoàng Dương nói với tôi: "Khi đấy em nghĩ, mẹ nói rất đúng, đã chọn xiếc rồi nghĩa là phải chọn sự trả giá, em không thể lùi bước, nhất định em phải thực hiện được lý tưởng của mình và gặt hái được vinh quang".

"Vì con là con gái mẹ nên con phải can đảm lên!" lời nói mộc mạc ấy xuất phát từ một người mẹ bị mất việc, bà đã dùng tấm lòng kiên cường của mình bồi dưỡng cho con gái, lời nói cách ngôn này trong đời thường còn quý báu hơn vàng bạc.

Vậy, trên con đường mà con trẻ đang đi, bạn đã cho chúng được lời khuyên chân thành nào?.

"TƯƠNG ĐỒNG" BIẾN THÀNH "BẤT ĐỒNG" - HÃY KHEN NGỢI CỔ VŨ TRẺ.

"Con nhìn người ta xem!".

Đây là câu nói mà ông bố bà mẹ ngày nay ưa dùng nhất, cũng là câu nói mà bọn trẻ ngày nay ghét phải nghe nhất.

Thực ra, con cái của bạn với con cái của người ta là không giống nhau. Cũng như trên thế giới này, không có cái cây nào lại i xì cái cây khác, nhân gian cũng không thể có một đứa trẻ nào lại giống y như đứa trẻ khác.

Trẻ em không cùng cha mẹ, không cùng một gen di truyền, cho nên trí tuệ khác nhau, khả năng khác nhau nên không thể yêu cầu tất cả mọi đứa trẻ đều đạt đến cùng một mức độ như nhau.

Có một bà mẹ ngày nào cũng mắng con mình: "Con xem người ta thi được 100 điểm, con chỉ được 80 điểm, người ta làm lớp trưởng con chỉ là nhóm trưởng, người ta thi đấu

đứng đầu còn con thì chỉ đứng thứ 10, làm sao mẹ lại nuôi một đứa con luôn chịu thua kém người khác thế chứ".

Cậu con trai tức giận cũng nói với bố mình: "Bố, bố xem chú Lý làm đến chức cục trưởng, làm sao bố chỉ lên đến chức trưởng phòng? Chú Trương mỗi tháng kiếm được 5 nghìn, sao bố chỉ kiếm được 3 nghìn? Nhà anh Vương bên cạnh nhà mình có tivi tinh thể lỏng màn hình lớn mà nhà mình chỉ có được cái tivi 21 inh? Làm sao con lại có người bố như bố chứ?".

Người cha nghe xong trợn mắt tức giận: "Ôn con, sao lại so sánh như vậy được chứ?".

Đứa con trai nói: "Thế sao bố cứ lôi con ra để so sánh?". Người cha không nói lại được lời nào, đứa trẻ thông minh đã dùng chính cách của người khác để trị chính người đó.

Suy nghĩ một cách căn kẽ, thì cuộc sống không phải là như thế hay sao? Mỗi người có cuộc sống của riêng mình, nên không thể so sánh với người khác. Nhà người ta có gì không liên quan gì đến nhà bạn, con cái mình ra sao thì cũng là một thực thể sống với những đặc điểm, tố chất và cá tính riêng của nó, nó không thể như một đứa trẻ khác.

Mục đích của giáo dục là ở chỗ làm cho sự "khác biệt" của trẻ đang còn tiềm ẩn có thể được phát huy một cách tốt nhất; con cái tiếp nhận sự giáo dục cũng là để tìm kiếm "bản thân mình chân thực nhất". Không nên cứ để cho con cái mình suốt ngày phải chịu áp lực ganh đua với những đứa trẻ khác, mà hãy để ý đến việc làm thế nào để con cái của mình ngày mai tốt hơn ngày hôm qua.

Câu "Con giỏi lắm!" chính là chiếc chìa khoá vàng mở cửa tâm hồn của trẻ.

Tôi thường nói với bọn trẻ: Bố mẹ các em có hàng ngàn hàng vạn tinh và trứng, trong quá trình kết hợp với nhau chúng đều "hy sinh" cả, chỉ có những tinh và trứng khoẻ nhất, tốt nhất thì kết hợp thành công, tạo thành con người, và con người đấy chính là em đấy. Việc em được sinh ra là tuyệt vời nhất, trách nhiệm của em đối với thế giới này là đem sự tuyệt vời ấy của em cống hiến cho xã hội, để xã hội trở nên đẹp hơn nhờ có sự tồn tại của em. Em chẳng có lý do gì để coi thường bản thân mình, nếu mọi người đều coi thường em thì phải nói với bản thân mình: "Mình là người tuyệt vời nhất, mình nhất định sẽ làm được!" "Đi con đường của mình, mặc kệ người ta nói gì thì nói!".

Trẻ em trên đời có diện mạo khác nhau, tính cách khác nhau, nhưng có một điểm tương đồng đó là: Mong muốn được nghe thấy nhưng lời cổ vũ khen ngợi.

Ở Mỹ có một gia đình, mẹ là người Nga, vì không biết tiếng Anh nên cơ bản không hiểu được bài tập của con trai mình, nhưng mỗi khi con trai mang bài tập về nhà cho mẹ xem thì người mẹ đều nói: "Tuyệt thế!", rồi cẩn thận treo chúng lên tường ngoài phòng khách. Khi khách đến, bà mẹ thường rất tự hào khoe: "Nhìn xem, con trai tôi viết có tuyệt không.", thực ra cậu con trai viết không hay nhưng khách khứa nghe chủ nhà nói thế nên cũng tới tấp gật đầu phụ hoạ: "Tuyệt quá, thật là tuyệt quá!".

Đứa con trai nhận được lời cổ vũ, trong lòng nghĩ: "Ngày mai mình phải viết hay hơn

ngày hôm nay!", và thế là văn cậu viết ra mỗi ngày một hay, thành tích học tập ngày càng nâng cao, và đã trở thành một học sinh ưu tú, lớn lên trở thành một nhân vật kiệt xuất.

Đó chính là trẻ con. Bạn nói chúng tốt, chúng sẽ tốt; bạn nói chúng xấu chúng sẽ xấu. Bạn khen ngợi, cổ vũ chúng, thì chúng sẽ đưa bạn hết kinh ngạc này đến kinh ngạc khác; bạn nói chúng không bằng người khác, thì chúng sẽ hành động chứng minh rằng chúng rất ngốc nghếch; bạn nói "con thật giỏi" thì chúng sẽ hành động để xứng đáng với lời khen đó. Người lớn dùng ngôn ngữ để nhào nặn trẻ.

Còn nhớ khi con trai tôi 3-4 tuổi, mẹ tôi thường nói với tôi: "Con trai con rất hiểu phép lịch sự, đến nhà người ta làm khách còn biết rót trà cho người ta", bà càng nói thì con trai tôi càng biết lịch sự hơn, cứ có người đến nhà là lại tất bật chăm sóc cho họ. Một ngày nắng nóng, có một cụ già đến nhà chơi. Con trai tôi nhìn thấy bèn lập tức tìm chiếc quạt tay đưa cho ông quạt. Ông già rất vui, xoa đầu con trai tôi nói: "Cậu bé này thật biết điều, còn nhỏ thế mà đã biết chăm sóc người khác rồi. Khi ông cụ đi khỏi, con trai tôi đi theo ra đến tận cửa. Ông già nói: "Thôi, cháu vào đi, cháu bé, không phải tiễn đâu, mới bé thế này đã biết tiễn khách, lịch sự quá!", con trai tôi nhìn cái quạt trong tay ông già và nói: "Ông ơi, chiếc quạt của cháu ông quên không để lại ạ!", mọi người cười ầm lên. Con trai tôi cứ thế lớn lên trong không khí hài hoà như thế và về sau đã trở thành một người có tính cách vui vẻ như thế.

Đánh giá của người lớn có ảnh hưởng rất lớn đối với sự trưởng thành của trẻ. Về mặt này tôi cũng từng đã có được sự trải nghiệm.

Lúc còn bé tôi có hai sở thích, một sở thích đã trở thành sở trường, và một sở thích trở thành sở đoản. Hồi bé tôi thích vẽ tranh, lúc 5 tuổi, nhìn thấy mẹ nuôi gà đã vẽ một bức tranh bột màu hình chú gà trống và đã đạt được giải nhất cuộc thi tranh mẫu giáo của thành phố, nhận được 5 tờ giấy màu tôi mừng vui khôn xiết, vội vã chạy về nói với mẹ: "Mẹ, con được thưởng này." Mẹ tôi cười tủm tỉm nói: "Tốt quá, mẹ đã nói rồi mà, con gà con vẽ còn đẹp hơn con gà mẹ nuôi nhiều!" tôi rất đắc ý, cảm thấy bản thân mình thật tuyệt nên càng thích vẽ. Mỗi khi vẽ xong, người được thưởng thức đầu tiên là mẹ cùng với các anh chị em tôi, họ nói tôi là thiên tài vẽ tranh. "Thiên tài" cuối cùng cũng đi học tiểu học, đến lớp lần đầu tiên thầy giáo hỏi: "Ai biết vẽ nào?", chẳng ai giơ tay, chỉ có tôi giơ tay lên: "Em ạ". Thầy giáo rất vui nói: "Tốt quá, việc viết vào bảng thông báo giao cho em đấy". Tôi cứ thế phụ trách bản tin từ lớp 1 đến lớp 6, từ năm thứ nhất đến năm thứ 3, khi về nông thôn tham gia lao động sản xuất cũng làm bản tin cho nông dân, về sau làm ở "Báo thiếu nhi", đến hôm nay tôi vẫn còn thú vui rất lớn với việc vẽ tranh.

Nhưng tôi còn một sở thích đã biến thành sở đoản. Lúc nhỏ tôi thích khiêu vũ, thậm chí còn tham gia biểu diễn ở quận. Nhưng đến năm cuối cùng của bậc tiểu học, trường múa thành phố đến trường tiểu học của chúng tôi chiêu sinh, chọn được 4 bạn nữ trong đó có tôi. Chúng tôi đến trường múa gặp mặt, phải cởi hết quần áo ngoài, chỉ mặc một chiếc quần bé tí cùng với một chiếc áo ngực, tay để phía sau, gót chân nâng lên, đứng thẳng bằng đầu mũi chân. Tôi vừa đứng được thì có một thầy giáo từ bên cạnh tôi đi đến nói: "Ôi, chân không thẳng mà còn khiêu vũ sao, em nhìn mọi người khác xem!", về sau tôi không còn một chút tự tin nào nữa, dứt khoát không học nhảy nữa. Sau này trở thành vận động viên chạy nước rút. Khi tôi từ đội trở về, những người cùng độ tuổi đại đa số đều học được khiêu vũ

quốc tế còn tôi thì không học được. Trên sàn nhảy, các bạn trai lịch sự nói: "Mời cô điệu nhảy này". Tôi đều khách khí đáp: "Xin lỗi, tôi không biết nhảy." Tôi quan sát tỉ mỉ trên sàn nhảy, những người chân không thẳng bằng tôi cũng có, có người chân còn vòng kiềng nhưng đều đang nhảy rất vui vẻ. Tôi càng hiểu một điều, một đứa trẻ từ bé sống trong môi trường "Em không thể làm được" sẽ dần dần biến cái "Em không thể làm được" thành "mình không làm nổi", rồi cuối cùng là không thể làm được thật. Nếu một người sống trong môi trường "Em có thể làm được thì sẽ dần biến cái "em có thể làm được" thành "mình làm được" và cuối cùng là sẽ làm được.

Đối với trẻ em mà nói, có khả năng hay không là điều không quan trọng, quan trọng là chúng có hứng thú hay không, có tự tin hay không. Sở trường thì không nhất định có thể phát triển thành nghề nghiệp, nhưng có thể phát triển thành sở thích. Người thích giao thiệp thì cuộc sống sẽ thêm nhiều màu sắc, tư tưởng sẽ càng sôi nổi, có thể thể hiện khả năng của mình tốt hơn.

Hãy mạnh dạn khen ngợi cổ vũ con cái bạn! Đừng nhìn người khác! Hãy tin tưởng rằng con bạn sẽ tạo được kỳ tích!

ĐỐI ĐẦU THÀNH ĐỐI THOẠI - ĐỪNG "SO BÌ" CON CÁI MÌNH

Đứa trẻ lên mười mấy tuổi thường thích làm ngược lại những gì cha mẹ muốn, bạn muốn chúng làm kiểu này chúng lại làm thành kiểu khác, bạn cho chúng làm cái này chúng lại làm cái khác. Cha mẹ vô cùng nghi hoặc: Con cái mình vốn đã quen thuộc đến thế mà sao bỗng dưng lại trở nên xa lạ vậy?

Bố mẹ bốn năm mươi tuổi thích "so bì" con cái mình, "Mẹ bảo con làm sao con không chịu làm?", "mẹ bảo con cố gắng thi tốt sao con lại thi không tốt?", "Có phải là con muốn mẹ tức chết phải không?", các em gái, em trai buồn bã vô cùng: là ông bố bà mẹ vốn rất thông tình đạt lý không hiểu sao tự dưng biến thành người bất chấp lý lẽ như vậy?.

Hiện tượng này có kỳ lạ không? Không hề. Giống như các ngôi sao trong vũ trụ vậy, đến một điều kiện nào đó nó sẽ va đập vào nhau, "tuổi mới lớn" va chạm với "người già" thì cũng là một quy luật tự nhiên. Trẻ em ngày nay sớm phát triển, nên thời ẩm ương cũng vì thế đến sớm hơn; những ông bố bà mẹ ngày nay cũng mệt hơn nên giai đoạn "toan về già" cũng sớm hơn.

Một bạn học sinh tên là Vương Quân Vân ở thành phố Trấn Giang - Giang Tô đã gửi đến cho tạp chí "Chị Tri Tâm" một bức thư bạn gửi cho mẹ mình. Trong thư bạn miêu tả sự "đối kháng" của mình với bố mẹ hết sức sinh động, hiện thực:

Còn nhớ một lần ăn tối, con đã thao thao nói với bố, một ngôi sao ca nhạc hát bài hát đó thật hay, con rất thích nghe. Nhưng con vừa nói xong, bố đã nổi giận đùng đùng, đập bàn quát lớn: "Không tập trung tư tưởng học hành toàn làm những việc vô vị, suốt ngày chỉ "mốt, fan, hâm mộ chạy theo ca sĩ nổi tiếng"! Con thật chẳng có triển vọng gì!".

Bản tính bướng bỉnh trong con trỗi dậy, con đã hét lên: "Con thích nghe nhạc không có nghĩa là con theo trào lưu chạy theo ngôi sao nổi tiếng nổi tiếng"! Con "đua đòi theo ngôi sao nổi tiếng" thì cũng không có nghĩa rằng con không có tiền đồ. Bố có ý gì vậy? Tại sao cứ nghĩ con xấu đến thế?".

Bố nghe thấy thế đã nổi điên lên, tiện tay vớ lấy chiếc đũa đánh con một cái vào đầu, con ấm ức khóc oà lên. Thực ra, con không phải là "đua đòi theo ngôi sao nổi tiếng", con rất tủi thân. Nhưng con biết lúc đấy con càng giải thích với bố thì bố sẽ càng đánh con nhiều hơn, cho nên con đã nhất quyết không giải thích gì mà chỉ nén uất ức vào trong lòng.

Còn có một lần, bố mang về hai chiếc túi, một cái bố mang vào phòng, một cái bố để bên cạnh tivi. Con đã tò mò chạy đến mở ra xem, thành ra là một chiếc đĩa. Bố nhìn thấy con mở túi đã đánh con hai roi, rồi trợn mắt lên la mắng con: "Đã nói với con bao nhiêu lần là không được đụng đến đồ của người lớn rồi cơ mà!!!"

Con đã cãi lại: "Con cũng đâu có biết đây là cái gì".

"Cái mà con không biết được còn nhiều thứ" - Bố càng nổi điên...

"Đối kháng" cứ thế nảy sinh! Con cái và phụ huynh mỗi bên một câu nhưng hoàn toàn không hề suy nghĩ đến việc đối phương đang nghĩ gì, chỉ muốn mình nói để thay đổi người khác chứ không muốn bản thân mình phải thay đổi.

Những đứa trẻ phát triển sớm mặc dù có những cảm giác của một người trưởng thành rất sớm nhưng tâm hồn lại chưa đến giai đoạn phát triển hoàn thiện, chúng luôn mong muốn người lớn phải tôn trọng chúng, nhưng chúng đối với người lớn, đặc biệt là cha mẹ, lại thiếu đi niềm tin nền tảng mà luôn cho rằng bố mẹ "đối xử không phải với chúng", cũng vì thế mà hình thành nên tâm lý chống đối quyết liệt, trái tim chúng luôn mở rộng cửa với những đứa trẻ cùng tuổi với mình nhưng lại đóng chặt cửa với những người lớn tuổi. Lúc này, bọn trẻ vô cùng mong muốn được quan tâm, hy vọng được hiểu, tôn trọng và luôn mong có những người bạn tâm tình.

Những ông bố bà mẹ sớm phải bước vào giai đoạn "toan về già" do áp lực công việc, và cuộc sống rất lớn nên luôn nổi cáu với con cái. Vào lúc này, cha mẹ cũng cần được quan tâm, hy vọng được hiểu và cảm thông, hy vọng có được bạn tâm tình.

Vì thế, hai thế hệ khác nhau với hai độ tuổi khác nhau đang cùng trong giai đoạn đặc biệt như nhau đều có cùng chung một yêu cầu: được hiểu, được tôn trọng và được kết nối. Cả hai bên đều có sự thay đổi trong mình nhưng tình hình thì về cơ bản không có gì thay đổi.

Phóng viên nhỏ tên Đổng Thành của báo "Học sinh trung học" đang học lớp 10 tại Bắc Kinh và chị Đỗ - mẹ của em đều là những người bạn của tôi. Hai mẹ con họ đã chuyển từ “đụng độ" thành những người bạn thân thiết.

Khi nói chuyện với tôi, họ đã kể với tôi 3 bí quyết.

Bí quyết thứ nhất: Đối đầu chuyển thành đối thoại - Bắt đầu từ việc mẹ con khen ngợi lẫn nhau.

Chị Đỗ nói: Dạo trước, mỗi lần đi chợ, con trai thích xem đĩa, mẹ thì thích xem quần áo, thế là nảy sinh mâu thuẫn. Về sau, tôi chọn được bộ quần áo nào đều gọi con trai đến nhờ tham mưu. Tôi muốn hỏi ý kiến nó, nếu nó gật đầu thì tôi sẽ mua. Tôi thấy con trai có con mắt của đàn ông, nên sẽ giúp mẹ mặc đẹp hơn rất nhiều. Nó chọn được rất nhanh những bộ quần áo đẹp và phù hợp với tôi. Con trai là quân sư tốt nhất của tôi".

Đổng Thành nói: "Đi cùng với mẹ rất thoải mái. Mẹ coi em như quân sư của mẹ nên em cũng thấy rất tự tin".

Bí quyết thứ hai: Đối đầu chuyển thành đối thoại - Mẹ con phải khích lệ nhau cùng thay đổi.

Chị Đỗ: "Tôi coi con trai giống như người bạn thân của tôi vậy. Có chuyện gì tôi cũng nói với cháu, cháu có chuyện gì cháu cũng kể cho tôi. Con trai lớn rồi, mình muốn hiểu được những suy nghĩ của nó thì phải tìm cách kết nối, tâm sự. Có lần con trai đeo cặp sách bước vào cửa: "Mẹ, con kể cho mẹ nghe chuyện này". Tôi dù có bận đến đâu cũng ngồi nghe cháu nói hết. Nếu bạn nói: "Mẹ đang còn phải xào rau, làm gì có thời gian mà trò với chuyện" thì có nghĩa là bạn đã từ chối con mình, mà như thế thì lần sau con sẽ không bao giờ kể chuyện cho mình nghe nữa".

Đổng Thành cảm thấy sau khi ăn cơm, cả nhà ngồi uống nước cùng nhau trò chuyện là điều thú vị nhất. Có lần, cậu muốn đưa ý kiến với nhà trường nhưng không biết là mẹ có tán thành hay không nên cậu đã thăm dò ý mẹ trước: "Có môn học mà thầy giáo giảng bài không hay, trong lớp có một bạn đứng lên thay mặt lớp đề đạt ý kiến với nhà trường, mẹ thấy cậu ấy làm thế có đúng không?".

Mẹ nói: "Con là lớp trưởng con nên thay mặt lớp đứng ra phản ảnh" Lúc ấy, người mẹ không hề biết rằng con trai đang nói đến mình nhưng bà đã giúp con trai có được sự gợi ý rất hợp ý con.

Tôi hỏi Đổng Thành: "Mẹ cháu gợi ý cho cháu, cháu thấy có linh nghiệm không?".

Đổng Thành nói: "Rất tuyệt ạ, đặc biệt là có nhiều lúc cháu hơi nóng tính, nói năng thẳng quá nên mẹ đã dạy cho cháu học cách nói năng uyển chuyển hơn".

Bí quyết thứ ba: Đối đầu chuyển sang đối thoại - Mấu chốt vấn đề là ở chỗ mẹ con phải hiểu nhau.

Để có thể bày tỏ những ý kiến, quan điểm của mình một cách thẳng thắn, lại vẫn có thể điều chỉnh bản thân cho phù hợp với mọi người, về phương diện này, cả chị Đỗ và con trai Đổng Thành đều cảm nhận được một cách sâu sắc.

Chị Đỗ nói: "Từ ngày tôi làm mẹ, tôi cảm nhận rằng không những mình đang mang một sinh mệnh trong mình mà còn có thêm một người bạn nữa. Người bạn đó dần dần lớn

lên, tôi cũng dần dần hiểu nó. Bây giờ tôi đã hơn 40 còn con trai mới 15 tuổi, cái tuổi ẩm ương gặp cái tuổi "toan về già", có lúc tôi cũng có cảm giác mất phương hướng. Con trai tôi cứ hỏi: "Mẹ, sao bây giờ tự nhiên mẹ lại hay nói nhiều thế nhỉ?" tôi nói: "Mẹ không biết, thực ra cũng là để con hiểu và thương mẹ hơn thôi", con trai tôi nói: "Sau này con sẽ hiếu thuận với mẹ, nhưng bây giờ con lớn rồi, đã là một trang nam tử rồi, con có những việc của mình phải làm".

Mẹ nói với con suy nghĩ của mình sẽ khiến con trai rất cảm động. Còn việc làm thế nào để mẹ mình được vui vẻ thì Đổng Thành đã làm rất tốt, nhắc đến mẹ, khuôn mặt cậu luôn bừng lên niềm hạnh phúc.

"Mẹ và em rất bình đẳng với nhau chứ không hề có khoảng cách gì cả. Em đã không thích dựa dẫm vào mẹ nhưng em thích mẹ là cánh tay để em có thể vịn mà đi. Mẹ em chưa bao giờ can thiệp vào việc của em, bạn gái gọi điện đến nhà cho em không bao giờ mẹ em hỏi. Hôm 8-3, em cùng các bạn trong lớp mua hoa cho mẹ mình, hoa không đẹp lắm nhưng mẹ đã rất vui và nói rằng thật không uổng công nuôi dạy em".

Đó là những tổng kết rất bình thường của hai mẹ con nhưng lại có những ý nghĩa rất sâu sắc.

Ngày tháng trôi qua, con cái mỗi ngày một lớn, cha mẹ mỗi ngày thêm già. Con cái cần phải biết tự chăm sóc mình, cần phải hiểu những cái "cằn nhằn" tràn đầy yêu thương của cha mẹ, còn cha mẹ hoàn toàn có thể bằng sự tự tôn của người lớn mà vui vẻ nói với con mình: "Cuối cùng con cũng lớn khôn rồi đấy!". Những sự giao lưu, những lời tâm sự sẽ là động lực và chỗ dựa tinh thần cho con cái trưởng thành.

CHƯƠNG III
QUAN TÂM ĐẾN SỰ PHÁT TRIỂN TRONG TÂM HỒN CỦA TRẺ
7 YÊU CẦU CỦA SỰ TRƯỞNG THÀNH VỀ TÂM HỒN

"NGẨNG CAO ĐẦU LÊN" - SỰ PHÁT TRIỂN TRONG TÂM HỒN CẦN ĐƯỢC TÔN TRỌNG

Thế giới tâm hồn của mỗi con người luôn cần đến sự động viên tôn trọng của mọi người, con người không sợ không có tiền mà chỉ sợ không có được sự tôn trọng.

Các bậc cha mẹ chúng ta nuôi dạy trẻ thì ngay từ nhỏ cần phải động viên, tôn trọng chúng.

Sự tôn trọng có thể thay đổi số mệnh của một con người.

Mã Gia Tước là một kẻ ăn mày tinh thần. Hắn vốn đậu đại học với điểm số rất cao, nhưng trong lòng hắn có một sự thay đổi ngược chiều, hắn tự khép mình, kìm nén mình một cách cực đoan, tự tư một cách cực đoan, lúc nào cũng cho mình là trung tâm. Hắn đã giết 4 người bạn học của mình một cách dã man và cũng chặt đứt luôn tuổi thanh xuân của mình.

Vụ án Mã Gia Tước giết người dã man đã gióng lên một hồi chuông cảnh tỉnh: Việc giáo dục sự phát triển lành mạnh trong tâm hồn và việc giáo dục sự tự tôn trong nhân cách thanh thiếu niên là những việc vô cùng cần thiết phải làm đối với các bậc cha mẹ, nhà trường và xã hội.

Một đứa trẻ có được sự tự tôn hay không không phải ở chỗ điều kiện vật chất của gia đình nó có tốt hay không mà chính là ở điều kiện giáo dục và trưởng thành của nó.

Cô Phán - sinh viên trường đại học Stanfort của Mỹ là một học sinh Trung Quốc có tinh thần tự tôn, tự trọng.

Cô Phán sinh ra trong một gia đình đặc biệt, bố mẹ cô là những người lùn, bố cô chỉ

cao 1,3 mét. Từ bé Cô Phán đã sống trong tiếng cười và sự châm chọc của mọi người. Nhưng cô không hề tự ti bởi cô có một người cha có lòng tự trọng rất cao.

Lần đầu tiên tôi gặp Cô Phán là trong trường quay chương trình "Gia đình hiểu nhau" của kênh Giáo dục Đài truyền hình trung ương. Khi Cô Phán dẫn cha mình bước vào trường quay, những người có mặt hôm ấy đều lặng đi. Đứng giữa cha mẹ là một cô gái xinh đẹp dáng người cao cao, thanh thoát, mắt to và rất có hồn. Trên mặt cô hiện lên một nụ cười nhẹ, trông rất đáng yêu, thân thiện. Vóc dáng nhỏ bé của cha mẹ với vẻ cao ráo thanh tú của cô gái tạo nên sự khác lệch rất rõ nét khiến những người có mặt hôm ấy vô cùng tò mò.

Cô Phán nói: "Khi em đi ra ngoài cùng cha mình, trên đường thế nào cũng có vài người nhìn chúng em chỉ chỉ trỏ trỏ, em cảm thấy vô cùng khó chịu nhưng không phải là trách móc cha mình vóc dáng nhỏ bé mà là không hiểu vì sao có một số người nhìn người khác với ánh mắt như vậy!? Nhưng cha em lại rất thản nhiên khi phải đối diện với những ánh mắt ấy. Nên em cảm thấy tính cách vui tươi của em với sự thản nhiên của cha có sự liên hệ mật thiết với nhau. Cha mẹ đã vì sự trưởng thành khoẻ mạnh của em mà đã phải hy sinh rất nhiều, từ bé em đã cảm nhận được sự gian khổ của cha mẹ mình và luôn mang nó trong tim. Em không hề vì cha mẹ không thể cho mình có được sự hưởng thụ giống như những đứa trẻ khác mà cảm thấy tự ti bởi vì tất cả những gì cha mẹ giành cho em em đã thấy mãn nguyện rồi".

Nghe con gái nói, ông Cố không ngừng gật đầu, khuôn mặt rạng rỡ nụ cười nói: "Tôi rất vui! Có rất nhiều những người hàng xóm, bạn bè, đồng nghiệp đều khen ngợi con gái tôi thành tích tốt, xinh đẹp. Nhưng cái khiến tôi vui lòng nhất là con gái tôi trưởng thành. Cháu không bị những tính xấu như những cô cậu con một trong nhiều gia đình hiện nay hay mắc phải, ví dụ như: Bướng bỉnh, ích kỷ, kiêu ngạo, luôn cho mình là đúng, là nhất, là trên hết, không hoà hợp với người khác... Tôi là một người tàn tật, chỉ cao trên dưới 1,3 mét, cũng có lúc thu hút những ánh nhìn miệt thị. Nhưng tôi nghĩ, tôi là người tận tuỵ đối với công việc. Tôi hy vọng có thể giáo dục con gái mình một cách tử tế để cháu có thể trở thành một người hoàn hảo ở mức cao nhất có thể. Tôi là một người có tâm, rất chú ý học tập người khác và không ngừng thay đổi bản thân mình chính vì thế nên tôi mới có thể đi đến ngày hôm nay một cách thuận lợi.

Tôi hỏi ông Cố, hạt nhân trong vấn đề nuôi dạy con cái nằm ở đâu? Ông Cố nói: "Tôi dạy con mình lý lẽ đầu tiên là: Dạy người trước tiên phải dạy đức, tôi cho rằng phải bồi dưỡng cho con cái mình thực hiện những hành vi tốt như là một thói quen, đấy chính là cơ sở của việc bồi dưỡng đạo đức. Từ việc bồi dưỡng cho con thực hiện những hành vi tốt như một thói quen, tôi đã bồi dưỡng tình yêu thương của con. Khi con mới được vài tuổi, Trung Quốc xảy ra nguy cơ tiệt chủng gấu mèo tôi cho cháu cùng đi ủng hộ các phong trào bảo vệ gấu mèo. Khi ấy, Hàng Châu chúng tôi cũng phát động phong trào "ủng hộ người già, trẻ cô đơn", tôi cũng cho cháu cùng đi ủng hộ. Tôi cho rằng người lớn có tình yêu thương thì con trẻ cũng sẽ có được tình yêu thương".

Người bố tàn tật này đã cho con gái mình của cải tinh thần to lớn! Tuy vóc dáng bé nhỏ nhưng có được phẩm chất cao quý. Con gái đã tiếp thu được sự giáo dục yêu thương đó từ cha của mình.

Việc này khiến tôi nhớ lại một câu chuyện "Giọt nước mắt của cây đàn tì bà" - một câu chuyện có thật. Ở một vùng rất nghèo khó, có một người nông dân một lòng muốn con trai mình được học lên đại học. Để có tiền học phí cho con, ông khoác đàn tì bà ra đầu phố hát dạo. Có một lần, cậu con trai nhìn thấy cha mình, không dám nhận cha mà đã giới thiệu với bạn bè "đây là người cùng quê".

Đối với những hiện tượng này, Cô Phán có quan điểm riêng của mình, em nói: "Vấn đề này xảy ra có thể có liên quan đến việc giáo dục của người cha. Tư tưởng mà người cha vun đắp cho con mình từ nhỏ là cô có thể lên đại học thì cô có thể đổi đời, là người cao quý nhất mực. Cháu thấy rằng cháu có được trạng thái cân bằng trước tiên là do cha cháu cũng có được một trái tim cân bằng".

"Trạng thái tâm lý và cách nhìn của người cha đã ảnh hưởng trực tiếp đến con cái." Ông Cố nhớ lại những gì mà mẹ ông đã giáo dục ông: "Khi còn bé, tôi phải đối mặt với sự chọc ghẹo và cái nhìn khác thường của người khác, trong lòng cảm thấy rất buồn, có lần vì điều đó còn đánh nhau với người khác. Nhưng mẹ tôi đã dạy dỗ khuyên bảo tôi cần phải mạnh mẽ, cần phải học tập. Về sau, khi lớn lên, trạng thái tâm lý của tôi dần cân bằng trở lại, tôi luôn vui vẻ, vô tư chứ không cả ngày nhăn mặt nhíu mày buồn bã, than thân trách phận".

Ông Cố kể lại một đạo lí làm người vô cùng sâu sắc: Tâm lý của con trẻ ở tuổi trưởng thành rất cần được tôn trọng và khẳng định mình. Sự "tôn trọng và khẳng định mình này có thể theo suốt cuộc đời! "Chẳng có ai có thể làm cho bạn sụp đổ, ngoài bạn". Người có lòng tự trọng luôn luôn có động lực cho mình. Cha mẹ cho con cái mình món quà vĩ đại, đó là cuộc sống, nó quý giá vô cùng so với tiền bạc của cải, vậy tại sao ta lại cứ phải oán trách bản thân mình, oán trách thứ của cải vĩ đại mà cha mẹ đã cho ta.

Chính vì cha mẹ đã cho con gái thứ của cải này của cuộc sống mà Cô Phán đã có được một tâm hồn khoẻ mạnh, đẹp đẽ và một tâm lý lạc quan vui vẻ.

Cô Phán nói: "Em cảm thấy, một người thành công đều có sự liên quan chặt chẽ với các yếu tố tâm lý, thói quen tư duy, yếu tố trí tuệ. Em cảm ơn cha mẹ mình đã cho em tất cả".

Ai cũng cần được tôn trọng. Tự trọng như một tượng đài trong cuộc sống, một khi tượng đài tự trọng được dựng lên thì cuộc sống con người trở nên huy hoàng; còn một khi tượng đài ấy sụp đổ thì tâm hồn sẽ vỡ nát. Những đứa trẻ sinh ra trong gia đình nghèo khổ, tàn tật rất cần được tôn trọng, những đứa trẻ học hành sút kém cũng cần được tôn trọng, có lúc trong ánh mắt thầy cô giáo, cha mẹ của những học trò "kém cỏi" này, sự thiếu sót không phải nằm ở điểm số mà nằm ở sự tự trọng trong nhân cách.

Một nhóm những em học sinh kém trước khi tốt nghiệp bị dồn vào "lớp học sinh cá biệt", ngày đầu tiên đến lớp, thầy giáo chủ nhiệm lớp đã nói:

"Các em, hãy ngẩng cao đầu lên! Cuộc đời con người giống như một cuộc chạy maraton vậy, việc tạm thời chậm lại không có nghĩa là cuối cùng sẽ bị thất bại. Từ hôm nay, tôi sẽ chạy cùng với các em...".

Giống như một làn gió xuân thổi qua sa mạc, giống như một làn hơi ấm trôi qua vùng băng giá, tất cả những em học sinh ở "lớp học cá biệt" đều bị xúc động mạnh mẽ, và từ thời khắc đó, tất cả trái tim của các em đồng lòng hạ quyết tâm cùng nhau cố gắng vươn lên.

Từ đó, "hãy ngẩng cao đầu lên" đã trở thành câu nói thường trực của học sinh lớp học này. Giờ đây, tất cả lớp đều đã trưởng thành thành những người có ích. Mỗi khi năm mới đến, cả lớp họ đều nhắn tin cho nhau câu nói khắc cốt ghi tâm ấy. Họ nói: "Chỉ cần 5 chữ bình thường thôi nhưng tràn đầy tình cảm mãnh liệt và triết lý cuộc sống, chính nhờ câu nói đó đã làm thay đổi con đường sống của chúng tôi".

"Hãy ngẩng cao đầu lên!" 5 chữ này đã đã gợi nên lòng tự trọng trong những đứa trẻ.

"MẸ ĐANG NGHE CON NÓI ĐÂY" - NHỮNG TÂM HỒN ĐANG PHÁT TRIỂN RẤT CẦN ĐƯỢC THỔ LỘ

Tôi hỏi một em trai đá bóng: "Sao em lại thích đá bóng?"

Em trai đáp: "Bố em thường xuyên đánh đập em, mỗi lần bị đánh, trong lòng em rất tức tối nên ra ngoài đi đá bóng. Em tưởng tượng quả bóng như đầu bố mình vậy, mỗi lần đá một phát em lại kêu to tên bố em lên, một lúc sau thì hết tức. Về nhà nhìn thấy bố em cũng không còn cảm giác gì nữa".

Lời nói thẳng thắn nhưng thật thà của đứa trẻ khiến tôi bật cười chua sót.

Mỗi người trong lòng đều nảy sinh một điều gì đấy không vừa ý, và những cảm giác bất mãn này cần phải có "đường dẫn" để dẫn nó ra ngoài. Giống như bóng bay vậy, chỉ bơm vào mà không cho khí thoát ra thì sớm muộn quả bóng cũng sẽ bị nổ. Con người nếu không sớm làm vợi đi u uất trong lòng mình thì cũng sẽ bị vỡ tung ra giống như trái bóng vậy.

Những người mang tâm trạng không tốt trong thời gian dài thì sự nguy hại sẽ ngày càng trở nên nghiêm trọng. Khi những tình cảm không tốt trong lòng không được bộc phát ra, trong cơ thể con người sẽ sản sinh một loại độc tố. Những chất độc này sẽ ngưng lại trong cơ thể, lâu dần, sớm muộn nó sẽ phát triển thành tế bào ung thư.

Để loại bỏ những u uất trong lòng có 3 cách tốt nhất:

Thứ nhất là vận động. Vận động sẽ giúp tiêu trừ những mệt mỏi trong lòng, cũng đồng thời giải toả những gì không vui. Điều này những ông bố bà mẹ không cho con cái tập luyện đều không biết được.

Thứ hai là giải toả. Tìm đến một người tri âm để nói lên những tâm sự của mình, cùng nhau trò chuyện, hãy nói hết những gì trong lòng cảm thấy không vui để những u uất được xả ra. Vì thế, nhiều khi bọn trẻ giao lưu với các bạn của mình qua điện thoại hay qua mạng Internet không phải là việc xấu, đương nhiên là chúng ta phải khống chế thời gian, phải có

tiết chế.

Thứ ba là nhẫn nại. Một vị tổng thống Châu Phi hỏi Đặng Tiểu Bình, trong xử lý công việc và giao thiệp với mọi người, ngài có kinh nghiệm quý báu gì, đồng chí Tiểu Bình đã nói 2 chữ: "Nhẫn nại". "Nhẫn nhất thời gió yên sóng lặng, lùi một bước bể rộng trời cao".

Nếu trẻ em ngay từ khi học tiểu học đã có khả năng hóa giải mọi điều buồn phiền trong lòng thì có nghĩa là đứa trẻ đó đã có được chìa khoá để mở cánh cửa của niềm vui.

Có một số học sinh có thành tích học tập rất tốt nhưng điều đó không có nghĩa là nội tâm của chúng khoẻ mạnh. Thành tích tốt có thể khiến những vấn đề tiềm ẩn trong nội tâm được che đậy đi, điều đó có thể không ảnh hưởng đến việc trẻ lên được đại học hay không, nhưng có thể gây ra những ảnh hưởng phụ đối với việc phát triển toàn diện của trẻ.

Một lần, tôi tham dự một buổi nói chuyện với các phụ huynh với chủ đề "Chú ý đến việc phát triển tâm lý của con cái" do một trường đại học sư phạm mời đến. Buổi trưa, khi đại hội vừa kết thúc tôi đã bị vây chặt bởi những người xin chữ ký và xin tư vấn. Một người phụ nữ nét mặt lo lắng nói với tôi: "Xin hãy cứu em tôi, nó mới lên lớp 11, học hành rất giỏi nhưng ngày nào nó cũng muốn nhảy lầu tự tử. Chiều nay tôi sẽ dẫn nó đến chỗ chị".

Khi hội nghị kết thúc thì cũng đã chạng vạng tối, trong lòng tôi liên tục nghĩ đến cô gái kia và mong gặp được em.

Cuối cùng, tôi cũng gặp được em. Em đứng trong đám đông, đôi mắt buồn u ám. Tôi cười với em tỏ ý "đợi chị một chút".

Sau khi mọi người đi hết, tôi kéo em ngồi xuống bên mình, nhìn ngắm kĩ càng thì thấy em vô cùng xinh đẹp nhưng đôi mắt to lúc nào cũng như ngân ngấn nước.

"Nghe nói em học giỏi lắm!" - Tôi mỉm cười hỏi.

"Không tốt!" em cắt ngang lời tôi,

"Cuối năm em chỉ xếp thứ 6".

"Thế là giỏi rồi!", tôi thốt lên.

"Em còn chưa đứng thứ nhất, em còn có lỗi với mẹ em, mẹ đối với em rất tốt, mẹ chỉ mong em được xếp đầu. Em thi không được đứng đầu thà chết còn hơn. Em ngày nào cũng muốn chết". Em hạ giọng nói, giọng ấm ức như chực khóc, xem ra em bị áp lực quá cao, tình yêu của mẹ đã trở thành một áp lực tinh thần rất lớn với em.

Tôi đến bên em và ôm em thật chặt. "Khóc đi, em gái, khóc được thì em sẽ thấy đỡ đi rất nhiều!".

Cô gái lúc đầu chỉ khóc thầm nhưng về sau đã bật khóc to lên.

"Về sau, muốn khóc thì cứ khóc, đừng dồn nén trong lòng. Các bà mẹ trên thế gian này đều yêu thương con cái mình, nếu em chết đi thì em có lỗi lớn với mẹ em. Mẹ đã nuôi em lớn ngần này là một việc không dễ dàng gì rồi".

"Vì em nghĩ đến điều này nên mới không dám chết".

"Đúng rồi! Thi cử thì có nhiều lần nhưng sinh mệnh thì chỉ có một. Lấy sinh mệnh để chôn vùi chuyện thi cử là điều ngớ ngẩn. Cái mẹ em muốn không phải là điểm số mà là con gái mình. Hãy bình tĩnh, em nhất định sẽ làm được!".

Tôi kéo tay em, tiễn em ra tận cổng. Tôi phát hiện rằng trên khuôn mặt lạnh giá của em đã có một chút ấm áp. Tôi giơ ngón tay cái ra với em biểu thị ý "em giỏi lắm".

Em vẫy vẫy tay chào tôi rồi khuất vào trong đám đông. Nhìn theo bóng dáng của em mà trái tim tôi không còn bình thường được nữa.

Mẹ em có thể vẫn còn lo nghĩ về những thành tích học tập của con gái mình mà không biết được rằng thế giới tâm hồn của con còn cần bà quan tâm hơn. Những áp lực trong lòng con gái liệu bà có biết?.

Ngày y tế thế giới năm 2003 có chủ đề: "Sự ưu phiền ảnh hưởng đến mỗi người". Theo điều tra thì việc u uất là vấn đề thường thấy và rất dai dẳng trong tâm hồn con người, hiện nay, trong số học sinh trung tiểu học thì tỉ lệ các em mắc chứng trầm cảm đã nhiều hơn trước rất nhiều.

Vậy cha mẹ làm thế nào để loại bỏ đi những u uất ảnh hưởng đến con cái mình? Hãy bằng lòng khoan dung để cho con cái có cơ hội dốc bầu tâm sự và thổ lộ tình cảm. Giống như một vị chuyên gia tâm lý nổi tiếng đã nói: "Cha mẹ động viên và khuyến khích con cái để chúng bày tỏ tất cả những tình cảm trong lòng mình ra nghĩa là đã tặng cho con mình món quà tuyệt vời nhất".

Tôi có một người bạn là phó bí thư thị uỷ, cô ấy là người làm được việc, cô ấy bằng thực lực và sự cố gắng của mình đã từ một cô gái nông thôn bình thường trở thành một cán bộ lãnh đạo. Một lần, tôi hỏi cô về con gái cô, cô ấy lập tức tỏ thái độ bất thường, kể lại một câu chuyện vừa xảy ra:

Cô con gái học hành giỏi giang muốn ra nước ngoài đào tạo nâng cao. Tối hôm trước khi đi đã gọi điện thoại cho mẹ hẹn mẹ tối về sớm để cùng con tạm biệt. Bình thường công việc của cô ấy rất bận nên rất ít khi trò chuyện được với con gái. Không ngờ vừa ngồi nói chuyện, con gái đã "kể tội" mẹ mình:

Lần nào mẹ đã trách oan con, ngày nào mẹ đã lãnh đạm với bạn học của con; lần nào mẹ đã làm tổn thương đến lòng tự trọng của con... Cô con gái cứ thế vừa khóc vừa kể.

"Tôi không thể nào nghĩ được rằng đứa con gái ngoan của mình vì sao lại trách móc tôi nhiều đến vậy, những gì nó nói sao tôi lại chẳng hề nhớ được việc nào?", bạn tôi ấm ức nói.

"Đó gọi là sự "vô tâm" của người mẹ khiến con gái bị tổn thương. Thế sau đó thế nào?", tôi hỏi.

"Tôi kiên nhẫn ngồi nghe, trong lòng nghĩ, sáng ngày mai con gái đã đi xa rồi, mình cần phải khoan dung với nó, để cho nó dốc hết mọi ấm ức trong lòng ra tránh việc về sau còn trách mắng mình".

Mẹ kiên nhẫn nghe con gái nói gần 4 tiếng đồng hồ, đêm về khuya, khi lòng trấn tĩnh lại, những điều u uất trong lòng đã nói ra hết rồi thì con gái gục đầu vào lòng mẹ khóc to, bà mẹ cũng khóc theo.

Người mẹ đỡ con gái lên hỏi: "Con gái, tại sao con không nói những chuyện này sớm cho mẹ biết?".

"Không phải là mẹ rất bận hay sao, đâu có thời gian dành cho con." Con gái quệt ngang nước mắt.

Sáng sớm hôm sau, tạm biệt mẹ, con gái ôm chặt mẹ mình: "Mẹ, con sẽ nhớ mẹ lắm".

Hôm ấy, con gái không khóc nhưng mẹ thì khóc. "Mấy năm qua tôi cứ tự cho rằng mình đã cho con gái rất nhiều, nhưng tôi đã không giành thời gian nghe nó tâm sự, tôi cảm thấy thật có lỗi với nó". Người mẹ nói những lời tận đáy lòng. Tuy nhiên cô ấy cũng vui mừng nói với tôi rằng cô con gái ở nơi xa giờ đây đã là người bạn tri âm với cô ấy qua mạng điện tử rồi.

Hãy để cho trẻ có được những cơ hội thổ lộ hợp lý để không làm tổn thương lòng tự trọng là yêu cầu quan trọng nhất của những trẻ đang trong giai đoạn trưởng thành. Nghe con cái tâm sự tức là bạn đang có được "chiếc chìa khoá vàng" mở cánh cửa tâm hồn trẻ, rất có ích để giúp trẻ có được một môi trường tâm lý khoẻ mạnh, thúc đẩy sự phát triển lành mạnh cho trẻ.

Nhiều khi, có những ông bố bà mẹ không thể ngồi lại nghe con cái mình tâm sự chỉ do một chữ: “Bận”.

Một lần, tôi tham dự một buổi báo cáo về vấn đề giáo dục trong gia đình, có rất nhiều các em nhỏ cũng đến tham dự. Tôi hỏi một bé gái ngồi ngay hàng ghế đầu tiên: "Bố mẹ em sao không đến?".

"Họ đều bận cả, chẳng có thời gian, em đến thay họ ạ". Em gái trả lời rất tự nhiên, xem ra em rất vui vẻ đến đây. Khi họp tan, em nhét một mảnh giấy nhỏ vào trong tay tôi, "Chị về nhà hãy xem" cô bé cười cười rồi chạy biến đi.

Về đến khách sạn, tôi vội vã mở mảnh giấy ra xem, chỉ thấy trên giấy viết: "Chị Tri Tâm, chị nói hay quá! Tiếc là bố mẹ em không đến. Họ từ trước đến nay đều không nghe em nói nhưng họ lại nghe chị Tri Tâm". Tôi cay cay sống mũi, cảm thấy rất hối hận vì sao không tặng cô bé cuốn sách do tôi viết để em mang về cho cha mẹ xem.

Một trường tiểu học của Thượng Hải đã tiến hành một cuộc điều tra: trong phần trả lời nhanh câu hỏi "trong cuộc sống mỗi khi gặp điều phiền muộn thì em thường thổ lộ với ai", kết quả có đến 90% các em trả lời: Viết vào nhật ký, ghi vào máy tính, viết vào máy bay giấy rồi phóng đi...dường như không có câu trả lời nào là tâm sự với bố mẹ, thầy cô giáo. Kết quả này đã khiến thầy cô giáo trong trường hết sức ngạc nhiên.

Những đứa trẻ đang trong giai đoạn trưởng thành rất cần được trút bầu tâm sự, chúng luôn hy vọng người lớn có thể nghe được nhịp đập trái tim chúng.

Trong phong trào ký tên toàn cầu với chủ đề "Ủng hộ các em nhỏ" diễn ra năm 2002, có hàng triệu người tham gia. Những vấn đề mà trẻ em ở độ tuổi 12 đến 17 đặc biệt quan tâm đó là: "Nghe trẻ em thổ lộ lòng mình". Các em nói: "Không phải trẻ em không muốn nói lên tiếng nói của mình mà do mọi người không lắng nghe chúng nói." Rất nhiều người lớn và trẻ em đã đưa ra quan điểm giống nhau: "Hãy để trẻ em nói lên tiếng nói của mình".

Gần đây, trên đường phố Tokyo xuất hiện một chuyện nóng hổi: Một người luôn lắng nghe tâm sự của người khác tên là Trượng Phương đã trương ra tấm biển giữa quảng trường, tấm biển viết: "Tôi nghe bạn nói". Trượng Phương - 29 tuổi không phải sống bằng nghề đi lắng nghe tâm sự của người khác mà anh lắng nghe hoàn toàn miễn phí. Anh ta đã từng lắng nghe tâm sự của hơn 200.000 người, nghĩa là trung bình mỗi tuần lắng nghe khoảng 100 người. Trượng Phương vốn là một giảng viên đại học, nguyện vọng của anh là muốn trở thành một diễn viên hài kịch. Ba năm trước, trên sân khấu anh đã phát hiện ra rằng dường như những khán giả ngồi dưới rất thích thổ lộ tâm sự với anh chứ không phải là nghe anh kể chuyện cười.

Anh đến với cái "nghề mới" này hoàn toàn ngẫu nhiên. Mặc dù dân số ở Tokyo càng ngày càng nhiều nhưng cảm giác cô độc của người Tokyo lại ngày một tăng lên. Cho nên lắng nghe tâm sự của người khác với anh như là một định mệnh vậy.

Người lớn luôn mong muốn có người để tâm sự huống hồ gì những đứa trẻ cô đơn. Hy vọng một ngày nào đó, trong nhà; các bậc phụ huynh có thể treo một tấm biển: Mẹ nghe con nói đây.

"CON YÊU, CON THẬT GIỎI" - SỰ TRƯỞNG THÀNH TRONG TÂM HỒN RẤT CẦN ĐƯỢC KHẲNG ĐỊNH.

Nếu bạn hỏi tôi: "Trẻ em ngày nay mong muốn điều gì nhất?"

Thì tôi sẽ trả lời: "Mong muốn được khẳng định".

Nếu bạn lại hỏi tôi: "Trẻ em ngày nay thiếu điều gì?". Thì tôi sẽ trả lời: "Thiếu được người khác khẳng định". Một ngày, có một người mẹ trẻ kể lại câu chuyện khiến cô ấy phiền lòng: "Cậu con trai học lớp hai của cô rất hiếu động nên thường xuyên bị thầy giáo phê bình mà chưa bao giờ được biểu dương. Một ngày, cậu con trai chạy về hớn hở khoe:

"Mẹ, hôm nay thầy giáo tuyên dương con đấy", tôi mừng vui lắm vội hỏi: "Thầy giáo biểu dương con thế nào?", con trai hồn nhiên nói: "Thầy giáo nói con viết kiểm điểm rất tốt", tôi vừa nghe, suýt nữa lăn ra ngất".

Nghe lời kể, tôi thấy cay cay sống mũi, trong lòng rất thông cảm cho cậu bé kia.

Tâm hồn trẻ giống như một mầm cây khát nước, luôn mong muốn được khẳng định, luôn mong được ghi nhận, đánh giá tích cực.

Có những ông bố bà mẹ lo lắng không dám khen ngợi con, sợ nếu khen ngợi thì con cái mình sẽ không chịu nổi sự phê bình, trách móc, sẽ khiến con cái mình luôn để ý xem người khác đánh giá về mình như thế nào, kết quả là ảnh hưởng đến sự phát triển của trẻ. Có cách suy nghĩ này là do cha mẹ không phân biệt rõ giữa khích lệ và biểu dương.

Khích lệ và biểu dương là hai phạm trù khác nhau rất lớn. Biểu dương là hướng sự chú ý vào trẻ còn khích lệ là chú ý đến những việc mà trẻ làm mà những việc đó khiến trẻ cảm thấy đắc ý, cảm thấy như một thành tích.

Có một số ông bố bà mẹ cho rằng khen ngợi nghĩa là nói những lời dễ nghe hoặc đơn giản như là một lời "nịnh nọt". Nhưng thực tế, làm như vậy thậm chí còn khiến trẻ cảm thấy phản cảm. Có một em gái đã từng nói với tôi: "Khi bố mẹ không có nhà, em ở nhà một mình vì muốn cho bố mẹ ngạc nhiên nên em đã thu dọn nhà cửa rất sạch sẽ. Khi mẹ vừa về đến nhà, đã nói to: "Con thật là đứa con ngoan yêu lao động! Mẹ không bắt con làm các việc này mà con đã làm rồi, mẹ yêu con quá vì con rất tự giác" - Vừa nghe xong, cháu thấy thật mất hứng, nên nói ngay một câu: "Thật vô vị", em gái còn "bổ sung" thêm một câu: "Mẹ em thật giả tạo".

Vì sao đứa trẻ cảm thấy mất hứng? Bởi vì em nhận được lời khen lên tận trời xanh nhưng lại rất vô vị. Em cho rằng: Sở dĩ mẹ yêu thương em chẳng qua chỉ vì em dọn dẹp nhà cửa, nếu mà em không làm thế thì mẹ còn yêu nữa không? Nhìn xa một chút, con trẻ từ đó sẽ có lý luận: Giá trị của mình phụ thuộc vào việc bản thân phải làm gì đó cha mẹ yêu cầu mà họ cảm thấy vừa lòng, nỗ lực thế nào mới được người khác biểu dương; chỉ có được biểu dương thì giá trị bản thân mới được nâng cao. Cứ thế dần dần về sau, khi thành người lớn, chúng sẽ rất để ý đến cách nhìn của người khác, khả năng thích ứng với xã hội cũng đều phụ thuộc vào việc người ta nhận xét về mình như thế nào. Tuy nhiên, hạnh phúc đích thực không phải có được nhờ sự chú trọng của người lớn mà có được từ sự tự tin, mà sự tự tin của trẻ có được lại chính từ những sự động viên và khẳng định của thầy cô giáo và cha mẹ.

Mẹ tôi là người rất biết động viên người khác. Còn nhớ hồi tôi 5-6 tuổi rất thích dọn dẹp nhà cửa khi không có ai ở nhà. Khi mẹ về, luôn kinh ngạc hỏi: "Oa! Sạch thế! Ai làm thế nhỉ?", thế là, tôi sẽ chạy ra từ sau cửa, mẹ tôi sẽ vui vẻ nói: "không ngờ là do con làm, con quả là biết làm việc! Mẹ mà dọn dẹp cũng chỉ sạch đến thế thôi". Tôi mừng vô cùng, cảm thấy mình rất có thành tích nên lần sau mẹ đi vắng tôi lại dọn dẹp nhà cửa. Khi rửa bát do không chú ý tôi đã làm vỡ một chiếc bát, mẹ tôi luôn an ủi tôi: "Không sao đâu, không đứt tay là được rồi." Ấn tượng mẹ để lại trong tôi là bất kể tôi thành công hay thất bại thì cũng không ảnh hưởng đến sự yêu thương và sự ghi nhận của mẹ đối với tôi. Cho nên, tôi làm

việc gì chưa bao giờ sợ bị phê bình hay trách mắng, cũng chưa bao giờ bị áp lực rằng chỉ thành công thì mới được yêu thương. Thế là, hình thành trong tôi thói quen mạnh dạn và nhiệt tình cao độ khi làm việc.

Khi lớn lên, tôi dần dần hiểu được một đạo lý: Khẳng định con cái mình chính là tạo thêm cơ hội cho con trưởng thành.

Một nhà hoạt động trong phong trào phụ nữ nổi tiếng thế giới đã từng nói: "Ngày nay, động lực căn bản nhất của nhân loại không phải là theo đuổi sự hưởng thụ vật chất và máy móc, không phải sự thoả mãn những yêu cầu sinh lý mà là thoả mãn những nhu cầu của sự trưởng thành và phát huy tiềm lực lớn nhất của cá nhân".

Kỳ vọng lớn nhất của bố mẹ đối với con cái là gì? Tôi nghĩ, kỳ vọng lớn nhất là để cho trẻ có được một cuộc sống hạnh phúc trọn vẹn. Bất kể là đứa trẻ đó trong tương lai sẽ làm gì, thu nhập bao nhiêu, chỉ cần chúng phát huy được tiềm lực lớn nhất của bản thân, thực hiện giá trị của bản thân mình thì người làm cha mẹ con như đã hoàn thành trách nhiệm của mình, và cũng cảm thấy hết sức tự hào về con cái.

Làm thế nào để khơi gợi hết những tiềm năng của trẻ?.

Ngay trong thời khắc đứa trẻ hình thành nên ý thức của mình, thì cách nhìn nhận của cha mẹ sẽ lưu lại dấu ấn rất sâu sắc trong lòng đứa trẻ. Có thể nói, con trẻ nhìn mình qua con mắt của cha mẹ chúng, nếu cha mẹ có thể dùng con mắt cổ vũ, động viên để đối xử với trẻ thì tiềm năng của đứa trẻ đó sẽ được phát huy một cách tối đa.

Tháng 5 năm 2002, khi tham dự "Đoàn báo cáo về quan niệm giáo dục mới trong gia đình" do Bộ giáo dục, trung ương đoàn và hội phụ nữ toàn quốc tổ chức, tôi đã quen với một người mẹ ưu tú tên Vương Linh Ngọc. Cô ấy có một cô con gái rất có khả năng tên Trương Minh, 16 tuổi đã xuất bản tập thơ văn "con gái mặt trời". Vương Linh Ngọc kể lại câu chuyện con gái cô ấy làm thơ, cho tôi thấy được tài hoa của một cô gái được "khai thác" như thế nào.

Vương Linh Ngọc thường nói với con gái: "Con ạ, mẹ luôn luôn là độc giả của con." Chính người độc giả trung thành đó đã bồi đắp nên một nhà văn nhà thơ trẻ tuổi.

Lần đầu tiên Trương Minh làm thơ là năm cô bé 7 tuổi. Khi ấy, Trương Minh học nội trú ở trường, trường học không cho phép mang đồ chơi theo, người mẹ chu đáo đã len lén đưa cho con gái một chiếc gương nhỏ bên mình. Không ngờ, chiếc gương trở thành người bạn đi qua thời kỳ cô đơn của con gái. Để bộc lộ nỗi nhớ nhà, cô con gái đã viết một bài thơ ngắn "Vẻ đẹp chiếc gương":

Khi bạn buồn rầu ai bên bạn?

Phải rồi, đấy chính là chiếc gương!

Chiếc gương - một cái tên âm vang!

Khi bạn buồn gương soi bên bạn,

Khi gương buồn ai ở cạnh gương?

Không một ai điều đó chẳng sai!

Chiếc gương lặng lẽ nghĩ đến những lúc được là bóng của chủ nhân, và chỉ cần chủ nhân nhỏ vừa bước vào cửa, chiếc gương liền nhoẻn miệng cười.

Khi ấy, Trương Minh còn chưa biết nhiều chữ, có nhiều chữ em còn phải dùng phiên âm để thay thế, nhưng em đã rất vui mừng. Thứ 7, vừa về đến nhà đã nói to khoe mẹ: "Mẹ, mẹ xem con làm thơ này!", người mẹ xem qua một lượt rất xúc động nói: "Giỏi quá! Con gái của tôi biết làm thơ! Mẹ phải cất bài thơ này đi mới được".

Sự động viên của mẹ đã khiến niềm tin trong con gái được nâng cao, tiềm năng trong lĩnh vực thơ ca của cô con gái cứ thế được phát huy. Thế rồi, con gái liên tục sáng tác được bài thứ 2, thứ 3... về sau còn tiếp tục viết tản văn, tiểu thuyết.

Bất kể bận rộn tới đâu, bất kể đang ở nơi nào, chỉ cần con gái có tác phẩm mới cần "thể hiện", Vương Linh Ngọc đều dừng công việc lại để nghe con gái đọc, đưa ra ý kiến với con, làm người nghe đầu tiên, độc giả đầu tiên. Không ngờ, người "độc giả" , "thính giả" đặc biệt này đã giúp cho con gái phát huy được tiềm năng của mình, bồi dưỡng sự tự tin trong con, khích lệ con yêu thích việc sáng tác.

Mỗi khi có sinh nhật hay năm mới, Trương Minh đều tặng thiệp chúc mừng cho cha mẹ mình. Lúc đầu, cô đã viết trong thiệp tặng cha: Hãy để tình yêu trong con biến thành lời chúc phúc sâu sắc, cầu nguyện cho cha có một sinh nhật vui vẻ, mãi mãi vui vẻ! Mặt bên kia của tấm thiệp có vẽ một chú chó và một chú hổ, trong tay chú hổ đang cầm một trái tim đưa cho chú chó (mẹ và con gái tuổi hổ còn bố tuổi chó).

Bố xem xong, trong lòng rất cảm động. Nhưng nghĩ rằng tình yêu của cha là "khí thế hào hùng" chứ không mềm mại như nước nên bố chỉ vui vẻ nói với con gái: "Ô, con gái lớn rồi, nhớ được cả sinh nhật của bố, cảm ơn con" rồi thuận tay để tấm thiệp lên bàn.

Trương Minh nói với tôi: "Mấy hôm sau, cháu phát hiện ra tấm thiệp vẫn để trên bàn chẳng ai để ý đến, cháu rất buồn, thiệp cháu tặng bố ngày càng viết đơn giản hơn, cuối cùng chỉ còn lại một câu: "Chúc bố sức khỏe, công việc thuận lợi".

Nhưng, thiệp Trương Minh viết tặng mẹ mình mỗi năm một kiểu, mà câu nào cũng vô cùng xúc động bởi vì mẹ có thể hiểu được trái tim của con gái.

Tấm thiệp lần đầu tiên tặng sinh nhật mẹ, Trương Minh viết: Trân trọng gửi đến mẹ tấm thiệp nhỏ bé này để nói lên một lời chân thật, chẳng cần nói tình yêu của mẹ là bao la, tốt đẹp hay vĩ đại, mà chỉ bởi nó chan chứa trong mỗi ngày bình thường, như thế đã là một huyền thoại đẹp nhất rồi. Mẹ, chúc mừng sinh nhật mẹ! Trong bức thiệp vẽ một con hổ con và một con hổ bé đang cầm tay nhau nhảy múa.

Người mẹ hết sức vui sướng, xúc động nói lời cảm ơn con gái: "Mẹ cảm động quá! Mẹ sẽ mãi mãi giữ tấm thiệp này!".

Đó là sự thổ lộ chân tình của mẹ nhưng lại là một lời động viên to lớn với cô con gái. Hôm sinh nhật Vương Linh Ngọc, tấm thiệp của con gái viết: Mẹ: Mặc cho ngày tháng đi qua như nước chảy, mặc cho thời gian lặng lẽ trôi qua mãi mãi, khi tất cả mọi thứ đều âm u ảm đạm, khi tất cả mọi khuôn mặt đều trở nên mờ nhạt thì ánh sáng tình yêu thương của mẹ mãi mãi không mất đi, nó giống như một bài thơ vĩnh hằng luôn rực sáng chói lọi trong nhân gian!.

Mỗi khi Vương Linh Ngọc và chồng tận hưởng những giây phút vui vẻ, người chồng đều tỏ ý cho rằng con gái hết lòng với mẹ hơn với bố. Vương Linh Ngọc nói với chồng: "Cùng một đứa con, thiệp viết cho anh chỉ là hình thức còn viết cho em thì tình cảm tràn đầy, đây chính là tác dụng của sự ghi nhận và tán thưởng đấy".

Trương Minh nói với tôi: "Sự tán thưởng của mẹ là động lực lớn nhất để em sáng tác".

Có thể thấy, dùng con mắt tán thưởng để nhìn trẻ là món quà lớn nhất mà các ông bố bà mẹ ngày nay giành cho con cái mình. Nếu cha mẹ kỳ vọng con cái mình thành người, thành tài, thành công thì cách tốt nhất là: Luôn luôn là người tán thưởng con, vun đắp sự tự tin trong con, tán thưởng, khen ngợi những tài năng của con.

"NGÃ RỒI THÌ ĐỨNG LÊN" - SỰ TRƯỞNG THÀNH CỦA TÂM HỒN CẦN RÈN LUYỆN TRONG KHÓ KHĂN

Con người phải vật lộn trong khó khăn thì mới có thể thành công.

6 năm trước, một cậu bé 11 tuổi tên Vương Mạnh người huyện Hùng - Hà Bắc vô tình tai nạn bị bỏng, thương tích 75% cơ thể, tính mạng nguy cấp.

6 năm sau, cậu bé này không chỉ thoát khỏi lưỡi hái thần chết để kiên cường đứng lên mà còn đạt được thành tích cao nhất huyện trong kỳ thi vào trung học.

Đó là một buổi tối đáng sợ.

Buổi tối năm 1998, cậu bé Vương Mạnh 11 tuổi giúp cha trông coi vườn cây ăn quả, cậu thắp đèn dầu, đặt lên cửa lều đọc sách. Đọc một hồi, Vương Mạnh ngủ quên mất, chiếc đèn dầu bị gió thổi đổ đã bén lửa vào lều.

Khi người cha chạy đến, Vương Mạnh đã bị bỏng đen, cả người phòng rộp lên. Mấy hôm đầu vào viện, 4 giờ sáng mỗi ngày, người cha đều nhận được tờ thông báo trong bệnh án. Một người họ hàng nói với người cha: "Đừng chữa trị cho cháu nữa, có khỏi thì cũng có tội", cha Vương Mạnh chảy nước mắt nói: "Tôi không được làm điều đó, tôi không thể bỏ cuộc".

Khi Vương Mạnh trị bệnh ở bệnh viện thủ đô, người bạn học hồi tiểu học của tôi Tàng Tiểu Bình cũng đang làm việc ở đây, nhìn thấy Vương Mạnh, cô ấy vội gọi điện thoại cho tôi, nói có một em bé bị bỏng nặng nhưng rất kiên cường, không hề nhỏ lệ mà lại còn thường xuyên giúp đỡ người khác, trong khi chính cậu cũng rất cần được giúp đỡ.

Tôi vội vàng đến bệnh viện.

Mặt, tay, cổ của Vương Mạnh đều bị biến dạng nghiêm trọng, nhưng trên mặt em vẫn hiện lên nụ cười nhẹ. Mẹ em nói với tôi: "Trong quá trình Vương Mạnh điều trị, những khi tôi khóc thì cháu nói: “Mẹ đừng khóc, con thế nào cũng có thể chịu đựng được, khi nào con không chịu đựng được nữa mẹ hãy khóc”. Mỗi khi thay băng, thay thuốc, máu chảy ròng ròng là tôi vội nấp đi. Vết thương đóng thành vảy cứng phải dùng kìm kéo ra, đau khủng khiếp, miệng cháu ngậm một chiếc khăn mặt, mà cháu ngậm nát cả chiếc khăn nhưng cháu không khóc, làm mẹ tôi chỉ hận một nỗi là không thể thay con chịu đựng những khủng khiếp ấy".

Nghe người mẹ kể lại, tôi vô cùng cảm động, ngay lập tức đăng bài viết nhan đề "Vương Mạnh không khóc" viết về em trên tờ "Báo thiếu niên". Các em nhỏ trong cả nước đọc xong đều rất cảm động đã góp tiền tiêu vặt của mình quyên góp gửi đến tới tấp. Các em còn viết cho Vương Mạnh hàng nghìn bức thư. Có bạn học sinh viết trong thư: "Chúng tớ rất thán phục sự kiên cường của cậu, chúng tớ phải học tập cậu". Tôi mang những bức thư này đến bệnh viện đọc cho Vương Mạnh nghe, Vương Mạnh vô cùng cảm động. Bác sĩ chủ trị nói, trong quá trình Vương Mạnh trị bệnh, những bức thư này là liều thuốc tốt nhất.

Vương Mạnh nói: "Sự động viên của các bạn nhỏ đã cho em một sức mạnh vô cùng to lớn. Sau khi bị bỏng, chân em cứ bị tụ máu, nổi bọc nước, lại do vết thương chảy máu nên em rất đau. Nhưng em nghĩ, lẽ nào mình thực sự không thể đi được sao? Em không thể dựa vào cha mẹ cả đời, mình nhất định phải chiến thắng bản thân. Còn nhớ, khi em vừa bước xuống đất, đi ngoài hành lang của bệnh viện, về sau người dọn vệ sinh nhìn thấy trên mặt đất có vết máu, hỏi có phải của em không, em trả lời phải. Mẹ em biết được vô cùng đau lòng, nhưng em vẫn tiếp tục đi. Sức mạnh động viên cho em đi là tình yêu của bố mẹ, tình yêu của các bạn, là tình yêu của "chị Tri Tâm". Em không hề nghĩ rằng mình không thể đứng lên hay sẽ giống như lời bác sĩ nói, nếu có chữa khỏi cũng không thể tự lập. Bây giờ đã chứng minh lời nói của vị bác sĩ là không đúng, sức mạnh của con người là không thể ngờ đến được".

Mẹ của Vương Mạnh nói, động viên Vương Mạnh còn có một nguồn sức mạnh nữa đó là học tập. Ngay sau khi tỉnh lại từ cơn hôn mê, lời đầu tiên cháu nói là "Con muốn đi học". Trên giường bệnh của mẹ xếp rất nhiều sách. Khi đọc sách, vì ngón tay không thể cử động, chỉ có thể nằm sấp để đọc nên đọc một trang mẹ lại giúp em giở một trang, đọc hai tiếng thì nằm sấp 2 tiếng. Nằm sấp mệt rồi thì nằm ngửa đọc, mẹ lại giúp em cầm sách.

Cuối cùng Vương Mạnh cũng được xuất viện, nhưng em bị bỏng khiến cả mặt bị thương. Sau này làm thế nào đối mặt với cuộc sống thường nhật, làm thế nào gặp gỡ bạn bè, thầy cô.

Cha Vương Mạnh trong lòng sầu lo, vì trị bệnh cho con nên đã nợ đầm nợ đìa, ông thấy

cuộc sống thật khó khăn nên cũng lo lắng.

Trước ngày 1 tháng 6, tôi cùng hai em phóng viên nhỏ của Bắc Kinh đến huyện nông thôn Hà Bắc thăm Vương Mạnh. Chúng tôi đã trao món tiền hơn 23.000 do các bạn nhỏ quyên góp được, tôi cũng ủng hộ 2.000 đồng. Cha Vương Mạnh thấy tôi đến, cảm kích vô cùng, ông khóc nói: "Tôi vốn thấy trời đã tối đen rồi, chẳng còn đường nào nữa rồi, không ngờ các vị cứu tinh đến".

Khi chúng tôi vào làng, người già, trẻ em đều đến, cả làng tập trung trong sân. Tôi đứng trước mặt mọi người nói: "Vương Mạnh bị thương, khuôn mặt bị biến dạng nhưng Vương Mạnh là một anh hùng! Bởi em phải đối mặt với nỗi đau lớn như vậy nhưng em đã rất kiên cường, em đã không khóc! Hy vọng mọi người không nhìn em với con mắt khác, trong mắt chúng ta em ấy là người giỏi nhất".

Chúng tôi đến gần nhà Vương Mạnh, hai em đến từ Bắc Kinh nhìn thấy Vương Mạnh đều giật mình. Tôi đi đến bên Vương Mạnh, em đã quay mặt đi, em không muốn để tôi nhìn thấy em. Tôi nhìn thấy em rơi lệ.

"Đau lắm, phải không?" tôi nhẹ nhàng hỏi. Vương Mạnh quệt nước mắt nói: "Cháu muốn đi học, nhưng cháu thế này các bạn đều sợ cháu".

Tôi nói với em: "Chẳng có ai có thể đánh bại cháu được, ngoài cháu! Ai nhìn thế nào là việc của người ta, tự mình phải tôn trọng mình. Cuộc đời giống như một chiếc gương, cháu cười với nó thì nó cười, cháu khóc với nó thì nó cũng khóc, cháu phải luôn luôn mỉm cười với nó. Chẳng có ai giúp được cháu, cuối cùng vẫn là tự mình giúp mình! Đã ngã rồi thì tự mình sẽ đứng lên! Như thế mới là Vương Mạnh".

Vương Mạnh cười, gật gật đầu với tôi. Mẹ em về sau nói với tôi, khi Vương Mạnh vừa xuất viện đã bảo tôi khoá cửa nhốt cháu lại. Cháu nói: "Không phải là con không muốn gặp mọi người, nhưng con thế này thì gặp thế nào? Chỉ khiến mọi người sợ con thôi", về sau, chị Tri Tâm đến, các bạn nhỏ cũng viết thư cho cháu, mọi người đều động viên cháu nên cháu dần dần cũng nghĩ thoáng hơn. Cháu nói: "Chị Tri Tâm không phải đã nói rồi sao, con giống như ngày xưa, con vẫn có thể đi học", nửa năm sau, cháu đến trường. Khi thi trung học, cháu đã đứng đầu huyện.

"Vương Mạnh, em thật cừ" Trong lòng tôi cứ vang lên câu nói ấy.

Mùa hạ năm 2002, Vương Mạnh đến bệnh viện chỉnh lại mặt, tôi lại đến bệnh viện thăm em.

Bước vào phòng bệnh, chỉ nhìn thấy dưới đất trải giấy bìa. Thì ra mẹ em vì tiết kiệm tiền nên không dám thuê giường nằm cho mình mà mỗi tối đều nằm dưới nền đất lạnh. Tôi đưa cho chị 500 đồng. "Chị là trụ cột tinh thần của Vương Mạnh, chị không thể gục ngã được." tôi nói với chị.

Vương Mạnh thấy tôi đến, trên mặt hiện lên nụ cười dễ cảm động lòng người.

Khi tôi chúc mừng em đã đỗ thủ khoa toàn huyện, và hỏi nguyên nhân, em nói: "Vì cháu là Vương Mạnh!".

Nói thật hay! Đúng là đứa trẻ đầu đội trời chân đạp đất.

Nhu cầu tinh thần nội tại trong con người trong những lúc phải đấu tranh vật lộn với khó khăn mới có thể thực sự thể hiện rõ. Con trẻ khi gặp phải bất lợi hay thất bại thì đó chính là thời cơ rất tốt để bộc lộ tinh thần này. Là người làm cha làm mẹ, chớ có nên sầu khổ bi ai, chớ có nên than thân trách phận, mà chỉ cần nói với con cái: "Ngã rồi thì hãy tự mình đứng lên!" như thế là bạn đã thắng rồi, bạn đã biết được thế nào gọi là "thắng lợi" rồi. Con của bạn sẽ biết vươn lên từ đau khổ.

Tâm hồn đang trưởng thành của trẻ cần phải được rèn luyện qua khó khăn.

Người không hề phải trải qua đói khát thì sẽ không biết thế nào là ấm no; người không phải trải qua giá rét thì sẽ không biết thế nào là ấm áp; người không phải trải qua đau khổ thì sẽ không biết thế nào là hạnh phúc.

Trên đời những người tài giỏi đều phải trải qua sự mài dũa, đào luyện trong muôn vàn khó khăn mà thành sắt thành đồng.

Người khai sinh ra tập đoàn Toyota của Nhật Bản đã từng nói: "Nghịch cảnh đem đến cho con người cơ hội được rèn luyện quý giá. Chỉ những người vượt qua được những hoàn cảnh khó khăn thì mới có thể xem là người mạnh mẽ. Những con người vĩ đại từ cổ chí kim đại đa số đều phải ôm những ấm ức, những trắc trở trong tinh thần nhưng họ đã vượt qua được nghịch cảnh mà nên cơ đồ".

Bà Quyri - người phát hiện ra chất Ra-đi-um đã nói một câu nổi tiếng: "Nguyên tắc lớn nhất của tôi: Bất luận là khó khăn thế nào, đều không chịu khuất phục".

"SỨC TƯỞNG TƯỢNG CỦA CON THẬT TỐT" - SỰ TRƯỞNG THÀNH CỦA TÂM HỒN CẦN ĐƯỢC TỰ DO

Có một lần, trong một bữa tiệc ăn mừng Colombo tìm ra vùng đất mới, một số quý tộc cho rằng việc Colombo tìm ra châu lục mới hoàn toàn do ngẫu nhiên.

Colombo không hề biện bác, ông cầm một quả trứng gà trên bàn tiệc lên, nói với mấy vị quý tộc kia: "Các vị, các vị có thể đặt quả trứng gà này đứng thẳng trên bàn tiệc được không?".

Mấy vị quý tộc cầm quả trứng lên, đặt bên này đặt bên kia nhưng không làm thế nào cho quả trứng đứng lên được, đành mời Colombo làm thử.

Colombo đặt quả trứng lên một kẽ nứt trên bàn, thế là quả trứng đứng được.

Các vị quý tộc không phục nói làm thế thì họ cũng làm được. Comlombo cười: "Vấn đề là các vị thông minh uyên bác không ai lại nghĩ được điều đó trước tôi".

Tuy đây chỉ là một chuyện cười nhưng đã nói lên một đạo lý: hành vi sáng tạo thường nảy sinh từ "những suy nghĩ kì quái". Người có năng lực sáng tạo thường đưa ra những vấn đề ngoài sự tưởng tượng của mọi người, kết quả tư duy thường khác hẳn với những người bình thường khác.

Đó chính là tư duy mang tính phân kì, cũng có thể gọi là tư duy mang tính sáng tạo, người có được năng lực tư duy này là những nhân tài hiếm hoi của thời đại. Sáng tạo là linh hồn của quốc gia, người biết sáng tạo là bảo vật của dân tộc.

Con người thường than rằng thời đại ngày nay những nhân tài có khả năng tư duy mang tính phân kì quá ít, những thứ để mà sáng tạo cũng không nhiều, vì sao vậy?.

Nguyên nhân đương nhiên là rất nhiều, nhưng trong đó có một điểm chúng ta không nên xem nhẹ: Chúng ta không cho thế giới tâm hồn trẻ có được không gian tự do đầy đủ.

Tự do chính là nền tảng cho sự trưởng thành về tầm hồn, là điểm khởi đầu của tư duy sáng tạo. Nó như nước trong cơ thể con người vậy, không thể thiếu dù chỉ một giây một khắc. Cơ thể thiếu nước, các tế bào sẽ bị khô; tâm hồn thiếu tự do thì đầu óc sẽ trở nên xơ cứng, linh cảm sẽ bị mất đi. Vì thế có một tác gia đã nói: "Tôi không mong ước có được bộ óc đầy những ý tưởng mà tình nguyện là một người có tư tưởng rộng mở".

Tôi được nghe một câu chuyện rất thú vị thế này:

Thầy giáo hỏi học sinh: "Trên cây có 10 chú chim, bắn chết 1 con thì trên cây còn mấy con?".

Đây là một bài toán thử độ nhạy bén của đầu óc, người không thông minh sẽ thật thà trả lời: "Còn lại 9 con", còn người thông minh sẽ trả lời: "chẳng còn con nào." nhưng có một em học sinh lại phản ứng như sau.

Cậu hỏi lại: "Là phát súng vô thanh ạ?".

"Không".

"Phát súng đấy tiếng vang thế nào?".

"80 đến 100 dexiben".

"Nghĩa là khiến cho tai cũng ù đi?".

"Đúng".

"Trong thành phố mà bắn chim thì có phạm pháp không ạ?".

"Không phạm pháp".

"Thầy có chắc là con chim đó bị bắn chết thật không?".

"Chắc chắn" Thầy giáo không thể chịu nổi phiền phức nữa: "Thôi đi, em nói với thầy còn lại bao nhiêu con là được rồi?".

"Mấy con chim trên cây có bị điếc hay không?".

"Không".

"Bên cạnh còn có những cây khác không, trên cây còn có những con chim khác không?".

"Không".

"Có con chim nào bị tàn tật hay đói đến bay không nổi không ạ?".

"Không".

"Có tính những chú chim đang có con trong bụng không ạ?".

"Không tính".

"Người bắn chim có bị hoa mắt không ạ? Chắc chắn là 10 con chứ ạ?".

Thầy giáo đầu đầy mồ hôi, nhưng cậu bé vẫn tiếp tục hỏi: "Có con nào ngốc đến độ không sợ chết không?".

"Đều sợ chết hết".

"Có thể có trường hợp phát súng bắn chết 2 con chim không ạ?".

"Không đâu".

"Tất cả các chú chim đều có thể tự do bay nhảy không ạ?".

"Hoàn toàn được".

"Nếu câu trả lời của thầy là thật" - Cậu học trò đầy tự tin nói, "thì con chim bị chết sẽ còn trên cây chứ không rơi xuống, nên còn sót lại một con, còn nếu nó rơi xuống đất thì không còn con nào".

Lời cậu học sinh còn chưa nói hết thì ông thầy vốn quen với những câu trả lời mô phạm đã lăn ra đất ngất xỉu đi rồi.

Từ câu chuyện tưởng nhưng đáng cười này chúng ta có thể thấy, trong một hoàn cảnh mà tư tưởng của con người không bị bó buộc, không bị hạn chế thì nó thật tự do bay bổng, tràn đầy sức sống.

Nhà khoa học vĩ đại Einstein nói rất đúng: "Việc đưa ra vấn đề quan trọng hơn rất nhiều việc giải quyết vấn đề, bởi vì việc giải quyết vấn đề có thể chỉ là những kỹ năng trên phương diện số học hay trên phương diện thực nghiệm mà thôi. Nhưng đưa ra vấn đề mới, đưa ra khả năng mới, nhìn những vấn đề cũ trên góc độ mới thì đều cần phải có sức tưởng tượng mang tính sáng tạo, hơn nữa nó còn biểu thị sự tiến bộ của khoa học".

Đặc điểm nổi bật của nhà khoa học vĩ đại này là thích đưa ra vấn đề, giống như lời của ông "Tôi chẳng có năng khiếu đặc biệt gì, chỉ là muốn theo đuổi mọi thứ đến tận gốc rễ vấn đề mà thôi." Ông cho rằng: "Sức tưởng tượng quan trọng hơn tri thức, bởi tri thức là có hạn nhưng sức tưởng tượng lại bao trùm cả thế giới, nó thúc đẩy sự tiến bộ hơn nữa, là cái gốc để thúc đẩy sự tiến hoá của tri thức".

Bồi dưỡng "sức tưởng tượng mang tính sáng tạo" cần có một không gian phát triển tự do và rộng rãi. Những đứa trẻ "kiệt xuất", những đứa trẻ có tính sáng tạo lớn thì bên cạnh chúng luôn có một người mẹ "tâm lý" luôn hiểu ý của con, hay những người cha vốn dĩ bản thân đã có sức sáng tạo, cũng có thể là một người nào đó rất ngưỡng mộ những tài năng có sức sáng tạo và luôn tỏ ra hào hứng với những ý tưởng "khác thường" của chúng. Ôn Phàm là một cậu bé may mắn như thế.

Ôn Phàm là sinh viên khoa điện tử của trường đại học khoa học Vũ Hán. Từ nhỏ cậu đã rất thích đưa ra vấn đề, thích được đụng tay đụng chân làm việc. Trong thời gian học ở trường, em đã có 4 phát minh được nhận bản quyền sáng chế phát minh cấp quốc gia, như "xe đạp mang ống dẫn khí nén". Ôn Phàn nói, không phải là buộc ống dẫn khí nén vào xe đạp mà là làm cho xe đạp tự động nén khí trong lúc chúng ta đạp xe, điều này giúp ích rất lớn đối với những người đang vội vã hay những người lười bơm xe. Phát minh của em chỉ là những phác thảo ban đầu nhưng những phát minh đó đều xin cấp bản quyền sáng chế, đó là mong muốn công bố khả năng sáng tạo của mình.

Mẹ của Ôn Phàn là một giáo viên, bà rất chú trọng đến việc bồi dưỡng tư duy sáng tạo những cái mới cho con trai mình. Bà nói với tôi: "Tôi thấy rằng mọi đứa trẻ đều có khả năng tư duy sáng tạo, chỉ có điều bố mẹ chúng có phát hiện được và bồi dưỡng nó hay không thôi".

Khi Ôn Phàn còn rất bé, bố mẹ cậu đã bỏ ra hai tháng lương để mua về một chiếc đài. Một ngày khi mẹ tan ca trở về thì phát hiện ra cậu con trai đã tháo tung chiếc đài ra.

"Sao con lại tháo ra thế?" mẹ hỏi.

"Có cô hát ở trong đấy, con chỉ muốn xem xem cô hát ở trong đấy trông như thế nào thôi", Ôn Phàn nói.

Người mẹ nghe thấy thế không những không giận dữ mà ngược lại rất mừng rỡ, bà nói với con trai: "Sự tưởng tượng của con thật tốt! Cô ấy hát ở nơi rất rất xa, bất kể con ở trên trời, dưới đất hay trên biển thì con đều có thể nghe thấy. Vì sao lại thế? Khi nào con lớn thì hãy đi tìm hiểu điều này nhé".

Sức tưởng tượng và sự tò mò của Ôn Phàn luôn luôn được mẹ cổ vũ, cậu càng ngày

càng có hứng thú với những đồ điện tử không dây, ti vi, sóng điện... nên khi đăng ký thi đại học cậu đã đăng ký vào chuyên khoa điện tử điện tín, trên một phương diện nào đó đây chính là câu trả lời cho những hiếu kỳ của cậu thời bé.

Mẹ của Ôn Phàn rất giống với mẹ của nhà phát minh Adison, khi con trai mon men bước vào con đường phát minh sáng tạo, họ đều không sợ tổn thất. Con mình tháo tung đồ đạc khiến cho chúng bị hư hại, bố mẹ đã không hề giận dữ hay trách mắng; những người cha mẹ thông minh sẽ ngồi lại để cùng con sửa chữa những gì đã bị hỏng, để cho sự hiếu kỳ trong tâm hồn của trẻ có cơ hội bay cao bay xa.

Những đứa trẻ có tư tưởng sôi nổi thì trên lớp học chúng cũng rất sôi nổi. Ôn Phàn là một người như vậy. Cậu thường bị thầy giáo phê bình vì hay nói chuyện trong lớp. Ôn Phàn nói với tôi một cách hóm hỉnh: "Bố em nói em viết văn hay, chủ yếu là do được rèn luyện viết bản kiểm điểm nhiều quá. Phải viết kiểm điểm bởi khi học trung học em rất thích nói chuyện trong giờ. Có khi trong vòng ba ngày đã phải viết hai bản. Sự việc xảy ra chỉ cần viết 200 từ là nói hết, nhưng thầy giáo lại yêu cầu viết 600 từ cảm nghĩ, viết thế nào bây giờ? Ngày nào cũng có từng ấy việc, muốn nói thì chỉ còn một cách là "đào bới sâu rộng". Nên em nghĩ, trên một góc độ nào đó, lời của bố em cũng có lý".

Mẹ em lại thể hiện sự thông cảm khi con trai mình phải viết bản tự kiểm, bà nói: "Khi chúng tôi đọc bản tự kiểm của con trai đều không hề có ý định trách móc. Nó không giống những đứa trẻ khác, tư duy của nó rất linh hoạt, khi thầy giáo giảng đến đoạn nào thú vị sẽ khiến cho tư duy của nó phát huy, nó không giữ được những thắc mắc ấy trong mình nên cần tìm người nào đó để chia sẻ, thế là bị thầy giáo cho là nói chuyện".

Đối với những đứa trẻ "khác người" cần phải dùng phương pháp "khác người" thì những khả năng tốt của trẻ mới có được cơ hội phát triển. Mẹ của Ôn Phàn từ việc "tháo đài" hay "viết bản kiểm điểm" của con trai mà nhìn thấy sự phát triển trong tư duy của con để không trách mắng con, ngược lại còn cổ vũ con, điều này quả thực hiếm có! Trẻ con có những thú vui riêng của chúng mà được cha mẹ động viên và thúc đẩy sẽ tạo nên phẩm chất mang tính sáng tạo dám nghĩ dám làm. Tôi cho rằng, làm cha làm mẹ mà có thể bỏ qua việc phê bình những lỗi lầm của con cái, coi trọng những ưu điểm tiềm ẩn trong con, mở rộng xiềng xích của tư tưởng để cho nó được bay cao bay xa thì con cái sẽ có được những khả năng lớn.

Được "tự do" tưởng tượng và được "động tay động chân" làm việc là hai việc không thể tách rời, nếu chỉ nghĩ mà không làm thì chỉ là nghĩ vớ vẩn; chỉ làm mà không nghĩ thì chỉ là những hành động ngốc nghếch.

Bố mẹ của Ôn Phàn để bồi dưỡng tư tưởng sáng tạo của con trai mình, không chỉ cho con "sự tự do trong tâm hồn, tư tưởng" mà còn thường xuyên khen ngợi con: "Sức tưởng tượng của con thật tuyệt!". Khi người bố sửa xe thường cho cậu làm người giúp việc, bố cậu nói với cậu: "Sau khi sửa xe cùng bố lần này, lần sau bố sẽ giao việc sửa chữa cho con." Vì vậy, khi Ôn Phàn tự mình làm việc, cậu có được rất nhiều cách nghĩ mới.

Đó chính là kinh nghiệm thành công! Bố mẹ cho con cái được làm việc, để cho trẻ "phát hiện ra những điều bất tiện trong cuộc sống" để gợi mở sức sáng tạo và mong muốn được

thay đổi của chúng. "Biến những thứ bất tiện trong cuộc sống trở nên thuận tiện", đây chính là động lực sản sinh ra tư duy sáng tạo.

Nhận thức của Ôn Phàn là: "Bố mẹ cho em làm rất nhiều những công việc thực tế, được quan sát nhiều những cách làm của người khác, quan sát nhiều, em nghĩ: có thể làm tốt hơn được không, có cách nào làm cho công việc hiệu quả hơn không?".

"Mình có thể làm được tốt hơn", đó chính là phát biểu của tư duy sáng tạo.

Khi Ôn Phàn còn bé, có vấn đề gì cậu rất thích hỏi bố mẹ, mà cha mẹ cũng hay hỏi ngược lại con. Mẹ Ôn Phàn nói: "Hỏi ngược lại cháu, cháu biết, cháu giải thích cho chúng tôi nghe cũng có nghĩa là kiến thức của cháu được củng cố một lần nữa; nếu cháu không hiểu, vì muốn thể hiện khả năng của mình trước bố mẹ, cháu sẽ chủ động đi tìm hiểu, nghiên cứu, nhờ vậy có thể mở rộng được không gian tự do tư duy của cháu".

Đây lại là một kinh nghiệm rất tốt: Cha mẹ không phải mãi là người giải đáp, mà còn là người đưa ra câu hỏi. Đưa ra vấn đề cho con cái thì trẻ sẽ có được mục tiêu để tìm hiểu, nghiên cứu, khi chúng tìm hiểu được thì sẽ nói lại với cha mẹ, như thế bản thân trẻ cũng có được cảm giác của sự thành công.

Đại tác gia Lép Tônxtôi đã nói với mọi người: "Nếu kết quả học tập của học sinh ở trong trường khiến cho các em không thể sáng tạo được gì thì cả đời chúng mãi mãi sẽ chỉ là sự mô phỏng và bắt chước một cách máy móc mà thôi".

Vậy, hãy cho trẻ có thêm đôi cánh để chúng được tự do bay xa!.

"MẸ ĐÃ THỨ LỖI CHO CON" - SỰ TRƯỞNG THÀNH VỀ TÂM HỒN RẤT CẦN ĐƯỢC BAO DUNG

"Sự bao dung" có thể nuôi dưỡng tâm hồn của trẻ, khiến chúng không mắc lại sai lầm nữa mà còn hiểu được lòng người. Những đứa trẻ lớn lên trong sự bao dung sẽ trở thành những người giàu lòng kiên trì.

Bao dung là dưỡng khí cho sự trưởng thành về tâm hồn, không có dưỡng khí đầy đủ, con người sẽ rất nhanh bị khó thở, thậm chí nguy hiểm cho tính mạng.

Tôi đã đọc qua một câu chuyện với tiêu đề "Tiếp nhận". Câu chuyện kể về một lính Mỹ sau chiến tranh tại Việt Nam. Người lính này sau khi đánh trận về nước, từ San Francisco gọi điện thoại về cho cha mẹ mình.

"Cha, mẹ, con muốn về nhà rồi. Nhưng con cũng muốn cha mẹ giúp một người bạn con cho anh ấy cùng về".

"Được thôi, con ạ. Cha mẹ rất vui khi được gặp anh ấy". Cha mẹ anh trả lời.

"Có chuyện này con muốn nói với cha mẹ", người con trai nói tiếp, "Anh ấy bị thương nặng trong chiến tranh, anh ấy dẫm phải mìn nên bị mất đi một chân và một tay, anh ấy không còn nơi nào để đi, nên con muốn anh ấy có thể đến nhà chúng ta và cùng sống với gia đình ta".

"Mẹ rất tiếc khi biết được chuyện này", người mẹ nói, "Nhưng con trai, hay là chúng ta hãy tìm cho anh ấy một chỗ nào đấy để anh ấy ở".

"Không, con hy vọng là anh ấy được ở cùng với chúng ta" anh con trai vẫn kiên quyết.

"Con ạ", người cha nói, "Con không biết là con đang nói gì đâu, một người tàn tật như thế sẽ mang đến cho chúng ta gánh nặng vô cùng lớn, chúng ta không thể để một việc như thế ảnh hưởng đến cuộc sống của chúng ta. Cha nghĩ tốt nhất là con nên nhanh chóng về nhà, còn anh ấy sẽ tự mình tìm cho mình con đường sống", nghe thấy thế, người con trai liền cúp máy.

Cha mẹ người lính kia không tìm được cách nào để có thể liên hệ với con trai của mình. Mấy ngày sau, họ nhận được điện thoại của Cục cảnh sát San Francisco thông báo con trai họ đã ngã từ trên lầu cao xuống và chết, cảnh sát cho rằng đó là một vụ tự sát.

Cả hai người đau đớn khôn cùng vội bay đến San Francisco. Trong nhà xác, họ rất ngạc nhiên khi thấy con trai họ chỉ có một chân và một tay.

Đọc xong câu chuyện, rất lâu sau đó, tôi vẫn không thể bình tĩnh lại được.

Tôi nghĩ, nếu như người từ chối "bạn của con" là một người nào đó khác thì anh con trai có thể sẽ không tự sát bởi anh ấy vẫn còn chút ánh sáng cuối đường hầm, đó là sự bao dung của cha mẹ anh; thế nhưng, từ chối người tàn phế trở về nhà không phải là ai khác mà chính là cha mẹ mình, hơn nữa, họ lại nói rất kiên quyết "một người tàn tật như thế sẽ mang đến cho chúng ta một gánh nặng vô cùng lớn, chúng ta không thể để một việc như thế ảnh hưởng đến cuộc sống của chúng ta", người con đã tuyệt vọng, ánh sáng cuối đường hầm đã tắt ngấm đẩy anh tới bước đường cùng.

Giả sử, cặp vợ chồng kia có tấm lòng bao dung một chút với "người tàn tật", có được dù chỉ một chút thôi sự thông cảm thì cậu con trai sẽ không phải đi vào đường cùng như thế.

Bởi vì, sự bao dung của cha mẹ là bến đỗ sau cùng của tâm hồn con cái, là hy vọng cuối cùng của con cái.

Hãy liên tưởng đến biết bao nhiêu đứa trẻ xung quanh chúng ta mắc "lỗi lầm", chẳng phải chúng cũng đang mong đợi sự bao dung của cha mẹ hay sao!.

Là trẻ con thì rất dễ mắc lỗi, cha mẹ nên cho con mình cơ hội để sửa lỗi. Mỗi đứa trẻ lớn lên đều không ít lần phải trải các qua giai đoạn mắc lỗi, nhận lỗi, biết lỗi và sửa lỗi. Khi trẻ mắc lỗi cần phải giúp trẻ sửa lỗi; khi trẻ phạm tội chạy về nhà, bạn hãy bằng sự bao dung để cảm hoá nó, rồi hãy đưa cháu đến sở cảnh sát tự thú; khi trẻ em là vị thành niên

phạm tội phải vào trại giáo dưỡng, bạn nên thường xuyên tới thăm cháu, đừng nên để cháu ở trong đó mà không người thân thăm nom, càng không nên nói với cháu những lời trách móc, đoạn tuyệt quan hệ, pháp luật thì có thể đoạn tuyệt nhưng tình thân thì không thể nào cắt đứt nổi, bởi đó là con của bạn.

Tôi đã nhiều lần đến các trại giáo dưỡng ở Bắc Kinh, Hàng Châu. Trong phòng giam các trẻ vị thành niên phạm tội, tôi thấy trên giường, các cháu thường bày ảnh cha mẹ, có em trai bày ảnh bạn gái, còn có một cậu bày ảnh chị gái mình. Cậu ấy nói, từ nhỏ cậu đã không có cha mẹ, chị gái đã nuôi cậu lớn khôn, vì cậu mà chị đã kết hôn rất sớm, cậu có lỗi với chị, cậu luôn mong muốn chị có thể thứ lỗi và thường xuyên vào thăm cậu.

Có một cậu con trai phạm tội, mẹ cậu đã bỏ việc, ngày ngày mặc một bộ quần áo màu đỏ sẫm rồi trèo lên đỉnh một quả núi cách trại không xa, kêu to tên con trai mình. Đứa con trai đã bị xúc động mạnh, tất cả các tội phạm vị thành niên trong trại cải tạo đều bị thu phục, chúng cùng chạy lên lạy người mẹ kia, vừa khóc vừa nói: "Mẹ ơi! Mẹ ơi! Mẹ về đi! Con có lỗi với mẹ!".

Người mẹ này đã bằng tình yêu mãnh liệt của mình làm cho một số lớn tội phạm vị thành niên cảm động, tất cả chúng đã hết lòng cải tạo để làm lại cuộc đời và chúng đã tiến bộ rất nhanh. Về sau, trại giáo dưỡng này còn phát phần thưởng cho người mẹ ấy.

Đó chính là kết quả của lòng bao dung của người mẹ.

Khi một người lâm vào cảnh tuyệt vọng, điều họ mong muốn nhất là sự bao dung của người thân. Bố mẹ mãi mãi là cái phao cứu cánh sau cùng trong lòng con cái, gia đình là chốn về cuối cùng của đứa con lưu lạc nơi chân trời góc bể.

Người lớn có thể bao dung cho con trẻ thì con trẻ mới có đủ tự tin để đối mặt với lỗi lầm của mình, mới có đủ lòng tin để thay đổi, có đủ tự tin để làm một cái mới hơn bù đắp lại những sai lầm cũ. Trên phương diện này, Ông Đào Hành Tri giáo dục gia vĩ đại của Trung Quốc xứng đáng là tấm gương sáng cho chúng ta.

Khi ông Đào Hành Tri còn là hiệu trưởng trường đào tạo tài năng đã xảy ra chuyện như sau: Một ngày, ông nhìn thấy trên sân trường cậu học sinh Vương Hữu đang dùng gạch ném các bạn khác cùng lớp, Ông Đào đã chặn cậu lại và yêu cầu cậu sau khi tan học thì đến gặp ông.

Sau khi tan học, Vương Hữu đã lập tức có mặt ở cửa phòng thầy hiệu trưởng chuẩn bị sẵn tinh thần nghe giáo huấn. Đào Hành Tri đi đến, vừa nhìn thấy đã rút ra một chiếc kẹo đưa cho Vương Hữu rồi nói: "Đây là phần thưởng cho em vì em đã đến đây rất đúng giờ còn thầy thì lại đến muộn".

Vương Hữu đón lấy chiếc kẹo với vẻ kinh ngạc. Liền sau đấy, Đào Hành Tri rút ra một chiếc kẹo đặt vào tay cậu học sinh, nói: "Chiếc kẹo thứ hai này cũng là để tặng em, vì khi thầy không cho em đánh bạn thì em đã lập tức dừng tay, điều đó chứng tỏ em rất tôn trọng thầy, thầy phải thưởng cho em".

Vương Hữu càng ngạc nhiên, mắt cậu mở to không biết thầy hiệu trưởng định làm gì.

Đào Hành Tri lại rút ra chiếc kẹo thứ 3 đặt vào tay Vương Hữu: "Thầy đã tìm hiểu rồi, em dùng gạch ném các bạn học sinh kia là bởi vì họ không thực hiện luật chơi mà còn bắt nạt các bạn học sinh nữ, em ném họ chứng tỏ em rất chính trực tốt bụng, hơn nữa lại có dũng khí chống lại kẻ xấu, cần phải thưởng cho em".

Vương Hữu vô cùng cảm động, cậu hối hận đến rơi lệ nói với thầy giáo: "Hiệu... hiệu trưởng Đào, thầy hãy đánh em đi! Em không ném kẻ xấu mà là bạn học của mình..."

Đào Hành Tri cười vừa ý, ông rút ra cây kẹo thứ tư tặng cho Vương Hữu rồi nói: "Vì em đã nhận được lỗi lầm của mình, thầy thưởng cho em thêm một cái kẹo nữa, tiếc là thầy chỉ có bấy nhiêu kẹo. Thầy hết kẹo rồi, mà thầy thấy chuyện thầy nói với em cũng hết rồi".

Thật là một thầy hiệu trưởng cao minh. Ông đã dùng thưởng thay phạt để làm cho tâm hồn cậu học sinh rung động. "Thân kì sư, thiện kì đạo." Khi một đứa trẻ được thầy hiệu trưởng dùng tấm lòng bao dung rộng lớn của mình thì trong thân tâm của trẻ sẽ nảy sinh sự cảm kích và rung động sâu sắc, điều đó sẽ khiến cho trẻ suốt đời không thể quên nổi. Trong những tình huống đó, không cần "phê bình", không cần "chỉ trích" thì trẻ cũng tự mình tâm phục khẩu phục, nhận lỗi của mình rồi.

Tư tưởng giáo dục học sinh bằng tấm lòng "bao dung" của Đào Hành Tri đến bây giờ đã được truyền bá và nhân rộng ở nhiều nơi. Còn thầy giáo hiệu trưởng trường tiểu học Quang Minh Trung Quốc lại đưa ra "nguyên tắc không có lỗi lầm". Ông yêu cầu tất cả thầy cô giáo đều nhận thức được rằng học sinh là những cá thể đang trưởng thành nhưng chưa chín muồi, cần phải có một thái độ hết sức khoa học để đối xử với những sai lầm có thể xuất hiện trong quá trình học tập, cần phải từ góc độ phát triển để phát hiện và thấu hiểu những giá trị khác nhau của "lỗi lầm", cần phải cho phép, khoan dung với lỗi lầm của trẻ, rồi phản ứng chậm một chút để đặt trọng điểm vào việc tìm hiểu rõ nguyên nhân của sai lầm và cải thiện nó. Do đó, hiệu trưởng Lưu đề ra, trong giờ học "không để cho những học sinh dám đứng lên phát biểu bài cảm thấy tiếc khi ngồi xuống" "hãy dùng những lời nói tràn đầy sự vừa ý để động viên các câu trả lời của học sinh".

Rất nhiều thầy giáo đã vận dụng "nguyên tắc không có lỗi lầm" một cách hợp lý, chỉ cần học sinh đã có sự suy nghĩ trước khi trả lời rồi thì bất kể câu trả lời như thế nào đều không bị phê bình. Như thế sẽ khiến cho học sinh có được cảm giác an toàn trong các hoạt động học tập ở lớp, giảm bớt đi sự căng thẳng, áp lực, dám đứng lên phát biểu ý nghĩ của mình. Với những học sinh nói sai, rất nhiều các thầy cô đã không dùng lời nói khô khốc: "ngồi xuống!" mà hỏi các bạn học sinh khác: "Có ý kiến nào khác không?", sau khi mọi người thảo luận xong sẽ cho em học sinh cơ hội để sửa sai bằng cách hỏi: "Em có đồng ý với các ý kiến đó không?" hay "Em có thể nói lại một lần nữa không?". Trong lớp học, khi thầy giáo nhận xét sức học của học sinh, thay vì tìm ra lỗi lầm của học sinh bằng cách tìm ra những ưu điểm trước rồi mới đề cập đến những cái chưa được, hơn nữa trên cơ sở khẳng định những ưu điểm nên sử dụng các câu nói kiểu "nếu có thể... thì càng tốt".

"Nguyên tắc không có lỗi lầm" đã thay đổi rất rõ nét tâm lý trẻ và cũng mang tính khích lệ trẻ. Bây giờ, trường tiểu học Quang Minh - Bắc Kinh đã trở thành một trong những

trường học "sáng giá" nhất trong thành phố. Các ông bố bà mẹ luôn hy vọng con mình được lớn lên trong môi trường giáo dục như vậy.

Chúng ta đề xướng vấn đề bao dung với con trẻ là cho con trẻ có cơ hội được tự mình sửa chữa, điều này có tác dụng rất lớn trong việc hình thành nhân cách, để cho trẻ có được tâm trạng vững vàng và có được thái độ động viên tích cực của mọi người mỗi khi bị thất bại hoặc sai lầm.

Nếu nói sự bao dung của thầy cô giáo khiến cho trẻ có được niềm vui trong học tập thì sự bao dung của cha mẹ có thể mang đến cho trẻ những gì? Khi bạn đọc bài viết "Sự dày vò trong thời gian chờ "phán quyết" của Tôn Ngọc Minh - một học sinh học trường thực nghiệm số 5 thành phố Hợp Phì - An Huy đăng trên tạp chí "Chị Tri Tâm" thì bạn sẽ tự mình đưa ra được câu trả lời:

"Thời kỳ chết" của tôi đã đến, bởi kỳ thi cuối khoá đã kết thúc! Kết quả của tôi rất tồi, đến điểm số tối thiểu mà cha mẹ đặt ra cho tôi là 80 điểm tôi cũng không đạt được. Tôi cuống đến độ không biết phải làm gì, trong đầu luôn quay cuồng các đối sách để ứng phó với cha mẹ khi về nhà. Một âm thanh nhỏ vang lên khiến cho mạch suy nghĩ của tôi bị đứt đoạn. Ngẩng đầu nhìn lên, thấy thầy chủ nhiệm lớp đang đứng trên bục nói: "Các em học sinh, đã đến kỳ nghỉ rồi, nhà trường tổ chức lễ gặp mặt các phụ huynh về kì thi cuối khoá vừa rồi, mời các em về nhà truyền đạt lại cho cha mẹ mình biết việc này".

Cái gì, hội phụ huynh? Không phải là phiên toà hay sao? Trong đầu tôi vang lên một tiếng "Coong", lập tức loé lên toàn những hình ảnh thê thảm khi bị đem ra "pháp trường". Sự việc đã đến mức này rồi, có "tránh trời cũng không khỏi nắng", thôi thì đành giơ đầu ra chịu những "phán quyết" sau cùng vậy!.

Cơm tôi đã chuẩn bị xong xuôi, bố nói tôi đợi mẹ về rồi cùng ăn, còn ông đi họp phụ huynh. Nếu như bình thường, nhìn thấy bàn ăn bày toàn thức ăn ngon thế này tôi đã nhón miếng nọ bốc miếng kia rồi, kể cả trước mặt có xảy ra chuyện khủng khiếp thế nào thì tôi cũng phải ăn cho bằng được. Nhưng hôm nay không giống bình thường, bố đi họp phụ huynh còn chưa về, tim tôi đã thót lại, hồn vía bay đi đâu hết cả, tuy thế tôi cũng thắt chặt dây lưng ngồi im trên ghế sopha không động đậy, kiên trì cuối cùng cũng là một dạng chiến thắng. Tôi vừa động viên mình, vừa sốt ruột đợi bố về.

Khi kim đồng hồ chỉ đến con số 8, bố tôi vẫn chưa về. Tôi đói đến hoa cả mắt nhưng cũng chẳng có tâm trạng nào mà ăn nữa, tôi vẫn kiên trì với "đường lối" của mình. Chốc chốc lại chạy vào nhà xem tivi, chốc chốc lại chạy vào bếp nhìn bát thức ăn đầy tràn của mình. Không, mình phải kiên trì. Tôi vừa nuốt nước bọt vừa nhắc thầm: "Bố ơi là bố ơi, ôi, bố thân yêu ơi, bố đi chậm thôi, cẩn thận đường xá, con bố thà bị đói, chịu khó chứ không muốn bị đánh đâu!".

Đột nhiên, có tiếng bước chân đánh động tôi, tôi đứng phắt dậy khiến mẹ giật thót. Mẹ ấn tôi ngồi xuống ghế nói: "Không phải bố đâu, trông con sợ hãi kìa." Tiếp đó lại có tiếng ho từ phía ngoài vọng lại, tôi lại giật mình đứng lên khỏi ghế. Lần này mẹ tôi thấy thái độ phản ứng khác thường của tôi nên tỏ ra nghi ngờ nhíu mày hỏi: "Không có gì chứ? Chưa bao giờ thấy con sợ bố như lúc này. Hay là lại thi không tốt rồi?" "Á, không... không ạ...". Tôi lấy lại

bình tĩnh từ từ ngồi xuống. Trong đầu lại loé lên cảnh khi bố bước vào cửa: "Sầm" tiếng đạp cửa vang lên, bố bực bội ném chiếc túi da lên ghế sôpha rồi đưa ánh mắt giận dữ về phía tôi. Tôi run lập cập, giống như một kẻ ăn mày trước cơn cuồng nộ của mưa gió sấm chớp đang kêu lên mấy tiếng kêu thảm thiết xin tha. Nghĩ đến đây, tôi thoáng rùng mình vội vã dựa mình vào lò sưởi.

Đói đến không thể nào chịu nổi rồi. Tôi nhắm mắt có nuốt nước bọt. Kệ, coi như chết thì mình không thể thành ma đói được. "Trước lúc lâm chung" tôi mong bố cho tôi mãn nguyện với yêu cầu nho nhỏ này. Cuối cùng tôi không chịu nổi bèn cầm đũa lên ăn như một người chết đói chết khát, "thơm quá!", đột nhiên, mấy tiếng ho quen thuộc khiến tôi lặng đi, thức ăn đang cầm trên đũa rơi cả xuống bàn, tôi cảm giác toàn thân mình căng cứng giống như là nổ bùm đến nơi vậy. Không ngờ, bố tôi bước vào cười toe toét nói với tôi và mẹ: "Trời sao mà lạnh thế chứ? Lúc đi quên không mang áo len... bà nhìn xem tôi thật đãng trí, ái dà, thật đúng là...". Mẹ tôi nhìn dáng vẻ của bố cười phì, lúc đó tôi mới cảm thấy nhẹ người. Cuối cùng thời khắc "phán quyết" mà tôi chờ đợi cũng đã không tới.

Không có mặt trời nhưng tôi thấy khuôn mặt bố sáng bừng lên!

Sự bao dung tuyệt vời!

"ĐỂ CHO MƠ ƯỚC CỦA EM ĐƯỢC BAY CAO" - SỰ TRƯỞNG THÀNH CỦA TÂM HỒN CẦN CÓ MỘNG TƯỞNG

Mọi trẻ em đều có những ước mơ của mình. Tuổi ấu thơ mộng mơ là quê hương.

Ước mơ như đôi cánh chim, nếu không xoè cánh thì bạn sẽ không bao giờ biết được rốt cuộc bạn có thể bay được bao xa. Một người có ước mơ thì cuộc sống sẽ có nhiều hy vọng và không ngừng tạo ra những kỳ tích cho cuộc đời mình.

Tuổi ấu thơ là tuổi có nhiều mơ mộng nhất. Những bậc cha mẹ thực sự yêu thương con cái mình cần tinh tế trong việc gìn giữ mộng ước của con. Bởi bất kỳ một thành công nào cũng bắt đầu từ những ước mơ. Một nhà thơ người Lebanon đã từng nói: "Tôi nguyện là một người bé nhỏ sống giữa mọi người nhưng có mộng tưởng và nguyện vọng biến ước mơ thành hiện thực chứ không muốn làm một người vĩ đại nhất nhưng không có ước mơ, không có nguyện vọng gì".

Vậy nhưng có rất nhiều ông bố, bà mẹ khi nói về ước mơ của con trẻ đều nói là mơ mộng hão huyền, không chân thực. Họ không hiểu được rằng, chính nhờ những mơ ước không mang tính thực tế đó thì mới có những ước mơ có thể biến thành sự thực. Mơ ước giống như cơ thể con người đang phát triển cần nguyên tố vi lượng và Vitamin vậy, nếu thiếu chúng thì dinh dưỡng của đại não sẽ không được đầy đủ, tư duy sẽ bị trì trệ, không có sự tưởng tượng, không có tính sáng tạo. Cha mẹ phải học cách tạo cho con cái mình có mơ ước, để trong những mơ ước ấy, phát huy tối đa sức tưởng tượng và tính sáng tạo.

Về vấn đề "mơ ước" có một câu chuyện như sau:

Nhiều năm trước, một người chăn cừu nghèo khổ mang hai đứa con trai nhỏ đến một vùng núi chăn cừu làm thuê kiếm kế sinh nhai. Họ đuổi cừu đến bên một quả núi, lúc đó, có một đàn chim nhạn bay trên đầu họ kêu inh ỏi rồi rất nhanh biến mất về phía xa xa. Đứa con trai nhỏ hỏi cha mình: "Chim nhạn bay về phương nào vậy cha?", người cha trả lời: "Chúng phải bay đến nơi ấm áp rồi sống yên ổn ở đấy để tránh cái rét khắc nghiệt của mùa đông". Người con trai lớn chớp chớp mắt: "Thế thì chúng ta cũng bay đến nơi giống bầy nhạn kia có tốt hơn không". Đứa con trai nhỏ cũng nói với cha: "Là một người biết bay như chim nhạn thì tốt quá".

Người chăn cừu trầm ngâm trong giây lát rồi nói với hai cậu con trai: "Chỉ cần các con muốn là các con có thể bay lên được".

Hai cậu con trai thử đi thử lại nhưng không thể nào bay lên, chúng nhìn cha mình với con mắt hoài nghi. Người chăn cừu nói: "Để cha bay cho các con xem". Thế là ông vẫy tay một lúc nhưng cũng không bay lên được. Người chăn cừu khẳng định: "Vì cha tuổi cao rồi nên mới không bay lên được. Các con còn bé, chỉ cần các con không ngừng nỗ lực thì nhất định các con sẽ bay được đến bất kỳ nơi nào con muốn tới". Lời của người cha đã gieo vào lòng hai đứa con mong ước có thể bay lên được và chúng đã kiên trì cố gắng với mơ ước của mình. Một hôm, người chăn cừu mang về một đồ chơi nhỏ, dùng dây thun làm động lực để cho nó bay lên. Hai đứa con cảm thấy rất hay, bắt chước làm liền mấy cái và tất cả đều có thể bay lên được. Niềm vui của bọn trẻ càng được nhân lên, nên chúng đã nghĩ đến cách để chế tạo máy bay. Trải qua nhiều thử nghiệm, chiếc máy bay đầu tiên trên thế giới đã ra đời.

Hai anh em chính là người phát minh ra máy bay Wilbur Wright và Orville Wright.

Vì sao mơ ước tưởng như không thực hiện được lại trở thành hiện thực? Bởi vì mộng tưởng có thể khiến cho tâm hồn con người sản sinh ra một thứ tình cảm và mong muốn mãnh liệt. Đây là một động lực tinh thần vô cùng quý giá, có thể khiến một con người sống một cuộc sống "có chết cũng không hối hận", chúng sẽ kích thích một cách tối đa khả năng tiềm ẩn trong con người để từ đó thực hiện được mục đích của mình.

Bản năng quý giá nhất của nhân loại chính là những ảo tưởng đầy ăm ắp về tương lai, có được tình cảm mãnh liệt với ngày mai, mặc dù những ảo tưởng này có nhiều nhân tố không chắc chắn, mặc dù có nhiều ước mơ của trẻ mãi mãi không thể thực hiện nhưng mỗi người đều mơ ước về tương lai và những ước mơ ấy đã chiếm tất cả mọi cố gắng của chúng.

Nhưng đáng tiếc là, trẻ em ngày nay cách rất xa với mơ ước.

Trong mục "Điều tra Tri Tâm" của tạp chí "Chị Tri Tâm" có một câu hỏi: "Sau này em muốn làm gì?". Trong số 2855 em học sinh tiểu học tham gia cuộc điều tra, chúng tôi đã đoán các em sẽ đưa ra vô số những câu trả lời khác nhau khiến người ta phải hoa mắt, và tất cả sẽ tràn đầy những tưởng tượng và tình cảm mãnh liệt.

Nhưng, kết quả thực sự khiến mọi người thất vọng. Chỉ có 7.29% các câu trả lời là chứa đựng bóng dáng của sự tưởng tượng và tình cảm mãnh liệt. Trong các câu trả lời này có "Đi du ngoạn 4 phương, bay lên không trung, nghiên cứu ra một sinh vật kỳ dị, vũ trụ, người ngoài hành tinh, đến một tinh cầu khác..." tất cả các câu trả lời này đều khiến mọi người xúc động. Nhưng đáng tiếc là những ý tưởng này rất ít. Có đến 92.71% các em học sinh trung tiểu học đã cùng nhau dập khuôn một loại câu trả lời tiêu chuẩn: "Học một trường đại học tốt, tìm được một công việc tốt".

Học sinh trung tiểu học vốn cần một sự ngây thơ trong tâm hồn, tràn đầy niềm vui và mơ ước. Đối với tất cả những đứa trẻ thì những ước mơ được làm việc gì đó và muốn có một cái gì đó rất nhiều. Thế nhưng cầm bản trắc nghiệm trên tay, đại bộ phận những đứa trẻ đó dường như quên đi tuổi tác của mình, cho nên trước những cái gọi là "ước mơ", chúng đều phải cân nhắc như điều đó liên quan đến sự sinh tồn của chúng sau này vậy.

Tại sao 92.71% học sinh trung tiểu học lại mong sau này được "Học một trường đại học tốt, tìm được một công việc tốt"? Cuộc điều tra tìm hiểu tâm lý đã có được kết luận này. "Bọn trẻ sớm phải hấp thu thái độ mưu cầu danh lợi của cha mẹ nên đã bị ảnh hưởng sâu sắc".

Từ những câu trả lời sau đây của một số cha mẹ, chúng ta có thể tìm được câu trả lời.

"Bạn hy vọng con cái trong tương lai trở thành người như thế nào?"

- Đạt thành tích học tập cao nhất.
- Siêng năng học tập, việc gì cũng làm tốt.
- Đi du học ở nước ngoài. Không học tập nghĩa là vào con đường chết.
- Học lên cao: Cử nhân, thạc sĩ, tiến sĩ...
- Muốn con cố gắng học tập để chúng tôi có thể ngẩng cao đầu...

Cha mẹ đã sớm đặt những áp lực sinh tồn này lên đầu con cái, khiến cho con trẻ cũng theo đó mà ảnh hưởng đến khát vọng và tình cảm của chúng, thậm chí lạnh nhạt với cuộc sống, trẻ em đã phải chịu tiếp xúc với những áp lực sinh tồn quá sớm. Một khi nguyện ước "đại học" không thực hiện được, công việc không thuận buồm xuôi gió, chúng bắt đầu oán trách, bắt đầu chán nản, cảm thấy cuộc sống mất hết ý nghĩa, thậm chí tìm đến cái chết để trốn đời. Điều này quả thực đáng thương.

Có được ước mơ phong phú chính là con người có được "của quý", cuộc đời con người có thể đi xa đến đâu, phụ thuộc rất nhiều vào "bầu trời" của tuổi thơ rộng đến đâu. Người có mơ ước thì bầu trời sẽ rộng lớn sán lạn hơn. Nếu mơ ước được nảy mầm thì mộng tưởng sẽ được chắp cánh, bất kể có thể thực hiện mong ước hay không thì cuối cùng chính những điều đó là một sự khích lệ cho con trẻ phấn đấu.

Mộng ước của trẻ cũng là linh hồn mới của dân tộc. Tổ tiên chúng ta và ngay cả chúng

ta nếu lúc nhỏ không có mộng ước thì đất nước sẽ không huy hoàng như ngày hôm nay; con trẻ của chúng ta nếu ngay lúc còn bé mà không có hoài bão thì dân tộc ngày mai sẽ mất đi động lực sáng tạo, mặt trời tương lai sẽ mất đi ánh sáng chói chang.

Ở Triết Giang có một cậu bé nông dân tên Trương Triều. Mấy đời nhà cậu chỉ làm ruộng. Trương Triều từ bé đã thích khoa học thực nghiệm, cậu với cha cậu thi trồng rau. Kết quả là rau củ mà Trương Triều trồng thực nghiệm to hơn rất nhiều rau của cha cậu, các ông già trong làng đều nhờ cậu chỉ giáo cho cách để trồng rau quả được to hơn và còn khen cậu có tài. Thành công nhỏ bé đó đã khiến cho mơ ước của cậu nảy mầm:

"Lớn lên mình sẽ làm kỹ sư nông nghiệp". Cậu được chọn trong danh sách 10 đội viên ưu tú đến Bắc Kinh, tôi hỏi cậu: "Em dự định sẽ làm gì để thực hiện mơ ước của mình?", cậu nói một cách kiên định: "Đầu tiên sẽ học Đại học Nông nghiệp, sau rồi học tiến sĩ nông học". Mấy năm sau, mong muốn của cậu thành sự thực: cậu đã thi đỗ vào trường đại học nông nghiệp Bắc Kinh. Cùng với việc học đại học, mong ước "làm kỹ sư nông nghiệp" của cậu cũng đến, vì không phải mù quáng theo đuổi "vào một trường đại học tốt" nên cậu đã cảm nhận được niềm hạnh phúc và vui vẻ của sự thành công.

"Tìm được một công việc tốt" là hy vọng của nhiều cha mẹ và các em. Thế nào gọi là "một công việc tốt"? Cách suy nghĩ không giống nhau. Tôi nghĩ rằng,"công việc tốt nhất" là công việc mình cảm thấy say mê, yêu thích và phù hợp với mình.

Có nhiều em nhỏ thường xuyên hỏi tôi: "Làm sao chị làm "chị Tri Tâm"?", tôi trả lời các em với vẻ thần bí: "Đó là mộng ước từ thuở bé của chị".

Từ bé, tôi đã thường xuyên đọc báo "Thiếu niên" cho đến lúc lớn. Khi học ở trường tiểu học Hồ Đồng, Bắc Kinh, tôi là Bí thư đội tuyên truyền đội viên Trung Quốc, công việc nhận và phát báo "Thiếu niên" đã trở thành công việc tôi ưa thích nhất. Tôi còn thường xuyên có một túi tiền nhỏ làm tiền đặt cọc mua báo. Mỗi kỳ báo "Thiếu niên" xuất bản qua tay tôi, rồi từng tờ, từng tờ được chuyển đến tay các bạn học sinh. Tôi cũng không bỏ qua bất kỳ nội dung nào mà đọc đến từng li từng tí.

Năm 1960, tờ "Thiếu niên" xuất hiện một nhân vật chuyên trách mục "chị Tri Tâm". Chị ấy tết tóc bím hai bên, trêm mặt luôn nở nụ cười tươi kiên trì trả lời tất cả các loại câu hỏi mà các bạn nhỏ đưa ra. Tôi rất thích "chị Tri Tâm", mỗi khi có báo mới thì mục "Chị Tri Tâm" tôi đọc đầu tiên.

Có một lần, tôi đã viết cho "chị Tri Tâm" một bức thư, đại ý bức thư là: "Em thấy trên tờ "Thiếu niên" có rất nhiều hoạt động của trường học được đăng báo, hoạt động của đội thiếu niên chúng em cũng rất tốt nhưng phải làm thế nào mới được đăng báo?".

"Chị Tri Tâm" đã trả lời bức thư của tôi rất nhanh. Bức thư viết:

"Chào bạn Lô Cần!

Thư của em chị đã nhận được, đội thiếu niên của trường các em muốn được đăng báo, chị rất hoan nghênh. Chỉ cần đội các em hoạt động thật mới mẻ, sáng tạo mà những hoạt

động đó chưa hề được đăng trên báo thì các em hãy viết đi rồi gửi đến toà soạn. Nếu tạm thời chưa được đăng báo thì các em cũng đừng nản chí, chỉ cần các em không ngừng cố gắng thì sẽ có ngày thành công".

Chị Tri Tâm.

Lần đầu tiên viết thư cho "chị Tri Tâm" đã nhận được hồi đáp, mà lại được gọi là "bạn", trong lòng tôi vô cùng hớn hở, cảm giác rất ngọt ngào, cảm thấy chưa bao giờ mình thành công đến thế. Lên lớp 5, hoạt động nhân ngày 3 tháng 5 của chúng tôi quả nhiên cũng được đăng trên tờ "Thiếu niên Trung Quốc".

Từ đó, tôi trở thành người hâm mộ "chị Tri Tâm". Năm 11 tuổi, tôi đã đặt ra mục tiêu cho mình: "Lớn lên tôi sẽ làm phóng viên tờ "Thiếu niên Trung Quốc", trở thành "chị Tri Tâm"".

Trên báo, "chị Tri Tâm" có hai bím tóc, để giống "chị Tri Tâm", tôi cũng lặng lẽ nuôi tóc rồi tết bím hai bên, lại còn đến tiệm ảnh Bắc Kinh chụp "bức ảnh tiêu chuẩn" đầu tiên trong đời.

Hôm lấy ảnh, tôi vui khấp khởi, nhưng khi mở ảnh ra xem, tôi suýt nữa lăn ra ngất xỉu. Người trong ảnh đâu có giống "chị Tri Tâm" mà đầu trọc lóc nhìn cứ như một chú tiểu.

Tôi hỏi người chụp ảnh với điệu bộ rất không vui: "Sao chụp xấu thế này?", chú ở tiệm ảnh nói một câu "nổi tiếng": "Người thế nào thì ảnh phải như vậy".

Câu nói khiến tôi vui trở lại. Tôi nghĩ chú ấy có lý, tiệm ảnh mà, chỉ là "phục chế nguyên bản" mà thôi.

Về nhà, tôi soi gương và nghĩ ra một cách hay: Buộc túm tóc trên đỉnh đầu thành chỏm, sau đó kéo xuống rồi chia ra hai bên. Như thế trông có vẻ rất nhiều tóc, tuy vậy vẫn thấy không giống lắm.

Về sau tôi dần dần nhận ra, tôi thiếu mất nụ cười vừa thân mật vừa tin cậy của "chị Tri Tâm". Từ đó, tôi học cách mỉm cười, gặp ai cũng cười. Lại rất nhiệt tình giúp đỡ bạn bè "gỡ rối". Thời gian dần trôi qua, tôi tự nhiên có được "sự thân tình", quan hệ với các bạn càng mật thiết hơn. Khi tốt nghiệp tiểu học, phóng viên Từ Mã Tiểu Minh của "Nhật báo Bắc Kinh" đến trường phỏng vấn tôi.

Năm 15 tuổi, tôi là nữ sinh lớp 10 duy nhất trong đợt bầu đoàn viên đoàn thanh niên được kết nạp. Tôi đã 3 năm liền làm bí thư chi đoàn, giúp 20 bạn được gia nhập đoàn. Buổi chiều khi tan học tôi thường cùng các bạn tâm sự, bạn nghe tôi nói, tôi nghe bạn nói, cảm giác được người khác hiểu lòng mình thật tuyệt vời. Tôi đã quyết tâm với lựa chọn của mình: thi vào khoa Báo chí trường Đại học nhân dân Trung Quốc, sau khi tốt nghiệp sẽ là phóng viên tờ "Thiếu niên Trung Quốc" và trở thành "chị Tri Tâm".

Năm 19 tuổi, đúng lúc tôi đăng ký thi đại học thì "Cách mạng Văn hóa" nổ ra, tất cả các trường đại học bị đóng cửa, toà soạn "Thiếu niên trung Quốc" cũng bị đình bản. Ước mơ

trở thành "chị Tri Tâm" của tôi phút chốc tan như bong bóng xà phòng. Thế là, tôi cùng hàng ngàn hàng vạn thanh niên, trí thức trẻ Bắc Kinh đến vùng núi huyện Trấn Lại khu Bạch Thành tỉnh Cát Lâm tham gia sản xuất. Khi 23 tuổi tôi được điều đến phòng thanh niên khu Bạch Thành, được vào Đảng, 4 năm sau làm phó chủ nhiệm hội thanh niên.

Tuy nhiên, ước muốn trở thành "chị Tri Tâm" như ngọn lửa ngày càng bùng cháy trong trái tim tôi. Mãi đến chiều chạng vạng của tháng 11 năm 1978, tôi nghe trên đài phát thanh Trung Quốc đưa tin báo "Thiếu niên Trung Quốc" phát hành trở lại. Tôi vô cùng xúc động, lập tức cầm bút lên viết thư cho toà soạn để nói lên mong ước của mình, hy vọng được toà soạn thoả mãn nguyện vọng là phóng viên của tôi.

Mong ước đã trở thành sự thật! Tháng 6 năm 1979, cuối cùng tôi đã đặt được chân vào toà soạn báo "Thiếu niên Trung Quốc". Còn nhớ hôm đó tôi đã bật khóc, lý tưởng của tôi đã trở thành hiện thực, tôi đã hạ quyết tâm từ giờ đến hết đời sẽ phấn đấu hết sức mình. Năm 1986, tôi trở thành người quản lý chính của mục "chị Tri Tâm". Thật là, hạnh phúc không từ chối người luôn theo đuổi nó.

Đến toà soạn, việc tôi làm đầu tiên là lấy danh nghĩa "chị Tri Tâm" để trả lời thư cho bạn đọc nhỏ tuổi. Mỗi ngày, tôi đều có cảm giác thiêng liêng vô cùng, cảm giác như có hàng ngàn, hàng vạn "bạn Lô Cần nhỏ tuổi" đang chờ đợi tôi trả lời thư, tôi cũng thân mật xưng với các em là "bạn nhỏ", bởi vì tôi biết, thư trả lời của "chị Tri Tâm" đối với các em nhỏ có sức mạnh rất lớn, "chị Tri Tâm" có thể làm nảy mầm những ước mơ tốt đẹp cho các em nhỏ.

Nhớ một lần đi phỏng vấn ở làng Sơn Đông, tôi đến một trường tiểu học, một cô bé cứ lặng lẽ đi theo tôi. Tôi dừng chân hỏi cô bé sao cứ đi theo tôi, có chuyện gì không.

Cô bé mắt ngấn nước hỏi nhỏ: "Chị Tri Tâm, bím tóc của chị đâu?".

Tôi buột miệng nói: "Chị cắt rồi".

"Chị cắt lúc nào thế?" - cô bé nhỏ lại hỏi.

Tôi chẳng biết trả lời thế nào đành nói: "Hôm qua".

Không ngờ, cô bé oà khóc. Tôi sững người lại vội quỳ xuống kéo tay em. Lúc này tôi mới phát hiện cô bé để hai bím tóc nhỏ. Tôi lập tức hiểu ra: cô bé này giống tôi hồi bé đã thần tượng chị Tri Tâm.

Mắt tôi cay cay, nhẹ nhàng nâng bím tóc của cô bé: "Bím tóc của em đẹp thế, biết thế chị không cắt nữa, mai nhất định chị sẽ nuôi tóc trở lại".

Sự xúc động của cô bé có bím tóc nhỏ với đôi mắt tiếc nuối đã khắc sâu trong ký ức của tôi, nghĩ lại tôi có cảm giác đang mắc nợ cô bé một cái gì đấy, tôi thật hối hận vì hồi đầu lẽ ra mình đừng cắt tóc đi, mặc dù nó chỉ là một hình tượng trên báo nhưng cũng không nên lừa dối bọn trẻ.

Làm "chị Tri Tâm" một khoảng thời gian dài, trong bộ nhớ chứa đầy hình ảnh những đứa trẻ khác nhau, tôi cảm thấy bản thân mình ngày càng giàu có. Năm 1987, tôi tham dự hội thảo về vấn đề Hồng Kông và thanh thiếu niên Đại lục được tổ chức tại Hồng Kông, trong buổi liên hoan, tôi cao hứng làm một bài thơ ngắn, mấy câu đầu như sau:

Các bạn

Nếu bạn muốn hỏi tôi

Trên trời ai người giàu có nhất

Tôi sẽ tự hào nói rằng

Tôi đấy

Bởi tôi có rất nhiều bè bạn

Những người bạn lớn, bé, những người bạn già, trẻ....

Khi đó, "thơ" của tôi được các bạn Hồng Kông vỗ tay nhiệt liệt, họ nói: "Thật ngưỡng mộ chị, chị thật giàu có".

Các bạn nhỏ đã cho tôi một sự gợi ý: Mộng ước là ánh sáng mặt trời của thế giới tâm hồn, mục tiêu là động lực trên con đường sống của mỗi con người.

Ngày 12 tháng 9 năm 2000, trung thu, cũng là sinh nhật tuổi 52 của tôi. Tối hôm đó, trong tiết mục phát sóng thời sự đã đưa tin tôi đạt được "Huân chương vì sự nghiệp". Lúc đó, giọt nước mắt của sự xúc động tràn đầy khoé mắt tôi. Một mong ước của tuổi thơ tôi đã có sự hồi đáp to lớn như vậy khiến tôi không thể kìm lòng.

Trong buổi lễ phát thưởng "Huân chương vì sự nghiệp", tôi đã xúc động nói: "Được làm "chị Tri Tâm" là công việc có sức hấp dẫn nhất trên đời, là cả tính mạng của tôi. Nếu cho tôi được lựa chọn lại tôi vẫn chọn "chị Tri Tâm". Tôi sẽ mãi mãi là "chị Tri Tâm!".

Ước mơ là vậy đấy, nó sẽ là động lực thúc đẩy các em vươn tới những tầm cao vinh quang.

CHƯƠNG IV
NÊN THAY ĐỔI BẢN THÂN MÌNH TRƯỚC
7 LỜI KHUYÊN CHÂN THÀNH

TỪ MÙ QUÁNG TRỞ NÊN SÁNG SUỐT - CÓ BỎ ĐI THÌ MỚI MONG ĐẠT ĐƯỢC

Gần đây, một tờ báo có đăng bài với tiêu đề: "Cha mẹ mong con cái thành đạt, học sinh gặt hái một bộ sưu tập bằng cấp" nói về việc một em học sinh học lớp 5 ở một trường tiểu học ở Nam Kinh đã có được hơn 44 chứng chỉ các loại. Theo lời giới thiệu của bố em thì con mình từ khi mới 3 tuổi cho đến nay đã tham gia tất cả không dưới 100 lần biểu diễn, thi đấu khác nhau. Khi phóng viên hỏi: "Có bao giờ anh nghĩ đến khả năng chịu đựng của con mình" thì người cha cười nói: "Chúng tôi không muốn bỏ lỡ bất cứ một cơ hội nào mà con chúng tôi có thể rèn luyện, bởi vì mỗi loại chứng chỉ mà con tôi nhận được đều hữu ích nhất định đối với chúng trong tương lai, chúng tôi tin rằng con chúng tôi hiểu được nỗi khổ tâm của chúng tôi".

Một em học sinh nữ khác đang học lớp 5 cũng có được 27 chứng chỉ, cô học sinh nhỏ bé phải chạy sô với các môn thi này đã nói, sau khi tan học em chưa kịp về nhà đã phải vội đi đến nơi khác, hai ngày nghỉ cuối tuần cũng không được nghỉ ngơi, mỗi tối chỉ có thể được ngủ 2-3 tiếng đồng hồ. "Lớn bằng ngần này rồi mà em chưa bao giờ đặt chân đến công viên chơi".

Nghe được thông tin này, tôi thực sự thấy đau lòng cho số mệnh bị chín ép của các em, đồng thời cũng thông cảm với nỗi lòng của các ông bố bà mẹ đã vì "tiền đồ" của con cái mình mà vắt kiệt sức lực bản thân và con cái.

Một tác gia người Mỹ nói: "Cuộc sống của chúng ta nếu sống uổng như hạt vừng hạt đậu, chẳng hề quan tâm đến điều gì, cũng chẳng có mục tiêu đáng kể nào mà nỗ lực, cả đời cứ thế mà sống thì là đại nạn cho đất nước".

Một toà soạn báo ở Pháp tổ chức một cuộc thi IQ đã đặt câu hỏi:

"Trong tình huống bảo tàng Louve bị cháy, chỉ có thể cứu được một bức tranh thì bạn sẽ chọn bức nào?".

Rất nhiều người đều nói cần phải cứu bức tranh "Monalisa" của Da Vinci. Kết quả, trong hàng ngàn hàng vạn câu trả lời, một nhà văn nổi tiếng chuyên viết kịch bản phim lịch sử của Pháp đã giành được phần thắng vì là người có câu trả lời thông minh nhất.

Câu trả lời của ông là: "Tôi sẽ cứu bức tranh nào gần lối cửa ra nhất".

Câu chuyện này nói lên một đạo lý hết sức sâu sắc rằng, mục tiêu thành công nhất không phải làm cái có giá trị nhất mà là cái có khả năng thực hiện nhất.

Trên đường đời, vứt bỏ cái gì, lựa chọn cái gì cũng là một nghệ thuật. Có lúc vứt bỏ cũng có nghĩa là thu lượm được.

Người ta thường nói "bỏ lỡ", nhưng có “bỏ lỡ” thì mới có “được”. Nuôi dạy trẻ cũng có đạo lý tương tự như vậy. Cái gì cũng muốn học thì rồi cái gì cũng không học ra hồn, cái gì cũng mong đạt được thì cuối cùng lại mất tất cả.

Ở Trung Quốc có một câu cổ ngữ: "Một sự khởi đầu tốt đã là thành công một nửa", trước khi nỗ lực hãy đặt mục tiêu rõ ràng trước còn hơn là cứ cắm đầu cắm cổ chạy theo kẻ khác ngay, mà chẳng biết được hiệu quả nằm ở đâu.

Rốt cuộc bạn muốn gì? Đây là vấn đề mà cha mẹ và các em phải suy nghĩ một cách nghiêm túc.

Hiệu trưởng một trường chuyên trọng điểm của thủ đô đã phải trải qua một cuộc lựa chọn rất khó khăn.

Con gái ông học lớp chuyển tiếp tại trường ông đang quản lý, kiến thức căn bản của cô con gái rất kém, thành tích không thể nào khá lên được. Ông cảm thấy mất mặt vì con cái kém cỏi nên càng gia tăng áp lực cho con gái. Nhưng con gái ông học hành ngày càng tụt dốc. Khi thi lên trung học, cô con gái kiên quyết thi vào trường trung học phổ thông. Hai cha con vì chuyện này mà đã nảy sinh những mâu thuẫn hết sức gay gắt.

Tôn trọng sự lựa chọn của con gái hay cứ kiên quyết với cách nghĩ của mình đây? Cuối cùng người cha đã chọn cách thứ nhất. Cô con gái vào học trường phổ thông mà cô mong muốn.

Tình huống đã diễn ra một cách không ngờ. Sau khi cô con gái vào học trường phổ thông, sức học ngày một nâng cao, xếp thứ nhất trong lớp, được vào đội tuyển và còn được bầu làm lớp trưởng. Sự thay đổi của con gái khiến người cha cũng thấy ngạc nhiên. Ông vốn nghĩ, nếu con gái ở bên cạnh mình thì có thể có được sự quan tâm nhiều hơn, ngờ đâu bên cạnh mình, có một ông bố làm hiệu trưởng không những không khiến cho thành tích học tập được nâng lên mà còn biến thành một thứ áp lực, một kiểu gánh nặng đối với con gái. Rời xa cái bóng của người cha, con gái lập tức tìm được cảm giác, tìm được mục tiêu của riêng mình.

Tôi mời hai cha con họ đến tham gia chương trình ghi hình "Chị Tri Tâm" của kênh giáo dục truyền hình để cô con gái nói lên cảm giác của em.

"Khi em còn ở cùng trường với cha, tâm trạng em lúc nào cũng thấy như bị kìm nén. Các bạn khác thi không tốt, thầy cô và bạn bè thấy rất bình thường, nhưng nếu em thi không tốt thì thầy cô và bạn bè lại nhìn em với con mắt khác, như ý muốn nói: "Con gái của hiệu trưởng mà thi kém cỏi vậy sao?". Các bạn khác đi học thêm thì thầy cô giáo nói là chăm học, còn em đi học thêm thì các bạn lại nói là do thầy cô thiên vị con gái hiệu trưởng. Em rất tủi thân, dường như ngày nào cũng núp sau cái bóng của bố em vậy. Em quyết tâm rời xa cái bóng ấy. Khi thi trung học, em cố ý ghi vào trường trung học phổ thông, tránh học trong trường của bố. Em biết trong lòng bố em không đồng ý nhưng bố vẫn ủng hộ em, em cảm thấy rất xúc động nên đã quyết tâm làm cho bố vui lòng. Lên đến trung học, em cảm thấy dường như mình vừa được giải thoát vậy. Em thấy mình cũng giống như các bạn học sinh khác. Em không còn thấy bị áp lực, vì chẳng ai biết em là ai, không biết em là con gái của hiệu trưởng một trường chuyên trọng điểm. Em thấy nhẹ nhõm vô cùng, chỉ chuyên tâm học cho thật tốt. Kể cũng lạ, thành tích của em lên rất nhanh, và còn được vào đội tuyển, được bầu làm lớp trưởng, làm gì cũng cố gắng để không bị tụt hậu, bố em còn nói sự tiến bộ của em có chặn lại cũng không được. Em nói: Bây giờ em mới là người có ích trên đời. Bây giờ em đã thi đậu đại học rồi".

Có một câu nói rất hay: "Người có khả năng chi phối tiền bạc không hẳn đã là người hạnh phúc, người hạnh phúc là người có khả năng chi phối bản thân mình".

Nhìn thấy cô gái có một tương lai xán lạn, tôi thật mừng cho cô! Tôi khâm phục cô đã chiến thắng chính bản thân mình, có dũng khí để thoát ra khỏi áp lực, càng khâm phục hơn người cha đã vì con gái mình mà dám vứt bỏ đi sự sĩ diện của bản thân. Cần phải biết rằng, sự sĩ diện của cha mẹ chính là áp lực đối với con cái.

Có ông bố viết tiểu thuyết nhưng không thành công, nhưng lại thường chê bai con mình trước mặt người khác. Có một lần, cậu con trai không chịu được nữa đã khóc mà nói: "Bố thất bại nhiều nên muốn đem con ra để dạy dỗ, làm như thế bố có thể viết được tiểu thuyết không?".

Lời nói của cậu con trai thật gay gắt! Người cha vì sĩ diện mà giáo dục con thì liệu con có thể ngẩng mặt lên được không? Cái vĩ đại của ông bố hiệu trưởng trường chuyên kia là ông đã dũng cảm bỏ đi tính sĩ diện của mình để toàn tâm vì con. Tinh thần con gái được thoải mái nên cô đã cất cánh bay lên, bay cao đến nỗi ngay đến cha cô cũng phải ngạc nhiên vô cùng.

Người cha sáng suốt này đã cho chúng ta một đạo lý rằng: Con người cần phải học được cái "dám bỏ" chứ không nên luôn chỉ "cầu toàn". Có những lúc, chúng ta dường như đang bị mất đi, nhưng khi chúng ta rời bỏ nó thì có thể chúng ta lại đạt được. Người hiểu biết là người dám vứt bỏ, người chân tình là người biết hy sinh, người hạnh phúc là người biết vượt qua. Yên tâm với phần bỏ đi, nắm lấy phần siêu thoát, đó chính là cuộc sống.

HÃY THAY VIỆC LẤY ĐIỂM SỐ LÀM TRỌNG BẰNG LẤY CON NGƯỜI LÀM GỐC - SỰ TRƯỞNG

THÀNH CÒN QUAN TRỌNG HƠN ĐIỂM SỐ

Đây là bức thư của một em học sinh lớp 6 viết cho mẹ trong mục "Cả nhà hiểu nhau":

Hôm ấy, con nhận bài kiểm tra toán từ tay thầy giáo. Chết rồi! Chỉ được 58 điểm. Con cúi đầu buồn bã bước về nhà, rón rén đứng tựa vào cửa, mắt nhìn xuống chân: "Mẹ ơi, con bị 58 điểm".

"Bốp" - Một cái tát khiến con xây xẩm mặt mày, mắt mẹ quắc lên giận dữ, những nếp nhăn trên trán xô hết vào nhau, tay trái túm lấy con, tay phải nắm lấy cái phất trần, mẹ liên tiếp quật vào mông con, vừa quật vừa mắng: "Mày là đồ kém cỏi, tao vất vả nuôi mày ăn học, mày không chịu khó học hành nên thi mới bị 58 điểm, nhìn thấy mày là tao điên tiết rồi..." Bát cơm của con đong đầy nước mắt.

"Đồ kém cỏi kia, còn không rửa bát đi!".

"Đồ kém cỏi kia, còn không quét nhà đi!".

"Đồ kém cỏi kia, còn không giặt quần áo đi!".

Hôm nay, con nhận bài kiểm tra ngữ văn từ tay thầy giáo. A, 100 điểm! Con mừng vui như con chim nhỏ "bay" về nhà "Mẹ ơi! Mẹ xem này, con được 100 điểm!".

"Chụt" - Một cái hôn in trên khuôn mặt con. Đôi mắt to của mẹ cười tít lại, những nếp nhăn trên trán cũng trở nên đáng yêu, hai tay mẹ ôm chặt lấy con, miệng cười không ngớt: "Ha ha ha... Con gái tôi thật giỏi, thật ngoan".

Cơm trưa là thịt xào, canh cá...

"Thôi, không phải rửa bát đâu, coi chừng dầu mỡ lại dây ra quần áo con đấy...".

"Thôi, không phải quét nhà đâu, bụi bay vào mắt con đấy..."

"Thôi, không phải giặt quần áo đâu, nước lạnh lắm đấy".

Con muốn hỏi thêm một câu: "Rốt cuộc mẹ yêu cái gì? Con hay điểm số của con?..."

Đứa con miêu tả mẹ mình với những câu chữ thật chân thực, lời nói con hỏi mẹ mình thật như kim châm vào thịt!.

Đúng thế, tất cả những người làm cha làm mẹ chúng ta cần nghiêm túc nghĩ xem, rốt cuộc các bạn yêu gì? Con cái mình hay điểm số của chúng?.

Rất nhiều em hoc sinh mỗi khi thi đều rất lo lắng, vì sao vậy? Bởi vì chúng sợ thi không tốt về nhà sẽ bị cha mẹ la mắng!.

Tôi nghe được câu chuyện mua dầu của một tiểu hoà thượng:

Trước kia, ở một cái miếu nhỏ trên núi, có một tiểu hoà thượng được sai đi mua dầu. Trước khi đi, hòa thượng đầu bếp trong miếu đưa cho chú một cái bát lớn và còn cẩn thận nhắc nhở: "Cậu nhất định phải cẩn thận, tuyệt đối không để dầu tràn ra ngoài".

Tiểu hoà thượng gật đầu rồi chạy xuống núi đến hàng dầu mà hòa thượng đầu bếp dặn để mua. Trên đường về, chú tưởng tượng ra nét mặt ghê gớm cùng lời dặn dò nghiêm khắc của người đầu bếp, càng nghĩ càng thấy lo lắng, cẩn thận cầm bát đựng đầy dầu không dám ngó nghiêng đi đâu cả. Mắt vừa nhìn thấy cổng miếu thì chân thụp xuống một chiếc hố khiến dầu đổ ra đến một phần ba, tiểu hoà thượng càng lo lắng, chân tay bắt đầu run bắn lên. Đến khi vào đến miếu thì dầu trong bát chỉ còn một nửa.

Hòa thượng đầu bếp nổi giận, chỉ vào mặt tiểu hoà thượng mắng rằng: "Cậu là đồ ngốc nghếch! Chẳng phải tôi đã dặn đi dặn lại phải cẩn thận à? Sao còn làm dầu đổ ra nhiều thế, thật tức chết đi được!".

Tiểu hoà thượng vô cùng buồn bã.

Một lão hoà thượng nghe được bèn đi đến hỏi xem xảy ra chuyện gì. Sau khi biết được căn nguyên, ông bèn an ủi tiểu hoà thượng rồi nói với tiểu hoà thượng: "Ta lại sai con đi mua dầu lần nữa, lần này, con quan sát mọi người, cảnh vật, sự việc... trên đường rồi về nhà kể lại với ta".

Tiểu hoà thượng không muốn đi, nói mình không biết bưng dầu, chuyên tâm bưng dầu còn để bị đổ, đằng này lại còn nhìn ngắm xung quanh. Nhưng cuối cùng, tiểu hòa thượng vẫn phải nghe lời lão hoà thượng, miễn cưỡng lên đường.

Trên đường về, tiểu hoà thượng phát hiện ra rằng cảnh vật bên đường thật đẹp. Phía xa xa là núi non hùng vĩ, còn gần hơn nữa là những người nông dân đang làm ruộng. Chốc chốc lại thấy những đứa trẻ đang vui vẻ chơi đùa, hai ông già đang tập trung đánh cờ. Tiểu hoà thượng cứ thế vừa đi vừa xem phong cảnh mà không biết đã về đến miếu từ bao giờ. Khi tiểu hoà thượng đưa dầu cho người đầu bếp thì thấy bát dầu vẫn còn đầy nguyên mà không có một giọt dầu nào bị tràn ra ngoài.

Người đầu bếp yêu cầu một cách nghiêm khắc, nên đã khiến cho tiểu hoà thượng lo lắng vô cùng, kết quả là "dầu tràn ra ngoài đến một nửa"; lão hoà thượng đã cho cậu tự do, thoải mái về tư tưởng nên tiểu hoà thượng được nhẹ nhõm trong lòng, nhờ vậy mà dầu trong bát không bị tràn ra ngoài. Bạn xem, điều này có đem lại cho bạn một gợi ý gì trong việc giáo dục con cái mình không?.

Walerton là một nghệ sĩ đi trên dây cáp nổi tiếng của Mỹ vào thập niên 50, cả đời ông biểu diễn tiết mục này rất thành công. Nhưng lần biểu diễn cuối cùng ông đã bị chết do rơi từ trên dây cáp xuống. Nguyên nhân là ở chỗ, trước mỗi lần đi trên dây cáp ông không hề lo trước nghĩ sau mà chỉ để ý mỗi bước chân của mình. Nhưng lần biểu diễn cuối cùng, ông luôn nghĩ: Đây là lần sau cùng, nhất định không được thất bại. Kết quả là bị thiệt mạng. Những người sau này gọi trạng thái chỉ chú ý đến việc làm tốt những việc trước mắt mình là "tâm lý Walerton". Thất bại của Walerton thực ra là thất bại chính mình. Cuộc sống là như vậy, cha mẹ đặt hết tất cả hy vọng vào con cái mình rốt cuộc là không hề đạt được điều

gì. Bởi vì, dẫn dắt cho con trưởng thành không phải là cha mẹ mà là chính tâm lý của con cái.

Nếu để ý, chúng ta sẽ phát hiện được rằng "tâm lý Walerton" nơi nào cũng có. Người vận động viên nếu chỉ chú trọng đến danh tiếng thì sẽ luôn thất bại, người diễn viên nếu chỉ quan tâm đến sự thể hiện mình thì rất dễ biểu diễn gượng ép, thất thường...

Rất nhiều trẻ em sợ phải thi cử, nhưng con gái một đồng nghiệp của tôi thì lại không hề sợ. Một lần, tôi mời cháu và cha cháu tới trường quay chương trình "Gia đình hiểu nhau" của kênh truyền hình giáo dục gia đình. Cháu nói: "Cháu thấy thi cử chỉ là một loại trắc nghiệm, thông qua trắc nghiệm có thể biểu hiện cho mọi người biết năng lực của mình nên cháu không thấy sợ".

Tính cách linh hoạt, trong sáng của các em có liên quan mật thiết với tâm trạng giáo dục của cha mẹ. Cha mẹ để con cái lớn lên một cách tự nhiên thì con cái sẽ thấy tựi do tự tại- và phát triển thoải mái.

Người bố nói: "Tôi không giản đơn yêu cầu con gái mình thi được kết quả tốt mà chủ yếu dạy cháu cách suy nghĩ khi giải quyết vấn đề, như vậy cháu có thể dùng phương pháp loại suy".

Người dẫn chương trình hỏi ông: "Vậy từ góc độ phụ huynh mà nói, ông đã có những kinh nghiệm gì trong việc tạo cho con cái một tâm trạng thoải mái khi đi thi?".

Người cha nói: "Thứ nhất là không tạo cho con cái một áp lực nặng nề mà nên tạo cho con một không khí học hành thoải mái. Càng những khi thành tích học tập không tốt thì các cháu càng muốn được động viên. Phê bình hay đánh mắng đều dễ tạo cho các cháu tâm trạng nặng nề và tạo nên sự tổn thương về tâm lý và tình cảm. Lời động viên cũng nên biết chọn cho đúng, không nên chỉ là động viên đơn thuần. Ngoài ra, trong quá trình học tập, cũng nên cho cháu được tiếp xúc với thế giới tri thức rộng lớn, khi tri thức của cháu đã phong phú rồi thì việc học tập tự nhiên sẽ trở nên nhẹ nhàng. Điều này tuy không có quan hệ trực tiếp với việc thi cử nhưng có tác dụng bổ trợ rất lớn đối với việc học tập của các cháu".

Cuối cùng, người dẫn chương trình hỏi cháu bé: "em muốn nói điều gì nhất với các bạn học sinh sợ thi đang ngồi trước màn ảnh nhỏ?".

Cô bé chẳng cần nghĩ ngợi lâu liền nói to: "Đừng sợ, thi cử chỉ là một loại trắc nghiệm, các bạn nhất định có thể làm được".

Các ông bố bà mẹ cần phải hiểu được một điều: Cần phải lấy con người làm gốc, đừng lấy điểm số làm trọng, sự trưởng thành của con quan trọng hơn nhiều so với điểm số.

DIỄN VIÊN TRỞ THÀNH KHÁN GIẢ - CẦN BỎ THÌ HÃY NÊN BỎ

"Con trai tôi sinh ra đã nhút nhát, sợ nhất là nói chuyện với người lạ. Mười ba tuổi đầu cứ nhìn thấy người lạ là cuống lên, tôi lo lắng quá...", ngồi trước mặt con mà người mẹ không ngừng nói những điểm yếu của con rồi than thở những lo lắng của mình.

Tôi mỉm cười biểu thị thái độ nhắc cô ấy "tạm dừng" rồi đưa mắt nhìn cậu con trai. Chỉ thấy cậu bé đứng bên cạnh đang nhíu mày biểu thị sự hồi hộp, lo lắng. Rất nhiều lần mở miệng định nói đều bị mẹ nói át đi.

"Chào Thạch, cô là "cô Tri Tâm đây!". Tôi hào hứng vẫy tay về phía cậu bé.

"Ô..." Cậu bé thoáng lặng đi rồi đưa tay ra bắt.

"Cháu có thể kể xem đến nay việc gì cháu cảm thấy đắc ý nhất trong cuộc sống không?" Tôi hỏi khẽ để cậu bé trở lại tâm trạng bình thường.

Thạch nghĩ một lát rồi vui vẻ nói: "Có một chuyện, là khi cháu đi học ở nhà trẻ, thầy giáo cho học sinh đi tưới cây, các bạn nhỏ đều không dám đi, cháu đã là người đầu tiên đi tưới".

"Hay quá! Thế về sau còn có chuyện như thế xảy ra không?"

"Không! Có rất nhiều việc cháu thích làm, nhưng đều được mẹ làm cho hết rồi" - Cậu con trai buồn bã đáp.

Người mẹ ngồi bên cạnh nghĩ ra một chuyện: "Khi ấy con trai tôi đã biết làm nhiều thứ. Nó muốn tự mình xuống lầu lấy sữa. Tôi đã đồng ý rồi nhưng trong lòng lại không yên tâm nên lặng lẽ đi theo sau con. Nó đi xuống dưới lầu, quay đầu lại thấy tôi nó liền bật khóc. Nó ấm ức nói: "Mẹ không tin con". Tôi nói: "Là mẹ lo con đi một mình lại sợ, sợ con đi rồi lạc đường, sợ con...", sau lần đấy, con trai tôi làm gì cũng không chủ động được".

"Căn nguyên của bệnh chính là ở đây". Tôi nói với mẹ cậu bé: "Con chị không phải bị bệnh nhát gan, mà nó cũng muốn làm việc nhưng do bố mẹ quản nhiều quá nên đã cướp đi cơ hội "có thể làm" của con. Con cái không có cơ hội thể hiện khả năng độc lập của mình, nên dần dần mất đi dũng khí mà trở thành một đứa trẻ nhút nhát".

Tôi đã từng được xem một đoạn phim châm biếm: Một em gái nhỏ bị ngã đã tự mình đứng lên, chị gái hỏi: "Sao ngoan thế, ngã rồi tự mình đứng lên?", em gái trả lời: "vì mẹ không có ở đây".

Bố mẹ hay trách mắng sẽ trở thành một trở lực trong sự trưởng thành của trẻ, sẽ biến khả năng "có thể làm" vốn có của trẻ trở thành "không thể làm".

Một giáo viên mầm non nước ngoài đã quan sát được một hiện tượng rất thú vị: Các em bé đến từ nhiều nước cùng nhau nghịch cát, một đứa trẻ nước ngoài dùng xẻng đổ cát vào cái phễu. Đương nhiên cát chảy ra ngoài nên cứ đổ vào mãi cũng không thể làm cái phễu đầy lên, cậu bé bèn lấy tay bịt đáy phễu, đổ đầy cát vào phễu sau đó để phễu lên miệng chai rồi buông tay cho cát chảy vào trong chai, nhưng do cát chảy xuống rất nhanh nên từ

khi cậu bé buông tay cho đến khi kê được phễu lên miệng chai thì cát trong phễu chẳng còn được bao nhiêu. Cậu bé chẳng bận tâm đến điều đó, cứ làm từng ít một. Cuối cùng, qua những lần thực nghiệm, cậu đã "phát minh" ra cách: chỉ khi đáy phễu đã được đặt lên miệng chai một cách chính xác thì cậu mới đổ cát, chai cát rất nhanh đã đầy. Cậu bé cười, vui vẻ quay sang phía mẹ mình để nhận những tràng vỗ tay khen ngợi của mẹ.

Một bà mẹ Trung Quốc lại có cách làm khác: Thấy con cầm phễu khiến cho cát chảy hết ra ngoài, người mẹ đã lập tức ngồi xuống nói: "Đây, để mẹ dạy cho! Để cho đáy phễu lên miệng chai xong rồi lấy cát từ đây đổ vào".

Qua quan sát, thầy giáo rút ra kết luận: Cách giáo dục giữa Đông và Tây là rất khác nhau. Có một số phụ huynh phương Đông việc gì cũng làm thay con cái, vì cho rằng giúp con cái làm được bao nhiêu thì con cái đỡ khổ bấy nhiêu. Họ không hề nhận ra rằng, để cho con cái "đi con đường thất bại" thực chất cũng là một cách rèn luyện. Bởi vì, sau khi "đi con đường thất bại" thì những gì mà trẻ qua đó "phát minh" ra được sẽ là một sự thu hoạch to lớn. Cho trẻ cảm nhận được sự vui vẻ của cái chúng "biết được" sẽ rất nhanh gạt bỏ đi những cảm giác gian khổ mà chúng đã trải qua. Các ông bố bà mẹ của chúng ta thường vô tình cướp đi cơ hội được gặt hái kinh nghiệm từ thất bại của trẻ, cũng vô tình cướp đi cơ hội thể hiện khả năng mình của chúng.

Là bố mẹ, chúng ta nên nghiêm túc suy nghĩ ngược lại: Rốt cuộc là nên giúp con mình thế nào? Nên giúp con làm hay để con tự làm? Nên luôn biểu hiện rằng cha mẹ có thể làm thay hay để cho trẻ chứng minh khả năng tự làm được của chúng? Trên con đường trưởng thành của trẻ, bố mẹ nên là hướng dẫn viên hay là khán giả?.

Người mẹ nước ngoài trong câu chuyện trên đã cho thấy một cách sinh động: Làm khán giả trung thành của con! Khen thưởng cho thành công của con còn hữu ích hơn nhiều.

Trong quá trình lớn lên của trẻ, cái thiếu nhất chính là "khán giả". Nếu có người chiêm ngưỡng mình chúng sẽ hết lòng thể hiện mình.

Minh là một một cậu bé 12 tuổi. Từ khi 4 tuổi rưỡi em đã bắt đầu học kéo đàn nhị, em đã kiên trì học hơn 7 năm trời và đạt trình độ biểu diễn cấp 10. Vì sao Minh lại có thể kiên trì học đàn nhị trong một thời gian dài như vậy? Tôi đã phỏng vấn bố mẹ em.

Lúc bé, Minh rất hiếu động không bao giờ ngồi một chỗ. Hồi mới đầu học đàn, âm thanh em kéo lô lô la la giống như kéo cưa vậy. Cậu bé Minh hiếu động dường như khiến cho cha mẹ không còn kiên nhẫn. Về sau bố mẹ nhận ra rằng, để Minh học đàn chẳng qua là để bồi dưỡng cho sự hào hứng của con, nên con kéo đàn khó nghe đến đâu họ cũng đều không than trách gì. Bố mẹ em nói: Nghe con "kéo cưa" quả là khó chịu nhưng chúng tôi tin rằng cho dù xảy ra chuyện gì chỉ cần kiên trì là có thể đạt được".

Công phu không phụ người có tâm, cuối cùng Minh cũng đã thành công. Cậu nói: "Có cha mẹ em làm khán giả nên em luyện đàn rất có hứng thú".

Hiện nay có nhiều bố mẹ vì muốn cho con cái của mình có được "rèn luyện một cách kỹ năng, bài bản" nên đã ép con cái mình đi học ở các lớp "năng khiếu", thậm chí còn đảm

nhiệm vai trò "đốc học": khi con cái học đàn, vẽ tranh, học viết chữ, bố mẹ hoặc là đứng bên cạnh chỉ chỉ trỏ trỏ, vạch lỗi lầm hoặc trách móc đánh mắng. Trong không khí như vậy làm sao con có thể có được sự hứng thú.

Thực ra, các ông bố bà mẹ không hiểu rằng, trên con đường học tập của con cái, quan trọng nhất không phải là giáo viên, không phải là người đốc thúc mà là khán giả.

Một em trai đã ghi lại những suy nghĩ của mình trong quá trình học đàn:

Nói như lời em gái thì tôi là kẻ mù tịt về âm nhạc. Nó bảo bản nhạc "Đêm trăng" tôi kéo giống như người ta đang cầm chiếc cưa cưa chân giường vậy. Tôi thấy rất chán nản. Tôi không dám luyện đàn ở nhà, chỉ đến khi tôi tìm được một chỗ mà mình cho rằng lý tưởng: Quả đồi nhỏ phía sau khu nhà, ở đấy có một khu rừng nhỏ, dưới đất phủ đầy lá rụng.

Sáng hôm ấy, tôi rón rén đi ra khỏi nhà, trong lòng tràn đầy cảm giác thiêng liêng, dường như đang đi làm một việc gì đó hết sức vĩ đại. Trong rừng vô cùng tĩnh lặng, tôi đứng dưới gốc một cây to, tim như muốn nhảy ra ngoài. Tôi trân trọng đặt cây đàn Violon lên vai, bắt đầu kéo khúc nhạc đầu tiên.

Nhưng sự thật nhanh chóng khiến tôi chán nản, giống như tôi đã mang chiếc cưa vào trong rừng vậy. Tôi xót xa vô cùng, không kìm nổi chửi mình: "Đúng là một thằng ăn hại!".

Lúc đó, tôi cảm giác sau lưng mình đang có người bèn quay lại nhìn. Tôi thót cả tim: một bà cụ rất gầy đang ngồi trên một chiếc ghế gỗ lặng lẽ nhìn tôi. Mặt tôi thoáng chốc nóng ran, cười cười với vẻ xin lỗi và chuẩn bị chuồn êm.

Bà già gọi tôi lại nói: "Bà đã làm phiền cháu sao? Chàng trai, bà đoán rằng nhất định cháu kéo đàn rất hay chỉ tiếc là bà bị điếc". Tôi chỉ vào que đàn, lắc lắc đầu ý nói rằng tôi kéo không hay. "Bà có thể dùng tâm hồn để cảm nhận âm nhạc, bà có thể làm khán giả của cháu không? Vào mỗi buổi sáng sớm". Tôi đã bị những lời lẽ rất mộc mạc của bà lão làm cảm động. Tôi cầm đàn lên, đối mặt với vị khán giả duy nhất của mình - một bà già bị điếc. Vào thời khắc đó, trong lòng tôi trào lên cảm giác tự hào, một cảm giác mà trước đến nay tôi chưa hề có được.

Rất nhanh, tôi thấy bản thân mình thay đổi: Tôi không còn bị em gái mình quấy nhiễu "xin tha" nữa, trong phòng tôi thường vang lên những giai điệu của các bản nhạc cơ bản dành cho việc luyện đàn. Nhưng không hiểu vì sao mỗi khi biểu diễn trước mặt vị khán giả bị điếc của mình tôi đều cảm thấy thấp thỏm không yên.

Tôi đã giấu kín bí mật này. Cho đến một ngày, tôi kéo bản "Ánh trăng" khiến cô em gái giật mình kinh ngạc. Em gái tôi hỏi dồn tôi đã nhận được vị cao sư nào chỉ dạy, tôi nói với nó: "Là một cụ bà, sống ở lô nhà số 12, rất gầy, đầu bạc trắng. Có điều, bà ấy là một người điếc" . "Điếc?" em gái tôi kêu lên kinh ngạc. "Anh đừng nói nhạo. Bà ấy là giảng viên nổi tiếng nhất của học viện âm nhạc. Quan trọng hơn, bà ấy còn là một người chơi Violon đứng đầu trong hiệp hội âm nhạc đấy. Thế mà anh dám bảo bà ấy bị điếc!".

Tôi vẫn gìn giữ bí mật ấy của mình, sáng nào cũng đúng giờ đến khu rừng nhỏ, đối mặt

với vị khán giả "bị điếc" duy nhất của mình, lặng lẽ kéo một khúc nhạc. Tôi có cảm giác rằng những khúc nhạc mà mình biểu diễn là một thứ âm nhạc đích thực...

Đến hôm nay, kéo đàn Violon đã trở thành một sở thích không thể tách rời của tôi.

Đọc hết bài viết "Những trải nghiệm trong đời học đàn" vô cùng cảm động, tôi nghĩ, nếu các ông bố bà mẹ trên trái đất này đều có thể làm một "người khán giả điếc" như vậy, đều có thể làm những "khán giả" trung thành như vậy thì sẽ xuất hiện biết bao nhiêu những thiên tài, và có biết bao nhiêu đứa trẻ có thể tự tin hét to lên rằng "con có thể làm được".

CHUYỂN TỪ BỐ THÍ TÌNH YÊU THÀNH ĐÓN NHẬN TÌNH YÊU - QUAN TÂM ĐẾN TÌNH YÊU CỦA CON TRẺ

Trong cuộc sống có những thứ không cần phải để tâm, nhưng nhiều thứ bạn không thể không lưu ý, một thứ quan trọng đó chính là tình yêu của con trẻ đối với bạn.

Vào mùa xuân, chúng tôi 6 người bạn cũ tụ họp với nhau, những cô gái mười mấy tuổi ngày nào giờ đây đã đi hết nửa đời người, đề tài mọi người bàn luận nhiều nhất chính là con cái.

Nghị Phương đang là hiệu phó Học viện Nghệ thuật Quốc tế Bắc Kinh, cô ấy kể lại câu chuyện của mình.

Khi con trai còn bé, Nghị Phương làm việc tại xưởng dệt số 2 của Bắc Kinh, tối thường xuyên phải làm ca. Vì cố gắng hoàn thành trách nhiệm của người mẹ, người vợ, việc đầu tiên khi cô trở về nhà là vào bếp nấu cơm.

Một ngày, đứa con 6 tuổi từ nhà trẻ chạy về, mặt mũi đầm đìa mồ hôi: "Mẹ ơi, mẹ mau ra đây xem này" đứa con trai hào hứng gọi mẹ.

"Xem gì thế?" người mẹ cười tủm tỉm đi ra, thấy con trai đang nắm hai tay vào nhau, rồi nó cẩn thận mở tay ra. "Đây là vàng "bống nhỏ" (biệt hiệu của một cậu bé cùng nhà trẻ) cho con. Bà của cậu ấy cho cậu ấy". Cậu con trai vui sướng nói, người mẹ cẩn thận nhìn xem thì thấy trong tay con trai mình một chiếc nhẫn nhỏ mầu vàng.

"Cái này người ta dùng để đánh nhẫn! Mẹ, mẹ cũng đánh một cái nhẫn đi, mẹ chẳng biết trang điểm gì cho mình cả".

Lời con trai khiến người mẹ lặng đi, hết nhìn "vàng" lại nhìn con trai mình mà mắt rưng rưng, cẩn thận đón lấy "vàng" trong tay con trai mình và ôm con vào lòng.

Nghị Phương cảm động nói: "Chiếc nhẫn đó tuy tôi không đánh được nhưng tình yêu của con trai luôn làm tôi thấy ấm lòng".

Lệ Vinh hiện đang làm giảng viên đại học cũng kể câu chuyện của mình.

"Lúc con trai tôi còn nhỏ, tôi đem cháu đến ở nhà bà. Bình thường tôi không cho cháu tiền tiêu vặt vì trong nhà cũng chẳng dư dả gì. Có một ngày, tôi đưa con đến nhà bà, có ý đưa con ít tiền lẻ để cháu có thể mua cái gì đó ăn. Không ngờ, cháu chẳng mua gì cho mình mà mua cho tôi một chiếc nhẫn".

"Mẹ, con mua cho mẹ một món quà, mẹ xem, nhẫn đấy!" con trai tôi nói với vẻ mặt đắc ý. Tôi vừa nhìn thấy đã bực mình rồi, chỉ con trai mắng: "Con ấy, chỉ làm cho mẹ mất mặt thôi, mua cái nhẫn giả thế này con nói đẹp nỗi gì?".

"Con trai tôi bỗng lì mặt ra, đầu cúi xuống, cầm chặt chiếc nhẫn trong tay mình không nói câu gì. Lúc đấy tôi chỉ nghĩ, mẹ cho con tiền mua đồ để ăn con lại mua chiếc nhẫn giả này làm gì. Tôi chỉ thấy tiếc mấy đồng tiền lẻ, không ngờ đã làm tổn thương con trai mình!".

"Từ đó trở đi, tôi đặc biệt chú ý gìn giữ tình yêu của con trai. Lệ Vinh nói tiếp: "Khi học tiểu học, sức khoẻ của con trai tôi khá tốt, thành tích nhảy cao của cháu không tồi. Một lần, tôi đón cháu cùng về bằng xe công. Trên đường, con trai bí mật nói với tôi: "Mẹ, con đứng đầu nhảy cao đấy, còn có cả phần thưởng nữa cơ, mẹ xem này...", nói xong cháu quay người mở cặp ra "Ơ, đâu rồi, sao không có?", con trai tôi cuống quýt, lật tới lật lui cũng không tìm thấy.

"Đừng lo, để mẹ tìm với con!", tôi giúp con trai tìm mãi nhưng cũng không tìm thấy. Tôi bình tĩnh nói với con: "Con trai, hôm nay con được đứng đầu, con đã báo tin vui với mẹ rồi. Mẹ thấy rất vui, như thế cũng đủ rồi, có hay không có phần thưởng cũng không sao". Con trai tôi vui trở lại, tôi đã chia sẻ niềm vui đối với con trai mình. Về sau, tôi rất quan tâm đến tình yêu con trai dành cho mình dù là nhỏ nhất. Khi con trai học trung học, nó đã dùng 80 đồng tiền tiền tiêu vặt cóp được của mình để mua cho tôi một chiếc cặp tóc rất đẹp, tôi đã dùng nó mấy năm rồi. Tôi biết, đây chính là tình yêu con trai giành cho mình".

Một chiếc nhẫn nhỏ bé chẳng đáng bao nhiêu tiền nhưng đó lại là cả tình yêu của con trẻ. Tình yêu này tuy còn thơ dại, non nớt nhưng bạn quan tâm đến nó thì nó sẽ lớn dần lên; bạn coi nhẹ nó thì nó sẽ bị khô héo; bạn đánh đập nó thì sẽ khiến nó bị chết đi. Nếu bạn muốn có được tình yêu của con giành cho mình thì nhất định bạn phải quan tâm đến tình yêu đó, cổ vũ nó, hết lòng bồi dưỡng nó.

Hiểu Lan là một cô gái vui vẻ, sau khi tan học em rất muốn về nhà ngay bởi em có một mái nhà ấm cúng. Bố mẹ đều là những người bạn thân thiết của em. Bố mẹ rất quan tâm đến chuyện con gái mình có vui hay không. Mẹ em kể với tôi: "8-3 là ngày của hai mẹ con, trẻ con bình thường cũng chẳng để ý đến điều này nhưng hôm ấy sau khi ăn cơm xong, con gái nói với tôi: "Mẹ ơi, mẹ ra đây một chút". Tôi đi vào phòng của cháu, cháu tắt đèn rồi thắp lên một cây nến: "Mẹ, chúc mẹ 8-3 vui vẻ, con có một món quà nhỏ tặng mẹ!", tôi hỏi cháu quà gì, cháu nói: "Trong này là người con yêu nhất". Rồi lấy ra một tấm gương nhỏ. Tấm gương đó soi đúng vào mặt tôi. Tôi xúc động vô cùng, đó chính là tình yêu mà con gái dành cho mẹ.

Tình yêu của con trẻ thường được biểu hiện bởi những chi tiết nhỏ nhặt, mặc dù nó không hiện thực như điểm 100, như những giải thưởng nhưng nó là sự tự hào của cuộc

sống, là sự gặt hái sau những gì cha mẹ đã gian khổ bỏ ra.

Tiếc rằng, có một số ông bố bà mẹ chỉ biết giành tình yêu của mình cho con cái, nhưng tình yêu con cái giành cho mình thì nhìn mà không thấy. Họ chỉ quan tâm đến điểm số, vị trí của con cái mà thôi.

Ăn cơm xong, người mẹ rửa bát trong bếp, đứa con ló đầu vào: "Mẹ, để con rửa cho!". "Lên, lên, đi học đi. Tương lai con muốn làm một đầu bếp à? Thật chẳng biết cố gắng gì cả". Buổi tối, cha ngồi xem tivi, con trai từ trong phòng đi ra, rót một cốc trà xanh đưa cho bố: "Bố, bố uống đi. Cô ba vừa cho đấy, thơm lắm". "Ai nhờ con rót trà, tự bố không biết rót à? Bố biết con ngồi trong phòng không yên được, vờ rót trà để ra đây xem tivi chứ gì?", cậu con trai tủi thân, buồn bã đi vào phòng học bài, về sau không bao giờ con nghĩ tới việc rót trà cho bố nữa.

Cứ nói bây giờ bọn trẻ lười, nhưng bạn đã cho trẻ cơ hội được làm việc chưa? Toàn nói bọn trẻ bây giờ lạnh nhạt, nhưng bạn đã bao giờ cho chúng cơ hội để thể hiện tình yêu chưa? Những ông bố bà mẹ chỉ chăm chăm đến thành tích thường vô tình làm cho tình yêu thương của con cái bị nguội lạnh, cằn cỗi. Thế giới yêu thương trong trẻ từ yêu biến thành hận, từ lạnh nhạt biến thành hoang vu nhưng cha mẹ lại không hề biết đến.

Dư Lực là một ví dụ. Sự kiện "Dư Lực giết chết cha mẹ" năm 2000 đã gây chấn động cả nước Trung Quốc. Khi sự việc xảy ra không lâu, tôi đã đến Trại Kim Hoa - Triết Giang gặp mặt Dư Lực và nói chuyện với em hơn 100 phút, sau khi Dư Lực bị kết án, tôi cũng đến trại giam Hàng Châu thăm em 4 lần.

Trong ký ức của cậu bé Dư Lực 17 tuổi chỉ có 2 việc khiến em tự hào: Thứ nhất là giúp một bà già hàng xóm không có con làm cơm, bà hàng xóm khen cậu làm cơm rất ngon khiến cậu thấy mình tuyệt vời vô cùng. Lần thứ hai là khi bố không có nhà, mẹ bị ốm, cậu phải đổi bình gas mấy lần liền. Viêic làm đó khiến em có cảm giác mình đã trở thành một người lớn, giống như một trang nam tử vậy. Đây chính là điểm khởi đầu để một cậu bé trở thành một chàng trai. Đáng tiếc, mẹ của Dư Lực đã không để ý đến sự quý giá của cảm giác này, bà cho rằng việc này với việc "thi đại học" chẳng liên quan gì với nhau, bà ngăn cản không cho con trai giúp đỡ bà già hàng xóm, ngăn cản con trai không cho nó đi đổi bình gas. Nhưng bà có nằm mơ cũng không nghĩ được rằng từ ngày bà ngăn cấm không cho con trai thể hiện tình yêu của mình với cha mẹ và người già, bà đã gieo một hạt mầm vô tình vào trong trái tim con, từng bước từng bước đóng cánh cửa đi đến hạnh phúc của con.

Tình yêu thương là một chiếc túi lớn chứa đựng cảm giác mãn nguyện, nếu lôi ra nó sẽ cho ta cảm giác hạnh phúc, yên bình. Một mực chỉ bố thí tình yêu cho con cái thì con cái sẽ không cảm thấy ngọt ngào, càng không biết phải trân trọng, một khi bố mẹ học được cách đón nhận tình yêu của con cái, giá trị của con cái có thể được bộc lộ thì mới có thể đem đến niềm vui vô bờ cho con.

Hãy đón nhận tình yêu của con cái bởi “cho” còn hạnh phúc hơn là “nhận”.

HÃY THAY NHỮNG LỜI TÀO LAO BẰNG LỜI

KHUYÊN CHÂN THÀNH - VAI TRÒ CỦA NHỮNG LỜI KHUYÊN CHÂN THÀNH

Một cặp vợ chồng trẻ nọ sống vô cùng nghèo khổ, họ luôn phải vay mượn tiền của người thân để sống qua ngày. Một ngày nọ, người chồng nói với vợ: "Em thân yêu, anh phải rời xa gia đình thôi. Anh sẽ đến một nơi rất xa để tìm việc, chỉ đến khi nào anh có thể cho em một cuộc sống sung túc, đầy đủ thì anh mới trở về. Anh không biết là anh phải đi bao lâu, anh chỉ cầu xin em một điều, hãy chờ anh, khi anh không ở nhà hãy chung thuỷ với anh, anh cũng sẽ mãi chung thuỷ với em".

Sau nhiều ngày đi, cuối cùng người chồng cũng tìm đến được một trang trại đang cần người, thế là anh ta được nhận vào làm. Anh muốn ông chủ đồng ý với lời thỉnh cầu của mình: "Xin hãy cho tôi làm việc ở đây bao lâu cũng được, khi mà tôi cảm thấy cần phải ra đi thì hãy để cho tôi đi. Tôi sẽ không lĩnh tiền công thường xuyên mà xin ông hãy giúp tôi giữ lại các khoản tiền tôi có được, khi tôi ra đi thì đưa chúng cho tôi." Hai bên đã cùng cam kết thực hiện yêu cầu đó.

Người đàn ông trẻ làm việc ở trang trại một mạch đã 20 năm mà không hề nghỉ ngơi.

Một ngày, anh ta nói với ông chủ của mình: "Tôi muốn nhận lại số tiền của mình, đã đến lúc tôi phải trở về nhà mình rồi". Ông chủ nói: "Được thôi, chúng ta đã cam kết rồi và tôi sẽ làm theo những gì chúng ta đã cam kết. Nhưng tôi có một đề nghị, hoặc tôi đưa tiền cho anh rồi để anh đi hoặc tôi cho anh 3 lời khuyên mà không trả tiền cho anh rồi để anh đi. Anh hãy về phòng mình suy nghĩ thật kỹ đi rồi hãy đưa ra câu trả lời".

Người chồng nghĩ 2 ngày liền, sau đó anh ta tìm gặp ông chủ nói: "Tôi muốn nhận 3 lời khuyên chân thành của ông", ông chủ nhắc nhở: "Nếu như tôi đưa cho anh 3 lời khuyên thì tôi sẽ không trả tiền cho anh nữa đâu", người chồng đáp: "Tôi muốn nhận được lời khuyên chân thành".

Ông chủ bèn nói với anh:

Thứ nhất, đừng bao giờ đi đường tắt, đi vào con đường mà mình không biết thì rất có thể bị mất mạng.

Thứ hai, đừng bao giờ tò mò với một việc gì mà mình cho rằng nó có thể là một việc xấu, nếu không thì có thể bị mất mạng.

Thứ ba, đừng bao giờ quyết định việc gì khi đang thù hận hay đau khổ, nếu không cả đời cậu sẽ thấy hối hận.

Ông chủ nói tiếp: "ở trong này có 3 chiếc bánh bao, hai chiếc cho cậu ăn dọc đường, còn một chiếc thì để khi về nhà hai vợ chồng cùng ăn".

Người chồng lên đường để trở về với người vợ mà anh đã xa cách suốt 20 năm trời. Đi được một ngày đường thì người chồng gặp một người, người đó hỏi: "Anh đi đâu đấy?", người chồng đáp: "Tôi đến một nơi mà đi theo con đường này mất 20 ngày đường.", người

kia nói: "Con đường này xa lắm, tôi biết một con đường tắt chỉ cần mấy ngày đã đến nơi." Người chồng vui mừng khôn tả nhưng khi nhớ lại lời khuyên thứ nhất của ông chủ anh đành tiếp tục đi con đường mình đang đi.

Về sau, con đường tắt mà người nọ chỉ cho anh chỉ là một cái bẫy mà thôi.

Vài ngày sau, khi anh đi đường đã mệt thì nhìn thấy bên đường có một căn nhà trọ, anh chồng dự định vào đó ngủ một đêm, trả tiền phòng xong, anh lên phòng nằm vật ra giường để ngủ. Đang mơ màng ngủ thì anh bị một tiếng kêu làm tỉnh dậy, anh vội nhảy xuống giường định mở cửa ra xem xảy ra chuyện gì, nhưng anh nghĩ đến lời khuyên thứ hai nên lại quay về giường ngủ tiếp. Sau khi thức dậy, uống xong cà phê, người chủ quán hỏi anh có nghe tiếng kêu gì không, anh nói anh có nghe thấy, người chủ quán nói: "Anh không tò mò sao?", anh trả lời là anh đã không tò mò. Người chủ quán nói: "Anh là vị khách đầu tiên có thể sống mà đi ra khỏi quán trọ này. Thằng con trai độc nhất của tôi bị bệnh thần kinh, nó thường kêu to lên để dụ khách ra ngoài rồi giết chết người ta".

Người chồng tiếp tục lên đường, cuối cùng vào chiều tối một ngày nọ anh đã nhìn thấy căn nhà nhỏ bé của gia đình mình ở phía xa xa. Khói bếp đang cuộn trên ống khói, anh còn thấy thấp thoáng bóng dáng vợ mình, trong ánh chiều chạng vạng nhưng người chồng cũng nhìn thấy rất rõ rằng vợ mình không ở một mình mà còn có một người con trai khác đang ngả đầu lên gối vợ còn người vợ thì đang vuốt tóc anh ta. Nhìn thấy cảnh tượng ấy, lòng anh tràn ngập sự thù hận lẫn đau khổ, anh những muốn chạy đến giết chết bọn họ, anh buông một tiếng thở dài rồi định lao vào nhà, đúng lúc ấy anh lại nhớ đến lời khuyên thứ ba nên dừng lại, qua nhà hàng xóm nghỉ lại một đêm rồi ngày hôm sau mới quyết định. Khi trời sáng, anh đã lấy lại được bình tĩnh nên tự nói với mình: "Mình không thể giết chết vợ mình, mình sẽ trở lại nhà ông chủ, nhưng trước khi đi, mình sẽ gặp vợ mình và nói cho cô ấy biết rằng mình trước sau vẫn chung thuỷ với cô ấy".

Anh chồng đi đến nhà gõ cửa, người vợ mở cửa nhìn thấy chồng vội ào đến bên anh rồi ôm anh thật chặt. Anh chồng muốn gỡ tay người vợ ra nhưng không làm được. Người chồng mắt đầy lệ nói với vợ: "Tôi đối với em chung thuỷ như thế mà em nỡ phản bội tôi..."

Người vợ ngạc nhiên đáp: "Gì cơ? Em chưa bao giờ phản bội anh, em đã chờ đợi anh 20 năm trời nay".

Người chồng nói: "Thế người đàn ông tối qua em âu yếm vuốt ve là ai?".

Người vợ đáp: "Là con trai của chúng ta. Khi anh đi em cũng vừa mang thai, năm nay con cũng đã 20 tuổi rồi".

Người chồng đi vào nhà, ôm choàng lấy con trai mình. Khi người vợ vội vàng chuẩn bị cơm tối, người chồng kể lại cho con trai nghe những gì mình đã trải qua. Cả nhà quây quần bên nhau ăn bánh bao, khi người chồng bẻ bánh bao ra thì phát hiện bên trong là những thứ đồ quý giá - đấy chính là tiền công mà 20 năm trời nay anh đã gian khổ kiếm được.

Đây là chuyện dân gian của Tây Ban Nha, từ trong chuyện, chắc hẳn mọi người cũng thấy được nhiều điều.

Con người sống trên đời tiền bạc không phải là thứ quan trọng nhất mà quan trọng nhất là lời khuyên chân thành. Nếu người chồng chỉ lấy tiền của ông chủ mà không nhận lời khuyên thì e rằng anh ta đã mất mạng từ lâu. Có nhiều lúc, đặc biệt là khi con người phải đứng trước sự lựa chọn, đứng trước khó khăn hoặc khi tâm trạng đang buồn chán, tình cảm đang không tốt thì rất cần tới lời khuyên chân thành của người khác chỉ đường dẫn lối.

Đối với những đứa trẻ đang lớn, chúng rất cần hiểu được đạo lý cuộc sống, phải nhớ được một vài câu cách ngôn của cuộc sống. Những lời khuyên của những người nổi tiếng trong lịch sử về giáo dục con trẻ có rất nhiều câu hay, trong đó "bài học lập gia" rất đáng để các ông bố bà mẹ ngày nay học tập áp dụng.

Gia Cát Lượng đã khuyên con trai mình "Tĩnh để tu thân, kiệm để dưỡng đức", câu này ông muốn nhắc nhỏ con, bình tĩnh thì mới có thể nâng cao bản thân mình và tiết kiệm thì mới có thể bồi đắp được đạo đức cao quý.

Còn Lưu Bị thì khuyên răn con trai mình: Đừng nghĩ rằng việc xấu là nhỏ mà làm, cũng đừng nghĩ rằng việc tốt là nhỏ mà không làm, chú ý đến đức cao lòng hiền lương thì mới làm cho người ta tâm phục.

Ngày nay, một số ông bố bà mẹ dạy dỗ con cái thiếu ngôn từ thuyết phục mà thường cằn nhằn lung tung, lẩm bẩm đủ thứ, nói đi nói lại cũng chỉ một câu, con cái nghe thấy cũng sốt ruột và phản ứng khiến cho cha mẹ càng thêm tức tối.

Có một lần, tôi ngồi nói chuyện với một nhóm các em nhỏ, tôi hỏi: "Bố mẹ các cháu hay dùng câu cách ngôn gì để dạy dỗ các cháu?", chúng đều tò mò hỏi: "Thế nào gọi là cách ngôn?", tôi giải thích: "Nghĩa là câu mà cha mẹ hay nói với các cháu". "Có ạ! Có ạ!". Bọn trẻ lao xao nói: "Thi được mấy điểm?". "Đứng thứ mấy trong lớp". "Làm văn chưa?" "Đừng chơi nữa, mau đi làm bài đi"...

"Thế bố mẹ các cháu thường dùng lời khuyến cáo gì để khuyên nhủ các cháu?". Tôi nén cười hỏi các em. Nhưng chúng vẫn không hiểu: "Lời khuyến cáo nghĩa là gì?". Tôi lại giải thích: "Lời khuyến cáo nghĩa là kể cho các cháu hậu quả của một việc nào đó để nhắc nhở các cháu chú ý".

"Trước mỗi lần thi, bố cháu đều nói: “Bố nói cho con biết, nếu thi không tốt thì không cẩn thận bố sẽ quật cho đấy", một em trai phát biểu. Còn một em trai khác nói: "Bố cháu mà thấy cháu thi không tốt thì thường nói: “Bố mua xe xích lô cho con đạp nhé, ý là nếu cháu không thi đỗ đại học thì cho cháu đi đạp xích lô".

Tôi nghe xong thấy dở khóc dở cười. Tôi nghĩ, nếu lấy các câu nói nổi tiếng trong sách vở để giáo dục con cái, thì vừa cho mình cơ hội được trải nghiệm mà còn giúp con cái được mở mang tầm nhìn, có được cơ hội hun đúc văn hoá tốt đẹp và việc giáo dục trong gia đình cũng trở nên sinh động phong phú. Các câu của người xưa ý nghĩa thanh cao, hàm ý xúc tích, dễ nhớ, dễ áp dụng. Chỉ cần giải thích cho trẻ biết hàm ý của câu nói thì cả đời chúng cũng không bao giờ quên được.

Trường Nghệ Thuật Quốc tế Bắc Kinh có 3 học viên xiếc, trình độ cao siêu, tuổi tuy còn trẻ nhưng đã mang vinh quang về cho tổ quốc. Chúng tôi đã mời 3 em tham gia trại hè, biểu diễn những màn trình diễn xiếc cho các em nông thôn xem, để cho các trẻ em nông thôn vốn chưa bao giờ được xem xiếc có được cơ hội mở mang tầm nhìn. Tôi hỏi các em: "Các em còn nhỏ thế mà phải xa nhà, vậy câu nào bố mẹ thường khuyên nhủ đã giúp ích các em?" Hoàng Dương nói: "Lúc khó khăn nhất, em liền nhớ đến lời của mẹ: “Vì con là con gái mẹ nên con phải can đảm lên!".

Hoàng Dương 13 tuổi là con của một bà mẹ công nhân bị mất việc, tiết mục tủ của em là "Chống đẩy một tay", cánh tay của em bị thương, phải trải qua 3 cuộc phẫu thuật lớn. Một lần trước khi biểu diễn, cánh tay em bị sưng to đau không chịu nổi nhưng em đã cắn răng chịu đựng. Chẳng bao lâu sau, em lại một lần nữa phải nằm lên bàn mổ, lại một lần nữa nhìn thấy ánh đèn sáng chói trong phòng phẫu thuật, trong lòng em rất sợ hãi, vì bác sĩ nói với em lần phẫu thuật này sẽ đau đớn hơn lần phẫu thuật trước. Lúc đó, em nhớ đến lời mẹ: "Vì con là con gái mẹ nên con phải can đảm lên!", chỉ là câu nói đơn giản thế nhưng đã cho Hoàng Dương một sức mạnh vô cùng to lớn.

Hoàng Dương nói với tôi: "Khi đấy em nghĩ, mẹ nói rất đúng, đã chọn xiếc rồi nghĩa là phải chọn sự trả giá, em không thể lùi bước, nhất định em phải thực hiện được lý tưởng của mình và gặt hái được vinh quang".

"Vì con là con gái mẹ nên con phải can đảm lên!" lời nói mộc mạc ấy xuất phát từ một người mẹ bị mất việc, bà đã dùng tấm lòng kiên cường của mình bồi dưỡng cho con gái, lời nói cách ngôn này trong đời thường còn quý báu hơn vàng bạc.

Vậy, trên con đường mà con trẻ đang đi, bạn đã cho chúng được lời khuyên chân thành nào?.

"TƯƠNG ĐỒNG" BIẾN THÀNH "BẤT ĐỒNG" - HÃY KHEN NGỢI CỔ VŨ TRẺ.

"Con nhìn người ta xem!".

Đây là câu nói mà ông bố bà mẹ ngày nay ưa dùng nhất, cũng là câu nói mà bọn trẻ ngày nay ghét phải nghe nhất.

Thực ra, con cái của bạn với con cái của người ta là không giống nhau. Cũng như trên thế giới này, không có cái cây nào lại i xì cái cây khác, nhân gian cũng không thể có một đứa trẻ nào lại giống y như đứa trẻ khác.

Trẻ em không cùng cha mẹ, không cùng một gen di truyền, cho nên trí tuệ khác nhau, khả năng khác nhau nên không thể yêu cầu tất cả mọi đứa trẻ đều đạt đến cùng một mức độ như nhau.

Có một bà mẹ ngày nào cũng mắng con mình: "Con xem người ta thi được 100 điểm, con chỉ được 80 điểm, người ta làm lớp trưởng con chỉ là nhóm trưởng, người ta thi đấu

đứng đầu còn con thì chỉ đứng thứ 10, làm sao mẹ lại nuôi một đứa con luôn chịu thua kém người khác thế chứ".

Cậu con trai tức giận cũng nói với bố mình: "Bố, bố xem chú Lý làm đến chức cục trưởng, làm sao bố chỉ lên đến chức trưởng phòng? Chú Trương mỗi tháng kiếm được 5 nghìn, sao bố chỉ kiếm được 3 nghìn? Nhà anh Vương bên cạnh nhà mình có tivi tinh thể lỏng màn hình lớn mà nhà mình chỉ có được cái tivi 21 inh? Làm sao con lại có người bố như bố chứ?".

Người cha nghe xong trợn mắt tức giận: "Ôn con, sao lại so sánh như vậy được chứ?".

Đứa con trai nói: "Thế sao bố cứ lôi con ra để so sánh?". Người cha không nói lại được lời nào, đứa trẻ thông minh đã dùng chính cách của người khác để trị chính người đó.

Suy nghĩ một cách căn kẽ, thì cuộc sống không phải là như thế hay sao? Mỗi người có cuộc sống của riêng mình, nên không thể so sánh với người khác. Nhà người ta có gì không liên quan gì đến nhà bạn, con cái mình ra sao thì cũng là một thực thể sống với những đặc điểm, tố chất và cá tính riêng của nó, nó không thể như một đứa trẻ khác.

Mục đích của giáo dục là ở chỗ làm cho sự "khác biệt" của trẻ đang còn tiềm ẩn có thể được phát huy một cách tốt nhất; con cái tiếp nhận sự giáo dục cũng là để tìm kiếm "bản thân mình chân thực nhất". Không nên cứ để cho con cái mình suốt ngày phải chịu áp lực ganh đua với những đứa trẻ khác, mà hãy để ý đến việc làm thế nào để con cái của mình ngày mai tốt hơn ngày hôm qua.

Câu "Con giỏi lắm!" chính là chiếc chìa khoá vàng mở cửa tâm hồn của trẻ.

Tôi thường nói với bọn trẻ: Bố mẹ các em có hàng ngàn hàng vạn tinh và trứng, trong quá trình kết hợp với nhau chúng đều "hy sinh" cả, chỉ có những tinh và trứng khoẻ nhất, tốt nhất thì kết hợp thành công, tạo thành con người, và con người đấy chính là em đấy. Việc em được sinh ra là tuyệt vời nhất, trách nhiệm của em đối với thế giới này là đem sự tuyệt vời ấy của em cống hiến cho xã hội, để xã hội trở nên đẹp hơn nhờ có sự tồn tại của em. Em chẳng có lý do gì để coi thường bản thân mình, nếu mọi người đều coi thường em thì phải nói với bản thân mình: "Mình là người tuyệt vời nhất, mình nhất định sẽ làm được!" "Đi con đường của mình, mặc kệ người ta nói gì thì nói!".

Trẻ em trên đời có diện mạo khác nhau, tính cách khác nhau, nhưng có một điểm tương đồng đó là: Mong muốn được nghe thấy nhưng lời cổ vũ khen ngợi.

Ở Mỹ có một gia đình, mẹ là người Nga, vì không biết tiếng Anh nên cơ bản không hiểu được bài tập của con trai mình, nhưng mỗi khi con trai mang bài tập về nhà cho mẹ xem thì người mẹ đều nói: "Tuyệt thế!", rồi cẩn thận treo chúng lên tường ngoài phòng khách. Khi khách đến, bà mẹ thường rất tự hào khoe: "Nhìn xem, con trai tôi viết có tuyệt không.", thực ra cậu con trai viết không hay nhưng khách khứa nghe chủ nhà nói thế nên cũng tới tấp gật đầu phụ hoạ: "Tuyệt quá, thật là tuyệt quá!".

Đứa con trai nhận được lời cổ vũ, trong lòng nghĩ: "Ngày mai mình phải viết hay hơn

ngày hôm nay!", và thế là văn cậu viết ra mỗi ngày một hay, thành tích học tập ngày càng nâng cao, và đã trở thành một học sinh ưu tú, lớn lên trở thành một nhân vật kiệt xuất.

Đó chính là trẻ con. Bạn nói chúng tốt, chúng sẽ tốt; bạn nói chúng xấu chúng sẽ xấu. Bạn khen ngợi, cổ vũ chúng, thì chúng sẽ đưa bạn hết kinh ngạc này đến kinh ngạc khác; bạn nói chúng không bằng người khác, thì chúng sẽ hành động chứng minh rằng chúng rất ngốc nghếch; bạn nói "con thật giỏi" thì chúng sẽ hành động để xứng đáng với lời khen đó. Người lớn dùng ngôn ngữ để nhào nặn trẻ.

Còn nhớ khi con trai tôi 3-4 tuổi, mẹ tôi thường nói với tôi: "Con trai con rất hiểu phép lịch sự, đến nhà người ta làm khách còn biết rót trà cho người ta", bà càng nói thì con trai tôi càng biết lịch sự hơn, cứ có người đến nhà là lại tất bật chăm sóc cho họ. Một ngày nắng nóng, có một cụ già đến nhà chơi. Con trai tôi nhìn thấy bèn lập tức tìm chiếc quạt tay đưa cho ông quạt. Ông già rất vui, xoa đầu con trai tôi nói: "Cậu bé này thật biết điều, còn nhỏ thế mà đã biết chăm sóc người khác rồi. Khi ông cụ đi khỏi, con trai tôi đi theo ra đến tận cửa. Ông già nói: "Thôi, cháu vào đi, cháu bé, không phải tiễn đâu, mới bé thế này đã biết tiễn khách, lịch sự quá!", con trai tôi nhìn cái quạt trong tay ông già và nói: "Ông ơi, chiếc quạt của cháu ông quên không để lại ạ!", mọi người cười ầm lên. Con trai tôi cứ thế lớn lên trong không khí hài hoà như thế và về sau đã trở thành một người có tính cách vui vẻ như thế.

Đánh giá của người lớn có ảnh hưởng rất lớn đối với sự trưởng thành của trẻ. Về mặt này tôi cũng từng đã có được sự trải nghiệm.

Lúc còn bé tôi có hai sở thích, một sở thích đã trở thành sở trường, và một sở thích trở thành sở đoản. Hồi bé tôi thích vẽ tranh, lúc 5 tuổi, nhìn thấy mẹ nuôi gà đã vẽ một bức tranh bột màu hình chú gà trống và đã đạt được giải nhất cuộc thi tranh mẫu giáo của thành phố, nhận được 5 tờ giấy màu tôi mừng vui khôn xiết, vội vã chạy về nói với mẹ: "Mẹ, con được thưởng này." Mẹ tôi cười tủm tỉm nói: "Tốt quá, mẹ đã nói rồi mà, con gà con vẽ còn đẹp hơn con gà mẹ nuôi nhiều!" tôi rất đắc ý, cảm thấy bản thân mình thật tuyệt nên càng thích vẽ. Mỗi khi vẽ xong, người được thưởng thức đầu tiên là mẹ cùng với các anh chị em tôi, họ nói tôi là thiên tài vẽ tranh. "Thiên tài" cuối cùng cũng đi học tiểu học, đến lớp lần đầu tiên thầy giáo hỏi: "Ai biết vẽ nào?", chẳng ai giơ tay, chỉ có tôi giơ tay lên: "Em ạ". Thầy giáo rất vui nói: "Tốt quá, việc viết vào bảng thông báo giao cho em đấy". Tôi cứ thế phụ trách bản tin từ lớp 1 đến lớp 6, từ năm thứ nhất đến năm thứ 3, khi về nông thôn tham gia lao động sản xuất cũng làm bản tin cho nông dân, về sau làm ở "Báo thiếu nhi", đến hôm nay tôi vẫn còn thú vui rất lớn với việc vẽ tranh.

Nhưng tôi còn một sở thích đã biến thành sở đoản. Lúc nhỏ tôi thích khiêu vũ, thậm chí còn tham gia biểu diễn ở quận. Nhưng đến năm cuối cùng của bậc tiểu học, trường múa thành phố đến trường tiểu học của chúng tôi chiêu sinh, chọn được 4 bạn nữ trong đó có tôi. Chúng tôi đến trường múa gặp mặt, phải cởi hết quần áo ngoài, chỉ mặc một chiếc quần bé tí cùng với một chiếc áo ngực, tay để phía sau, gót chân nâng lên, đứng thẳng bằng đầu mũi chân. Tôi vừa đứng được thì có một thầy giáo từ bên cạnh tôi đi đến nói: "Ôi, chân không thẳng mà còn khiêu vũ sao, em nhìn mọi người khác xem!", về sau tôi không còn một chút tự tin nào nữa, dứt khoát không học nhảy nữa. Sau này trở thành vận động viên chạy nước rút. Khi tôi từ đội trở về, những người cùng độ tuổi đại đa số đều học được khiêu vũ

quốc tế còn tôi thì không học được. Trên sàn nhảy, các bạn trai lịch sự nói: "Mời cô điệu nhảy này". Tôi đều khách khí đáp: "Xin lỗi, tôi không biết nhảy." Tôi quan sát tỉ mỉ trên sàn nhảy, những người chân không thẳng bằng tôi cũng có, có người chân còn vòng kiềng nhưng đều đang nhảy rất vui vẻ. Tôi càng hiểu một điều, một đứa trẻ từ bé sống trong môi trường "Em không thể làm được" sẽ dần dần biến cái "Em không thể làm được" thành "mình không làm nổi", rồi cuối cùng là không thể làm được thật. Nếu một người sống trong môi trường "Em có thể làm được thì sẽ dần biến cái "em có thể làm được" thành "mình làm được" và cuối cùng là sẽ làm được.

Đối với trẻ em mà nói, có khả năng hay không là điều không quan trọng, quan trọng là chúng có hứng thú hay không, có tự tin hay không. Sở trường thì không nhất định có thể phát triển thành nghề nghiệp, nhưng có thể phát triển thành sở thích. Người thích giao thiệp thì cuộc sống sẽ thêm nhiều màu sắc, tư tưởng sẽ càng sôi nổi, có thể thể hiện khả năng của mình tốt hơn.

Hãy mạnh dạn khen ngợi cổ vũ con cái bạn! Đừng nhìn người khác! Hãy tin tưởng rằng con bạn sẽ tạo được kỳ tích!

ĐỐI ĐẦU THÀNH ĐỐI THOẠI - ĐỪNG "SO BÌ" CON CÁI MÌNH

Đứa trẻ lên mười mấy tuổi thường thích làm ngược lại những gì cha mẹ muốn, bạn muốn chúng làm kiểu này chúng lại làm thành kiểu khác, bạn cho chúng làm cái này chúng lại làm cái khác. Cha mẹ vô cùng nghi hoặc: Con cái mình vốn đã quen thuộc đến thế mà sao bỗng dưng lại trở nên xa lạ vậy?

Bố mẹ bốn năm mươi tuổi thích "so bì" con cái mình, "Mẹ bảo con làm sao con không chịu làm?", "mẹ bảo con cố gắng thi tốt sao con lại thi không tốt?", "Có phải là con muốn mẹ tức chết phải không?", các em gái, em trai buồn bã vô cùng: là ông bố bà mẹ vốn rất thông tình đạt lý không hiểu sao tự dưng biến thành người bất chấp lý lẽ như vậy?.

Hiện tượng này có kỳ lạ không? Không hề. Giống như các ngôi sao trong vũ trụ vậy, đến một điều kiện nào đó nó sẽ va đập vào nhau, "tuổi mới lớn" va chạm với "người già" thì cũng là một quy luật tự nhiên. Trẻ em ngày nay sớm phát triển, nên thời ẩm ương cũng vì thế đến sớm hơn; những ông bố bà mẹ ngày nay cũng mệt hơn nên giai đoạn "toan về già" cũng sớm hơn.

Một bạn học sinh tên là Vương Quân Vân ở thành phố Trấn Giang - Giang Tô đã gửi đến cho tạp chí "Chị Tri Tâm" một bức thư bạn gửi cho mẹ mình. Trong thư bạn miêu tả sự "đối kháng" của mình với bố mẹ hết sức sinh động, hiện thực:

Còn nhớ một lần ăn tối, con đã thao thao nói với bố, một ngôi sao ca nhạc hát bài hát đó thật hay, con rất thích nghe. Nhưng con vừa nói xong, bố đã nổi giận đùng đùng, đập bàn quát lớn: "Không tập trung tư tưởng học hành toàn làm những việc vô vị, suốt ngày chỉ "mốt, fan, hâm mộ chạy theo ca sĩ nổi tiếng"! Con thật chẳng có triển vọng gì!".

Bản tính bướng bỉnh trong con trỗi dậy, con đã hét lên: "Con thích nghe nhạc không có nghĩa là con theo trào lưu chạy theo ngôi sao nổi tiếng nổi tiếng"! Con "đua đòi theo ngôi sao nổi tiếng" thì cũng không có nghĩa rằng con không có tiền đồ. Bố có ý gì vậy? Tại sao cứ nghĩ con xấu đến thế?".

Bố nghe thấy thế đã nổi điên lên, tiện tay vớ lấy chiếc đũa đánh con một cái vào đầu, con ấm ức khóc oà lên. Thực ra, con không phải là "đua đòi theo ngôi sao nổi tiếng", con rất tủi thân. Nhưng con biết lúc đấy con càng giải thích với bố thì bố sẽ càng đánh con nhiều hơn, cho nên con đã nhất quyết không giải thích gì mà chỉ nén uất ức vào trong lòng.

Còn có một lần, bố mang về hai chiếc túi, một cái bố mang vào phòng, một cái bố để bên cạnh tivi. Con đã tò mò chạy đến mở ra xem, thành ra là một chiếc đĩa. Bố nhìn thấy con mở túi đã đánh con hai roi, rồi trợn mắt lên la mắng con: "Đã nói với con bao nhiêu lần là không được đụng đến đồ của người lớn rồi cơ mà!!!"

Con đã cãi lại: "Con cũng đâu có biết đây là cái gì".

"Cái mà con không biết được còn nhiều thứ" - Bố càng nổi điên...

"Đối kháng" cứ thế nảy sinh! Con cái và phụ huynh mỗi bên một câu nhưng hoàn toàn không hề suy nghĩ đến việc đối phương đang nghĩ gì, chỉ muốn mình nói để thay đổi người khác chứ không muốn bản thân mình phải thay đổi.

Những đứa trẻ phát triển sớm mặc dù có những cảm giác của một người trưởng thành rất sớm nhưng tâm hồn lại chưa đến giai đoạn phát triển hoàn thiện, chúng luôn mong muốn người lớn phải tôn trọng chúng, nhưng chúng đối với người lớn, đặc biệt là cha mẹ, lại thiếu đi niềm tin nền tảng mà luôn cho rằng bố mẹ "đối xử không phải với chúng", cũng vì thế mà hình thành nên tâm lý chống đối quyết liệt, trái tim chúng luôn mở rộng cửa với những đứa trẻ cùng tuổi với mình nhưng lại đóng chặt cửa với những người lớn tuổi. Lúc này, bọn trẻ vô cùng mong muốn được quan tâm, hy vọng được hiểu, tôn trọng và luôn mong có những người bạn tâm tình.

Những ông bố bà mẹ sớm phải bước vào giai đoạn "toan về già" do áp lực công việc, và cuộc sống rất lớn nên luôn nổi cáu với con cái. Vào lúc này, cha mẹ cũng cần được quan tâm, hy vọng được hiểu và cảm thông, hy vọng có được bạn tâm tình.

Vì thế, hai thế hệ khác nhau với hai độ tuổi khác nhau đang cùng trong giai đoạn đặc biệt như nhau đều có cùng chung một yêu cầu: được hiểu, được tôn trọng và được kết nối. Cả hai bên đều có sự thay đổi trong mình nhưng tình hình thì về cơ bản không có gì thay đổi.

Phóng viên nhỏ tên Đổng Thành của báo "Học sinh trung học" đang học lớp 10 tại Bắc Kinh và chị Đỗ - mẹ của em đều là những người bạn của tôi. Hai mẹ con họ đã chuyển từ “đụng độ" thành những người bạn thân thiết.

Khi nói chuyện với tôi, họ đã kể với tôi 3 bí quyết.

Bí quyết thứ nhất: Đối đầu chuyển thành đối thoại - Bắt đầu từ việc mẹ con khen ngợi lẫn nhau.

Chị Đỗ nói: Dạo trước, mỗi lần đi chợ, con trai thích xem đĩa, mẹ thì thích xem quần áo, thế là nảy sinh mâu thuẫn. Về sau, tôi chọn được bộ quần áo nào đều gọi con trai đến nhờ tham mưu. Tôi muốn hỏi ý kiến nó, nếu nó gật đầu thì tôi sẽ mua. Tôi thấy con trai có con mắt của đàn ông, nên sẽ giúp mẹ mặc đẹp hơn rất nhiều. Nó chọn được rất nhanh những bộ quần áo đẹp và phù hợp với tôi. Con trai là quân sư tốt nhất của tôi".

Đổng Thành nói: "Đi cùng với mẹ rất thoải mái. Mẹ coi em như quân sư của mẹ nên em cũng thấy rất tự tin".

Bí quyết thứ hai: Đối đầu chuyển thành đối thoại - Mẹ con phải khích lệ nhau cùng thay đổi.

Chị Đỗ: "Tôi coi con trai giống như người bạn thân của tôi vậy. Có chuyện gì tôi cũng nói với cháu, cháu có chuyện gì cháu cũng kể cho tôi. Con trai lớn rồi, mình muốn hiểu được những suy nghĩ của nó thì phải tìm cách kết nối, tâm sự. Có lần con trai đeo cặp sách bước vào cửa: "Mẹ, con kể cho mẹ nghe chuyện này". Tôi dù có bận đến đâu cũng ngồi nghe cháu nói hết. Nếu bạn nói: "Mẹ đang còn phải xào rau, làm gì có thời gian mà trò với chuyện" thì có nghĩa là bạn đã từ chối con mình, mà như thế thì lần sau con sẽ không bao giờ kể chuyện cho mình nghe nữa".

Đổng Thành cảm thấy sau khi ăn cơm, cả nhà ngồi uống nước cùng nhau trò chuyện là điều thú vị nhất. Có lần, cậu muốn đưa ý kiến với nhà trường nhưng không biết là mẹ có tán thành hay không nên cậu đã thăm dò ý mẹ trước: "Có môn học mà thầy giáo giảng bài không hay, trong lớp có một bạn đứng lên thay mặt lớp đề đạt ý kiến với nhà trường, mẹ thấy cậu ấy làm thế có đúng không?".

Mẹ nói: "Con là lớp trưởng con nên thay mặt lớp đứng ra phản ảnh" Lúc ấy, người mẹ không hề biết rằng con trai đang nói đến mình nhưng bà đã giúp con trai có được sự gợi ý rất hợp ý con.

Tôi hỏi Đổng Thành: "Mẹ cháu gợi ý cho cháu, cháu thấy có linh nghiệm không?".

Đổng Thành nói: "Rất tuyệt ạ, đặc biệt là có nhiều lúc cháu hơi nóng tính, nói năng thẳng quá nên mẹ đã dạy cho cháu học cách nói năng uyển chuyển hơn".

Bí quyết thứ ba: Đối đầu chuyển sang đối thoại - Mấu chốt vấn đề là ở chỗ mẹ con phải hiểu nhau.

Để có thể bày tỏ những ý kiến, quan điểm của mình một cách thẳng thắn, lại vẫn có thể điều chỉnh bản thân cho phù hợp với mọi người, về phương diện này, cả chị Đỗ và con trai Đổng Thành đều cảm nhận được một cách sâu sắc.

Chị Đỗ nói: "Từ ngày tôi làm mẹ, tôi cảm nhận rằng không những mình đang mang một sinh mệnh trong mình mà còn có thêm một người bạn nữa. Người bạn đó dần dần lớn

lên, tôi cũng dần dần hiểu nó. Bây giờ tôi đã hơn 40 còn con trai mới 15 tuổi, cái tuổi ẩm ương gặp cái tuổi "toan về già", có lúc tôi cũng có cảm giác mất phương hướng. Con trai tôi cứ hỏi: "Mẹ, sao bây giờ tự nhiên mẹ lại hay nói nhiều thế nhỉ?" tôi nói: "Mẹ không biết, thực ra cũng là để con hiểu và thương mẹ hơn thôi", con trai tôi nói: "Sau này con sẽ hiếu thuận với mẹ, nhưng bây giờ con lớn rồi, đã là một trang nam tử rồi, con có những việc của mình phải làm".

Mẹ nói với con suy nghĩ của mình sẽ khiến con trai rất cảm động. Còn việc làm thế nào để mẹ mình được vui vẻ thì Đổng Thành đã làm rất tốt, nhắc đến mẹ, khuôn mặt cậu luôn bừng lên niềm hạnh phúc.

"Mẹ và em rất bình đẳng với nhau chứ không hề có khoảng cách gì cả. Em đã không thích dựa dẫm vào mẹ nhưng em thích mẹ là cánh tay để em có thể vịn mà đi. Mẹ em chưa bao giờ can thiệp vào việc của em, bạn gái gọi điện đến nhà cho em không bao giờ mẹ em hỏi. Hôm 8-3, em cùng các bạn trong lớp mua hoa cho mẹ mình, hoa không đẹp lắm nhưng mẹ đã rất vui và nói rằng thật không uổng công nuôi dạy em".

Đó là những tổng kết rất bình thường của hai mẹ con nhưng lại có những ý nghĩa rất sâu sắc.

Ngày tháng trôi qua, con cái mỗi ngày một lớn, cha mẹ mỗi ngày thêm già. Con cái cần phải biết tự chăm sóc mình, cần phải hiểu những cái "cằn nhằn" tràn đầy yêu thương của cha mẹ, còn cha mẹ hoàn toàn có thể bằng sự tự tôn của người lớn mà vui vẻ nói với con mình: "Cuối cùng con cũng lớn khôn rồi đấy!". Những sự giao lưu, những lời tâm sự sẽ là động lực và chỗ dựa tinh thần cho con cái trưởng thành.

CHƯƠNG V
LÀM THẾ NÀO ĐỂ PHÁT HIỆN ĐƯỢC TIỀM NĂNG CỦA TRẺ
8 CÁCH YÊU TRẺ

PHẢI CÓ CÁI NHÌN RỘNG MỞ - DÙNG ĐÔI MẮT YÊU THƯƠNG ĐỂ NHÌN TRẺ

Trong lòng có tình yêu thì mới thấy được tình yêu.

Người lớn phải dùng con mắt thương yêu thì mới có thể phát hiện được những đứa trẻ ưu tú.

Một lần, tôi đến một thành phố tham gia nói chuyện với các ông bố bà mẹ với chủ đề "Ngày nay chúng ta yêu trẻ thế nào".

Khi cuộc họp tan, dòng người đứng đợi chữ ký và xin tư vấn vẫn xếp hàng dài. Rất nhiều bố mẹ, thầy cô mang trẻ đến. Cả người già, trẻ em đều gọi tôi là "chị Tri Tâm" khiến cho một phóng viên trẻ tuổi đứng bên cạnh tỏ ra rất ngạc nhiên.

Một bé gái tám tuổi nói chuyện với tôi vô cùng vui vẻ. Đến lúc sắp phải về, mẹ em phải nhắc con "Chào cô đi con", thế là cháu bé ngoan ngoãn nhắc lại từng từ "Chào chị Tri Tâm". Tôi nghe thấy vô cùng vui vẻ, vỗ vai cháu: "Ngoan quá, đúng là bạn bè rồi".

Sau cuộc họp, người phóng viên hỏi tôi: "Bao nhiêu năm rồi, bất kể chị bao nhiêu tuổi thì mọi người đều gọi chị là "chị Tri Tâm". Đến một đứa trẻ nhỏ cũng nói chuyện với chị rất vui vẻ. Vì sao vậy?".

Tôi cười nói với cô phóng viên rất thành thật rằng: "Tôi có một đôi mắt thương yêu, chỉ cần 5 phút đã nhìn thấy được sự khác biệt của đứa trẻ này với đứa trẻ khác, tôi nhìn thấy được ưu điểm của trẻ, phát hiện được điểm nổi bật của chúng. Đó là thói quen của tôi. Tôi luôn cho rằng, mọi đứa trẻ đều ngoan, bản thân chúng có rất nhiều điểm ưu việt, chỉ là người khác có nhận ra không mà thôi. Nếu được phát hiện thì chúng sẽ thể hiện rằng mình chẳng kém ai".

Một lần, tôi đến trường tiểu học Tẩm Nguyên - Thành phố Vô Tích, ở đấy đã trở thành

"Trường học của gia đình Tri Tâm".

Hôm ấy, tôi bước vào hội trường, đứng trước mấy trăm cha mẹ và các em học sinh để trả lời tất cả các câu hỏi khác nhau mà họ đưa ra.

Đột nhiên, một cậu bé dáng người cao cao từ phía sau chen lên bục, mặt mày rất không vui, hỏi tôi với vẻ tức tối: "Các bạn đặt cho cháu rất nhiều biệt danh, toàn biệt danh khó nghe".

"Biệt danh gì, cháu nói thử xem?".

"Mắt cháu nhỏ, họ gọi cháu là Mắt híp. Cháu tập chống đẩy không đứng lên được, họ gọi cháu là Kẻ loãng xương, cháu rất bực mình". Mặt cậu bé đỏ lên, nói to rất tức giận.

Tôi nhìn bộ dạng tức giận của cậu mà bật cười, rồi phát hiện ra cổ họng cậu rất to, hơn nữa âm sắc rất vang. Tôi bèn nói với cháu: "Giọng của cháu rất hay, chắc là hát hay lắm!".

"Cô nói đúng đấy, cháu làm lĩnh xướng ở đội đồng ca" - cậu bé nói vẻ đắc ý.

"Cháu tên gì?" - tôi hỏi to.

"Cố Hân Kiên" - giọng cậu trả lời to hơn.

"Tốt, thế cô cũng cho cháu một cái biệt danh, được không?"

Cậu bé mở to mắt, há miệng với vẻ vô cùng kinh ngạc, nhưng nhìn ánh mắt cậu tôi hiểu cậu ta muốn hỏi: "Sao cô cũng muốn đặt biệt danh cho cháu?".

"Gọi là "Cố hát hay", thế nào?".

"Được, được, biệt danh này được ạ" - Cậu bé mừng vui gật đầu lia lịa.

Tôi nói với các bạn học sinh ở phía dưới: "Bây giờ Bạn Cố hát hay hát cho chúng ta nghe đôi câu, nếu các em thấy bạn hát hay như ca sĩ thì vỗ tay to lên, còn thấy hát không hay thì vỗ tay bé thôi".

Cố Hân Kiên hát to hai câu hát, tiếng vỗ tay vang dội khắp khán phòng. Tôi lại nói: "Nào, chúng ta cùng vỗ tay và cùng nhau nói: "Tuyệt! Tuyệt! Tuyệt! Bạn thật tuyệt! Cố hát hay, bạn thật tuyệt vời... Hây".

Phụ huynh cùng các em học sinh cùng hát lớn: "Tuyệt! Tuyệt! Tuyệt! Bạn thật tuyệt! Cố hát hay, bạn thật tuyệt vời... Hây".

Cậu bé "Cố hát hay" của chúng tôi trước sự cổ vũ của mọi người rất vui mừng, mặt mày rạng rỡ đầy vẻ tự hào, kiêu hãnh.

Khi tan họp, tôi nói với thầy Hiệu trưởng, nhờ thầy phối hợp, vào sáng thứ hai khi cả trường chào cờ thì thầy để Cố Hân Kiên đứng trước các bạn hát một vài câu, khi hát xong

thì thầy bắt nhịp cho tất cả cùng nói: "Tuyệt! Tuyệt! Tuyệt! Bạn thật tuyệt! Cố hát hay, bạn thật tuyệt vời!". Cách làm như vậy gọi là "Dựng hình tượng".

Sau này, tôi có gặp lại thầy hướng đạo của trường Cố Hân Kiên, câu đầu tiên tôi đã hỏi: "Lâu quá không gặp, cậu bé Cố hát hay của chúng ta thế nào rồi?".

Thầy hướng đạo nói với tôi, Cố Hân Kiên bây giờ nổi tiếng rồi, đi đến đâu cũng ưỡn ngực ngẩng cao đầu, chẳng ai gọi cậu là Mắt híp nữa mà đều thân mật gọi là Cố hát hay.

Kể xong câu chuyện, tôi nói với cô phóng viên, sự hấp dẫn của "chị Tri Tâm" là ở chỗ bất cứ lúc nào, ở đâu cũng đều nhìn trẻ với con mắt ngưỡng mộ và yêu thương, sử dụng con mắt nhiều màu sắc của trẻ để nhận định, cuối cùng sẽ nhìn thấy mỗi đứa trẻ đều rất tuyệt vời.

Trẻ con là thiên thần, khả năng nhìn nhận người lớn của chúng rất mẫn cảm. Bạn quý chúng, yêu chúng thì chúng chỉ cần nhìn ánh mắt bạn là nhận ra, chỉ cần chúng nhận được sự thương yêu từ bạn thì bạn nói gì chúng cũng hết lòng nghe theo.

Ánh mắt yêu thương của người lớn đến từ tình yêu thương. Bất kể là ai, khi nhìn thấy việc gì hay người nào mà mình yêu thích thì mắt cũng đều sáng lên. Cho nên, mấu chốt của tình yêu thương chính là phát hiện ra được điều đó để cho tâm hồn mình trở nên ấm cúng.

Phát hiện bằng cách nào? Chính là thông qua biểu hiện mà nhìn thấy bản chất.

Ở Bắc Kinh thầy Lưu Vĩnh Thắng - Hiệu trưởng trường tiểu học Quang Minh đã đưa ra khẩu hiệu: "Trên lớp học, hãy làm cho những câu trả lời của trẻ đều khiến chúng không cảm thấy tiếc nuối khi phải ngồi xuống".

Lời tuyên ngôn này quả thật có tình người. Ý nghĩa của nó thể hiện ở chỗ giúp trẻ duy trì được tính tích cực trong học tập.

Nhìn nhận trẻ em cũng thế, có rất nhiều ưu điểm, sở trường của trẻ thường bị che khuất, bị xem nhẹ. Trước cổng trường tiểu học Tiền Hồng Thạch - Bắc Kinh có một câu nổi tiếng: "Chỉ cần bạn coi trọng trẻ thì có thể khiến cho đầu nhọn của chiếc kim vàng phát sáng", tôn trọng trẻ đó chính là thứ tình cảm dồi dào nhất.

Khi tôi đi thăm quan Binh Mã Dũng (khu khai quật tượng bằng đất nung thời Tần Thủy Hoàng) ở tây An, hướng dẫn viên đã kể cho chúng tôi nghe một câu chuyện hết sức thú vị:

Cựu Tổng thống Mỹ Clinton khi thăm quan Binh Mã Dũng đã từng hỏi: "Ai đã tìm ra Binh Mã Dũng?", mọi người trả lời Clinton là do một lão nông dân họ Dương. Khi nhà ông đào giếng đã đào trúng một viên ngói hình thù không giống với những viên ngói bình thường khác nên cảm thấy lạ bất thường bèn giao viên ngói cho phòng Văn hoá địa phương. Qua kiểm tra, người ta đã đưa ra kết luận rằng đấy chính là đồ tuẫn táng từ thời Tần Thuỷ Hoàng, gọi là Binh Mã Dũng. Clinton đã vô cùng cảm phục lão nông dân kia nên đề nghị được gặp mặt. Sau khi lão nông dân đến, Clinton đã rút ra một quyển sổ nhỏ rất

cung kính xin chữ ký của ông già. Ông Dương vốn là người không biết chữ, bèn nắn nót vẽ ba vòng tròn lên trên.

Sau khi Clinton đi, một nhà thư pháp đã dạy ông Dương viết chữ, mà chỉ dạy 3 chữ tên của ông già mà thôi. Hiện nay, ngày nào lão nông dân cũng đến bảo tàng Binh Mã Dũng ký tên vào sách để bán, việc này thu hút rất đông du khách.

Hướng dẫn viên còn nói với tôi, vì phát hiện ra Binh Mã Dũng, vùng đất cằn khô này nay đã thành một điểm du lịch hấp dẫn, khách du lịch trong và ngoài nước lũ lượt kéo đến rất đông khiến cho cuộc sống vốn nghèo khó xưa kia của nông dân vùng này đã ngày càng giàu có hơn. Người dân ở đây còn lưu truyền một câu đối hết sức thú vị:

Vế trên: Đổi đời biết ơn Đảng Cộng sản

Vế dưới: Hạnh phúc không quên Binh Mã Dũng và bức hoành phi: Cảm tạ lão Dương.

Xét cho cùng, chúng ta phải cảm ơn lão Dương, ông ấy đã đào được viên ngói, nhìn thấy vẻ khác thường mà nhìn ra được giá trị của nó.

Chúng ta là người làm cha làm mẹ, nếu có con mắt biết phát hiện điểm tốt như lão Dương thì trẻ em cũng rất biết ơn cha mẹ mình.

ĐỘNG VIÊN PHẢI KỊP THỜI - LẤY SỰ CỔ VŨ ĐỂ KHÍCH LỆ TRẺ

Những ông bố bà mẹ ngày nay không những cần phải biết phát hiện hết được ưu điểm, sở trường của trẻ mà còn không nên tiết kiệm lời khen ngợi với trẻ, nói với chúng rằng "Con là người tuyệt nhất!".

Tháng 10 năm 2003, thời tiết phương Bắc lúc ấy đã là cuối thu với từng đợt gió lạnh ùa về, nhưng ở Hạ Môn phía Nam thì vẫn còn nắng như đổ lửa. Tôi vừa xuống sân bay đã đi thẳng đến một trường tiểu học ở trung tâm phố Hạ Môn để gặp các cháu thiếu nhi ở đấy.

Sau màn khai mạc, học sinh cả trường đều đứng ở sân vận động. Nghi thức chào đón vừa kết thúc, tất cả học sinh đều ngồi bệt xuống bãi cỏ. Tôi nhìn khắp cả lượt, hy vọng nhìn rõ từng em một. Tôi nghĩ các em cũng hy vọng "chị Tri Tâm" cũng nhìn thấy mình.

Bọn trẻ ngồi trên bãi cỏ với đủ mọi tư thế, làm tôi muốn khen ngợi cũng không được. Nhưng có một cậu học trò nhỏ ngồi ngay ở hàng đầu tiên đã thu hút sự chú ý của tôi. Cậu khoanh chân ngồi đó, hai tay để trên đầu gối, lưng ưỡn thẳng, đôi mắt sáng long lanh nhìn tôi chăm chú.

Tôi không kìm được bèn nói: "Các học sinh trường chúng ta rất có phong thái, tố chất tốt, đứng ngồi cũng có nhiều kiểu dáng. Thật là phong độ".

Tiếng tôi còn chưa dứt, tất cả học sinh đều ngồi thẳng lại giống như vừa có một khẩu

lệnh được đưa ra.

Tôi lại nói: "Ngồi đúng cách nhất là bạn trai này, ngồi rất có phong độ. Các em xem, tay bạn ấy đặt trên đầu gối rất tự nhiên, cột sống thẳng. Mọi người đều biết, giữ cột sống thẳng có rất nhiều cái lợi. Cột sống là đường dẫn dây thần kinh của cơ thể, nếu cột sống bị lệch thì có thể làm cho dây thần kinh bị tắc nghẽn, như thế sẽ ảnh hưởng đến sức khoẻ của cơ thể".

Nghe lời phân tích của tôi, bọn trẻ ngồi càng thẳng hơn.

Buổi chiều, khi nói chuyện với phụ huynh các em, tôi lại nhấn mạnh đến cậu bé ban sáng, tôi nói với mọi người là rất tiếc lúc ấy đã quên không hỏi tên cậu bé.

Buổi nói chuyện kết thúc, lúc tôi chuẩn bị bắt xe đi thì có một vị chạy đến, ông ta tháo kính xuống và vui vẻ nói với tôi rằng cậu bé mà tôi nhắc đến chính là con ông ta. Tôi vui mừng nói: "May quá, con anh thật tuyệt!". Người đàn ông kia nói ngay: "Không được không được, ngồi thẳng lưng mà cũng xem là giỏi sao?". Tôi vội đáp: "Đúng thế! Ngồi thẳng thì chưa chắc người lớn nào cũng làm được, đứa trẻ làm được thì anh bảo nó có giỏi không!".

Có những người thầy rất thích phê bình học trò trước mặt mọi người, nhằm để trẻ xấu hổ trước mặt mọi người vì cho rằng làm như vậy sẽ làm cho trẻ một "ấn tượng khó quên". Thực ra, cách làm này đã làm tổn thương nghiêm trọng lòng tự tôn của trẻ. Cách có hiệu quả nhất chính là "khen ngợi trước mặt mọi người và phê bình khi không có người ở đấy".

Trước mặt mọi người, cách tốt nhất là động viên yêu thương để uốn nắn trẻ, bạn nên biến cái mình muốn yêu cầu trẻ thành sự động viên, nhất định bọn trẻ sẽ vâng lời bạn.

Một lần tôi cùng đoàn đến huyện Linh Châu - Sơn Tây tặng sách (nơi đây là điểm xoá đói giảm nghèo).

Bọn trẻ mặc đồng phục màu xanh ngồi khắp bãi cỏ sân vận động. Chị trưởng đoàn phát biểu. Tôi đưa mắt quan sát kỹ lưỡng bọn trẻ vùng nông thôn. Tôi phát hiện rằng lũ trẻ thích nghe vị lãnh đạo trẻ tuổi xinh đẹp phát biểu, nhưng trên những gương mặt tròn trịa ửng hồng của các em mang chút gì đấy căng thẳng, muốn vỗ tay nhưng không dám.

Khi tôi đại diện cho nhà xuất bản sách thiếu nhi và quỹ nhi đồng Liên Hiệp Quốc đứng ra trao 10 ngàn cuốn truyện tranh: "Nắm tay nhau nói chuyện vệ sinh", tôi đứng trước mặt bọn trẻ, tỏ ra bí mật như vừa phát hiện được một điều thú vị: "Cô đứng trên khán đài nhìn các em rất lâu, phát hiện rằng các bạn mình có 3 ưu điểm: Thứ nhất - ngồi rất thẳng".

Lời nói như một khẩu lệnh, toàn bộ học sinh ngồi thẳng thắn trở lại.

"Thứ hai - cười rất xinh".

Nghe được lời này, bọn trẻ đều cười, cười rất thoải mái. Người lớn ngồi trên khán đài cũng cười.

"Thứ ba - Vỗ tay rất to".

Bọn trẻ dưới khán đài bắt đầu vỗ tay. Tôi nói, từ hãy vỗ tay, cô sẽ kể cho các cháu tác dụng của vỗ tay.

Tôi nói với bọn trẻ "Vỗ tay không chỉ biểu hiện sự cảm ơn người nói chuyện, hơn nữa, cũng rất tốt với cơ thể mình. Tay của chúng ta có rất nhiều mạch máu lớn của cơ thể. Khi các cháu vỗ tay, giống như là đang tác động vào các mạch máu, làm cho các mạch máu hoạt động tốt hơn. Mạch máu lưu thông, đại não được cung cấp đầy đủ dưỡng khí, các cháu sẽ có đầu óc sáng láng, cơ thể khoẻ mạnh. Các cháu nói xem, vỗ tay tốt không!.

"Tốt ạ" - Chẳng đợi tôi phát lệnh, một tràng pháo tay nổ lên vang dậy.

"Đừng sốt ruột vội! Cô hỏi các cháu, bình thường viết văn, việc vỗ tay nhiệt liệt thế được các cháu ví với cái gì?".

"Vỗ tay như pháo nổ" - Bọn trẻ đồng thanh trả lời.

"Tốt, nói rất hay! Các em có muốn biết tiếng vỗ tay như tiếng mưa tiếng gió như thế nào không?".

"Có ạ" - Bọn trẻ hét to đến váng tai.

"Đưa hai tay lên trước, sau đó dùng lực vỗ tay 10 cái, sau đấy dừng lại. Nào, chúng ta cùng nhau thử xem".

Thử hai lần, hiệu quả rất tốt, đúng là tiếng vỗ tay như sấm dậy.

Lúc đó, không khí của sân vận động bỗng dưng sôi động hẳn lên, sự nhiệt tình của lũ trẻ cũng như gió xuân, từng đợt từng đợt gió xuân đang ào tới. Tôi vừa nói vừa đưa ra câu hỏi nên được lũ trẻ nhiệt tình ủng hộ.

Sau buổi gặp mặt, thầy giáo của trường hào hứng nói: "Chị Tri Tâm, chị thật có khả năng khích lệ bọn trẻ. Bình thường, nhìn chúng nhút nhát, nhìn thấy người lạ là không dám nói gì. Không ngờ hôm nay học sinh của chúng tôi thật hoạt bát!".

Tôi nói với thầy giáo: "Thực ra, đứa trẻ nào cũng nhút nhát, chỉ là do chúng ta không biết khích lệ chúng mà thôi. Để khích lệ chúng, không thể nói: "Bọn trẻ con ở thành phố thì giỏi thế mà tại sao các em lại ngốc thế. Đã thế còn không biết cố gắng", mà phải nói với chúng "các em thật tuyệt! Các em chẳng khác gì so với trẻ em ở các thành phố lớn." Hơn nữa, cũng nên đưa ra điểm đặc biệt của trẻ cho chúng biết. Con người khi đã có cảm giác tốt thì sẽ tự mình phát triển theo chiều hướng tốt. Và như thế ngày càng trở nên hoàn thiện hơn".

Thầy hiệu trưởng trường tiểu học Tiền Môn - Bắc Kinh đã nghĩ ra một cách khích lệ sự tích cực của các giáo viên, học sinh toàn trường mình, đó là: cả trường cùng nhau tham gia phong trào: "Hãy để tôi khen ngợi bạn". Mỗi người viết những lời khen ngợi người khác vào một mẫu giấy nhỏ rồi dán ở nơi mà đối tượng có thể nhìn thấy được. Không ngờ, sáng kiến nho nhỏ này đã trở thành một phong trào gây chấn động cả trường. Thầy giáo khen

ngợi học sinh, học sinh khen ngợi thầy giáo, cha mẹ khen ngợi con cái, con cái khen ngợi cha mẹ, thậm chí ngay cả thầy giáo và phụ huynh cũng khen ngợi nhau. Họ đã khen ngợi nhau bằng nhiều câu chuyện hết sức cảm động. Nhờ sự khen ngợi mà khiến cho quan hệ bạn bè trở nên thân thiết hơn, loại bỏ được nhiều sự hiểu lầm để trở thành bạn tốt của nhau.

Người thầy hiệu trưởng này đã nói với tôi, tôi vốn là người không quan tâm đến chuyện người ta nói về mình tốt xấu thế nào, nhưng không ngờ sau khi phong trào diễn ra 2 ngày, cửa phòng tôi được dán đầy các mẩu giấy nhỏ, trên đó viết toàn những lời khen ngợi tôi, mà khen một cách rất tỉ mỉ. Những mẩu giấy đó có cái do thầy giáo viết, có cái do học sinh viết, có cái do phụ huynh học sinh viết. Lúc đó tôi thực sự rất phấn khích, đột nhiên cảm thấy "cảm giác được khen ngợi thật là hay!". Tôi thấy có rất nhiều người đang rất quan tâm và động viên mình. Tôi cần phải cố gắng làm tốt hơn. Nói ví dụ một cô giáo trẻ cốt cán của trường chúng tôi, nhà cô ấy sống ở khu Hải Điện, mỗi ngày đi về mất mấy tiếng đồng hồ, cô ấy đã viết đơn xin nghỉ việc mấy lần, chuẩn bị chuyển đến trường gần nhà hơn để dạy. Trong đợt vận động này, cô ấy cũng nhận được nhiều mảnh giấy nhỏ khen mình. Cô ấy vô cùng cảm động nói với tôi: "Thầy hiệu trưởng, tôi không chuyển nữa. Tôi sống chết cũng sẽ ở lại trường tiểu học này." Chị xem, sức hấp dẫn của khen ngợi lớn đến mức nào. Trước kia mỗi khi tết đến, chúng tôi thường nhìn mọi thứ ở khía cạnh phê bình. Nhưng thế kỷ mới đến rồi, chúng ta phải đứng ở góc độ khen ngợi mà nhìn người khác.

Tôi đề nghị thầy cuối năm trong lễ đón năm mới chủ đề sẽ là: "Cảm giác được khen thật tuyệt" để mọi người nói lên cảm giác của mình khi được khen ngợi.

Không biết thầy hiệu trưởng sau đó còn nghe lời đề nghị của tôi hay không, nhưng câu chuyện mà thầy kể với tôi đã ăn sâu vào trong ký ức của tôi.

Ai cũng muốn được khen ngợi, được mọi người chấp nhận. Người lớn đã thế thì tại sao trẻ em lại không? Cho nên tôi muốn nói với tất cả mọi người rằng sự khích lệ tốt nhất với trẻ đó là: "Đừng tiết kiệm lời khen ngợi của mình đối với chúng".

"CÓ NGƯỜI ĐANG YÊU QUÝ TÔI" - DÙNG TẤM LÒNG YÊU THƯƠNG ĐỂ VUN ĐẮP TÂM HỒN TRẺ

Ngày nọ, thầy Tôn Viễn - Giáo viên ưu tú toàn quốc lên lớp cho học sinh cuối cấp với chủ đề: "Yêu là gì?".

"Chúng ta yêu mẹ của mình, yêu hoa cỏ cây cối xung quanh mình, yêu tổ quốc thân thương. Hôm nay, chúng ta sẽ biểu đạt tình yêu của mình". Vừa mở đầu bài giảng, thầy Tôn đã diễn cảm nói với tất cả các học sinh của mình như vậy.

"Các em hãy nói xem "yêu" có màu gì? Các em hãy chọn từ những mảnh giấy màu trong tay mình xem đó là màu gì rồi nói xem vì sao chọn màu ấy" - Thầy Tôn nói với học trò.

"Tình yêu có màu đỏ bởi vì màu đỏ là màu tươi đẹp, mầu trái tim. Màu quốc kì là màu đỏ" - Một học sinh nói.

"Tình yêu có màu vàng vì màu vàng là màu tươi sáng. Hoa cúc có màu vàng" - Một học sinh khác nói.

"Tình yêu có màu trắng bởi vì các cô dâu mặc váy trắng trông thật đẹp khiến ai cũng thích".

"Tình yêu có màu đen vì màu đen là màu đất mẹ".

"Tình yêu có màu xanh vì cây cối hoa cỏ xanh tươi đều rất đẹp".

"Tình yêu có màu vàng kim, ánh dương mang màu vàng kim...".

Học sinh tranh nhau đưa ra mẩu giấy có màu sắc biểu đạt tình yêu.

"Các em nói rất hay. Nhưng hãy nghĩ xem tình yêu còn mang một màu sắc gì khác không?" - Thầy Tôn cười tủm tỉm hỏi.

"Có ạ" - Một học sinh nam đứng lên - "Yêu chẳng có màu sắc gì cả bởi vì không khí không màu mà chúng ta không thể sống thiếu không khí được".

"Tốt quá" - Thầy Tôn nói với vẻ vừa ý - "Thế thì, các em hãy nghĩ xem âm thanh của "yêu" là gì? Các em có thể biểu đạt được không?" - Thầy Tôn tiếp tục đưa ra vấn đề.

"Tình yêu là âm rộng. Em yêu tổ quốc thì sẽ đứng trước lá cờ đỏ mà nói to: "Mẹ tổ quốc ơi, con yêu người" - Một học sinh nữ phấn khích nói.

"Tình yêu có âm hẹp! Em thấy trong công viên, một chú nói nhỏ với một cô "Anh yêu em!" - Một cậu học sinh nam trả lời làm cả lớp cười rộ lên.

"Còn câu trả lời nào khác không?" - thầy Tôn lại hỏi.

"Tình yêu chẳng có âm gì. Tình yêu của mẹ chẳng có âm thanh nào cả".

Học trò mỗi đứa trả lời một kiểu, tất cả các câu trả lời đều được thầy Tôn biểu dương.

"Thầy lại hỏi các em. Em cho rằng tình yêu có mùi vị gì? Cảm giác thế nào?" - thầy Tôn đưa ra vấn đề thứ ba.

"Tình yêu có vị ngọt. Rất ngọt ngào. Yêu có mùi thơm. Thơm như hoa vậy".

"Tình yêu là dịu dàng làm cho người ta dễ chịu". "Tình yêu là trong sáng, tình yêu là ấm áp".

...

Cuối cùng, thầy Tôn yêu cầu học sinh viết ra kết luận: "Ấn tượng sâu đậm nhất của em về tình yêu là gì? Màu gì? Âm thanh thế nào? Hình dáng ra sao? Cảm giác thế nào?..." để cho trẻ tự do trả lời trong tiếng nhạc tình yêu du dương.

Đối với bọn trẻ, một tiết học như thế đơn giản như một sự thư giãn. Thầy giáo hướng dẫn, gợi ý với sự tài tình, khéo léo vô cùng, có thể xem là "có duyên". Tình yêu nhìn thấy, không nhìn thấy; tình yêu có âm thanh, không có âm thanh đều để cho học sinh cảm nhận được. Đây chính là giáo dục bằng cách lấy tình yêu dẫn dắt.

Điều mà con người cần phải được tiếp thu đầu tiên đó là sự giáo dục tình yêu thương. Người nào không có tình cảm hoặc tình cảm lạnh nhạt thì cuộc đời người ấy chắc chắn sẽ không tươi sáng, không hạnh phúc.

Hiện nay, có rất nhiều trẻ mắc "chứng thiếu tình cảm". Với cái gì cũng "vô cảm". Đối với cha mẹ, bạn bè, thầy cô giáo, bạn học hay các khía cạnh khác của cuộc sống chúng đều trở nên vô tình.

Vì sao vậy? Nguyên nhân nằm ở đâu?.

Với những đứa trẻ "mất cảm giác", nguyên nhân chủ yếu đều do sự giáo dục của gia đình, của trường học tạo nên. Trẻ từ bé sống trong môi trường lạnh nhạt, đơn điệu thì đều rất thờ ơ với những sự việc xảy ra quanh mình, xem các bài văn các em viết ra nhiều khi "cười ra nước mắt".

Một thầy giáo tiểu học nói, thầy đã từng ra đề một bài tập làm văn "Em đã làm được một việc làm tốt" cho học sinh. Kết quả là có tới 70% học sinh trong lớp viết là nhặt được tiền. Tính ra tổng cộng số tiền nhặt được lên tới mấy chục triệu đồng, toàn bộ đều là tưởng tượng. "Ngoài đường nếu có nhiều tiền để mà nhặt được như thế thì chúng ta chẳng cần đi làm nữa, tất cả đi nhặt tiền mà sống" - vị thầy giáo cười như mếu.

Tại sao các em không viết nổi một bài văn? Bởi vì đầu óc các em trống rỗng, không hề có một cảm giác gì?.

Ngày nọ, Trương Trì - một cậu bé trai Bắc Kinh - cùng với cha mẹ mình là Trương Ô Sơn, Đỗ Quyên Anh - đều là giáo viên - đến Đài truyền hình giáo dục Trung Quốc để tham gia chương trình "Gia đình hiểu nhau".

Trương Trì - một thanh niên mới 22 tuổi nhưng đã là thạc sĩ trẻ nhất mang quốc tịch Trung Quốc ở trường Đại học Oxfort của Anh. Khi cậu 18 tuổi, cậu đã theo học ở trường Đại học Cambridge Anh Quốc. Đã từng được kênh BBC phỏng vấn và gọi cậu bé đến từ một gia đình rất bình dân của Trung Quốc này là "niềm tự hào của người Trung Quốc".

Cha của Trương Trì cho rằng, thành công lớn nhất của con mình đó là việc thành người. Người cha Trương Ô Sơn nói: điều mà con trai tôi khiến chúng tôi yên tâm nhất là đối với cha mẹ, bạn bè, xã hội, tổ quốc... cháu đều có tấm lòng biết ơn báo đáp. Người không có tấm lòng thì cuộc sống sẽ không bao giờ hạnh phúc. Cuộc sống vật chất của cháu rất eo hẹp nhưng lại rất hạnh phúc.

Cha của Trương Trì rất chú trọng việc dạy dỗ đạo đức cho con trai mình ngay khi cậu còn là một đứa trẻ, điều họ coi trọng nhất là tâm hồn của con trai, người cha thường nói với con trai mình: "Chỉ cần gắng sức, bất kể là làm việc gì thì con vẫn là đứa con ngoan của chúng ta, chúng ta luôn hết mực yêu thương con mà không cần biết con là một người công nhân, nông dân hay giáo sư".

Từ đó, Trương Trì bắt đầu chú ý quan sát mọi người sống quanh mình. Người cậu ngưỡng mộ nhất là Bác Lý - một người chăm sóc cây cảnh ở vườn trẻ. Bác Lý là người trồng hoa nhưng trong mắt Trương Trì, bác là một người rất thành công. Bác Lý không chỉ chăm sóc cho cây cối rất tươi tốt mà còn chú trọng đến việc tưới tắm cho tâm hồn bọn trẻ tình yêu đối với cuộc sống. Từ bác Lý, Trương Trì cảm nhận được cuộc sống vui vẻ và phong phú. Vì thế, cậu rất sùng bái bác Lý. Cha mẹ cậu rất coi trọng và vun xới cho tình cảm này của cậu. Họ cho rằng, đứa trẻ ngay từ nhỏ đã ngưỡng mộ một ai đó là điều rất quan trọng. Nếu bố mẹ nhất định bắt con phải leo lên được đỉnh cao, đòi hỏi con cái mình phải đứng cao hơn người khác một bậc thì đứa trẻ trưởng thành một cách mệt nhọc và vì thế sẽ bị chứng "khô cằn, thiếu cảm xúc".

Mẹ cậu - Đỗ Quyên Anh - là giáo viên trường thực nghiệm Bắc Kinh, bà đặc biệt quan tâm đến việc bồi dưỡng tình cảm cho con, nhắc nhở con phải chú ý đón nhận tình cảm của những người xung quanh. Bà đã kể một câu chuyện như sau:

Hàng xóm nhà họ là một cặp vợ chồng già sống thanh bần. Để tiết kiệm tiền điện, buổi tối họ không thắp điện mà đi ngủ rất sớm.

Tối một ngày nọ, bố mẹ Trương Trì phải đi dạy buổi tối muộn, để một mình cậu bé Trương Trì ở nhà. Khi trở về, họ phát hiện nhà bà hàng xóm vẫn sáng đèn. Khi nghe thấy tiếng cửa mở, bà lão hỏi rõ và biết họ trở về thì bà mới tắt điện đi ngủ.

Người mẹ hỏi con: "Trương Trì, con nghĩ xem, khi con ở nhà một mình vì sao bà lại để đèn sáng?".

Trương Trì nói: "Ôi, vì bà muốn cho con yên tâm ấy mà".

Người mẹ lại nhắc con mình: "Vậy mà bà không hề nói "tôi việc gì phải làm cho cậu yên tâm, tôi việc gì phải bật đèn, việc gì phải phí tiền vì cậu", yêu thương người khác là nên âm thầm dâng hiến như thế".

Từ đó, Trương Trì đã hiểu được tình yêu thương của người khác dành cho mình và cố gắng hết sức để báo đáp họ. Bài học lao động đầu tiên cậu học được là lau xe đạp. Và từ đó về sau, mỗi khi đến sinh nhật mình, cậu đều mang xe bố mẹ ra lau.

Tôi là người dẫn chương trình hôm ấy, khi chương trình sắp kết thúc, tôi đã nói với các bạn xem truyền hình: "Việc nuôi dưỡng con cái quan trọng nhất là nuôi chúng thành người. Trên con đường thành người, bố mẹ có một trách nhiệm rất lớn đó là gieo mầm yêu thương trong tim con mình. Để cái mầm xanh ấy vươn cao thì phải thông qua những câu chuyện nho nhỏ rồi ngấm dần, ngấm dần, thậm chí có thể chỉ là qua một ngọn đèn trong đêm của bà cụ già hàng xóm. Ngọn đèn đó đã nói với đứa trẻ rằng, cụ già đang âm thầm yêu thương

con. Đứa trẻ học được yêu thương, học được cách lặng lẽ dâng hiến tình cảm cho cha mẹ mình, khi sinh nhật đã lau xe cho bố mẹ. Tôi cho rằng, điều làm bố mẹ vui vẻ nhất không phải là đỗ đại học gì mà là có được tình yêu của con mình. Bởi con cái, chính là sự kết tinh và nỗ lực của cả đời cha mẹ. Nếu con cái đã có tiền đồ đương nhiên đó là thành công, nhưng nếu chúng đối với bố mẹ lạnh lùng nhạt nhẽo thì bạn thử nói xem bố mẹ đã thành công hay thất bại!".

Khi chương trình được phát, nó đã tạo nên một làn sóng trong dư luận. Có ông bố bà mẹ viết thư cho tôi kiểm điểm mình đã không kịp thời nhắc nhở con cái biết đón nhận tình cảm yêu thương từ người khác nên giờ đây chúng trở nên vô tình vô nghĩa khiến cho cả nhà vô cùng đau khổ.

Tôi đã trả lời thư của họ, nói: "Tình cảm của con người phải thường xuyên "sử dụng" bởi nếu không "sử dụng" thì nó sẽ bị mài mòn đi. Chua, cay, mặn, ngọt đều do con người cảm nhận được mà có, nếu con người không có cảm giác thì cuộc sống sẽ trở nên vô vị biết nhường nào. Tình cảm yêu thương cũng cần thường xuyên vun đắp, vun đắp từ những cái nhỏ nhất mà thành, bởi tình yêu khiến con người ta xúc động nhất giống như con người cần không khí vậy - không màu không vị, không nhìn thấy, không sờ được. Bởi một khi con người có khả năng cảm nhận được người khác yêu thương mình từ những chi tiết nhỏ nhặt nhất thì khi đó làm người và viết văn cũng đều đầy phong vị, đầy cảm hứng".

TẤM GƯƠNG CÒN MẠNH HƠN LỜI NÓI - BẰNG NHỮNG HÀNH ĐỘNG YÊU THƯƠNG ĐỂ TÁC ĐỘNG ĐẾN TRẺ

Đối với trẻ mà nói, tình yêu sâu đậm nhất chính là một tình yêu thầm lặng. Một doanh nhân thành đạt người Tây Ban Nha đã không bao giờ quên được một việc làm nhỏ của cha anh khi anh còn bé.

Một lần, cha cậu đưa cậu đến rạp hát xếp hàng mua vé xem xiếc, xếp hàng trước cha con cậu là một cặp vợ chồng cùng 8 đứa con nhỏ. Xem ra thì đứa lớn nhất còn chưa tới 12 tuổi. Có thể thấy cuộc sống của họ không hề dư giả gì, họ mặc những bộ quần áo rẻ tiền nhưng rất sạch sẽ. Bọn trẻ đều rất ngoan, chúng cứ 2 đứa một xếp thành một hàng đứng lần lượt phía sau cha mẹ mình và đang rất hào hứng bàn luận với nhau về các tiết mục thằng hề hay xiếc voi sẽ diễn ra vào buổi tối. Nhìn điệu bộ hào hứng của chúng thì biết, đây là một đêm hết sức ý nghĩa trong đời chúng.

Khi cô bán vé hỏi họ muốn mua mấy tấm vé, người cha đã hãnh diện trả lời: "Tôi muốn mua 8 tấm vé cho trẻ em và 2 tấm vé cho người lớn". Cô bán vé nói với họ giá tiền mua vé.

Mẹ của lũ trẻ lay lay tay người cha và nhìn ông. Môi của người cha run run, ông dựa cả người về phía trước hỏi lại: "Cô vừa nói bao nhiêu tiền". Cô bán vé nhắc lại một lần nữa. Nét mặt người cha biến sắc, ông từ từ cúi xuống định nói với bọn trẻ, vì không đủ tiền, tối nay không thể xem xiếc được rồi. Lúc đó, cậu nhìn thấy cha mình đút tay vào túi áo lấy ra tờ 20 đô la, rồi len lén vứt tờ tiền xuống đất. Cậu cũng biết, thực ra nhà mình cũng rất thiếu

thốn.

Cậu lại thấy cha mình cúi xuống nhặt lấy tờ tiền, đập đập vào vai người cha đứng trước và nói: "Anh ơi, tiền của anh rơi này!".

Người cha kia ngay lập tức hiểu được ý tốt của cha cậu. Ông nhận tờ tiền nuốt nước mắt vào trong xúc động nói: "Cảm ơn, khoản tiền này có ý nghĩa rất lớn, rất lớn".

Tối đó, cậu bé trở về nhà cùng cha. Tuy cha con họ tối đó không xem được xiếc nhưng cậu con trai rất vui.

Mặc dù cha mẹ không nói ra rằng "làm người phải có lòng yêu thương" nhưng hành vi chân thành giúp người khác đã ghi dấu ấn sâu sắc vào lòng cậu con trai, những hành vi đó đã trở thành sự nuôi dưỡng cho những tình cảm, hành vi hướng thiện trong quá trình trưởng thành của đứa trẻ.

Tác dụng của hành vi đã vượt qua muôn ngàn vạn lời nói. Hành vi của người cha sẽ khắc sâu trong trái tim người con như một tấm gương lớn.

Nếu bạn hy vọng con cái mình có phẩm chất cao đẹp thì chính bản thân bạn chớ có làm những việc phi đạo đức, nếu không muốn con cái mình đi bắt nạt kẻ khác thì bản thân bạn chớ đánh mắng con cái mình, nếu muốn con cái bạn nói năng lễ phép thì thì bản thân bạn tất phải nói năng văn minh lịch sự, nếu bạn hy vọng con mình tuân thủ trật tự, pháp luật thì bản thân bạn chớ vượt đèn đỏ, nhảy qua giải phân cách...

Đi khảo sát ở Đức, tôi phát hiện ra rằng ở ngã tư của rất nhiều thành phố dựng một tấm áp phích lớn viết: "Vì các em nhỏ, xin đừng vượt đèn đỏ", qua tìm hiểu, thì từ khi tấm áp phích này xuất hiện, tình trạng người và xe đi đường vượt đèn đỏ đã giảm rõ rệt.

Ở Pháp, nếu có người vứt rác, đầu mẩu thuốc lá bừa bãi hay đậu xe ở những nơi cấm thì bạn lập tức sẽ bị người bên cạnh nhắc nhở thậm chí có thể bị thuyết giảng một bài về việc tuân thủ quy tắc trong xã hội để làm tấm gương cho thế hệ sau.

Ý thức về quy tắc, pháp luật trong lòng trẻ quyết định tố chất công dân của một quốc gia. Một ông bố bà mẹ sáng suốt là ông bố bà mẹ xây dựng cho con cái mình ý thức về các quy tắc ngay từ khi chúng còn là những đứa trẻ.

Ông Triệu cùng gia đình di cư sang Canada khi đứa con của ông 6 tuổi. Ông phát hiện, người nước ngoài không giáo dục con cái lỏng lẻo như chúng ta vẫn nghĩ mà ngược lại, rất nghiêm khắc. Người nước ngoài bình thường hay để cho trẻ được tự khẳng định mình, luôn tạo điều kiện cho trẻ có một không gian tự do cho trẻ hành động nhưng nếu một khi trẻ vi phạm nguyên tắc thì hình phạt sẽ vô cùng nghiêm khắc. Ví dụ, đều cùng là đứa trẻ đến khu vui chơi giải trí, nếu người lớn nói một câu "chúng ta phải về thôi" thì bọn trẻ của họ bất kể đang vui chơi vui vẻ đến đâu cũng sẽ thu dọn đồ để ra về một cách tự nguyện, trong khi con mình thì kêu năm lần bảy lượt cũng chẳng thấy phản ứng gì. Ông Triệu nói: "Chị xem, nếu ở cửa hàng mà thấy một đứa trẻ nào đó ỳ ra không đi để bắt người lớn mua đồ thì đại bộ phận đấy chính là trẻ con người Đông Á”.

Những gì ông Triệu quan sát được quả đáng cho chúng ta suy nghĩ sâu sắc. Vậy thì, hành vi không tuân thủ quy tắc của con cái chúng ta liệu có liên quan gì tới những ảnh hưởng từ hành vi của bố mẹ chúng?.

Một người trẻ tuổi có tiền sử về tội trộm cắp đã khẳng định điều này. Người trẻ tuổi này nhớ lại: Lần đầu tiên tôi làm việc xấu là khi tôi khoảng 4-5 tuổi. Một lần, mẹ tôi đưa tôi đi bắt xe buýt, khi đó tôi cao hơn 1 mét một chút, như thế đúng theo quy định là phải mua vé nhưng mẹ tôi đã dùng tay ấn đầu tôi xuống, tránh được máy theo dõi và cứ thế đi vào mà người bán vé không nhìn thấy. Sau khi xuống xe, mẹ tôi đắc ý nói: "Lần này đi xe buýt không mất tiền vé". Nhìn điệu bộ mẹ tôi lúc đó rất vui vẻ. Lần thứ hai đi xe buýt, tôi đã học được ngay cách của mẹ, chẳng đợi mẹ tôi phải ấn đầu tôi xuống, mà tôi tự khuỵu gối xuống, thế là người bán vé lại không phát hiện ra tôi. Sau khi xuống xe tôi đắc ý nói với mẹ: "Hôm nay đi xe lại không bị mất tiền vé", mẹ tôi khen tôi tới tấp: "Con trai, con thật là thông minh!".

Lần đầu tiên tôi có cảm giác đạt được một thành công nho nhỏ một cách dễ dàng, lần sau làm việc đó lại thấy dễ hơn, dẫn đến việc ăn cắp đồ của người khác, cuối cùng là đột nhập nhà người khác ăn trộm đồ.

Lời của người phạm tội trẻ tuổi khiến chúng ta thấy được rằng hành vi của bố mẹ có ảnh hưởng rất lớn đối với trẻ thơ. Bố mẹ có hành vi tuân thủ quy tắc sống thì có thể nuôi dưỡng trẻ thành một "chính nhân quân tử", hành vi của bố mẹ không tốt thì có thể biến trẻ thành "đầu trộm đuôi cướp".

Giáo dục gia Khắc Lạc nói: "Bất kể bạn giáo dục trẻ thế nào, bất kể bạn cho trẻ thông minh đến đâu khi bạn giáo dục trẻ bằng những phương pháp tuyệt hảo, nhưng hành vi của chúng rõ ràng là bị ảnh hưởng từ người khác là rất rõ nét, các hành vi của trẻ có được từ việc chúng học tập từ các tấm gương của người lớn".

Người lớn ảnh hưởng đến trẻ em qua những chi tiết nhỏ mà họ thường thể hiện trong cuộc sống đời thường.

Một học sinh lớp 4 thường không chịu làm bài tập, có lúc còn trốn học, thầy giáo chủ nhiệm bèn mời cha của cậu cùng với cậu học trò kia đến ngồi nói chuyện công khai. Cuối cùng, bố cậu bé hứa sẽ đưa con mình đến đúng giờ và mình sẽ không mải mê chơi cờ nữa. Trưa một ngày nọ, sau khi tan học, thầy chủ nhiệm đưa cậu bé về nhà thì nhìn thấy ba cậu đang chơi cờ. Thế là về sau, cậu học sinh kia thường xuyên hứa với thầy là sẽ làm bài tập đúng hẹn nhưng trước sau cậu đều không làm nổi, giống như ba cậu đã "phản bội" lời hứa của mình vậy.

Một cậu học sinh khác cùng trường nói với thầy rằng cậu phát hiện thấy cha mình thường sắp xếp những tờ giấy lộn đã viết vào một hộp lớn! Lúc đầu cậu nghĩ rằng cha mình hà tiện, keo kiệt, nhưng cha cậu đã nói với cậu từ giấy lộn có thể tái chế thành giấy mới, thế là cậu con trai cũng đặt trong lớp mình một hộp giấy, ở bên ngoài hộp viết "Hộp bảo vệ môi trường" và hô hào các bạn học bỏ giấy lộn vào trong, khi hộp giấy đầy thì bán đi để lấy tiền sung vào quỹ lớp. Người cha này đã biểu hiện một lối sống đẹp và đã tạo ấn tượng sâu sắc

NÂNG NIU NHƯNG KHÔNG DUNG TÚNG BIẾT TỪ CHỐI TRẺ ĐÚNG CÁCH

Yêu thương trẻ cũng phải có nguyên tắc, nhân nhượng trẻ không phải là tình yêu đích thực mà là làm hại trẻ.

"Khi trẻ khóc đòi đồ chơi, bố mẹ cần phải làm gì, đưa hay không đưa?" - Một bà mẹ viết thư hỏi tôi.

Khi tôi trả lời thư, tôi đã trích dẫn một đoạn của nhà giáo dục người Pháp Hoqind: "Khi một đứa trẻ khóc đòi đồ chơi, bất kể là chúng muốn có món đồ chơi đó để chơi hay để cho người lớn thấy mình khóc là phải đưa, thì đều phải dứt khoát từ chối chúng". Nếu bạn nhìn thấy nước mắt đứa trẻ mà đưa đồ chơi cho chúng thì giống như bạn cổ vũ cho chúng rơi nước mắt, là dạy cho chúng hoài nghi ý tốt của bạn, hơn nữa lại làm cho chúng cho rằng cách ứng phó ấy hiệu quả hơn việc lễ phép xin".

Trong bức thư phúc đáp, tôi có nói: "Sự đòi hỏi của trẻ là vô cùng, rồi cũng sẽ có một ngày chị phải từ chối chúng. Tuy nhiên việc chị từ chối ngay từ đầu sẽ tốt hơn nhiều việc về sau chị từ chối chúng. Nếu chị cứ nhắm mắt mà nuông chiều những đòi hỏi của chúng rồi một khi nào đó chị lại bất ngờ từ chối thì rất dễ tạo nên sự sợ hãi, buồn chán, tâm lý tuyệt vọng, ấm ức nơi trẻ, chúng sẽ cảm giác rằng tất cả mọi người trên đời này đều có lỗi đối với chúng, trong trường hợp nghiêm trọng hơn, thậm chí trẻ còn có hành vi tiêu cực".

"Nếu bạn muốn con cái mình càn quấy thì cứ việc dung túng trẻ, nhân nhượng trẻ, còn nếu bạn muốn nuôi dưỡng con mình thành đứa trẻ ngoan ngoãn, thì ngay từ đầu nếu gặp phải yêu cầu không hợp lí của trẻ, bạn phải dứt khoát từ chối, lấy những lí do kiên định nhưng yêu thương để từ chối chúng".

Về mặt này, người bạn thân Vương Tinh của tôi đã rất thành công. Chị Vương Tinh là trợ lí của hiệu trưởng Học viện ngoại ngữ thuộc Đại học sư phạm Phúc Kiến, chị đã từng được bình bầu là "Người phụ huynh ưu tú toàn quốc". Con gái chị Hoàng Tư Lộ lúc học tiểu học đã được bầu chọn giải "Mười đội viên ưu tú toàn quốc". Khi học trung học, Hoàng Tư Lộ đã cho xuất bản 2 cuốn sách. Giờ đây, cô đang học ở Đại học Bắc Kinh, vào kì nghỉ đông hàng năm, cô còn sang Mỹ học piano. Trong mắt tôi, Hoàng Tư Lộ là một đứa trẻ tuyệt vời, không đơn thuần bởi vì em học hành xuất sắc mà bởi vì em là một người hiểu biết, tốt bụng, ngoan ngoãn và luôn hoà nhã với mọi người.

Rất nhiều người hỏi Vương Tinh, con chị chẳng phải là thần đồng, trí thông minh cũng bình thường mà sao học gì cũng nhanh, cũng giỏi? Gia đình chị đã dùng cách thức đặc biệt gì để giáo dục con mình?.

Vương Tinh nói, chúng tôi rất coi trọng việc bồi dưỡng tố chất cho con gái mình. Chúng tôi thấy rằng, một đứa trẻ có tình thương dễ thành công hơn đứa trẻ có trí lực tốt. Trong quá trình trưởng thành của trẻ, điều chúng ta quan tâm nhất là con cái mình phát triển có khoẻ mạnh hay không, có thể thích nghi với hoàn cảnh xung quanh không, có thể hoà nhập với mọi người không, có trạng thái tâm lý vui vẻ không. Hoàng Tư Lộ là đứa con

gái độc nhất của chúng tôi, chúng tôi luôn có cảm giác lo lắng cho con, nâng niu con sợ con yếu đuối, kém cỏi, lo lắng con mình chỉ quen đi trên đường bằng phẳng, tương lai khi gặp đường gập ghềnh khúc khuỷu thì không đi nổi. Do đó, khi Hoàng Tư Lộ còn rất bé, chúng tôi xem mỗi khi có khó khăn chính là cơ hội để rèn luyện cháu. Như thế chưa đủ, chúng tôi còn tạo ra các tình huống khó khăn, để cho con học cách biến cái bất lợi thành có lợi, khắc phục những trở ngại để vượt qua khó khăn.

Nuôi dạy con gái Hoàng Tư Lộ, Vương Tinh có 3 "bảo bối":

"Bảo bối" thứ nhất: Nâng niu nhưng không dung túng.

Vương Tinh nói: "Điều kiện sống của gia đình tôi cũng khá, đó là điều kiện tốt để chiều chuộng, nâng niu con. Nhưng nâng niu không có nghĩa là dung túng! Nếu nuôi dưỡng Hoàng Tư Lộ thành một cô công chúa nhỏ, nói một đòi hai, muốn gì được nấy, sau này trưởng thành làm sao có thể vượt qua được những ngang trái của cuộc sống? Hoàn cảnh thuận lợi cũng khó làm cho cháu vừa lòng. Vì thế, ngay từ khi Hoàng Tư Lộ vừa ra đời, cháu gặp khó khăn gì chúng tôi không giúp cháu ngăn chặn mà lợi dụng khó khăn để giúp cháu rèn luyện".

Yêu một cách có nguyên tắc đó là một tình yêu có lí trí. Mà còn phải kiên trì với nguyên tắc yêu thương của mình, làm cha mẹ cũng có lúc phải "tàn nhẫn" một chút. Với Vương Tinh, chị đã trải qua một quá trình đấu tranh tư tưởng đôi khi khiến chị cảm thấy đau lòng.

Ngày đầu tiên Hoàng Tư Lộ đi nhà trẻ, giống như phần lớn những đứa trẻ khác cũng khóc đòi mẹ, đòi về nhà. Vì Hoàng Tư Lộ nhỏ bé hơn các bạn khác cùng lớp nên cô giáo thấy em khóc cũng mềm lòng nên đưa em về nhà. Sau khi cô giáo ra về, Vương Tinh nói với con gái: "Các bạn ai cũng đi nhà trẻ, chưa đến giờ tan học thì không ai được về nhà. Bây giờ con phải tự mình đến nhà trẻ đi".

Đứa con gái bị chặn ở cửa nên khóc ầm ĩ lên nhưng bà mẹ nhất quyết không cho con vào nhà.

Đứa con gái biết tính mẹ. Cái gì đã thành nguyên tắc thì không nhượng bộ, cuối cùng đành xuống nước năn nỉ mẹ: "Mẹ đưa Lộ, Lộ đi vườn trẻ cơ".

Lúc đó Vương Tinh rất muốn ôm lấy con, bế con tới nhà trẻ. Tuy nhiên trong lòng chị xác định rõ, nếu hôm nay mình đưa con đến nhà trẻ, cũng đồng nghĩa với việc mình chấp nhận sự nhõng nhẽo của con. Như thế ngày mai, ngày kia... con gái sẽ vẫn còn khóc, rồi cô giáo lại mang về nhà. Thế là Vương Tinh "tàn nhẫn" nói với con: "Con ngoan, con tự đi đi, chiều mẹ đến đón".

Đứa con gái quay lưng từng bước, từng bước đi, vừa đi vừa khóc nói: "Con chào mẹ". Nhìn con gái đã đi xa, Vương Tinh đóng cửa khóc to thành tiếng. Người mẹ tỏ ra "tàn nhẫn" để con mình từ bé đã tiếp nhận được sự rèn luyện thì nhất định phải có một ý chí kiên cường.

Điều khiến Vương Tinh vui lòng là ngay từ hôm ấy, đứa con gái đi nhà trẻ không khóc

nhè nữa. Tuy con gái chỉ 3 tuổi, nhưng người mẹ đã cho con một thông điệp rằng có lúc nguyện vọng của mình sẽ bị từ chối, có nhiều việc không phải cứ muốn là được.

Việc mẹ không nhượng bộ dần dần mang đến cho con gái sự chịu đựng và trạng thái tâm lý lạc quan. Từ bé đã gặp những việc không theo ý thích của mình đã giúp cho Hoàng Tư Lộ biết chấp nhận hiện thực rồi tự điều chỉnh hành vi của mình sao cho thích hợp với quy luật cuộc sống. Cô rất hiểu được ý nghĩ của mọi người, luôn nghĩ cho người khác trước, khi xảy ra tranh chấp về lợi ích, cô đều tự giác điều chỉnh mình sao cho thích hợp với người khác chứ không ép buộc người khác nhượng bộ mình. Điều quan trọng nhất là từ đó cô có được niềm vui lớn, tự mình xử lý được hết mọi khó khăn nảy sinh.

Vương Tinh nói với tôi: "Sở dĩ tôi không nhượng bộ con mình, bởi trong lòng tôi nghĩ không phải con mình lúc này đáng thương hay không đáng thương mà tôi nghĩ đến tương lai. Trong tương lai phần lớn thời gian tôi không thể ở bên cạnh cháu, nếu bây giờ tôi cứ ôm cháu trong vòng tay ấm áp của mình thì cháu sẽ trở nên yếu đuối, đến khi cháu sống cuộc sống độc lập sẽ rất khốn khổ".

Sống trong môi trường gia đình tuyệt vời như vậy nên Hoàng Tư Lộ trở thành một cô gái ngoan cường, dũng cảm, cũng chính bởi tinh thần ngoan cường đó đã giúp cô gặt hái được thành công. Năm cô 15 tuổi, Hoàng Tư Lộ đến Nhật Bản lưu diễn. Trước hôm đi 1 ngày, tay phải của cô bị bong gân. Các bác sĩ đã chữa trị cho cô và cô đã treo gập khuỷu tay cùng cả đoàn sang Nhật Bản. Ở Nhật Bản, Hoàng Tư Lộ không chỉ khắc phục được những bất lợi trong sinh hoạt thường nhật mà còn kiên trì luyện đàn. Trước khi biểu diễn, cô đã tiêm thuốc giảm đau lên sân khấu. Cô nhịn đau, mặc cho mồ hôi toát ra đầm đìa để hoàn thành tốt buổi biểu diễn. Khán giả ngồi nghe đã vỗ tay và hô vang tên cô. Vào thời khắc đó, trong lòng Tư Lộ đang thầm cảm ơn mẹ mình. Cô biết rõ nếu không có mẹ kiên trì nguyên tắc "nâng niu nhưng không dung túng" thì cô không thể dũng cảm, kiên cường để đạt tới thành công của ngày hôm nay.

Với tư cách là người mẹ, Vương Tinh vui mừng khi thấy con gái đã thể hiện tâm lý kiên cường và khả năng chịu đựng giỏi giang đúng với phẩm chất, cá tính dũng cảm ngoan cường, không chỉ làm tăng thêm cơ hội thành công của con mà còn cho con mình biết cách dùng tư tưởng tích cực để nhìn người và giao tiếp với mọi người.

Là người mẹ, Vương Tinh đã chắp cho con gái mình đôi cánh kiên cường và cứng cáp, cuối cùng con gái đã có thể bay cao bay xa. Khi học trung học, lúc Hoàng Tư Lộ một mình đi Mỹ học piano, cô đã dành toàn bộ thời gian rỗi đi làm soát vé ở nhà hát để kiếm tiền. Có lúc một ngày phải lên lớp nhiều giờ liền nên không thể ăn cơm đúng giờ, khiến dạ dày đau quặn. Vì tấm thẻ cô đeo trước ngực có đề quốc tịch Trung Quốc nên để người khác không nói người Trung Quốc không có trách nhiệm trong công việc, cô đã không bao giờ xin nghỉ học giữa chừng. Có một lần, một buổi biểu diễn sắp bắt đầu, vì phải giúp một bà già đổi vé, cô đã chịu cơn đau của dạ dày chạy đến toà nhà đối diện, khi đổi vé xong trở về thì mắt cô tối sầm lại và lăn ra bãi cỏ ngất xỉu. Lúc đó, Tư Lộ không kể chuyện này với mẹ. Sau khi về nước, Tư Lộ mới kể chuyện đó cho mẹ nghe. Người mẹ đau lòng đến rơi nước mắt, nhưng trong sâu thẳm tâm hồn bà lại vô cùng tự hào vì sự kiên cường của con gái mình.

TỰ LÀM TỰ CHỊU - VÌ TRÁCH NHIỆM YÊU THƯƠNG CẦN PHẢI BIẾT CÁCH TRỪNG PHẠT

"Tự làm phải tự chịu" - là "bảo bối" thứ hai mà Vương Tinh dùng để giáo dục con mình.

Tục ngữ có câu: "Đi một ngày đàng học một sàng khôn", trên đời rất nhiều người "có vấp ngã", có người trở nên khôn lớn nhưng cũng có người không khôn lên được. Vì sao vậy? Bởi vì lúc ấy tự mình không dám đứng ra chịu trách nhiệm cho những lầm lỗi của mình.

Trẻ em khó tránh được việc mắc sai lầm nào đó. Có một số ông bố bà mẹ, khi việc chưa xảy ra đã nhắc nhở trước, việc xảy ra thì trách mắng, tìm mọi cách cứu vãn. Kết quả là người lớn mệt lòng, nói mắng mỏi miệng, còn trẻ em thì chẳng có cảm giác gì, thậm chí còn làm người lớn phiền lòng hơn. Rồi sau đó sai vẫn hoàn sai mà quên vẫn hoàn quên.

Cách làm của Vương Tinh khác với cách của các ông bố bà mẹ khác. Khi con gái mắc lỗi, thì để nó "tự làm tự chịu", tự mình gánh chịu hậu quả của sai lầm. "Đi một ngày đàng” trước rồi mới "học một sàng khôn" sau. Vương Tinh đã kể cho tôi nghe 3 câu chuyện giúp con mình "học một sàng khôn".

Câu chuyện thứ nhất, nhà trường có tiết mục thể dục, đứa con gái tám tuổi vì vội vàng đi nên quên mang băng nhạc đệm. Vương Tinh phát hiện ra nhưng chẳng nói gì. Cô nghĩ, con gái hay quên mang đồ, nếu nhắc một lần thì tâm lý ỷ lại của nó tăng thêm một phần, như thế sau này phải nhắc trăm nghìn lần, chi bằng để cho nó nếm mùi trắc trở một chút, lấy việc này để giáo dục con gái. Khi Hoàng Tư Lộ đến gần cổng trường mới nhớ ra, liền gọi điện về nhà nhờ mẹ mang đến cho mình.

Lúc đó, Vương Tinh đang trong kỳ nghỉ hè nên hoàn toàn có thời gian mang đến cho con, nhưng cô đã không làm thế mà chỉ nói với con gái: "Con tự mình mắc lỗi thì đừng đi trừng phạt mẹ. Tự con tìm cách giải quyết đi".

Hoàng Tư Lộ không còn cách nào khác đành thuật lại sự tình với thầy giáo để thầy đảo tiết mục giúp mình có thời gian đạp xe về nhà lấy băng nhạc. Vương Tinh nói: "Tôi để cháu đi thêm một lần nữa để lần sau cháu đỡ phải đi lại tới hàng ngàn lần bởi cháu sẽ phải nhớ bài học ngày hôm nay".

Có người hỏi Hoàng Tư Lộ: "Nghĩ lại, em thấy cách làm của mẹ có đúng không?".

Hoàng Tư Lộ cười đáp: "Em thấy đúng, tự làm tự chịu", nó làm em hiểu rằng khi làm bất cứ việc gì thì hậu quả rốt cuộc cũng tự mình phải gánh chịu, cho nên em làm việc gì cũng rất có trách nhiệm".

Giáo dục một người để người này có trách nhiệm thì phải trải qua các quá trình "đi một ngày đàng học một sàng khôn".

Lần bị "Trừng phạt" thứ hai là khi Hoàng Tư Lộ sắp tốt nghiệp cấp I.

Món tiền quyên góp ủng hộ những học sinh có hoàn cảnh khó khăn bị thiếu mất 200 đồng. Thầy giáo nói: "Thôi, đằng nào mục đích quyên góp cũng đã đạt được rồi, hơn nữa bạn học sinh đó cũng học xong tiểu học rồi".

Vương Tinh kiên quyết phản đối, chị bắt con gái phải ghi hết các khoản mục đã thu chi, nếu không nhớ hết được thì phải bồi thường. Tư Lộ sau khi ghi lại hết các khoản thì vẫn còn thiếu 120 đồng, do sự việc xảy ra đã nhiều năm nên không nhớ được, đành phải bỏ tiền túi ra đền.

Vương Tinh nói với tôi: "Điều này giống như một sự trừng phạt. Nếu khi con cái mình trưởng thành, trong công việc khi xảy ra sự thiếu sót thì cũng phải có trách nhiệm gánh vác. Tôi làm như vậy là muốn thông qua sự trừng phạt để dạy cháu một bài học, đừng để cách làm đó trở thành thói quen. Trừng phạt cháu như thế một lần, cũng là để tránh những tổn thất còn lớn hơn trong tương lai. Theo tôi, phải bồi thường một khoản tiền như thế cũng là xứng đáng".

Từ đó về sau, Vương Tinh yêu cầu con gái ngày nào cũng phải ghi lại các khoản tiền đã chi tiêu. Sau khi lên trung học, các khoản thu nhập và chi tiêu của Tư Lộ ngày càng lớn, chỉ cần 1 ngày quên ghi lại, cô đều phạt con gái 10 đồng. Bất kể một ngày bận rộn hay mỏi mệt đến đâu, Tư Lộ đều không dám lười biếng chuyện ghi chép, nếu không, mẹ đưa cho 100 đồng, sau 10 ngày quên ghi lại thì cũng bị phạt hết.

Lần thứ 3 bị phạt là do Tư Lộ ngủ quên.

Có một khoảng thời gian ngày nào Tư Lộ cũng ngủ rất muộn, sáng hôm sau lại muốn dậy sớm hơn nửa tiếng để ôn bài. Nhưng khi nghe thấy tiếng chuông báo thức lại không dậy được ngay, kết quả là lại thiếp đi. Nếu không có người gọi thì em lại đến lớp muộn. Mỗi lần như thế, Vương Tinh giúp con gái điều chỉnh giờ chuông reo giống như thời gian bình thường con gái vẫn dậy để Tư Lộ có thể ngủ thêm một chút. Lúc đầu con gái không chịu, tối nào cũng hứa là ngày hôm sau có thể dậy sớm được, nhưng hôm sau vẫn ngủ mê man không dậy nổi. Vương Tinh thấy thế không cho con gái đặt chuông nữa, chị nói: "Nếu đặt giờ mà chẳng mang lại tác dụng gì thì thôi đi, mẹ không cho con đặt giờ nữa đâu".

Không còn cái gì để ỷ lại, Tư Lộ ngủ rất tỉnh, chỉ cần nghe một chút tiếng động là tỉnh dậy, vội vàng ra khỏi giường bởi sợ nằm thêm lại thiếp đi. Sau vài hôm, mẹ trả lại chiếc đồng hồ báo thức cho con gái để Tư Lộ có thể tỉnh giấc đúng giờ.

Cách trừng phạt của Vương Tinh không phải là đánh, mắng con gái mình mà là: "phạt phải đi lại nhiều lần", "phạt tiền", "phạt dậy sớm"... để con gái mình tự gánh chịu trách nhiệm, kiểm nghiệm bản thân xem mang đến hậu quả như thế nào. Kết quả, từ đó đào tạo cho con gái ý thức trách nhiệm cao để con gái hiểu được phải có trách nhiệm với hành vi của mình. Giờ đây, bất kể con gái có đi đâu thì Vương Tinh cũng rất an tâm.

Khi Hoàng Tư Lộ 16 tuổi, em đi Mỹ học piano, một mình ở Mỹ trong 3 tháng liền .

Vừa xuống sân bay em đã gặp phải nhiều vấn đề nhưng Tư Lộ đã tự mình giải quyết tất cả một cách tốt đẹp. Em nói: "Quá trình từ không thích ứng đến thích ứng của em rất ngắn, đó cũng là thành quả của quá trình giáo dục "tự làm tự chịu" của mẹ em".

"Gieo nhân nào gặt quả ấy". Trong việc gieo hạt, nếu gieo hạt mầm trách nhiệm vào trẻ thì khi trẻ lớn mới có thể gặt hái được quả thành công. Bất cứ việc gì muốn gặt hái được thành công thì phải có trách nhiệm thực hiện từ đầu đến cuối. Nếu từ khi bé đã bàng quan đối với mọi vấn đề thì sau này lớn lên sẽ chẳng được việc gì thành công cả.

Trước đây, tôi có tham gia một mục trong chương trình "Kênh trưởng thành" chuyên mục "Bệnh đãng trí" của đài truyền hình Trung ương. Cậu bé mắc bệnh đãng trí tên Tiết Hạo Phương, là một cậu bé tính tình đểnh đoảng, hay quên. Phóng viên truyền hình đã đặt máy quay lén ở nhà em và đã quay được cảnh: khi tỉnh giấc, em mặc quần bị trái, đeo khăn quàng đỏ, đội mũ vào rồi mới đi tìm kính, bỏ mũ xuống đeo kính thì quên đội mũ, đeo cặp lên, cầm chìa khoá và găng tay chạy ra ngoài, nhưng lại lập tức quay ngược vào vì chỉ cầm có một chiếc găng tay, một lúc sau lại chạy về nhà lần nữa để lấy từ điển...".

Mẹ của Hạo Phương nói: "Tình trạng này đã như cơm bữa rồi".

Tiết Hạo Phương cũng thừa nhận mình sơ ý đểnh đoảng, nói trước quên sau. Cậu nói: "Em tham gia trại hè 5 ngày được ăn 13 bữa cơm thì 11 lần bị thất lạc quần áo". "Có lần, em mang 10 chiếc bút chì đi học nhưng cuối cùng mất hết chẳng còn chiếc nào".

Tiết Hạo Phương rất hay để lạc đồ của mình, tại sao em lại bị tình trạng "đãng trí" này? Nguyên nhân là những người lớn xung quanh lúc nào cũng kè kè đằng sau em, giúp em tìm những đồ bị mất, giúp em "sửa sai". Đi cắm trại, 11 lần quên quần áo thì đều được thầy giáo giúp tìm về, khăn quàng đỏ mất, mẹ sợ em bị phê bình lại mua một chiếc khác... Tất cả những lỗi em mắc phải đều do người lớn đứng ra gánh vác trách nhiệm còn em thì chẳng quan tâm gì.

Trong chương trình, có một em nhỏ đã đưa ra cho Tiết Hạo Phương rất nhiều cách để trị bệnh "đãng trí".

Tôi góp ý với mẹ của Tiết Hạo Phương, từ giờ về sau đừng giúp con trai nhặt đồ nữa, Tiết Hạo Phương làm mất đồ gì thì để em tự tìm lấy. Trong nhà treo một cái bảng "chấm công" cho bệnh "đãng trí": "Mất một món đồ thì đánh dấu trừ, tìm lại được đồ thì đánh dấu chấm, còn không làm mất đồ thì đánh dấu cộng".

Tôi hỏi các em nhỏ ở trường quay: "Hổ và con người có quan hệ gì?".

"Bạn bè" - Các em nhỏ đồng thanh đáp.

"Thế thói đãng trí thì có liên hệ gì với con người?" - Tôi lại hỏi.

"Kẻ thù".

"Thói đãng trí là kẻ thù đối với chúng ta" - quan niệm này cần phải cho trẻ biết, đồng

thời phải để trẻ gánh chịu hậu quả do thói đãng trí mang lại để lần sau trẻ biết mà tránh.

Tôi còn kiến nghị với hiệu trưởng trường Xuân Thu cũng có mặt trong buổi ghi hình hôm ấy: "Nhà trường nên phát động phong trào "Không làm kẻ đãng trí". Hiệu trưởng rất tán thành đề nghị của tôi, cô ấy nói, ngày nào trường tôi cũng có cảnh phụ huynh học sinh đến trường để mang đồ cho con bị quên ở nhà. Tôi cũng gợi ý cô hiệu trưởng phải có quy định nghiêm khắc:

"Mọi phụ huynh không được mang đồ con cái mình để quên đến trường cho con, nếu không sẽ bị tính là phạm quy. Đến cuối kỳ, cả trường tổ chức hội nghị biểu dương những học sinh có tiến bộ trong việc hạn chế thói đãng trí của mình.

Thói quen quyết định tính cách, tính cách quyết định số mệnh. Trong cuộc sống, thói đãng trí phần lớn là do chúng ta không tuân thủ nguyên tắc. Nếu chúng ta nghiêm túc chấp hành nguyên tắc, rèn luyện cho trẻ thói quen tốt thì có thể giúp cho trẻ có tính cách ưu tú, có cuộc sống tốt đẹp hơn.

Yêu trẻ thì phải giúp trẻ rèn luyện thói quen biết sống có trách nhiệm và giữ đúng nguyên tắc.

ĐỘC LẬP NHẤT THIẾT PHẢI TỰ CHỦ - DÙNG TÌNH YÊU Ý CHÍ ĐỂ RÈN LUYỆN CHO TRẺ

Chỉ biết nói miệng mà không thực hành, rèn luyện thì không thể có được thành công: Nếu cái gì bố mẹ cũng đều đứng ra giúp trẻ giải quyết thì đứa trẻ sẽ không thể trưởng thành. Những người thành công xuất chúng đều là bởi họ xác định rõ được quy luật "Có làm thì mới có khôn".

Đứa trẻ "có thể làm được" không phải là đứa trẻ trưởng thành từ những lý thuyết suông mà trưởng thành từ những hoạt động trong thực tế. Có một số ông bố bà mẹ, miệng thì nói để cho con rèn luyện nhưng việc gì cũng làm hộ con mình. Dần dần trong trẻ sẽ hình thành tâm tính thích ỷ lại, không thể tự mình đối mặt với khó khăn, thử thách, khả năng tự thân cũng khó có cơ hội được phát huy.

"Độc lập nhất thiết phải tự chủ" - Là "bảo bối thứ 3” mà Vương Tinh dùng để giáo dục con mình.

Những việc mà con gái Tư Lộ có thể làm, Vương Tinh nhất định không nhúng tay vào.

Hoàng Tư Lộ bắt đầu học đàn khi vừa 3 tuổi, thế mà ngay buổi học đầu tiên mẹ đã để em một mình đến lớp. Cô bé Tư Lộ nhỏ bé ngồi trên ghế, tay còn chưa dang hết bàn phím đàn nên mẹ đã chuẩn bị cho bé một cái gối to, mẹ buộc cái gối vào sau lưng Tư Lộ, đứng ở ngoài cổng giống như tiễn một cô sinh viên khi tiễn con gái đi học ở nhà một thầy giáo sống ở toà nhà đối diện. Khi Tư Lộ luyện đàn, bố mẹ em cũng ít khi đứng bên cạnh quan sát, mà chỉ yêu cầu con gái khi luyện đàn phải siêng năng, luyện xong rồi thì có thể đi chơi.

Từ nhỏ đến lớn, Vương Tinh không bao giờ để con làm những việc chỉ vừa với sức của con gái mình. 2 tuổi Tư Lộ đã học được cách cầm đũa, 3 tuổi đã tự tắm, 4 tuổi đã tự gội đầu.

Dưới sự dạy dỗ kiên trì của mẹ, Hoàng Tư Lộ từ bé đã được đào tạo một thói quen có trật tự. Ngày đầu tiên đi học tiểu học, em bọc toàn bộ vở của mình, rồi bỏ từng cuốn một vào trong cặp sách. Lớn lên một chút, Tư Lộ học được cách tự vá áo, đính khuyết, sửa xe đạp. Một ngày khi Tư Lộ học lớp 5, em đang đi học thì bị ốm, sau khi tan học, em đã tự mình chạy đến bệnh viện khám bệnh. Khi ông ngoại biết tin chạy đến bệnh viện, em đã lấy thuốc xong.

Hoàng Tự Lộ nói: "Mẹ em chẳng bao giờ vì em nhỏ mà nhân nhượng em. Mẹ em luôn đối xử với em bình đẳng như hai người lớn với nhau, điều đó khiến cho em ngay từ khi còn bé cũng đã không nghĩ đến chuyện tuổi tác của mình".

Em đã kể cho tôi câu chuyện như sau:

Năm Tư Lộ học lớp 4, em có một cái quần hơi rộng, Tư Lộ nhờ mẹ sửa cho mình, nhưng mẹ nói: "Con có cầm được kim chỉ không? Cầm được thì tự mình khâu đi". Tư Lộ đành tự mình làm lấy, làm hết một buổi chiều thì chiếc quần đã được sửa xong. "Em rất thích chiếc quần đó nên mặc nó mấy năm liền".

Đấy chính là cảm giác của trẻ. Chúng thích tự mình làm việc mà không sợ là làm không tốt. Vì trong quá trình làm việc chúng có thể tự mình phát huy khả năng sáng tạo.

"Trẻ em ngày nay giỏi hơn chúng ta ngày xưa" - Tôi và Vương Tinh cùng nhau thốt lên điều đó.

Năm Hoàng Tư Lộ 12 tuổi, em được đi Bắc Kinh tham dự Đại hội đại biểu thiếu nhi. Vương Tinh đưa con gái đến phòng bán vé của sân bay, để con gái tự mình kiểm tra chuyến bay và giá cả, còn mình thì chỉ đứng từ xa nhìn lại.

Trong gia đình Vương Tinh, không bao giờ nghe thấy câu: "Nó còn bé". Gặp phải việc khó, mẹ luôn đứng sang một bên, tỏ thái độ không hỏi không đáp, nói: "Mẹ siêng năng mà con gái thì lười, đất chẳng chịu trời thì trời chịu đất, bây giờ cơ hội đến rồi, con hãy phát huy tiềm lực của mình đi".

Có sự khích lệ đó, con gái quả nhiên đã khiến mẹ đi từ bất ngờ này đến bất ngờ khác: Những lỗ buộc giầy mà thợ giầy không muốn sửa thì Tư Lộ tìm cách tự sửa, vòi nước bị hỏng, mẹ cố gắng khắc phục mãi không được thì Tư Lộ chỉ nhét một miếng bọt biển vào phía trong đã giải quyết được vấn đề; sau khi lên đại học, điện thoại trong ký túc không gọi được, Tư Lộ cũng "ra tay" sửa chữa.

Khi 16 tuổi, Tư Lộ một mình đi du học. Trong một môi trường hoàn toàn xa lạ, Tư Lộ đã khắc phục được rất nhiều khó khăn, hoàn thành nhiệm vụ học tập của mình một cách thuận lợi, còn tranh thủ thời gian rỗi đi làm thuê, tự mình kiếm lộ phí. Sau khi về nước, cô đã viết những kinh nghiệm khi học tập ở nước ngoài của mình thành một cuốn sách, vừa là

sự tổng kết của bản thân, vừa là biểu thị sự cảm ơn đối với mẹ mình.

Ngày nay, khi điều kiện sống ngày càng thuận lợi hơn, làm sao để con cái mình có được tố chất "trong hoàn cảnh khốn khổ nhưng không thấy khổ, đối mặt với khó khăn nhưng không thấy khó khăn" sẽ có ý nghĩa vô cùng to lớn cho cuộc đời của trẻ. Làm cha mẹ phải nghĩ đến tương lai lâu dài của trẻ để cho trẻ ngay khi còn bé đã học được cách biết gánh chịu những trắc trở, biết chấp nhận sự trừng phạt, biết vượt qua những khó khăn. Sau này khi trẻ lớn khôn, sẽ rất cảm ơn cha mẹ mình đã tặng cho mình những tài sản quý giá đó.

Một giáo dục gia từng nói: "Giáo dục là sự dạy dỗ những thói quen" "Gieo hạt hành vi gặt quả thói quen; gieo hạt thói quen gặt quả tính cách; gieo hạt tính cách gặt quả số mệnh". Tương lai con trẻ sẽ như thế nào? Chính là ngày hôm nay bạn đã nuôi dưỡng chúng có một thói quen tốt hay chưa.

KHÔNG QUÊN TÌNH CẢM YÊU THƯƠNG CỦA MÌNH - DÙNG TÌNH CẢM YÊU THƯƠNG MÃNH LIỆT ĐỂ ĐÁP LẠI TRẺ

Bố mẹ có tình cảm yêu thương mãnh liệt thì trẻ mới có được tình cảm yêu thương.

Yêu chính là nguồn tình cảm mãnh liệt, Tình cảm mãnh liệt chính là sự thể hiện của tình yêu.

Người mà ngày nào cũng gần gũi với trẻ không thể không có tình cảm yêu thương mãnh liệt bởi nếu không có tình cảm yêu thương mãnh liệt thì không thể có sức cuốn hút đứa trẻ.

Tình cảm mãnh liệt của người lớn từ đâu mà có? Từ chính thế giới của trẻ thơ. Sự ngây thơ đáng yêu của trẻ chính là nguồn gốc tạo nên tình cảm mãnh liệt ở người lớn.

Tôi đặc biệt yêu thích công việc "Chị Tri Tâm", bởi đây là công việc tràn đầy tình yêu thương, tôi có thể cống hiến tình yêu của mình, và nhận về tình cảm yêu thương của bọn trẻ dành cho tôi.

Một ngày đông lạnh giá, bầu trời thật ảm đạm. Tôi kết thúc một ngày tiếp chuyện giải đáp qua điện thoại trong chương trình "Điện thoại Tri Tâm" ở Sơn Thành - Trùng Khánh, và ngồi trên chiếc xe của Bí thư Huyện uỷ phóng như bay thẳng hướng trường tiểu học Long Môn Hoạt phía khu bờ Nam để đi thăm người bạn thân Trần Dĩnh Phong.

Bên ngoài cửa xe, quang cảnh buổi tối đang vùn vụt lướt qua, nhưng tôi không còn tâm trí nào để nhìn ngắm, trong lòng chỉ ngập tràn hình ảnh cậu bạn đáng yêu, Trần Dĩnh Phong. Là một người trẻ tuổi tài giỏi, cậu đã một mình trụ lại giữa một thành phố xa lạ để cứu vãn cuộc hôn nhân của bố mẹ mình.

Năm Trần Dĩnh Phong 9 tuổi, bố mẹ cậu ly hôn. Nhìn cảnh gia đình 3 người ba ngả,

cậu rất đau lòng. Cậu không thể tin nổi sự thật này, thường âm thầm chờ đợi cha mình trở về. Nhưng cha cậu đã không trở về. Từ đó, toàn bộ việc nhà đều đổ hết lên đầu mẹ cậu. Cậu rất muốn san sẻ bớt những cực nhọc mà mẹ cậu đang phải gánh chịu, nhưng điều đó chỉ có thể làm được nếu cha cậu trở về.

Hôm đó là sinh nhật mẹ, cậu dùng tiền tiết kiệm của mình mua một chiếc bánh gatô rồi vui vẻ chạy về nhà nói với mẹ: "Mẹ ơi, hôm nay sinh nhật mẹ, cái bánh này là của bố tặng cho mẹ đấy", bà mẹ tin rằng đấy là sự thật.

Cậu lại chạy đến nhà máy nói với cha mình: "Cha ơi, hôm nay là sinh nhật mẹ, mẹ mời cha về nhà, mẹ nói bố đừng uống nhiều rượu quá, uống rượu nhiều rất có hại cho dạ dày". Người cha cũng tưởng rằng đó là sự thật.

Mỗi ngày sau khi tan học, Trần Dĩnh Phong đều đến thăm bà nội ở cách đó khá xa. Cậu còn dùng tiền tiết kiệm của mình mua bình nước nóng cho bà, để cho bà dùng ủ ấm khi đông về. Chủ Nhật, cậu dậy từ rất sớm để giúp bà xách thức ăn, mua đồ ăn sáng. Bà cứ gặp người nào cũng nói tôi có đứa cháu rất ngoan. Bà gọi cha Dĩnh Phong đến và nói: "Con trai của ta còn không bằng con trai của con, con trai con hiếu kính với ta như vậy, còn con thì sao? Mau về mà xin lỗi mẹ nó đi".

Bà ngoại còn chủ động đến thăm con dâu của mình, nói với con dâu: "Con của các con là một đứa trẻ ngoan, vì hạnh phúc của con cái, vợ chồng làm lành với nhau đi!".

Từ ngày cha mẹ li hôn, Trần Dĩnh Phong học hành rất cố gắng, còn chưa thi học kì đã được bầu là "Học sinh xuất sắc", "Đội viên ưu tú". Bố mẹ chúc mừng cậu, hỏi cậu muốn được thưởng gì, Dĩnh Phong khóc và nói: "Con chẳng muốn gì cả, chỉ muốn ba mẹ trở về với nhau thôi!"

Lời cậu đã lay động sâu sắc trái tim của cha mẹ, họ đều cảm thấy có lỗi với con mình, nên quyết tâm xoá bỏ những sai lầm để làm lại cuộc đời. Nửa năm sau, họ lại tái hôn, Dĩnh Phong lại được sống trong mái nhà tràn đầy sự yêu thương.

Trong cuộc bầu chọn thiếu niên nhi đồng xuất sắc lần thứ nhất do Uỷ ban trẻ em phối hợp với toà soạn báo Nhi đồng tổ chức, Trần Dĩnh Phong đã được giải người con hiếu kính. Vào kỳ nghỉ hè, chúng tôi đã mời em cùng với 29 em thiếu niên nhi đồng xuất sắc khác tham dự kỳ trại hè khó quên tại cao nguyên Nội Mông Cổ.

Trong trại hè, Trần Dĩnh Phong luôn ở bên cạnh tôi, đằng sau cặp mắt mở to kia dường như có vô vàn câu chuyện. Tôi rất quý cậu bé. Hai chúng tôi đã trở thành những người bạn thân thiết nhất. Tôi không thể nào quên được thời khắc chia tay, cậu bé đã hỏi tôi: "Chị Tri Tâm, khi nào em có thể được gặp lại chị?" Tôi nhẹ nhàng nói với cậu: "Nhất định rồi, chị sẽ đến thăm em". Từ lúc đó, hình ảnh của cậu bé Dĩnh Phong với đôi mắt mở to luôn thấp thoáng trong tâm trí tôi. Đó là đôi mắt của sự khát khao gia đình quây quần hạnh phúc.

Tháng 11 năm sau, tôi có mở một chương trình ngắn ngày: "Điện thoại Tri Tâm", và tôi đã không do dự khi lựa chọn Trùng Khánh. Cú điện thoại đầu tiên, tôi gọi đến cho thầy hiệu trưởng trường Long Môn Hoạt, nhờ ông nhắn với Trần Dĩnh Phong gọi điện cho chị Tri

Tâm. Nhưng tôi chờ mòn mỏi 3 ngày liền, nhận đến hơn 300 cuộc gọi của trẻ em nhưng không hề có cuộc gọi nào của Dĩnh Phong. Tôi bắt đầu cảm thấy bất an: Dĩnh Phong bị bệnh rồi hay sao? Hay là lại quên chị Tri Tâm rồi?.

Vào khoảng hơn 5 giờ chiều, khi việc tiếp chuyện qua điện thoại vừa kết thúc thì có một hồi chuông gấp gáp vang lên: "Chị Tri Tâm phải không?".

"Vâng, tôi đây!". "Tôi là mẹ Dĩnh Phong".

Nghe tiếng tôi, người ở đầu dây bên kia hoạt bát hẳn lên: "... nghe nói chị đến Sơn Thành, tôi đã gọi điện thoại 3 ngày nay, hôm nay cuối cùng cũng gọi được! Thật khó quá! Tôi và bố cháu rất muốn gặp chị, cháu ở nhà suốt ngày nhắc đến chị Tri Tâm, chúng tôi sẽ đến gặp chị ngay...".

"Không, không, tối nay 7 giờ, tôi sẽ đến nhà anh chị thăm Dĩnh Phong, tôi rất nhớ cháu!".

Phó bí thư huyện ủy và Bộ trưởng phụ trách các vấn đề về trẻ em nghe được câu chuyện đã rất cảm động, nhất định bắt xe đi cùng tôi.

"Thế là lại được gặp người bạn nhỏ rồi". Trong lòng tôi vui sướng vô cùng. Đột nhiên, "Két" một tiếng, người lái xe cho xe dừng lại. "Có chuyện gì vậy?" Tôi hỏi người lái xe.

"Xe tôi không đi được nữa, mời các vị xuống xe đi". Giọng người lái xe có vẻ gì là lạ.

Tôi xuống xe và lặng cả người.

Trên đường, ở vách núi, trong đêm tối là những em nhỏ. Một cô gái đi đến, xúc động nắm lấy tay tôi nói: "Tôi là hiệu trưởng trường Long Môn Hoạt, từ khi nhận được điện thoại của chị, điện thoại của trường chúng tôi đều mở ra cho các cháu học sinh, các cháu xếp thành hàng dài để gọi điện cho chị, lần nào cũng là Trần Dĩnh Phong xếp hàng đầu, nhưng gọi 3 ngày rồi mà không gọi được, Trần Dĩnh Phong khóc không biết bao nhiêu lần. Nghe nói hôm nay chị đến nhà Dĩnh Phong, các em học sinh đã xếp hàng ở đây từ rất sớm để đón chị, những em nhà ở xa cũng được cha mẹ đưa đến đây, có đến hơn 1 nghìn người ở đây". Tôi lặng đi, mắt ngấn nước.

Đi theo triền núi, lẫn trong cây cối là bàn tay của các em đưa ra. Tôi không dừng được đưa 2 tay mình ra, bọn trẻ vui sướng nhảy lên, hét lớn: "Tớ được bắt tay với chị Tri Tâm rồi!".

Không biết từ bao giờ, mặt tôi đã đầm đìa nước mắt. Lúc đó, tôi rất muốn mình có thể biến thành Tôn Ngộ Không nhổ một sợi lông thổi "phù" một cái để biến thành hàng trăm chị Tri Tâm đến đứng giữa các em (...)

Dưới sự "hộ tống" của các em, tôi được đưa tới một phòng học, gặp Trần Dĩnh Phong cùng cha mẹ em. Trần Dĩnh Phong cao hơn năm ngoái rất nhiều, đôi mắt sáng của cậu nói với tôi: "Chị Tri Tâm, em đã lớn rồi!" còn chưa nói được mấy câu, các em nhỏ đã ùa vào

phòng. Lập tức, trong phòng, bên cửa sổ đã chật kín người...

Nhìn thấy sự nhiệt tình của bọn trẻ, tôi nói với mọi người: "Hôm nay tôi phải cảm ơn cha mẹ của Trần Dĩnh Phong. Trên đời này có rất nhiều các cặp vợ chồng vì tình cảm của mình mà ly hôn, nhưng lại có rất ít các cặp vợ chồng vì con cái của mình mà trở về với nhau. Tôi hy vọng cha mẹ Dĩnh Phong có thể sống bên nhau mãi mãi, hy vọng mọi gia đình luôn hạnh phúc bên nhau suốt đời!".

Bọn trẻ vỗ tay rào rào. Mắt đứa nào cũng long lanh lệ. Tôi biết, trong bọn chúng, có những đứa đang đau khổ bởi sự chia tay của cha mẹ mình.

Bố Trần Dĩnh Phong khóc nói: "Xin chị Tri Tâm yên tâm, chúng tôi sẽ không ly hôn nữa đâu!".

Lại một tràng pháo tay nổ ra.

Tôi thấy cặp mắt Trần Dĩnh Phong ánh lên nét nhìn tự tin. Khi tôi rời trường, đám đông bên ngoài còn chưa tản đi. Bọn trẻ hét to: "Chị Tri Tâm, lúc nào chị lại đến thăm chúng em nhé!".

Tình cảm mộc mạc của bọn trẻ miền sơn cước khiến tôi không thể bình tĩnh nổi.

Hơn 20 năm làm "chị Tri Tâm", từ đầu đến cuối trong lòng tôi tràn đầy tình cảm mãnh liệt, nhưng thắp sáng ngọn lửa yêu thương trong tim tôi chính là tình yêu chân thành không vụ lợi của các em.

"Chị Tri Tâm, lúc nào chị lại đến thăm chúng em nhé?".

Từng lời nói lay động tâm hồn. Là những dòng cảm xúc không thể nào quên được. Tôi không hề có một ý dù là nhỏ nhất tỏ ra lãnh đạm với công việc của mình, mấy năm trở lại đây, cứ có cơ hội là tôi đến với các em, đến thăm những nơi các em muốn gặp "chị Tri Tâm", "Có tâm sự muốn bày tỏ với "chị Tri Tâm", đâu ngại các em ở Đông - Tây - Nam - Bắc, thành phố hay nông thôn, nào sợ tôi phải đường xa vạn dặm, vượt đèo băng suối... các em còn cần "chị Tri Tâm", còn nhiệt tâm với "chị Tri Tâm", tôi đều cố gắng đến với các em, cùng hoà mình với các em.

Đối với "Chị Tri Tâm” mà nói, trẻ em là trái đất, trẻ em là mặt trời. Cho nên tôi nói với mọi người: "Công việc của "Chị Tri Tâm" là công việc có sức cuốn hút nhất trên thế giới này".

CHƯƠNG VI
NUÔI TRẺ THÀNH TÀI
3 LỜI KHUYÊN CHO CUỘC SỐNG VUI VẺ

TỐT QUÁ! - THAY ĐỔI TÂM TÍNH NGHĨA LÀ THAY ĐỔI THẾ GIỚI

Câu đầu tiên để có thể nuôi trẻ thành tài chính là: "Tốt quá!".

Vì sao có một số đứa trẻ lại tự sát? Qua nghiên cứu điều đó chủ yếu do 1 nguyên nhân: Thứ nhất là sự kỳ vọng quá lớn của cha me,ï khiến cho trẻ mất đi sự hứng thú với học tập và niềm vui với cuộc sống, thứ 2 là bản thân trẻ đã yếu đuối, trong mình không đủ mạnh mẽ.

Là người làm cha làm mẹ ai cũng đều hy vọng con mình thành công, hy vọng con mình được hạnh phúc. Trong con mắt của một số ông bố mà mẹ, "thành công" nghĩa là vào được một trường đại học tốt, tìm được một công việc tốt, tương lai có chức có quyền, kiếm được nhiều tiền. Họ cho rằng khi đạt được những thứ này rồi thì "con cái sẽ hạnh phúc". Nhưng sự thật thì không phải thế.

Một nữ sinh vừa tốt nghiệp đại học không lâu, do áp lực công việc lớn, cuộc sống quá nội tâm đã nghĩ đến việc quyên sinh, định nhảy lầu tự sát, phải nhờ cảnh sát và người dân hết lời khuyên răn trong mấy tiếng đồng hồ cô mới nghĩ lại. Một thầy giáo trẻ dạy toán học của một trường đại học nọ, chỉ vì học trò không đánh giá cao mình, cảm thấy mất mặt nên đã treo cổ trên cây ở trong khuôn viên trường tự tử.

Tấm bằng đại học sẽ giúp cho họ nhận được công việc đáng tôn kính, nhưng không hề mang lại cho họ hạnh phúc hay vui vẻ, càng không thể mang lại thành công. Vậy là vì sao? Bởi họ không hiểu được thành công và hạnh phúc đích thực.

Một người hướng đạo vĩ đại của thế kỷ 20 đã nói: "Ai cũng khát vọng có được hạnh phúc, nhưng con đường hạnh phúc chỉ có một, nói một cách đơn giản, đó chính là thay đổi tâm tính trong mình. Hạnh phúc hay không hạnh phúc không phải do người ta có nhiều hay ít tài sản, địa vị cao hay thấp, công việc cao quý hay thấp hèn... quyết định".

Vậy, như thế nào là hạnh phúc?

Một bác sỹ tâm lý đã giải thích rất sâu sắc rằng: "Niềm vui là "một trạng thái tâm lý khi tâm hồn ta vui vẻ".

Cuộc đời có những niềm vui nhưng cũng có nhiều điều phiền não. Trong cuộc sống, người nào cũng cảm nhận được niềm vui, và cũng có thể gặp phải những phiền não. Điều khác biệt là ở chỗ, có người niềm vui nhiều hơn điều phiền muộn, còn có những người phiền muộn lại nhiều hơn niềm vui.

Người vui vẻ không có nghĩa là không có sự buồn phiền, nhưng họ biết cách hoá giải những phiền não, và tự động viên tâm lý của mình, cố gắng tạo tâm trạng vui vẻ; người phiền muộn không phải bởi số mệnh không tốt, gia đình không tốt mà do tâm lý của mình không tốt, điều vui vẻ đến với họ cũng trở thành điều phiền muộn.

Có bà mẹ nói với tôi rằng 2 con trai của bà, vì tâm lý khác nhau nên số mệnh cũng hoàn toàn khác nhau. Đứa con trai lớn tâm trạng không tốt, gặp phải chuyện gì cũng nói: "Xui quá!", còn đứa con trai bé, gặp phải chuyện gì cũng rất thích nói: "Tốt quá!".

Khi chúng còn bé, mẹ đưa hai anh em đi công viên chơi, đúng hôm ấy công viên đóng cửa. Đứa con trai lớn nói: "Xui quá! Sao mình đen thế không biết, vừa đến nơi thì đóng cửa rồi, thật tức chết đi được!", rồi cả ngày đều buồn buồn không vui. Đứa con trai bé lại nói: "Tốt quá! Con có thể đến chỗ khác chơi rồi, biết đâu chỗ khác còn vui hơn chỗ này!", cậu chạy đến rừng cây nhỏ bên cạnh, vừa bắt cào cào vừa xem kiến chuyển nhà, chơi rất vui vẻ.

Khi cả hai đứa trẻ lớn lên, anh lớn tìm được một đối tượng để lấy làm vợ, nhưng cậu ta lại thấy vợ mình điểm này không tốt điểm kia không hay, chỗ nào cũng không như ý mình nên cả ngày không vui, cuối cùng là li hôn; người em cũng thành gia, cậu thấy vợ mình vừa xinh đẹp vừa hiền thục nên đôi vợ chồng sống rất quấn quýt hòa thuận.

"Chị xem", bà nói, "Hai đứa con đều do tôi sinh ra, tôi chẳng hề ưu ái hay ghét bỏ đứa nào, vậy mà sao số mệnh của chúng lại khác nhau đến thế?".

Tôi nói: "Bởi vì họ có tâm lý không giống nhau. Trong rất nhiều hoàn cảnh, sự vui vẻ hay đau khổ của con người hoàn toàn không phải do hoàn cảnh khách quan đem lại mà do trạng thái tâm lý và cảm xúc chủ quan quyết định".

Tôi kể cho bà nghe một câu chuyện:

Có một lần, một nhà báo nổi tiếng đã hỏi nhà văn nổi tiếng của Anh Subatner: "Xin hỏi sự khác biệt giữa chủ nghĩa lạc quan và chủ nghĩa bi quan?", Subatner đã trả lời: "Điều này rất đơn giản, ví dụ như trên bàn có một bình rượu còn 1 nửa, người nào nhìn thấy bình rượu kêu to "Hay quá, còn một nửa bình" thì người đó thuộc chủ nghĩa lạc quan; còn nếu người nào nhìn thấy mà than thở "Xui quá, chỉ còn lại một nửa" thì thuộc chủ nghĩa bi quan".

Hạnh phúc và niềm vui, không phải do cha mẹ tạo cho mà do trẻ tự mình cảm thấy.

Niềm vui là một loại thể nghiệm, sự thể nghiệm thì không ai có thể làm thay cho mình được.

Để trẻ từ bé đã biết thể nghiệm được niềm vui và trở thành người thuộc chủ nghĩa lạc quan còn quan trọng hơn nhiều sự thành công.

Trong thế giới tâm hồn có 2 con người trong đó, một người kêu "Hay quá", còn người khác thì kêu "Xui quá". Người kêu "hay quá" mỗi ngày dệt nên trong ta tấm lưới của niềm vui, gặp phải bất cứ điều gì nó đều có thể mỉm cười mà nói: "Hay quá!", nó có một sức mạnh có thể biến "bị" thành "được", biến xấu thành tốt, biến bất lợi thành có lợi. Dựa vào sức mạnh này, nó có thể đưa ta đến một thế giới sán lạn, một thế giới tràn đầy niềm vui. Còn người kêu "Xui quá" thì mỗi ngày lại dệt nên trong bạn tấm lưới của sự buồn khổ, bất kể gặp phải chuyện gì nó đều nhăn mặt lắc đầu mà nói "Xui quá! Xui tận mạng! Chán chết đi được!" nó luôn luôn mang đến cho ta sự phiền não, theo nó, ta sẽ đi tới một thế giới bi thảm.

"Tốt quá!" và "Xui quá!" bạn muốn con mình kết bạn với ai?

Đương nhiên là chọn "Tốt quá!" rồi.

Bạn chọn rất đúng.

"Tốt quá" là tinh thần của chủ nghĩa lạc quan, là một liều thuốc hay để con người của thế kỷ 21 giải toả những muộn phiền.

Bạn có muốn mình và con cái mình có khả năng giải toả những muộn phiền không? Thế thì xin mời đi vào thế giới của "Tốt quá!", dùng tâm trạng "Tốt quá" để đối xử với mình, với con cái, với việc học tập, với cuộc sống.

Tâm trạng tốt có thể ảnh hưởng lẫn nhau. Bố mẹ có trạng thái tâm lý tốt thì con cái cũng trở nên vui vẻ; thầy cô có trạng thái tâm lý tốt thì học sinh cũng trở nên vui vẻ.

Con gái đi thi, lo lắng nói: "Mẹ ơi, con sợ lắm, thi lần đầu không đỗ, các bạn khác sẽ nhìn con thế nào đây?", bạn cười nhẹ và nói: "Tốt quá! Con gái tôi đã đến trường dự thi rồi! Đừng nghĩ đến kết quả, chỉ nên nghĩ đến quá trình thôi. Bình thường học thế nào khi thi viết như thế. Mẹ không để ý đến lần đầu mà chỉ quan tâm đến những nỗ lực thường ngày của con thôi".

Con gái thi đạt được thành tích tốt, bạn có thể mỉm cười và nói: "Tốt quá! Nỗ lực của con đã không bị lãng phí", con gái thi hỏng, bạn cũng mỉm cười và nói: "Tốt quá! Lần này con sẽ biết được mình còn yếu chỗ nào! Thành công luôn luôn lẩn trốn phía sau thất bại".

Con trai muốn làm cán bộ lớp, cuối cùng cũng được bầu chọn, bạn mỉm cười nói: "Tốt quá! Con có cơ hội để phục vụ mọi người rồi", nếu không được bầu chọn, bạn cũng nên mỉm cười mà nói: "Tốt quá! Con đã dành cơ hội thành công cho người khác".

Có lúc, cách nhìn của chúng ta với niềm vui lại hoàn toàn bị đảo lộn. Như: "Cố gắng

học, khi thành công rồi con sẽ thấy vui". Thực ra thì phải nói: "Con vui vẻ, thì con có thể cố gắng học tập tốt được, như thế sẽ càng thành công hơn".

Hãy để trẻ em luôn mang tâm trạng "Tốt quá!", và sử dụng nó như một thứ bảo vật quý hiếm cho cuộc sống.

"Cuộc sống vui vẻ" không phải là đi tận hưởng niềm vui do người khác đem đến mà là tìm lấy niềm vui cho mình từ trong chịu đựng, đau khổ.

Có người trong nhà treo một bức tranh, bức tranh này là một tờ giấy trắng, phía trên có một chấm màu đen, một người khách bước vào nhìn thấy ngạc nhiên hỏi: "Sao nhà bác lại treo cái chấm đen đấy lên tường nhà thế?".

Người này mỉm cười nói: "Bức tranh này có tên là "niềm vui", cả trang giấy trắng đều viết kín chữ niềm vui còn chấm đen kia biểu thị một chút buồn khổ".

Người khách lại hỏi: "Bỏ chấm đen kia đi không phải tất cả đều tràn ngập niềm vui hay sao?", người này mỉm cười nói: "Nếu mất đi buồn khổ thì không thể thể hiện được niềm vui, mà cũng chẳng biết thế nào là vui. Vấn đề là không nên để chấm đen ấy cứ hiện hữu mãi trong mắt mình mà thôi".

Câu chuyện nhỏ trên đem đến cho chúng ta một đạo lý hết sức sâu sắc: Cuộc sống là sự hoà trộn giữa niềm vui và nỗi buồn. Có một số ông bố bà mẹ chỉ nghĩ đến việc cho con mình niềm vui, còn mình thì đi gánh chịu buồn khổ, nhưng kết quả là con cái sẽ không hề cảm nhận được niềm vui bởi chúng không hiểu thế nào là buồn khổ.

Mẹ tôi là người có trạng thái tâm lý rất tốt. Bất kể gặp phải việc gì khó khăn, bà đều ung dung, bình tĩnh, không gấp gáp cũng không hoảng loạn mà dùng tâm lý tự cổ vũ động viên để đối mặt với khó khăn.

Có một câu chuyện đã để lại trong tôi ấn tượng hết sức sâu sắc: Năm thứ 3 tôi đi đến vùng nông thôn phía Đông Bắc để tham gia lao động thì bị thương ở vùng thắt lưng, ngã sõng soài ra ruộng ngô. Các bác nông dân đã đưa tôi đến bệnh viện của bộ đội ở thành phố. Bác sĩ chủ nhiệm khoa nội là một người rất thân thiện, gần gũi. Ông chăm chú kiểm tra vết thương của tôi rồi nghiêm túc nói với tôi: "Cháu phải nằm viện để chữa trị", tôi vừa nghe thấy thế đã khóc. Bác sỹ thấy rất ngạc nhiên: Người ta xếp hàng để được vào bệnh viện, không được nằm viện mới khóc, cho cháu nhập viện sao cháu còn khóc?.

"Cháu không có tiền, cũng không có thời gian". Tôi đáp.

Chủ nhiệm cười: "Khoan đừng nghĩ đến tiền, cháu là trí thức thủ đô, cứ nhập viện trước đã, khám bệnh mới là việc gấp. Khi cơ thể khoẻ mạnh rồi thì còn khối thời gian để lao động cơ mà!".

Ban đầu, phải nằm viện tôi không dám viết thư báo cho mẹ, tôi sợ bà sốt ruột, đợi cho bệnh đỡ một chút mới viết thư báo cho bà. Rất nhanh, mẹ tôi viết thư trả lời. Tôi mở thư ra xem, vừa xem đã thấy lặng cả người, thư viết: "Tốt quá! Cuối cùng con đã có thời gian để

nghỉ ngơi, con mệt quá rồi đấy?", tôi ngay lập tức thấy cảm động trong lòng tinh thần lạc quan của người mẹ và bỗng chốc vui vẻ hẳn lên. Suy nghĩ kỹ một chút, đúng thế, tôi có thể nằm trong phòng bệnh sáng sủa và ấm áp thế này, đúng là "Tốt quá!", có cơ hội tốt thế này làm sao tôi lại không biết mà hưởng thụ? Nghĩ vậy, tôi lập tức thấy vui hẳn lên, sức khoẻ theo đó cũng hồi phục rất nhanh. Tôi vốn là người không chịu được cảnh nhàn nhã, lưng vừa đỡ, tôi liền giúp phòng bệnh của bệnh viện làm báo tường, rồi còn giúp bộ đội sắp trang mục, trở thành "người được hoan nghênh nhất" trong phòng bệnh. Kết quả là khi bệnh khỏi rồi nhưng bệnh viện còn chưa muốn cho tôi xuất viện.

Trong 30 năm về sau, mỗi khi bị bệnh hay bị thương, tôi liền nghĩ đến lời của mẹ: "Tốt quá! con có thể nghỉ ngơi rồi, con mệt quá rồi đấy". Tôi luôn động viên mình đối mặt với bệnh tật, vui vẻ phối hợp với bác sĩ để trị bệnh.

Có lần, tôi bị gãy chân phải bó bột. Tôi không được làm gì cả, chân treo ngược lên phía đuôi giường, ở nhà viết sách. Bạn bè thân thiết của tôi và người dẫu tiết mục "Những người nổi tiếng" của Đài Truyền hình Trung ương Kính Nhất Đan cùng người biên tập chương trình Đỗ Vạn đến nhà thăm tôi, chúng tôi đã ngồi trò chuyện trên trời dưới biển với nhau rất vui vẻ. Khi rời nhà tôi, Kính Nhất Đan hỏi Đỗ Vạn: "Chúng ta hôm nay đến đây làm gì ấy nhỉ?". Đỗ Vạn đáp: "Đến thăm cô giáo Lô". "Cô giáo Lô làm sao?" "Không phải là có bệnh sao?" "Bệnh gì nhỉ?" "Không phải là chân bị gãy sao?" "Sao mình không nhìn thấy nhỉ?".

Về sau, tôi đọc trong sách của Kính Nhất Đan viết đến đoạn này. Kính Nhất Đan đã rất ngưỡng mộ tinh thần lạc quan của tôi, lúc đó tôi đã nghĩ đến việc gọi điện thoại nói với cô ấy rằng đấy là do tôi được thừa hưởng từ mẹ mình.

Quả thực, tâm trạng tốt là một thứ có thể ảnh hưởng.

Thời điểm trước khi mẹ tôi qua đời 1 năm, mẹ tôi ngã từ trên giường xuống bị gãy xương. Bà đã bình tâm nằm trên giường ở nhà lặng lẽ dưỡng bệnh. Ai đến chăm sóc, bà đều tỏ ra rất vui vẻ. Mỗi khi bác sỹ đến nhà khám bệnh, bà đều hoà nhã nói: "Thầy thuốc, ông đã đến rồi ạ, làm phiền ông quá", sau đó còn nói nhiều câu cảm kích khác. Các bác sỹ nói: "Những người già có bệnh thường tâm tính rất khác thường, nhìn bà tâm tính vui vẻ thật đáng khâm phục".

Trên tầng trên nhà tôi có một cụ bà cũng bị gãy xương nhưng ngày nào cũng nằm trên giường vừa khóc lóc vừa mắng chửi, không chịu ăn uống khiến con cháu rất hoang mang. Nghe nói mẹ tôi hồi phục nhanh nên lập tức phái 3 "đại biểu" xuống xin "bài thuốc quý".

Mẹ tôi đã kê cho họ 3 thang thuốc: "Thứ nhất: Phải suy nghĩ rộng mở. Về nhà nói với mẹ các cậu, ngã đã ngã rồi, ốm cũng ốm rồi, trách móc ai nào có tác dụng gì? Phải 3 phần trị 7 phần dưỡng, cố gắng tĩnh dưỡng; thứ 2: Ăn được. Thích ăn cái gì thì ăn cái đấy, thích uống gì thì uống, không có thì kêu con trai con gái đi mua cho; thứ 3: Nghĩ lạc quan. Đừng suy nghĩ quá nhiều, người già mắc bệnh, bên cạnh có con cái chăm sóc là một phúc phận, nên tận hưởng đi".

Mấy vị "đại biểu" như bắt được vàng, về nhà đưa cho mẹ 3 thang thuốc quý, nghe nói "thuốc" đấy thật công hiệu, bà cụ nghe xong cũng hiểu ra vấn đề, cùng bị bệnh giống nhau,

cụ tầng dưới còn lớn hơn mình 7-8 tuổi mà còn nghĩ thoáng đến thế, mình vì sao không nghĩ vấn đề thoáng ra được? Thế là không la khóc nữa mà bắt đầu chịu ăn cơm, uống nước.

Mấy anh chị em chúng tôi rất khâm phục mẹ, bà đã hiểu rõ tường tận sự đời. Cả đời mẹ không gì vụ lợi, không tính thiệt hơn, không màng công danh mà vui vẻ hưởng thụ từng phút từng giây cuộc sống. Có được người mẹ như vậy là phúc lớn của con cái.

Tâm lý tốt của mẹ đã ảnh hưởng đến chúng tôi. Từ bé tôi đã là người thuộc trường phái lạc quan, luôn nghĩ sao để mang niềm vui đến cho mọi người. Người ta nói tôi: "Trước mặt mọi người luôn cởi mở, gặp đau đớn gì cũng không quá để tâm". Không ngờ, tính cách đó của tôi đã khiến người khác nghĩ rằng cơ thể tôi rất khoẻ mạnh. Thực ra, hiểu được tình trạng của tôi chỉ có chồng và con trai tôi. Bởi vì, trước mặt mọi người tôi luôn mang bộ mặt tươi tỉnh, cơ thể có đau đớn gì chỉ có người trong nhà biết. Chân tôi bị gãy mà trường trung học thủ đô còn mời tôi tới giảng bài cho các hướng đạo sinh, họ đưa ra lý do: "Cô Lô, chân cô không đi được nhưng miệng cô vẫn nói được mà", tôi đành phải chống nạng lên bục giảng, đến nơi nhìn thấy mà buồn cười, ở phía dưới bàn, họ đã đặt một chiếc chăn lớn để tôi đặt chân.

Chuyện này chẳng hiểu sao Chủ tịch Uỷ ban Thanh thiếu niên tỉnh Triết Giang Đối Năng Dư biết được, ông nói: "Tốt quá! Thế là lần này chị có thời gian rồi" thế là mời bằng được tôi đến Hàng Châu giảng bài. Tôi phải ngồi trên xe lăn để lên xuống sân bay, gặp tôi, Đối Năng Dư nói: "Tốt quá! Chị cho tôi lần đầu tiên được tận hưởng sự đãi ngộ của người tàn tật, nếu không gãy chân thì làm sao có được sự thể nghiệm này", Năng Dư còn nói: "Lần này chị phải cảm ơn tôi đấy nhé".

Mọi người đều nói: "Mỗi cây mỗi hoa mỗi nhà mỗi cảnh. kỳ thực, lần này tôi đã cảm nhận được "cảnh" của mình.

Một người công việc bận rộn đã đúc kết cho đời bằng một câu nói: "Công việc có thanh có sắc, cuộc sống có mùi có vị, bàn bè có tình có nghĩa".

Một vị lãnh đạo về hưu là bạn của tôi đã đúc kết "Ngũ lão" của một người già vui vẻ gồm: Thứ 1: Lão bản (cơ thể khoẻ mạnh); thứ 2: Lão ban (có người để nương tựa); thứ 3: Lão phòng (có nhà cửa tài sản); thứ 4: Lão để (có tiền gửi tiết kiệm); thứ 5: Lão hữu (có bạn bè thân hữu).

Bạn học cũ của tôi là hiệu phó trường Nghệ thuật Quốc tế Hạ Nghị Phương cũng là người có tâm lý rất tốt, khuôn mặt chị luôn bừng sáng nụ cười. Các em học sinh hỏi thầy giáo: "Như thế nào được gọi là sán lạn?". Thầy giáo trả lời: "Các em nhìn mặt hiệu phó Hạ Nghị Phương thì biết".

Vậy sự vui vẻ của hiệu phó Hạ là gì? Cô ấy giải thích 3 điều:

Thứ nhất: Kéo dài niềm vui. Nếu niềm vui còn chưa đến thì hãy hưởng thụ niềm vui trước, khi niềm vui đến thì cơ thể đã tràn ngập niềm vui, và khi niềm vui qua rồi thì hãy không ngừng nghĩ đến hương vị của nó.

Thứ hai: Rút ngắn nỗi buồn. Nỗi buồn còn chưa đến thì đừng nghĩ đến nó trước, khi nỗi buồn đến nhất định đừng vận mình vào mà hãy vứt nó xuống biển, khi nỗi buồn qua rồi thì đừng nghĩ đến nó nữa, cũng đừng nói với người khác vì cứ nói lại một lần thì sẽ buồn thêm một lần.

Thứ ba: Gạn lọc trí nhớ. Đời người có chua - cay - mặn - ngọt. Chỉ nên giữ lại niềm vui, hãy coi nỗi buồn là một sự thu hoạch.

Cô ấy còn viết một mảnh giấy đặt trong ngăn kéo, mỗi ngày đọc 1 lần, tờ giấy viết: "Vui, vui, vui quá, sao mà vui thế!", các đồng nghiệp ai có nỗi buồn thì cô ấy liền tặng câu này cho người đó, để họ ngày nào cũng đọc, thậm chí còn gọi điện "kiểm tra", mọi người xung quanh chịu ảnh hưởng từ cô ấy cũng vui vẻ hẳn lên.

Cách này không phải là rất tốt sao? Nó cho chúng ta thấy một đạo lý: Thay đổi tâm trạng tức là thay đổi thế giới, thay đổi cuộc sống của mình.

CON CÓ THỂ LÀM ĐƯỢC - THAY ĐỔI THÁI ĐỘ TỨC LÀ THAY ĐỔI SỐ PHẬN

Câu châm ngôn thứ hai để biến trẻ thành người tài giỏi là: "Con có thể làm được!".

Ai cũng mong muốn thành công, tuy nhiên mỗi người lại có cách hiểu khác nhau về sự "thành công". Trong con mắt của người nông dân, đó là một vụ mùa bội thu; đối với những người công nhân thì đó là sản phẩm bán chạy; đối với các nhà văn, thành công là khi tác phẩm được xuất bản; còn đối với các bậc cha mẹ, thành công là khi con cái được điểm cao, đỗ đại học, tìm được một công việc tốt... Thế nhưng đối với những người đang trong tuổi mộng mơ thì "thành công" trái lại lại là từ đồng nghĩa với sự sợ hãi, lo sợ trước những áp lực.

Vậy thành công rốt cuộc là gì?.

Tôi cho rằng, thành công là một thứ cảm giác, một kiểu thái độ. "Tôi có thể làm được" là thái độ của người thành công, "Tôi không thể làm được" là thái độ của kẻ thất bại. Người ta thay đổi thái độ, từ tiêu cực sang tích cực, từ "Tôi không thể làm được" sang "Tôi có thể làm được" nghĩa là đã có được cảm giác thành công, và xét cho cùng là đã thay đổi được số mệnh của bản thân mình.

Cách hiểu mới của tôi về "thành công"này có được là nhờ quá trình trưởng thành của một người bị tàn tật ở cả hai chân tên là Vương Hán Sinh "học qua mạng".

Cuối năm 2001, một nhà biên kịch kiêm đạo diễn của Đài truyền hình Trung ương có gọi điện thoại mời tôi tham gia 1 chương trình phỏng vấn với tư cách chuyên gia. Nhân vật được mời tham gia buổi phỏng vấn là một cậu học sinh trung học 17 tuổi tên là Vương Hán Sinh và mẹ của cậu. Qua điện thoại, tôi đã được nghe một câu chuyện cảm động.

Vương Hán Sinh sinh năm 1984 trong một gia đình bình thường ở khu Thông Châu -

Bắc Kinh. Mẹ của cậu - cũng giống như bao bà mẹ khác hy vọng con trai mình được khỏe mạnh và càng mong mỏi con cái mình học hành đỗ đạt, trở thành một người tài, có ích cho xã hội. Tuy nhiên, tai họa đã giáng xuống khi cậu bé Vương Hán Sinh 7 tuổi mới bước vào lớp 1 được một tháng. Hai bạn học cùng lớp trong lúc nô đùa đã xô ngã cậu bé khiến cậu bị gãy chân, bất hạnh hơn nữa là chỗ bị gãy đã biến thành dị tật.

Bắt đầu từ năm 7 tuổi, một năm có 365 ngày thì có đến hơn 100 ngày Vương Hán Sinh phải bó chân bằng thạch cao và nằm bất động trên giường, kể cả khi được tháo bột thì vẫn phải dùng nạng để đi lại. Trong suốt 9 năm ấy, Vương Hán Sinh đã phải trải qua cả thảy 8 lần đại phẫu thuật. Từ khi học tiểu học đến khi học trung học, mặc dù thời gian được đến trường của em chỉ bằng một nửa so với các học sinh bình thường khác, nhưng em vẫn hoàn thành việc học với một thành tích vượt trội, đồng thời cũng trở thành một Đoàn viên thanh niên Cộng sản có thái độ lạc quan với cuộc sống, có tính cách kiên cường và dám đối mặt với thực tế.

Năm 2000, cậu thanh niên Vương Hán Sinh 16 tuổi trải qua lần phẫu thuật thứ 8, phải nằm toàn thân bất động trên giường và không thể đến lớp. Nhưng cũng chính vào thời điểm đó, em đã đăng ký tham gia khóa học từ xa qua mạng ở trường Hối Văn - Bắc Kinh. Các thầy giáo của trường đến thăm thấy gia cảnh nghèo khó của em, đến một cái tivi cũng không có đã quyết định kêu gọi hỗ trợ học phí để cho em có cơ hội học tập. Họ hàng, các bạn bè đã góp tiền để mua cho em một chiếc máy vi tính, và em đã chính thức tham gia khóa học từ xa. Tháng 7 năm 2001, em đã thi đỗ vào trường điểm của thành phố - trường Trung học Vận Hà - Thông Châu, hàng ngày đến lớp với đôi nạng.

Vương Hán Sinh đã dựa vào cái gì để chiến thắng bệnh tật, đạt được thành công trong học tập vậy? Và mẹ em đã có tác động gì trong suốt quá trình đó?.

Vào ngày ghi hình, ở cổng Đài truyền hình trung ương, tôi và nữ biên kịch kiêm đạo diễn đã đứng trong gió lạnh để chờ hai mẹ con em đến.

Họ đã đến - Vương Hán Sinh với đôi nạng gỗ, cùng với mẹ đi về phía chúng tôi. Ấn tượng đầu tiên của tôi là: Vương Hán Sinh có vóc dáng cao to, một gương mặt đẹp với nụ cười chiến thắng, còn mẹ em trông rất chân chất nhưng rất mạnh mẽ.

"Phát hiện con mình bị bệnh, bà và con trai đã đối mặt với việc đó như thế nào?" - Tôi hỏi mẹ của em.

"Chỉ có thể dựa vào bản thân! Tôi đã luôn nói với con trai mình như vậy" - Mẹ của Vương Hán Sinh - bà Lý Vinh đã kể về câu chuyện đó.

"Khi con tôi học tiểu học, một lần dìu con về lúc tan học, tôi đã nghe thấy có đứa bé nói sau lưng nó, gọi nó là "đồ què", nước mắt nước mũi tôi đã chảy ròng ròng. Về đến nhà, con trai tôi đã khóc. Lòng tôi đau như cắt, nhưng tôi vẫn nói với con "Nếu con bỏ đôi nạng thì con sẽ không thể đi được, đó chính là điểm khác biệt giữa con với những đứa trẻ khác. Con nhất định phải hiểu rằng con khác với mọi người. Con bị què nên phải dùng thêm đôi nạng, nhưng cũng vì thế con phải tỏ ra không biết sợ những gì người khác nói. Mà què thì đã sao nào? Người què thì vẫn có thể ngồi học trong lớp bình thường. Con đến trường là để học tri

thức, không phải để chú ý đến nét mặt của người khác, để nghe xem người khác nói những gì, con cần phải học tính kiên nhẫn. Mẹ không thể ở bên con suốt đời được, con phải dựa vào thực lực của chính bản thân mình".

Vương Hán Sinh nói: "Mẹ nói rất đúng, con người ta nhất định phải hiểu rõ về bản thân mình. Cho dù là một người tàn tật nhưng con cũng không thể trở thành gánh nặng cho xã hội. Con phải học thật giỏi, nắm vững các kỹ năng cơ bản, phải biết dựa vào thực lực của chính bản thân mình để sau này báo đáp lại xã hội. Lời mẹ dạy con đã khiến con hiểu ra rằng muốn thay đổi số mệnh của mình thì chỉ có thể dựa vào chính bản thân mình".

"Muốn thay đổi số mệnh của mình thì chỉ có thể dựa vào chính bản thân mình" Câu nói thể hiện ý chí và nghị lực kiên cường đó là động lực để Hán Sinh vượt qua mọi thử thách khó khăn, là món quà quý giá nhất mà bà mẹ đã ban tặng cho con trai mình. Khi biết rằng mẹ của Hán Sinh vì muốn mua thiết bị nâng cấp cho chiếc máy tính của con trai mà hàng ngày phải bớt ăn bớt tiêu, đến cái mái nhà bị dột cũng không nỡ bỏ tiền ra sửa, thì tôi đã rất xúc động và tặng ngay cho Hán Sinh 1000 NDT . Các đạo diễn cũng đã góp lại ủng hộ 1000 NDT để em học tiếp lên.

Trong cuộc sống này, Vương Hán Sinh là một người thành công. Thành công của em không phải là ở chỗ dựa vào sức học của mình để thi đậu vào trường điểm mà là ở chỗ em đã học được cách để thể nghiệm thành công. Trong nụ cười trên gương mặt của người chiến thắng Vương Hán Sinh, bạn có thể đọc được niềm vui và niềm hạnh phúc từ bên trong con người em. Mẹ của Vương Hán Sinh đã cho con mình một thứ tài sản quan trọng nhất, đó là đã giúp đứa con trai tàn tật của mình ngay từ nhỏ hiểu được "cảm giác của sự thành công".

Cậu con trai trước khi bước vào lần phẫu thuật đầu tiên đã hỏi mẹ một cách ngây thơ rằng: "Mẹ ơi mổ có đau không mẹ?". Người mẹ đã không nói dối mà nói thẳng cho con trai biết: "Đau lắm con ạ, nhưng con phải kiên cường lên, phải cắn răng mà chịu đựng. Nếu con cứ hét ầm ĩ lên thì sẽ ảnh hưởng không tốt đến sự phục hồi sức khỏe sau này, hơn nữa cũng sẽ làm ảnh hưởng đến những bệnh nhân khác trong phòng bệnh...". Những lời của mẹ đã khiến Vương Hán Sinh hiểu rằng im lặng cũng là một cách cho tặng.

Trong lúc mổ, em đã cắn đến rách môi nhưng răng thì cứ nghiến chặt vào nhau kèn kẹt và kiên quyết không kêu ca một tiếng nào, em đã thành công. Lần thứ hai, thứ ba... em đã chịu đựng được sự đau đớn, cả 8 lần đại phẫu em đều trải qua một cách thành công.

Thái độ tích cực có thể làm cho con người ta biến những nhược điểm của mình thành cơ hội để chiến thắng. Khoa học đã chứng minh rằng mỗi khi chúng ta trải qua một lần thành công thì não bộ của chúng ta sẽ "ghi nhớ" một loại mẫu hành vi. Nếu bạn tìm cách lặp lại kiểu hành vi thành công ấy thì tự khắc nó sẽ phát huy tác dụng.

Trong cuộc sống, những đứa trẻ chưa từng trải qua sự thành công thì sẽ không bao giờ có cơ hội hình thành thói quen về sự thành công. Đáng tiếc là ngày nay có rất nhiều đứa trẻ chưa từng được thể nghiệm sự thành công, mỗi khi gặp phải chuyện gì khó khăn đều nghĩ rằng "Con không thể làm được".

Bạn có muốn con của mình có cơ hội cảm nhận sự thành công hay không? Nếu muốn, bạn hãy bắt đầu từ những việc đơn giản. Đối với những học sinh có kết quả học tập không tốt, giáo viên hoặc bố mẹ có thể giao cho các em những việc dễ dàng đạt được thành công để các em có cơ hội cảm nhận niềm vui của sự thành công. Đương nhiên là những việc đó trẻ có thể đảm nhận được và là những việc có thể khiến trẻ cảm thấy hứng thú, sốt sắng làm, có thể khơi gợi sự sáng tạo của trẻ. Giống như một Tiến sỹ tâm lý đã từng nói: "Thành công nho nhỏ" có thể khiến cho học sinh có "cảm giác về sự thành công", điều này sẽ rất có lợi cho trẻ trong công việc sau này.

Ngôi nhà của sự thành công được xây dựng trên nền tảng vững chắc của sự tự tin. Mỗi người đều có những ưu điểm và nhược điểm, có sở trường và sở đoản. Một khi bạn học được cách bộc lộ những ưu điểm và sở trường của mình thì tự khắc cảm giác tự ti sẽ biến mất. Cụm từ "tôi có thể làm được" có thể khiến người ta chuyển bại thành thắng, biến nhược điểm thành khả năng.

Thành công đối với tất cả mọi người đều là thắng lợi trong cuộc chiến của chính bản thân, là thành công trong cuộc chiến giữa bản thân và số phận. Những người nói "Tôi có thể làm được" chính là những người hiểu rõ nhất giá trị của sinh mệnh.

Trong cuộc đọ sức với chính bản thân, cuộc chiến đấu với số mệnh, Châu Việt là một ngôi sao sáng chói, em đã dùng chính cuộc đời của mình để viết lên 3 từ "Em làm được".

Châu Việt là một cô bé 12 tuổi người Nhạc Linh, Sơn Đông. Trong 10 tháng cuối cùng của cuộc đời mình, cô bé đã làm tất cả những người từng tiếp xúc với em phải xúc động, làm tất cả những người biết chuyện của em đều cảm động. Bố cô bé do ảnh hưởng của con gái đã làm cho tình phụ tử trở nên thăng hoa.

Ngày 13 tháng 2 năm 2001, Châu Việt bị chẩn đoán là mắc bệnh máu trắng. Một đòn giáng mạnh quá bất ngờ khiến cha mẹ Châu Việt buồn bã đến chẳng thiết sống nữa.

Cha của Châu Việt - ông Châu Trường Vũ đã nói với bác sĩ: "Chúng tôi có một đứa con duy nhất mà thôi, cho dù có phải khuynh gia bại sản chúng tôi cũng phải cứu được tính mệnh của nó!". Đã có biết bao tấm lòng nhân ái giang tay giúp đỡ. Tất cả những việc đó Châu Việt đều ghi nhớ trong lòng. Ngay tại chiếc bàn bên giường bệnh, cô bé đã viết một bài thơ:

Thiên vấn (Hỏi ông trời)

Hỏi trời xanh, hỏi mặt đất, tôi đã làm gì sai?

Hỏi ngôi sao, hỏi đám mây trắng kia tôi làm sao thế này?

Các người hãy nói cho tôi biết.

Trời xanh nói: Việc con bị bệnh không có nghĩa con làm điều gì sai.

Đã ăn ngũ cốc tạp lương ai chẳng bị bệnh.

Mặt đất nói: Con nhầm rồi.

Cũng không phải chỉ mình con nhầm.

Đó là lỗi của toàn nhân loại.

Loại người kia vì lợi ích bản thân mở nhà máy làm ô nhiễm bầu không khí.

Vì muốn cây trái sinh trưởng nhanh mà dùng những loại thuốc trừ sâu độc hại.

Chuyện đó lẽ nào là lỗi của riêng con.

Ngôi sao nói rằng: Bạn không kiên cường.

Bạn thật là yếu đuối.

Đó không phải là bạn - một con người vốn luôn vui vẻ.

Đó chính là vấn đề của bạn. Thật ra bạn bị sao vậy?

Hãy tự hỏi chính bản thân bạn.

Đám mây nói: Bạn đúng là đã bị mắc bệnh máu trắng.

Nhưng cũng không có nghĩa là chẳng còn hy vọng gì.

Hào quang của thắng lợi luôn chờ bạn ở phía trước.

Hãy tin vào bản thân mình. Tôi có thể, tôi có thể.

Tôi nhất định có thể làm được!

Tôi đã gặp bố của Châu Việt - ông Châu Trường Vũ, ông đã đưa bài thơ đó cho tôi với đôi mắt ngấn lệ: "Thời gian của con gái tôi không còn nhiều nữa, đây là nó nhờ tôi đưa lại cho anh, anh chẳng phải là người luôn đề xướng "Tôi có thể làm được" sao, con gái tôi quả là rất giỏi".

Tôi cẩn thận nhận lấy bài thơ, chỉ mấy trang giấy màu xanh nhạt mà sao cảm thấy nặng trình trịch. Ông Châu Trường Vũ bảo với tôi rằng, một cô bé mới 12 tuổi khi đối mặt với bệnh tật đã tỏ rõ nghị lực ngoan cường đến kinh ngạc. Cô bé đã nén nỗi đau để làm các đợt hóa trị, mỉm cười bước lên bàn mổ, thậm trí còn trêu bác sĩ: "Cháu không sợ thì bác sợ gì? Bác cũng đâu phải chịu đau nên bác đừng lo lắng quá!". Làm gì có chuyện không đau cơ chứ? Trong suốt quá trình làm phẫu thuật, em cứ bấu chặt lấy tay tôi, cánh tay tôi bị em bấm đến chảy cả máu ra nhưng nó cũng không hề kêu đau lấy một tiếng. Các y bác sĩ đều khâm phục tinh thần của em, còn tôi thì chỉ biết khóc thầm!.

Cho dù khát vọng được sống của Châu Việt rất mãnh liệt nhưng khi chứng kiến những người cùng cảnh cứ lần lượt ra đi thì em cũng hiểu ra rằng mắc bệnh này đối với mình

đồng nghĩa với điều gì. Một hôm em cầm quyển nhật ký đưa cho bố và nói: "Bố đừng cản con, bố nhất định phải hoàn thành tâm nguyện này của con". Người cha cầm quyển nhật ký, vô cùng kinh ngạc khi nhìn thấy những dòng chứ viết trong đó:

Nếu chẳng may có việc gì bất trắc.

Tôi sẽ vô cùng cảm kích những người có tấm lòng nhân ái.

Tôi xin tình nguyện hiến tặng thân thể mình cho Tổ quốc thân yêu của tôi.

Vì không muốn con mình quá xúc động, Châu Trường Vũ đã nhẹ nhàng nói với con: "Việc này bây giờ chưa cần gấp quá, hãy cứ điều trị bệnh cho tốt trước đã, sau này bố sẽ làm thay con". Châu Việt bảo: "Không được, việc này bố phải làm ngay, nếu không đến lúc đấy sẽ không kịp." Châu Trường Vũ vội nói: "Được rồi, được rồi..." Ông vội vã bước ra ngoài phòng bệnh, lén gạt nước mắt.

Buổi tối ngày 25 tháng 11 năm 2001, Châu Việt yêu cầu được ngủ với bố mẹ, sáng sớm hôm sau, sau khi cả đêm không ngủ được vì bị những cơn đau hành hạ em đã nói với bố mẹ rằng: "Con biết bố mẹ không nỡ hiến con cho Tổ quốc nhưng bố mẹ hãy thử nghĩ xem, con người ta chết đi dẫu có thiêu thành tro thì có tác dụng gì nữa đâu, bố mẹ cầm hộp tro hài cốt của con thì không phải là càng buồn hơn sao? Lẽ nào bố mẹ không thể đáp ứng tâm nguyện cuối cùng của con ư?". Nghe những lời khẩn thiết của con gái, lòng bố mẹ Châu Việt đau như cắt. Quyết định hiến tặng thi thể đã làm rung động trái tim của những người làm cha mẹ, họ đã quyết định giúp con gái hoàn thành tâm nguyện cuối cùng của mình.

Ngày 28 tháng 11 năm 2001, Châu Việt trịnh trọng ký tên lên Giấy chứng nhận tình nguyện xin hiến tặng thi thể và đọc thư xin chứng nhận:

"Châu Việt vì muốn báo đáp sự quan tâm của xã hội đối với mình đã tình nguyện hiến tặng thi thể của mình phục vụ cho việc giảng dạy y học, tâm nguyện này được sự ủng hộ của cha mẹ - người giám hộ theo pháp luật".

Châu Trường Vũ đã nói với con gái: "Châu Việt à, lúc đầu bố mẹ không hiểu suy nghĩ và cách làm của con, nhưng bây giờ thì bố mẹ thực sự cảm thấy tự hào và kiêu hãnh vì nghĩa cử của con, vì cô con gái xuất sắc của bố mẹ. Bố mẹ cảm thấy con thực sự rất giỏi".

Tối ngày 15 tháng 12 năm 2001, sau khi đã xong việc ở Bắc Kinh, Châu Trường Vũ nói với tôi: "Tôi phải quay về Nhạc Linh - Sơn Đông ngay trong đêm nay, con gái tôi đang đợi!".

Hôm sau, cô con gái cuối cùng cũng đợi được cha. Cô bé ghé sát vào mặt cha nói không dứt lời: "Cha à, sao giờ này cha mới về? Cha..." 10 giờ 10 phút tối hôm đó, Châu Việt đã rời khỏi thế giới mà cô bé rất yêu quý với nụ cười trên môi.

Buổi chiều, Châu Trường Vũ điện thoại cho tôi: "Con bé đi rồi. Buổi sáng thầy giáo và bạn bè nó đã cùng hát một bài tiễn đưa con bé, tiếng khóc và tiếng hát hòa lẫn với nhau. Hôm đưa tang con bé có đến hàng ngàn người".

Châu Trường Vũ đau buồn đến phát ốm phải vào nằm viện. Hơn 1 năm cố gắng để chữa bệnh cho con gái ông đã phải bán hết những gì quý giá nhất trong nhà, đã tìm đến từng niềm hy vọng nhỏ nhoi dần biến thành nỗi thất vọng, con gái vẫn bỏ ông ra đi. Sau khi khỏi bệnh, ngày 18 tháng 1 năm 2002, Châu Trường Vũ đã đến kho tủy sống của Sơn Đông để hiến tủy của mình, ông hy vọng có thể cứu được tính mệnh của một hoặc vài đứa trẻ! Ông nói: "Tôi đã quyết tâm thay đổi để cứu hàng triệu bệnh nhân bị bệnh máu trắng và cũng là để tiếp tục tâm nguyện của con gái!".

Đó chính là sức mạnh của số phận, khiến số phận cảm động, là ánh sáng rực rỡ của một số phận toát ra từ linh hồn của "Tôi có thể làm được".

Câu chuyện về hai cha con dùng chính sinh mệnh của mình để nói với chúng ta rằng:

Khi người ta thật sự hiểu rõ giá trị sinh mệnh của mình thì nhất định sẽ không bao giờ chịu bỏ cuộc, cho dù là có phải trải qua bao đau khổ, cho dù là không còn lại gì thì họ vẫn sẽ đối diện với thế giới để nói rằng: "Tôi có thể làm được!".

Hãy nhớ rằng thay đổi thái độ chính là thay đổi số phận.

BẠN CÓ GẶP KHÓ KHĂN GÌ KHÔNG? ĐỂ TÔI GIÚP BẠN NHÉ - THAY ĐỔI TÌNH CẢM SẼ THAY ĐỔI ĐƯỢC CUỘC SỐNG

Câu nói thứ 3 để có thể biến trẻ thành người tài giỏi là: "Bạn có gặp khó khăn gì không? Để tôi giúp bạn nhé!".

Có người đã từng hỏi tôi rằng: "Ba câu nói của chị Tri Tâm có thể khiến con người ta sống vui vẻ" của chị được đúc kết như thế nào?.

Tôi đã bảo với họ rằng: "Câu thứ nhất: “Tốt quá rồi!” là câu cửa miệng của mẹ mà tôi đã học được từ nhỏ, nó đã mang lại cho tôi một thái độ sống lạc quan, tích cực. Câu thứ hai "Tôi có thể làm được" là câu nói ưa thích của tôi hồi nhỏ. Nó đem lại cho tôi sự tự tin khi đứng trước mọi việc. Câu thứ ba "Bạn có gặp khó khăn gì không? Để tôi giúp bạn nhé!" lại bắt nguồn từ niềm vui có được sau khi giúp đỡ người khác và nhận được sự giúp đỡ từ người khác.

Trong cuộc đời mình, tôi đã trải qua một câu chuyện thế này.

Tháng 2 năm 1966, ở Lệ Giang - Vân Nam đã xảy ra một trận động đất. Ba ngày sau trận động đất, Bí thư Huyện ủy Lệ Giang là Mộc Chí Anh đã gọi điện cho "chị Tri Tâm" để xin được giúp đỡ. Lúc đó tôi đang là Phó Tổng biên tập tạp chí Thiếu niên Trung quốc, lập tức phát động chương trình "Nối vòng tay" trên báo giữa thiếu nhi toàn quốc với các em nhỏ vùng bị động đất. Sau khi phát hành báo về đề xướng đó, các em thiếu nhi khắp nơi lập tức hưởng ứng, xây dựng tình bạn "Nối vòng tay" với các bạn nhỏ ở vùng bị động đất - Lệ Giang - thông qua việc quyên góp tiền và các hiện vật. Bốn tháng sau động đất, nhận lời

mời của Uỷ ban nhân dân và Huyện ủy Lệ Giang, tôi đến thăm khu vực mới phải chịu động đất và cũng là để tiếp tục thúc đẩy chương trình: Nối vòng tay".

Lúc đó, cái chân mới bị gãy của tôi vừa lành, lại phải xách theo 1 chiếc vali khá nặng không có bánh xe lên máy bay. Không may cho tôi là trước khi lên máy bay còn phải đi bộ một đoạn khá dài, tôi cứ đi được vài bước là phải dừng lại để nghỉ. "Nếu có người nào giúp mình thì tốt biết mấy!". Ý nghĩ đó vừa thoáng qua trong đầu thì có tiếng hỏi thăm ngay bên cạnh tôi: "Anh có cần giúp đỡ không?", người đó là một thanh niên trông vẻ bề ngoài rất hào hoa, phong nhã. Trong lòng rất cảm kích, tôi đã không ngần ngại nói rất thẳng thắn: "Tôi cần được giúp đỡ!". Cậu thanh niên không nói thêm câu nào, xách ngay chiếc vali của tôi đi về phía máy bay. Đến cửa máy bay, cậu thanh niên lại hỏi tôi "Anh ngồi ở hàng ghế nào ạ?".

"Hàng ghế số 23" - tôi trả lời.

Thế là chiếc vali của tôi được đặt lên giá để hành lý phía trên hàng ghế số 23. Đến cả câu cám ơn tôi luôn chưa kịp nói thì cậu thanh niên đã lẫn vào số hành khách đông đúc trên khoang máy bay.

"Anh có cần tôi giúp không?" Suốt cả chuyến đi, câu nói đó cứ vang lên trong đầu tôi, trong lòng tôi luôn trào dâng một cảm giác ấm áp. Nếu như bất cứ ai gặp khó khăn cũng được nghe những lời nói ấm áp và sự giúp đỡ kịp thời như thế thì quan hệ giữa người với người sẽ tốt lên biết mấy. Chuyện đó đã để lại ấn tượng sâu sắc trong tôi. Tôi cứ nghĩ cuộc sống vui vẻ chẳng phải được cảm nhận từ việc giúp đỡ người khác và giúp đỡ lẫn nhau đó sao? Thế là câu nói "Bạn có gặp khó khăn gì không? Để tôi giúp bạn nhé!" đã bật ra trong đầu tôi.

Tháng 8 năm đó, trong lúc giảng bài cho các trại viên trong trại hè "Nối vòng tay" ở núi Kê Công, tôi đã gộp 3 câu đó lại với nhau thành "3 câu nói giúp cuộc sống vui vẻ của chị Tri Tâm":

Đối diện với cuộc sống, hãy mỉm cười và nói: "Tốt quá rồi!".

Đối mặt với khó khăn, hãy dũng cảm mà nói: "Tôi có thể làm được!".

Gặp người khác hãy chủ động nói: "Bạn có gặp khó khăn gì không? Để tôi giúp bạn nhé!".

Để các em có thể nhớ và vận dụng được, tôi còn liệt kê các động tác phối hợp tương ứng. Ví dụ như mọi người vừa vỗ tay vừa hô to:

"Tốt, tốt, tốt, tốt quá rồi!".

"Được, được, được, tôi có thể làm được!".

"Giúp đỡ, giúp đỡ, giúp đỡ, tôi sẽ giúp bạn!".

Ngoài ra còn thêm 1 câu để khích lệ lẫn nhau: "Giỏi, giỏi, giỏi, bạn thật là giỏi!".

Cách này quả thật rất hiệu quả, các em thiếu nhi đã nhớ ngay được 3 câu nói đó và thậm chí còn vận dụng chúng một cách rất tự nhiên. 3 câu nói đó đã trở nên thường trực trên môi các em: "Tốt quá rồi!", "Tôi có thể làm được!", "Bạn có gặp khó khăn không? Để tôi giúp bạn nhé!". Tôi còn phát hiện ra rằng khi 3 câu nói đó đã trở thành câu cửa miệng của các em thì nỗi buồn của các em cũng bớt đi, sự tự tin thì tăng lên rất nhiều, thế giới tình cảm sẽ biến đổi.

Với món quà chị Tri Tâm dành tặng các em nhỏ, đi đến đâu tôi cũng giảng giải cho các em 3 câu nói đó. Tôi hy vọng các em có thể lĩnh hội được trên con đường đi tìm chiếc chìa khóa vàng của "cuộc sống vui vẻ".

Thế nhưng tôi cũng phát hiện ra rằng trong cuộc sống thực tế, diện tích phòng ở của các gia đình ngày càng tăng thì tình cảm càng ít đi, trẻ càng lớn thì tình thân càng lạnh nhạt đi. Cuộc sống thiếu đi niềm vui, thiếu đi tình cảm yêu thương, rất nhiều bậc cha mẹ và con cái bị rơi vào sự đau khổ tột cùng ấy.

Một hôm, có một giáo viên của trường tiểu học Bắc Kinh mang đến 500 bức thư của các em nhỏ gửi cho "chị Tri Tâm" để mời tôi đến giảng, để giúp các em giải quyết những nỗi buồn phiền đó. Tôi đọc những bức thư đó và cảm giác như rơi vào "bể khổ". Đúng vào thời điểm đó thì một cậu bé người Mông Cổ tên Đặc Nhật Cách Cần và mẹ của cậu bé đã bước vào cuộc đời của tôi.

Đặc Nhật Cách Cần 13 tuổi, đến từ thảo nguyên rộng lớn của vùng Nội Mông, mắc bệnh đường tiết niệu cấu tạo ngược bẩm sinh khiến cả 2 quả thận bị tích nước, gây nhiễm độc nước tiểu mãn tính cần thay thận gấp. Hơn 10 năm rồi bố đã dẫn cậu đi khắp nơi trong cả nước để chữa chạy nhưng bệnh tình vẫn không có chiều hướng thuyên giảm. Cuối cùng cả nhà phải bán hết tài sản để lấy tiền đưa cậu đến Bắc Kinh chữa bệnh. Đặc Nhật Cách Cần không muốn bỏ dở việc học hành, vừa chữa bệnh vừa đến xin học nhờ ở trường tiểu học Tân Điển khu Triều Dương - Bắc Kinh. Để cứu tính mạng con mình, mẹ cậu đã quyết định hiến thận cho con trai, nhưng chi phí ghép thận lên đến 5 vạn tệ.

Người mẹ cùng đường đã tìm đến tôi. Tôi đã vô cùng cảm động trước tấm lòng của người mẹ nghèo khó và tinh thần hiếu học của cậu con trai nên đã quyết định vận động các em nhỏ giúp đỡ gia đình cậu bé.

Ngày 8/4, khi báo cáo tại trường tiểu học Bắc Kinh, tôi đã xúc động kể lại câu chuyện của gia đình Đặc Nhật Cách Cần, mời một phóng viên nhỏ tuổi của trường đến phỏng vấn cậu bé và thay mặt tôi ủng hộ cậu 500 tệ.

Sau buổi họp, toàn thể giáo viên và học sinh nô nức rủ nhau quyên tiền ủng hộ Đặc Nhật Cách Cần. Trong tình huống không có sự chuẩn bị trước, các giáo viên và học sinh trong trường đã quyên góp được 1100 tệ.

Hôm sau, 7 phóng viên nhỏ tuổi của trường tiểu học Hiệu Ưng do Chủ nhiệm Lý Tú Cầm dẫn đầu đã đến trường tiểu học Tôn Điển thăm Đặc Nhật Cách Cần.

Trong bài báo của các phóng viên nhỏ có viết:

...

Chúng tôi cứ đoán rằng đó chắc chắn phải là một em không còn niềm hy vọng nào đối với cuộc sống, gặp chúng tôi chắc chắn em sẽ khóc. Nhưng thật không ngờ được rằng khi chúng tôi gặp Đặc Nhật Cách Cần, em mặc bộ trang phục truyền thống màu xanh của người Mông Cổ, ngồi trên chiếc ghế sô pha ở giữa phòng họp, gương mặt hơi mỉm cười. Từ đầu buổi cho đến khi kết thúc, em cứ mỉm cười suốt.

Đặc Nhật Cách Cần cho chúng tôi biết, ngay từ khi mới sinh ra, hai quả thận của em đã bị viêm rất nặng, hàng ngày bạn chỉ có thể uống được 250 ml nước, nếu uống nhiều thận sẽ không đào thải được nước tiểu ra, vì vậy nếu có khát thì cũng chỉ có thể liếm qua một chút nước. Chân của em bị thiếu canxi trầm trọng, xương cốt mảnh khảnh. Đừng nói đến chuyện chạy bộ, chỉ đến việc đi bộ cũng chẳng đi được bao xa, ngã nhẹ một chút cũng có thể bị gãy xương. Dáng người em thấp bé, 13 tuổi mà chỉ cao bằng một đứa trẻ 7 - 8 tuổi. Trong 13 năm đó, em đã phải trải qua tất cả 9 lần đại - tiểu phẫu; phần lớn thời gian của em phải trải qua trên giường bệnh, cộng tất cả các thời gian đi học lại cũng chưa được 2 năm. Em vẫn cười nói rằng: "Việc mà em thích làm nhất là đi học, tuy rằng việc đi học có nhiều áp lực nhưng thầy cô giáo và các bạn bè thường xuyên giúp đỡ em, phụ đạo thêm cho em".

Lúc đó, thầy hiệu trưởng Lưu của trường tiểu học Tân Điển mang đến cho chúng tôi xem mấy tập vở của Đặc Nhật Cách Cần. Chữ viết thật đẹp, thành tích cũng rất tốt. Thầy hiệu trưởng còn giới thiệu thêm là hiện nay Đặc Nhật Cách Cần vẫn luôn cố gắng, chăm chỉ học tập, chưa bao giờ khiến các thầy giáo phải phiền lòng. Nói đến bệnh tình của em, mẹ em nói với chúng tôi rằng hơn 10 năm đi khắp các bệnh viện để chữa bệnh cho con nên tất cả tài sản trong nhà đã bán hết từ lâu. Hiện giờ mỗi tuần, mẹ của Đặc Nhật Cách Cần phải đưa em đến bệnh viện 2 lần để lọc thận, mỗi lần mất 400 NDT, mà lần phẫu thuật thay thận này phải mất đến 50.000 NDT, đó quả là một số tiền khổng lồ. Mẹ đã quyết định hiến thận của bà cho con trai mà vẫn phải đi bán máu để tiếp tục chữa bệnh cho con.

Lúc đó, hai mắt của Đặc Nhật Cách Cần đỏ hoe, cố gắng kìm nén để nước mắt không chảy ra, mỉm cười nói: "Em đã đem đến bao điều phiền phức cho bố mẹ và xã hội, sau này em nhất định sẽ báo đáp họ!". Chúng tôi nói với em rằng: "Em nghĩ gì về cuộc sống hiện tại và tương lai?". Mắt em bỗng sáng lên, em nói một cách rất lạc quan: "Lớn lên em nhất định sẽ làm bác sĩ. Hiện tại mình rất thích chơi cờ Quốc tế, thích đọc sách, sau này khi khỏi bệnh rồi em sẽ đi chạy bộ nữa." Nói đến đó em lại cười rất hồn hậu.

Đến lúc chia tay, khi chúng tôi trao cho mẹ Đặc Nhật Cách Cần số tiền 1.600 NDT mà mọi người quyên góp lúc mới đến, người mẹ kiên cường đó đã bật khóc, nấc lên từng tiếng: "Cảm ơn, cảm ơn...". Bà nói mấy hôm trước các em học sinh nông thôn của trường tiểu học Tân Điển cũng quyên góp tiền cho Đặc Nhật Cách Cần.

Trong bài viết sau buổi đến thăm của các phóng viên nhỏ tuổi có đoạn viết về cảm nhận của các em như sau:

Xe đã chạy rồi, chúng tôi không ai còn cười nói như trước lúc lên đường đến đó nữa,

mọi người đều xúc động trước số phận của Đặc Nhật Cách Cần, đều được lây tinh thần lạc quan đó của bạn. Nghĩ đến việc bình thường chúng tôi cảm thấy chán nản khi phải làm bài tập, buồn vì không có quần áo, giày dép mới, chẳng may có bị thương nhẹ chút xíu hoặc hơi tủi thân một chút đã khóc toáng cả lên... thì so với khó khăn của Đặc Nhật Cách Cần, những nỗi buồn đó của chúng tôi có đáng kể chi đây.

Sự giúp đỡ luôn luôn đến từ hai phía. Khi bạn giúp đỡ một người đang gặp khó khăn nghĩa là bạn đã đột nhiên phát hiện ra mình còn may mắn hơn họ rất nhiều lần. Ví dụ như một người đang buồn vì không mua nổi một đôi giầy tốt, ra khỏi cửa hàng nhìn thấy một người bị cụt cả hai chân thì ngay lập tức anh ta sẽ cảm thấy bản thân đã rất hạnh phúc rồi. Hạnh phúc luôn là thứ mà người ta cảm nhận được khi so sánh với sự bất hạnh. Những đứa trẻ cảm thấy buồn chán trong hoàn cảnh sung sướng một khi có cơ hội được tiếp cận và giúp đỡ những đứa trẻ tuy sinh ra trong cùng một bầu trời nhưng có số phận hoàn toàn trái ngược thì thế giới tình cảm của chúng sẽ có sự biến đổi, cuộc sống của chúng vì thế cũng thay đổi theo.

Cậu thiếu niên người Mông Cổ Đặc Nhật Cách Cần ngoan cường chống chọi với cái chết, và bằng chính nụ cười của mình đã cảm hóa được các bạn nhỏ khác. Chúng hiểu ra rằng: chiến thắng lớn nhất trong cuộc đời mỗi con người là chiến thắng bản thân, niềm vui lớn nhất trong cuộc đời là được giúp đỡ những người gặp khó khăn.

Sau này, thông qua lời kêu gọi giúp đỡ mang tên chị "Tri Tâm", mọi người đã quyên góp cho Đặc Nhật Cách Cần tổng cộng gần 40.000 NDT.

Hoạt động "Nối vòng tay lớn" chính là để tạo ra cho các em nhỏ những cơ hội như thế. Những đứa trẻ sinh ra ở những vùng miền khác nhau, với hoàn cảnh gia đình khác nhau, dân tộc khác nhau, sức khỏe không giống nhau đã kết thành "Những người bạn tốt nối vòng tay lớn". Các em sẽ nhìn ra cả thế giới rộng lớn từ chính những khung cửa sổ bé nhỏ đó, nhận ra trách nhiệm của mình từ những so sánh đó, cảm nhận những niềm vui có được khi giúp đỡ lẫn nhau. Khi các em xây dựng được quan niệm "Cùng sống trên Trái đất này, từ nhỏ các em đã là bạn của nhau" từ những cây nhỏ như vậy thì khoảng cách giàu nghèo sẽ được thu hẹp lại, mâu thuẫn xã hội sẽ ít đi, tâm hồn của các em sẽ trong sáng hơn.

Hoạt động "Nối vòng tay lớn" cũng làm trong sáng cả tâm hồn của tôi, để ý đến những em nhỏ nghèo khó hay gặp khó khăn cũng giúp tôi cảm nhận được niềm vui khi giúp đỡ người khác, nhận thấy trách nhiệm nặng nề của bản thân.

Năm 1994, tôi dẫn đoàn phóng viên nhi đồng đến thăm vùng núi Đại Biệt, thành phố Tín Dương - Hà Nam. Đồng thời chúng tôi cũng mang theo 200.000 NDT tiền quyên góp của các em thiếu nhi trên toàn quốc để giúp đỡ trường tiểu học Vương Đại Loan thuộc làng Chuyên Kiều huyện Quang Sơn. Nơi đây đại quân của Lưu Bang từng triệu tập hội nghị "Vương Đại Loan".

Chúng tôi đến nhà một cậu bé tên là Diệp Phong, vì hoàn cảnh khó khăn nên em không được đến trường. Trong căn phòng nhỏ bé bốn bề trống trải, mẹ của Diệp Phong đang nhóm bếp để đun nước mời chúng tôi. Qua ánh lửa tôi thấy những nếp nhăn hiện sớm trên khuôn mặt mẹ em.

"Tôi là một người phụ nữ vất vả". Bà thở dài, "Tôi vừa được gả đến nhà này đã phải nợ người ta 2.000 NDT tiền xây nhà, đến bây giờ tiền nợ vẫn chưa trả được hết mà nhà thì đã bị dột rồi. Bố cháu hơn 40 tuổi nhưng vẫn phải đi làm thuê rất vất vả ở tận Triết Giang, mà vẫn không đủ tiền cho con đi học. Một lần trong nhà chỉ còn lại một túi gạo, tôi đưa cho Diệp Phong bảo nó đi bán để lấy tiền đóng học phí. Thế nhưng thằng bé cầm túi gạo đi quanh làng 2 vòng rồi lại mang về. Nó nói với tôi rằng: "Mẹ, con không đi học nữa!". Trong lòng tôi rất buồn vì biết rằng thằng bé rất thích đi học". Nói đến đó, hai hàng nước mắt lại lăn trên gương mặt bà.

Tôi không biết nói gì nữa, đưa cho bà 200 NDT nhưng bà không nhận. Tôi phải nói: "Chị cầm đi, đây là để cho con trai chị mà!". Bà nuốt nước mắt cầm số tiền, "Cho con trai" - đó là động lực lớn nhất của người mẹ.

Ra khỏi cửa nhà em, tôi mới nhìn thấy Diệp Phong. Dáng người thấp, gầy gò, nghe nói có "chị Tri Tâm" đến em đã vội chạy sang nhà hàng xóm mượn cái áo khoác.

"Chào em Diệp Phong! Chị là chị Tri Tâm." Tôi chào em "Chị muốn hỏi tại sao khi mẹ đưa gạo cho em đi bán, em không bán mà lại mang về?".

Mặt em chợt đỏ lên, mãi sau mới lí nhí trả lời: "Sức khỏe của mẹ em không được tốt, trong nhà không còn gạo thì mẹ em sẽ càng ốm yếu thêm. Em là con trai, em phải lo cho gia đình mình, để em gái của em đi học, không nên để em ấy cũng phải đi làm thuê giống bố, đến thư cũng không biết viết."

Nghe những lời đó, nước mắt tôi chỉ chực trào ra, quả là một đứa bé ngoan!.

"Sau này em muốn làm gì?".

"Em muốn làm thầy giáo để tất cả trẻ em trong làng đều được đi học." - Ánh mắt của Diệp Phong đầy vẻ kiên nghị.

"Chị đến để giúp em thực hiện lý tưởng của mình!" Tôi đưa tay ra nắm chặt lấy tay của Diệp Phong.

Một nữ phóng viên nhỏ của Nam Kinh cũng chủ động bắt tay Diệp Phong, chúng tôi cùng nhau góp tiền để giúp Diệp Phong được đi học trở lại.

4 tháng sau, khi chương trình "Nối vòng tay lớn ở Vương Đại Loan giúp các em nhỏ được đến trường" trở thành hiện thực, chúng tôi quay trở lại Vương Đại Loan, thấy ngay ở trang đầu cuốn nhật ký Đội thiếu niên của trường có viết tên "Đại đội trưởng Diệp Phong".

Một năm sau, tôi bị gãy chân. Diệp Phong biết tin đã gửi cho tôi 1 bức thư. Trong thư có đoạn: "Sao chị Tri Tâm lại bất cẩn vậy? Sao lại để ngã đến gãy chân thế ạ? Biết tin này em rất buồn, tiếc là em lại không thể đến thăm chị được." Đọc những dòng thư đó tôi đã khóc rất nhiều.

Hai chữ "đến thăm" đã làm tôi rất xúc động. Qua nguồn tin từ Tín Dương, tôi biết Diệp

Phong đã vào được trung học, tôi đã gửi qua bưu điện 300 NDT cho cậu đóng học phí. Ngay sau đó Diệp Phong đã viết thư cho tôi.

"Mẹ, con đã muốn gọi tiếng mẹ từ lâu rồi nhưng lại không dám, mẹ cho phép con gọi như vậy nhé"

Trong lòng tôi cảm thấy rất xúc động vì đột nhiên lại có được một cậu con trai rất giàu tình cảm ở một vùng núi xa xôi và hẻo lánh.

Mùa hè năm sau, tôi theo một đoàn nghệ thuật về thăm lại Vương Đại Loan. Khi thấy Diệp Phong, tôi nhìn thấy em đã cao hơn tôi, gương mặt hơi mỉm cười nhưng chẳng nói câu nào.

Khi buổi biểu diễn kết thúc, trời đã tối hẳn và mọi người đã tản đi hết, tôi nhìn thấy Diệp Phong đứng trong bóng tối, tay cầm chiếc cặp sách của tôi. Lúc chiếc xe chở chúng tôi chuẩn bị lăn bánh thì Diệp Phong bước lên đưa chiếc cặp cho tôi và nói khẽ: "Tạm biệt mẹ!".

Nước mắt tôi chợt chảy ra, nói với Linh Nhất Đan ngồi bên cạnh: "Cậu bé này đã đi theo tôi mãi chỉ để gọi tiếng mẹ trực tiếp với tôi, nhưng vẫn còn ngại". Mắt Linh Nhất Đan cũng đỏ hoe.

Sau này Diệp Phong thi đỗ vào trường Sư phạm Hoàng Xuyên và trở thành một người rất hoạt ngôn. Thế nhưng khi tôi biết tin mỗi sinh viên phải nộp tiền học phí 2000 NDT 1 năm, 3 năm là 6000 NDT, Diệp Phong vì không có tiền nộp học phí nên hàng ngày chỉ dám ăn cơm không, do đó tôi đã đưa cho em 2000 NDT. Nhưng nói thế nào Diệp Phong cũng không nhận số tiền tôi đưa.

"Vì lý tưởng của con, con hãy nhận đi, sức khỏe là quan trọng!" - Tôi nói.

Diệp Phong nắm lấy tay tôi, mắt rưng rưng đầy xúc động nói: "Mẹ, hãy nhớ ở Đại Biệt Sơn xa xôi luôn có con trai của mẹ!".

"Con trai, con cũng phải nhớ là khi nào học xong phải về làm thầy giáo dạy cho con em nông dân, Đại Biệt Sơn cần con!" - Tôi động viên em.

Năm 2000, tôi được giải thưởng cống hiến, số tiền thưởng đó tôi đưa cả cho Diệp Phong để đóng học phí. Hiện giờ, Diệp Phong đã tốt nghiệp, đã về lại ngôi trường ở Vương Đại Loan làm thầy giáo. Mỗi lần sinh nhật, tôi đều nhận được điện thoại từ Đại Biệt Sơn: "Mẹ, con Diệp Phong đây, con chúc mẹ sinh nhật vui vẻ!".

Có câu nói nào khiến người ta cảm động hơn câu nói đầy tình cảm đó? Niềm an ủi nào lớn hơn là sự trưởng thành của con cái? Khi bạn có cơ hội giúp đỡ một đứa trẻ có hoàn cảnh khó khăn nhưng đầy chí khí thực hiện mong ước, lý tưởng của nó, bạn sẽ cảm thấy cuộc sống này thực sự có giá trị và ý nghĩa biết bao! Khi bạn mong muốn được giúp đỡ càng nhiều người càng tốt thì tiền bạc đối với bạn không còn quá quan trọng nữa và cuộc sống cũng sẽ trở nên đơn giản hơn rất nhiều.

Khi tôi nói với bạn bè về quan điểm đó, họ đều cảm thấy rất hứng thú. Các chị em như Hàn Thế Vinh ở Thanh Đảo, Ngô Diệc ở Quảng Châu, Phí Hiểu Mẫn ở Tân Cương đều tỏ ra rất nhiệt tình, đều quyên góp tiền ủng hộ các em nhỏ ở các vùng miền núi nghèo khó để giúp các em được đến trường.

Tình yêu thương có thể truyền bá được. Thành phố Thẩm Quyến đã phát động và triển khai "Phong trào hữu ái Thẩm Quyến", đưa ra khẩu hiệu rất xúc động "Hãy thể hiện tình yêu thương mỗi ngày bằng tình yêu thương làm cảm động mọi người" và đã có được sự hưởng ứng mạnh mẽ.

"Bạn có khó khăn gì không? Để tôi giúp bạn nhé!" Khi câu nói này được lưu truyền rộng rãi, thế giới mà chúng ta đang sống sẽ ngày càng ấm áp tình người hơn!

CHƯƠNG VII
GIÁO DỤC LÀ ĐIỀU KHÔNG THỂ QUÊN
4 CÂU DANH NGÔN GIÁO DỤC NHỮNG PHẨM CHẤT TỐT

XÂY DỰNG Ý THỨC CÔNG DÂN - HÃY NÓI VỚI BẢN THÂN: ĐÓ LÀ TRÁCH NHIỆM CỦA MÌNH

Tôi đã từng hỏi rất nhiều em thiếu nhi: "Em có yêu bản thân mình không?".

Các em đều cười và nói rằng: "Ai lại không yêu bản thân mình ạ!".

"Thế các em có yêu quý người thân, bạn bè và trái đất mà các em đang sống trên đó không?".

Câu trả lời của các em đều là: "Tất nhiên là có yêu ạ!".

"Thế các em yêu như thế nào?".

Câu trả lời của các em lại hoàn toàn khác nhau. Gần đây, tôi đã rất xúc động trước câu trả lời của một em bé 11 tuổi với ý nghĩa "Nối vòng tay lớn bảo vệ trái đất", em đã nói rằng: "Hãy cấm miệng nhổ bậy, cấm tay vứt rác bừa bãi và cấm đôi chân dẫm lên cỏ".

Từ "Ba điều cấm" đơn giản đó có thể thấy cậu bé này rất hiểu ý nghĩa của từ yêu quý. Theo cách giải thích của cậu thì yêu chính là ràng buộc bản thân mình, tự răn mình phải bảo vệ môi trường sống chung của loài người.

Yêu cũng là một dạng của trách nhiệm. Tất cả thành viên của chương trình "Nối vòng tay lớn bảo vệ trái đất" trên cả nước đều biết rõ điều này và đều đang cống hiến hết mình cho tình yêu đó. Trong các trường học tham gia chương trình "Nối vòng tay lớn bảo vệ trái đất" đều đặt những thùng rác có phân loại rác hữu cơ và vô cơ. Các thành viên nhỏ tuổi của chương trình hàng tuần đều đi thu gom và đưa những loại rác có thể tái chế đến các trạm thu nhận, số tiền thu được từ việc đó dùng để xây dựng trường học, thư viện cho các bạn học sinh ở những vùng khó khăn. Hoạt động này bắt đầu được triển khai từ năm 1996 và đã

duy trì được hơn 7 năm, số tiền thu được từ việc thu gom rác đã lên tới hơn ba tỷ tư, đã xây dựng được 5 ngôi trường "tiểu học Hy vọng nối vòng tay lớn" và hàng trăm thư viện cho trẻ em các vùng nghèo khó. Khẩu hiệu của các thành viên nhỏ tuổi tham gia chương trình là: "Nối vòng tay lớn để tạo ra niềm hy vọng, tạo ra kỳ tích, bằng những hành động nhỏ góp phần bảo vệ trái đất!" Các em đã thực hiện được câu châm ngôn của chính mình: "Bảo vệ trái đất là trách nhiệm của chúng ta, tiết kiệm để tái sử dụng là trách nhiệm của chúng ta, giúp đỡ người khác là trách nhiệm của chúng ta." Khi những trách nhiệm đó được tuyên truyền rộng rãi và thấm sâu vào suy nghĩ của các em thì trái đất của chúng ta sẽ tràn ngập hy vọng.

Tình yêu thương là một loại quan hệ. Hành động thể hiện tình yêu thương của trẻ sẽ nhận được rất nhiều sự ủng hộ của người lớn. Đại sứ quán Nhật Bản đã nhiều lần quyên góp trang thiết bị bảo vệ môi trường cho hoạt động "Nối vòng tay lớn bảo vệ trái đất" của các em; rất nhiều bậc phụ huynh, giáo viên và các tình nguyện viên bảo vệ môi trường xã hội cùng chung tay hành động với các em nhỏ. Điều làm người ta cảm thấy rất vui mừng là vào ngày chiến dịch chống "Bừa bãi", lực lượng của chương trình "Nối vòng tay lớn bảo vệ trái đất" đã tăng lên rất nhiều. Số người khạc nhổ, vứt rác bừa bãi đã giảm đi rất nhiều; số người thực hiện theo "Ba điều cấm" thì ngày càng tăng lên; số người chỉ biết đến bản thân mình đã giảm đi rất nhiều, còn số người biết quan tâm đến người khác thì tăng lên. Ăngghen đã từng nói một dân tộc thông minh sẽ học được nhiều điều từ những khó khăn, sai lầm hơn là trong hoàn cảnh bình thường. Căn bệnh "Bừa bãi" sẽ khiến nhiều người ý thức được rằng giữ gìn vệ sinh không phải chỉ là việc riêng của mỗi cá nhân mà còn liên quan đến việc quan trọng hơn thế rất nhiều - là sự sinh tồn của loài người. Mối quan hệ giữa con người với con người từ xưa đến nay vốn rất mật thiết. Bởi vì bệnh tật không chừa một ai, nam hay nữ, giàu hay nghèo, người da đen hay người da trắng, người lớn hay trẻ nhỏ, chỉ cần có cơ hội là đều có khả năng bị tấn công. Nếu như bạn bị bệnh thì rất có thể sẽ lây sang tôi; nếu như tôi không giữ vệ sinh thì rất có thể cũng sẽ lây sang bạn. Trên trái đất này, quan hệ giữa bạn với tôi là quan hệ như môi với răng, không thể tách rời nhau được. Tôi quan tâm đến bạn, bạn quan tâm đến tôi, chúng ta phải đoàn kết với nhau thì mới có thể chống lại được sự tấn công của các loại bệnh tật đối với loài người.

Tình yêu thương cũng là một thói quen. Thói quen giữ vệ sinh tốt được hình thành từ khi chúng ta còn nhỏ, một khi thói quen xấu hình thành thì rất khó có thể bỏ được. Một đạo diễn truyền hình đã nói với tôi rằng, một lần khi chị cùng với một phóng viên có học vị thạc sĩ đi công tác, đang đi bộ thì người đó khạc nhổ ngay ra đường, hỏi sao không nhổ tạm vào mảnh giấy thì ông ta nói có vẻ ngượng ngập: "Từ nhỏ sống ở nông thôn đã quen nhổ như vậy rồi".

Có một lần, tôi đi bộ cùng với một bà người Mỹ trên đường phố Bắc Kinh. Bà có nói với tôi rằng: "Tôi rất thích Trung Quốc, chỉ có điều không quen nhìn thấy người ta khạc nhổ, vứt rác bừa bãi thôi".

Bà vừa nói dứt lời thì có một người trông dáng vẻ nông dân đi ngang qua chúng tôi và khạc nhổ ngay trên đường phố. Bà khách đó lắc đầu, thở dài một cái, còn tôi thì cảm thấy mặt mình đỏ gay.

Tôi nhớ đến một câu chuyện thế này:

Một lần ở Nhật Bản có tổ chức lễ khai mạc Á vận hội. Sau khi mọi người đi về hết thì người ta thấy cả sân vận động rất rộng lớn đó không hề có lấy một mảnh giấy rác.

Rất nhiều bài báo đã viết về việc này với câu nhận xét: "Đây là một dân tộc rất có hy vọng!".

Người Nhật Bản từ nhỏ đã được giáo dục ý thức công dân trong việc yêu quý và bảo vệ môi trường. Trong trường hợp một em học sinh nhìn thấy một mẩu giấy rác đúng lúc thầy hiệu trưởng đi ngang qua em và nếu em học sinh đó nói với thầy hiệu trưởng rằng: "Mảnh giấy đó không phải do em vứt mà của bạn nào đó", thì em đó sẽ nhận được lời phê bình nghiêm khắc ngay lập tức, câu trả lời đúng phải là: "Xin lỗi thầy, đây là trách nhiệm của em ạ!".

"Đó là trách nhiệm của tôi!", câu nói này chỉ có 6 chữ nhưng lại rất đề cao ý thức bảo vệ môi trường và ý thức trách nhiệm của cả một dân tộc.

Là "Chị Tri Tâm" của các em nhỏ, tôi luôn luôn suy nghĩ đến vấn đề này: Tôi có thể làm gì để giáo dục ý thức bảo vệ môi trường cho các em thiếu nhi đây?.

Năm 2003, khi phong trào chống căn bệnh "Bừa bãi" được phát động, tôi đã viết bài báo đăng trên "Nhân dân nhật báo", "Nhân dân luận đàm" với tựa đề "Tình yêu bắt đầu từ việc giữ gìn vệ sinh"; sau đó phát động phong trào "Nối vòng tay lớn giữ vệ sinh, hãy là một tuyên truyền viên nhỏ về ý thức giữ gìn vệ sinh" trong các em thiếu niên nhi đồng, đặc biệt là các em nhỏ ở nông thôn; chủ biên một quyển sổ tay "Nối vòng tay lớn giữ vệ sinh" bao gồm cả khẩu hiệu và tranh minh hoạ, giới thiệu 10 thói quen tốt để giữ vệ sinh do Nhà xuất bản thiếu niên nhi đồng Trung Quốc in và phát hành. Chúng tôi còn phát động nhân dân quyên góp được 300.000 quyển sách để tặng đến tận tay các em nhỏ ở nông thôn và yêu cầu mỗi em sau khi nhận được sách phải tuyên truyền được cho 10 người kiến thức về giữ gìn vệ sinh viết trong đó. Các em thiếu nhi đã rất tích cực truyền tay nhau đọc cuốn sách đó.

Tháng 12 năm 2003, Tổng biên tập tạp chí thiếu niên nhi đồng Trung Quốc và Uỷ ban văn hoá Trung Quốc đã mời 10 "Tuyên truyền viên nhỏ tuổi về ý thức giữ gìn vệ sinh" ở các vùng nông thôn và cha mẹ của các em đến Bắc Kinh để nhận phần thưởng. Một nửa trong số em thiếu nhi đó lần đầu tiên được đến Bắc Kinh. Trước khi đi, nhân dân trong vùng đã rất ngưỡng mộ nói với các em: "Thật không ngờ, chỉ giữ gìn vệ sinh thôi cũng có thể được đến Bắc Kinh sao?".

Trong buổi lễ trao phần thưởng đó, các em đã rất xúc động nói lên những thay đổi của bản thân mình. Một em nhỏ đến từ vùng đất cách mạng Đại Biệt Sơn, Tín Dương, Hà Nam nói: "Trẻ con ở nông thôn chúng em từ nhỏ đã có thói quen khạc nhổ bừa bãi, thậm chí có lúc còn thách đố nhau xem ai nhổ được xa nhất. Chúng em nghĩ rằng nhổ một cái thì chỉ phút chốc ánh mặt trời sẽ làm cho khô thôi. Đọc sách rồi mới biết, "nước miếng là một ổ vi khuẩn", chỉ một bãi nước miếng đó đã có đến hàng trăm triệu con vi khuẩn gây bệnh. Sau này em sẽ không khạc nhổ bừa bãi nữa." Bố của em thì nói: "Con cái đã biết giữ vệ sinh rồi lại còn biết kiểm tra cả tôi nữa. Tôi là người làm nghề nông, cả đời quen khạc nhổ bừa bãi, bây giờ thì chỉ vừa hắng giọng là con trai tôi đã trợn mắt lên để ý xem tôi sẽ nhổ vào đâu. Bị ảnh hưởng từ con trai nên tôi cũng đã bắt đầu biết giữ vệ sinh rồi".

Một cậu bé khác cũng ở nông thôn nói: "Trước đây em rất thích dùng cốc uống nước của người khác, thậm chí còn thích uống nước lã nữa nên thường xuyên bị đau bụng. Đọc xong cuốn sách này em mới biết giữ vệ sinh không phải chỉ là việc của cá nhân người nào, bây giờ thì em sẽ không dùng chung cốc uống nước của người khác nữa mà sẽ mang theo cốc của mình, cũng sẽ không uống nước lã nữa, hàng ngày em sẽ mang theo nước đun sôi để nguội đến lớp để uống”.

Mẹ của cậu thì nói: "Trước đây tôi nói thế nào nó cũng không nghe, suốt ngày uống nước lã. Lần này đọc được cuốn sách, có kiến thức rồi nó còn chủ động bảo tôi mua cho cốc uống nước, nhờ tôi đun hộ nước sôi, thậm chí còn tuyên truyền cho hàng xóm cũng giữ vệ sinh theo nữa cơ!".

Nghe họ phát biểu tôi rất cảm động và cũng cảm thấy vui lây. Trẻ em ở nông thôn rất thật thà, ngây thơ, tiếp nhận các sự vật mới rất nhanh, chỉ có điều cơ hội để các em tiếp xúc với kiến thức về vệ sinh còn chưa nhiều.

Người ta thường nói "Tri thức có thể làm thay đổi số phận", thực ra là tri thức làm thay đổi quan niệm của con người, quan niệm sẽ làm thay đổi thói quen của con người, đến lượt mình thói quen sẽ làm thay đổi số phận của con người.

Nếu bạn thật sự yêu con trẻ thì hãy giáo dục cho chúng ý thức công dân ngay từ khi chúng còn nhỏ.

Tình yêu thương bắt nguồn từ việc giữ vệ sinh.

HÃY YÊU QUÝ CON TRAI CỦA BẠN - HÃY NÓI VỚI CON CỦA BẠN: "CÓ CON TRAI CÓ KHÁC!"

Tôi thường nói với các bà mẹ có con trai rằng: "Con trai là gì? Là nam nhân! Mà chữ nam thì viết thế nào? Một chữ "lực" đội chữ "điền" ở trên, đầu đội trời chân đạp đất chính là các bậc nam tử hán.

Nam tử hán phải là người có tính cách cương trực, lời nói phải có trọng lượng, dám nghĩ dám làm. Những người đàn ông có khí chất như vậy chắc chắn sẽ được rất nhiều phụ nữ ngưỡng mộ và theo đuổi.

Tuy nhiên, hiện nay có rất nhiều người đàn ông nhu nhược, chẳng dám làm chuyện gì. Rất nhiều người đàn ông có những cái tên rất khác so với trước đây. Trước đây người ta hay đặt những cái tên mang tính cách mạnh mẽ, như là: Cương, Sơn, Hải, Giang, Bằng, Vĩ, Thành, Quân... Còn bây giờ thì người ta hay dùng những cái tên như "Dương Dương", "Đa Đa", "Bối Bối". Điều này cho thấy thời đại thay đổi thì những kỳ vọng của gia đình đối với con cái cũng có những thay đổi. Bây giờ mỗi gia đình chỉ có một con thì đương nhiên sẽ coi đứa con trai duy nhất trong gia đình trở thành "bảo bối quý giá nhất", không còn gì quan trọng hơn. Nhìn bề ngoài thì có vẻ như là bảo bối quý giá nhất nhưng thực ra tình yêu đó đã bị biến tướng đi nhiều rồi.

Vậy yêu là gì?

Yêu là một cách cảm nhận. Một người khi sự có mặt của họ là cần thiết cho người khác thì mới cảm nhận được giá trị của bản thân. Một đứa trẻ khi trở thành cần thiết cho người lớn thì mới có thể cảm nhận được sinh mệnh bé nhỏ của nó quan trọng đến nhường nào, từ đó mới cảm nhận được tình yêu thương sâu đậm, và mới cảm nhận được trách nhiệm nặng nề của mình.

Đối với một bé trai, nếu hy vọng sau này nó sẽ gánh vác những chuyện quốc gia, gánh vác trách nhiệm với nhân dân thì ngay từ nhỏ phải giáo dục cho nó trách nhiệm với gia đình, trách nhiệm với bố mẹ, trách nhiệm với bản thân. Để có được tinh thần trách nhiệm đó thì rất cần phải có động lực, động lực đó lại chính là nhu cầu, đòi hỏi của các bậc cha mẹ.

Một số bậc phụ huynh từ nhỏ đã đặt tên cho những đứa con trai gầy yếu của mình tên của con gái, cho chúng mặc đồ của con gái; với những cậu bé nghịch ngợm thì không đánh cũng mắng mà rất ít người khuyến khích cổ vũ. Có những bà mẹ còn thường xuyên nói về con trai mình trước mặt người khác là, con trai của tôi "nhút nhát", "sợ bóng tối", "giống con gái", "làm cái gì cũng không được", "dốt ơi là dốt"... thì lâu dần những đứa trẻ nhút nhát, không có tinh thần trách nhiệm cũng sẽ trở thành như vậy do chính các bà mẹ gây nên.

Quả thực, sự khẳng định của các bà mẹ về con trai của họ chính là thứ có khả năng kích thích các bé nam nhất. Để làm cho mẹ của mình ngạc nhiên, một cậu bé có thể tạo nên kỳ tích, động lực đó có thể khiến một bé nam nhút nhát trở thành một nam tử hán dũng cảm. Cha mẹ phải biết yêu quý con trai mình!

Vậy nên làm như thế nào? Cảm nhận thân thiết nhất của tôi là: dùng ý thức về "Nam tử hán" để tạo ra tính cách của các bé trai.

Tôi cũng là một bà mẹ có cậu con trai. Khi con trai được 3 tuổi, một lần tôi bế cháu định lên xe buýt, chen đến mỏi cả chân vẫn không lên được xe mà còn bị ngã ra đường nữa. Con trai tôi ngay lúc đó đã hỏi tôi một cách rất quan tâm rằng: "Mẹ, mẹ có sao không?" Tôi đã thật thà trả lời con trai rằng: "Trong lúc xếp hàng đầu gối mẹ bị đau nên không bế được con lên xe rồi".

Con trai tôi nghe nói vậy thì lập tức đứng dậy dùng tay xoa bóp đầu gối cho tôi. Tôi đã rất vui và nói rằng: "Có con trai quả là có khác!" Con trai tôi đã cảm thấy rất tự hào, sau đó đã nhất quyết không để tôi bế nữa.

Mùa hè năm con trai tôi học lớp 2, một hôm khi hết giờ làm trở về nhà, thằng bé đột ngột đợi sẵn ở cửa đưa cho tôi cốc trà: "Con mời mẹ uống trà! Trà con pha cho mẹ đấy." Trà thì đã nguội rồi, dạ dày tôi lại không tốt lắm, không được uống trà nguội nhưng tôi vẫn uống một ngụm hết cốc trà rồi nói một cách hài lòng với con trai: "Ngoan lắm! Mẹ đang khát! Có con trai có khác! Nhưng nếu trà nóng hơn một chút thì tốt con ạ!" Hôm sau, tôi đã được "thưởng thức" cốc trà nóng hổi mà con trai pha cho mình.

Khi con trai tôi học lớp 4, một hôm bố cháu đi công tác, con trai tôi đã rất vui mừng và

tôi đã cảm thấy rất khó xử khi nói với cháu: "Con thì vui mừng, chứ mẹ thì mệt lắm, hết giờ làm lại lo nhanh nhanh chóng chóng về nhà nấu cơm cho con." Nào ngờ con trai tôi ưỡn ngực ra nói một cách rất hùng hồn: "Bố không có nhà thì vẫn còn có con mà!" Thằng bé lại còn ra dáng một tiểu đại nhân rất nghiêm trang nữa chứ. Tôi vội nói: "Đúng, đúng là như vậy, con cũng là một nam tử hán mà".

Hôm sau tan học thằng bé vội vội vàng vàng về nhà, nấu sẵn hai món ăn bày lên bàn, lại còn dọn sẵn bát đũa nữa chứ. Tôi vừa về đến nhà thì thằng bé nói ngay: "Mẹ mau đi rửa tay đi, con sẽ xới cơm cho mẹ!".

Tôi tỏ ra rất nghe lời thằng bé, đi rửa tay và ngồi vào bàn ăn. Con trai đã xới cho tôi bát cơm, tôi đã ăn rất ngon lành.

Thằng bé nhìn tôi hỏi: "Thức ăn thế nào hả mẹ?".

"Ngon quá con ạ!".

"So với bố nấu thì thế nào hả mẹ?".

"Con nấu ngon hơn bố nhiều!" Tôi nói một cách hơi cường điệu. Thực ra thì tay nghề của thằng bé kém xa bố nó! Nhưng sau mấy năm thì đúng là tay nghề nấu ăn của thằng bé khá lên rất nhiều.

Con trai tôi đã vào đại học, nhìn thằng bé giờ cao lớn lắm rồi. Mỗi lần cùng con trai đi mua đồ xong tôi đều đi lên phía trước còn thằng bé thì túi lớn túi nhỏ đi đằng sau, tôi cảm thấy vui lắm, giống như thể tôi đang ngầm nói với mọi người rằng: "Có con trai có khác!".

Cảm giác này đem đến cho người ta điều gì? Một bé trai sẽ có cảm giác về trách nhiệm của một người đàn ông trưởng thành. Khi nó nhìn thấy bạn làm những việc nặng nhọc thì chắc chắn nó sẽ nói với bạn: "Mẹ cứ để đó, để con làm!" Trong mắt chúng thì bạn dường như biến thành một đứa trẻ. Một người bạn của tôi có cậu con trai 6 tuổi, chị ấy nói rằng chị cũng có cảm giác giống hệt như tôi, chúng ta hãy thử nghe câu chuyện của chị và con trai thế này:

Lúc thằng bé được 3 tuổi thì chồng tôi đi nước ngoài du học. Tôi thì rất nhát gan, trên gác nhà tôi có nhà nuôi một con chó rất to. Mỗi lần lên gác chỉ cần nghe tiếng chó sủa thôi là tôi đã sợ đến co rúm cả người lại. Trước đây đều là chồng tôi đi phía trước rồi tôi đi theo sau. Khi chồng đi vắng tôi đã nói với con trai: "Lần này thì khổ rồi con ạ, bố con thì không có nhà, mẹ chẳng dám lên gác nữa đâu".

Con trai tôi ưỡn ngực ra nói: " Mẹ đừng sợ, có con đây rồi!".

Thế là mỗi lần phải lên gác, con trai tôi đều đi phía trước. Mỗi lần thấy con chó sủa là thằng bé cũng sợ lắm nhưng vẫn tỏ ra không sợ nói với tôi: "Mẹ đừng sợ, có con đây rồi! Mẹ cứ đi theo con!" Và lần nào nghe thấy con trai nói vậy tôi cũng bảo: "Có con trai có khác!".

Một buổi tối mùa đông bên ngoài trời tối đen như mực. Bà ngoại định đi ra ngoài đổ rác thì thằng bé gọi: "Bà ngoại, đừng đi vội! Chờ con đã!".

Rồi thằng bé vác theo ghế con bước ra ngoài, trèo lên cái ghế đó bật đèn lối đi rồi mới gọi bà: "Bây giờ thì bà đi được rồi ạ!".

Bà ngoại cảm động đến gần rơi nước mắt, miệng thì cứ liên tục bảo: "Trong nhà có một người đàn ông cũng có khác!".

Một lần khi con trai tôi 4 tuổi, thằng bé bị sốt. Tôi phải mang cháu đi tiêm. Khi bác sĩ vừa đưa mũi tiêm vào thì thằng bé kêu "ái" và khóc thét lên. Nhìn thấy con trai khóc tôi cũng bật khóc theo.

Thằng bé nín khóc ngay, hỏi tôi: "Bác sĩ có tiêm vào người mẹ đâu, sao mẹ lại khóc?".

Tôi trả lời thằng bé: "Mẹ nhát lắm, thấy con khóc thì mẹ cũng sợ!".

Thằng bé tỏ vẻ không biết làm thế nào nói: "Hey! Phụ nữ thật là nhát gan. Thôi vậy, lần sau mẹ không phải vào theo con nữa đâu, để mình con vào là được rồi". Hôm sau thằng bé tự mình đi đến trước mặt y tá, dõng dạc nói: "Cô tiêm cho cháu đi! Cháu là cảnh sát đây!".

Nghe xong câu chuyện của chị tôi cứ cười ngặt ngưỡng mãi. Các bạn xem lời nhận xét của người mẹ có ý nghĩa quan trọng thế nào đối với các cậu con trai. Bạn hãy lấy tiêu chuẩn của người "đàn ông" để tạo ra một bé trai thì đứa bé đó sẽ trở thành một nam tử hán đầy dũng cảm.

Một lần tôi có dịp đi dạy ởû Ôn Châu. Một nữ bí thư thành uỷ ở đó có đem theo một cậu bé 9 tuổi. Tôi cũng có kể câu chuyện vừa rồi. Hôm sau nữ bí thư đó nói với tôi: "Con trai của em đã 9 tuổi rồi mà chưa bao giờ giúp em làm việc gì cả. Thế mà hôm qua khi tan học thằng bé đã làm một việc chưa từng có là cầm hộ em cái túi xách. Trên đường đi thằng bé cứ liên tục nhìn em. Em hỏi thằng bé: "Sao con cứ nhìn mẹ thế?" Thằng bé trả lời: "Tại vì mẹ vẫn chưa nói là có con trai có khác!".

Các bạn thấy không, không phải lũ trẻ không muốn giúp đỡ bố mẹ mà là vì chúng chưa từng được sự thừa nhận và khuyến khích của cha mẹ, chưa được hưởng niềm vui khi giúp đỡ được bố mẹ. Một người chỉ có thể có được động lực, có được niềm vui thật sự khi cảm thấy mình cần thiết cho người khác.

Thượng Tú Vân là thẩm phán "Toà thiếu niên" - Toà án nhân dân khu Hải Điện, thành phố Bắc Kinh được các tội phạm ở tuổi chưa thành niên gọi là "Mẹ thẩm phán". Một lần tôi có dịp kể cho bà nghe câu chuyện trên, bà đã nói với tôi một cách hối hận rằng: "Tôi tuy đã khuyến khích, động viên rất nhiều tội phạm chưa thành niên nhưng lại chưa từng bao giờ khen con trai mình lấy một câu. Con trai tôi đối với tôi rất tốt, nó đã trưởng thành và hiện đang làm việc ở Thượng Hải, đa phần các đồ điện tử trong nhà đều do con trai tôi mua.

Một buổi tối Thượng Tú Vân gọi điện thoại kể cho tôi nghe một câu chuyện:

Một hôm con trai tôi từ Thượng Hải về nhà, tôi đã không nén nổi tình cảm mà nói: "Có con trai thì khác rồi! Mỗi lần dùng đến máy giặt hay tủ lạnh mẹ lại nhớ đến con. Có con trai thật là tốt quá!".

Không ngờ con trai tôi nghe xong thì hai mắt nó sáng lên, nó nói với tôi rằng: "Mẹ, mẹ nói lại cho con nghe câu vừa rồi đi!".

Tôi nhắc lại lần nữa thì thằng bé nói: "Mẹ đợi con một lát, con sẽ khiêng về cho mẹ thêm một món đồ điện tử nữa".

Trong điện thoại tôi đã cười phá lên rất to.

Đứa con đã mong mỏi được mẹ thừa nhận, được mẹ cần đến chừng nào! Sự vĩ đại của người mẹ không phải chỉ ở chỗ cho con vào được đại học hay cho con đi du học ở nước ngoài mà là ở chỗ tạo ra cho chúng cảm giác về sự thành công, tìm được sự tự tin, tìm được chính bản thân chúng, thấy được cha mẹ và xã hội cần chúng đến thế nào! Khi chúng cảm nhận được sự cần thiết đó thì cũng có nghĩa là chúng nhận ra được trách nhiệm, thấy được niềm hạnh phúc.

Đã có lần tôi phát biểu quan điểm đó của mình trong một chương trình trên truyền hình. Sau đó có một cậu học sinh trung học đã nói với tôi rằng: "Mẹ cháu xem xong chương trình của cô thì hàng ngày đều nói với cháu là: "Có con trai có khác!". Tất cả mọi công việc trong nhà đều do cháu làm hết".

Tôi hỏi cậu rằng: "Thế cháu có thích nghe câu nói đó không?".

“Cháu đương nhiên là thích nghe rồi, cháu nghe câu đó thì trong lòng cảm thấy rất vui, mệt một chút cũng không sao!". Cậu trả lời một cách rất đắc ý.

Những bậc cha mẹ thật sự yêu thương con mình đều nên tỏ ra yếu đuối trước mặt con trai mình một chút để trẻ có cơ hội yêu thương người khác. Không nên tỏ ra mình là ngọn núi cao, còn con trẻ chỉ là cây cỏ để trẻ phải dựa vào bạn, ngưỡng mộ bạn, sợ bạn; càng không nên trở thành cái ô để che mưa che gió cho trẻ, để trẻ trở nên yếu đuối, hay sợ sệt.

Hãy thay đổi vị trí giữa mẹ và con trai, hãy thay đổi hình tượng! Hãy để trẻ được là ngọn núi cao, để trẻ có hội trưởng thành; hãy để trẻ làm chiếc ô, để trẻ có thể đầu đội trời chân đạp đất!

QUAN TÂM ĐẾN CON GÁI BẠN - HÃY NÓI VỚI CON GÁI RẰNG: "CÓ CON GÁI THẬT TUYỆT!"

"Có con gái thật tuyệt!". Cô con gái nào mà chả thích nghe cha mẹ nói với mình như vậy. Cha mẹ tôi có 6 người con, tôi là thứ năm. Hồi nhỏ, mỗi khi tôi giúp cha mẹ làm một việc gì đó, ông bà thường hay nói: "Có cô con gái thật tuyệt!". Câu nói này làm tôi cảm thấy tôi được cha mẹ thương yêu và cưng chiều nhất. Thật ra trong lòng cha mẹ thì cả sáu đứa con đều như nhau.

Khi đã trưởng thành, do yêu cầu của công việc, tôi thường hay phải đi công tác nên càng ít có thời gian ở bên cha mẹ, trong lòng thấy rất áy náy. Vì vậy mỗi lần đi công tác xa tôi đều mua nhiều đồ ăn ngon về biếu cha mẹ. Mẹ tôi gặp ai cũng khoe: "Có đứa con gái thật tuyệt! Ngồi ở nhà mà vẫn có thể ăn đặc sản của khắp nơi trên đất nước!". Thế là tôi lại càng thích mua về nhiều hơn. Tôi hy vọng có thể mang lại niềm vui cho cha mẹ, để họ được hưởng hạnh phúc tuổi già, đồng thời bản thân tôi cũng cảm thấy mãn nguyện với câu nói: "Có đứa con gái thật tuyệt!".

"Có đứa con gái thật tuyệt!" là câu nói cha mẹ thể hiện sự cưng chiều dành cho con gái và cũng là sự khích lệ lớn nhất khiến con gái cảm thấy vô cùng lạc quan và tự tin, nhờ vậy con gái sẽ học được tính lương thiện và lòng thương yêu quan tâm người khác.

Đồng chí Triệu Dũng, bí thư thường vụ Ban thư ký Đoàn thanh niên cộng sản Trung Quốc có cô con gái thông minh và đáng yêu tên là Triệu Tín. Triệu Dũng rất mực thương yêu cô con gái của mình.

Ông ấy đã kể tôi nghe một câu chuyện thú vị.

Hôm sinh nhật lần thứ 10 của Triệu Tín, Triệu Dũng đi công tác xa vội vã trở về. Trên máy bay ông viết cho con gái một đoạn văn ngắn với tiêu đề: "Có cô con gái thật tuyệt". Về đến nhà, ông tặng bài văn đó cho con gái làm quà. Không ngờ Triệu Tín xem xong rồi hỏi từng câu một:

"Ba ơi! Ba nói có cô con gái thật tuyệt là vì chỉ có người con trai như ba mới nói thế phải không ba?".

"Đúng thế con ạ, ba thật sự cảm thấy tuyệt vời khi có một cô con gái".

"Ba! Ba nói có con gái thật tuyệt là ba nói chung như thế hay là ba chỉ nói riêng một mình Triệu Tín hả ba?".

"Ba chỉ có mỗi một cô con gái, đương nhiên là ba chỉ nói riêng mình con rồi".

Lúc này Triệu Tín tỏ ra hài lòng và vui vẻ nhận món quà sinh nhật. Sau đó cô bé càng trở nên nhanh nhẹn hoạt bát, giỏi lý luận và không có chuyện gì không kể với ba, vì cô bé biết rằng ba rất quan tâm và yêu quý nó.

Bạn thấy không, con gái rất để ý đến tình cảm của người cha dành cho nó. Vị trí của người cha trong lòng con gái là không ai có thể thay thế được. Con gái để tâm đến người cha, song không phải để tâm đến việc ba tặng cho quà gì hay ba thoả mãn nhu cầu vật chất gì cho mình, điều nó quan tâm chính là sự gần gũi chuyện trò giữa cha và con. Có thể nói với cha về những cảm nhận trong lòng là điều đặc biệt quan trọng đối với con gái trong quá trình trưởng thành. Con gái được trời phú cho sự tinh tế nhạy cảm và rất giỏi che giấu cảm xúc. Cha mẹ càng dành cho chúng sự quan tâm tinh tế thì chúng càng dễ dàng bộc lộ cảm xúc trong lòng mình mà không sợ bị trách mắng. Một cô con gái được cha mẹ quan tâm chăm sóc sẽ tốt cho việc hình thành nhân cách lương thiện, giúp nó cởi mở và rèn luyện khả năng giao tiếp. Người cha càng dễ đem lại cảm giác an toàn cho con gái, đây là điều tất yếu

trong quá trình trưởng thành của con bé. Nếu từ nhỏ đã thiếu thốn cảm giác an toàn đó thì trong cuộc sống sau này, cô bé sẽ luôn kiếm tìm một giác độ gọi là "người cha". Vì thế, khi con gái từ nhỏ đã mất đi tình thương của người cha thì khi lựa chọn bạn đời rất dễ chọn một người giống cha mình hoặc luôn mang trong lòng sự thù hận đối với đàn ông.

Con gái được cha yêu là một niềm vui, cha được con gái yêu cũng chính là hạnh phúc.

Một ông bố trẻ tuổi đã nói với tôi rằng: "Một hôm, vợ không có ở nhà, tôi bị ốm nằm một mình trên giường. Đứa con gái 5 tuổi của tôi rón rén đến bên giường, sờ tay lên đầu tôi rồi lí nhí: 'Ba bị sốt rồi, ba đừng khóc, để con đi lấy thuốc cho ba". Nó đem đến cho tôi mấy viên kẹo vitamin C dành cho trẻ con ăn, rót cho tôi một cốc nước nguội rồi bảo: "Ngoan uống thuốc nào, thuốc này không đắng mà rất ngon". Tôi ngoan ngoãn uống "thuốc", bất giác nước mắt trào ra, trong lòng tôi dấy lên niềm hạnh phúc: Có đứa con gái thật tuyệt vời!".

Những nhà tâm lý học chỉ ra rằng: cho dù người mẹ có ảnh hưởng nhiều hơn đến con gái xét trên bình diện chung của cuộc sống, nhưng người cha lại có ảnh hưởng quan trọng đến tính cách và hạnh phúc cả đời của con gái. Sự đánh giá và phản ứng trước những việc con gái làm của người cha so với người mẹ lại càng lớn hơn. Tại sao lại như vậy? Tiến sỹ tâm lý học nổi tiếng người Mỹ, ông Saith nói: "Vì người cha ít khi bộc lộ ra ngoài và cách biểu đạt thường thông qua một phương thức hoàn toàn khác. Sự can thiệp của người cha có tác dụng hạn chế việc con gái quá ỷ lại vào người mẹ. Sự tín nhiệm của cha đối với con gái và đối với năng lực của nó giúp nó dần tự tin để tự lập, nhất là khi con gái ở vào độ tuổi thanh xuân". Vì thế ông ta cho rằng, người cha đừng bao giờ giới thiệu một cách tự mãn với người khác: "Xem này, đây chính là con gái của tôi!" Tiến sỹ Saith hiểu rằng các ông bố người Trung Quốc thường không nói hoặc rất ít khi nói những lời lẽ giàu tính biểu cảm. Nhưng ở Hoa Kỳ, việc người cha nói với con gái rằng: "Cha yêu con!" "Cha tự hào về con!" lại là chuyện rất bình thường. Ông ta thấy ở điểm này thì các ông bố Trung Quốc cần phải học các ông bố Hoa Kỳ. Tất nhiên do bối cảnh văn hoá hai nước không giống nhau, các ông bố Trung Quốc có thể tìm phương thức khác thích hợp cho việc giao lưu tình cảm giữa cha và con gái.

Phóng viên Thiệu Mai của tạp chí "Người chị tâm lý" đã từng phỏng vấn một số cô gái và yêu cầu họ nói về sự ảnh hưởng của người cha đối với bản thân mình, trong số đó có một cô gái 35 tuổi kể rằng:

"Bạn bè đều cảm thấy tôi rất tự tin, tôi thấy điều này cần cảm ơn cha tôi, cha thường hay nói với tôi rằng: "Ba thấy là con đúng". Còn nhớ hồi tôi lên cấp 3, có lần thầy giáo đưa ra mấy vấn đề rất phức tạp liền được tôi giải quyết một cách đơn giản. Kết quả là thầy giáo khăng khăng cho rằng tôi không đúng, tôi về tấm tức kể cho cha nghe câu chuyện, không ngờ cha vẫn điềm tĩnh nói câu đó: "Ba thấy là con đúng!". Đến thầy giáo còn nói tôi không đúng mà cha vẫn thấy tôi đúng! Tôi cảm thấy cha tôi quả thật là vĩ đại".

"Có đứa con gái thật tuyệt!", câu nói này là một lời khen đầy sắc thái tình cảm và mang đặc trưng của người Trung Quốc, con gái của bạn sẽ có sự thay đổi kỳ diệu.

Về phương diện này, phóng viên báo Giáo Dục Trung Quốc, chị Tô Đình vẫn còn giữ

một ấn tượng sâu sắc. Kỳ nghỉ hè năm 2002, chúng tôi cắm trại hè trên núi Điểu Công ở Tín Dương, Hà Nam trong một khung cảnh đẹp như tranh vẽ. Tô Đình cùng cô con gái vừa lên tiểu học cũng tham gia. Một hôm tôi chủ trì tiết mục hỏi đáp với chủ đề "Mẹ của tôi - Thế giới chưa biết hết", những lời nói của con gái chị khiến cho nhiều người ở đó phải kinh ngạc.

Tôi hỏi con gái chị: "Cháu có khâm phục mẹ mình không?", nó đáp liền không cần một giây suy nghĩ: "Không khâm phục".

"Tại sao?".

"Vì mẹ cháu hay nói nhiều".

"Thế cháu có khâm phục cha cháu không?".

"Cũng không khâm phục".

"Tại sao?".

"... " Đứa bé im lặng hồi lâu không nói ra lý do. Tôi để ý thấy mắt của chị Tô Đình rưng rưng nước, lộ rõ ánh mắt tiếc nuối, tủi thân và thất vọng.

Con gái có thái độ phủ nhận về người mẹ ngay trước mắt mẹ mình và rất đông người khác nữa, nó thậm chí còn không để tâm đến vẻ mặt của mẹ. Tôi lấy làm lạ, sau đó đã nói lại chuyện này với chị Tô Đình. Chị Tô Đình buồn bã nói: "Bậc làm cha làm mẹ, đâu phải chúng tôi không muốn nghe con cái nói những lời cảm động, nhưng trước sự vất vả nhọc nhằn của cha mẹ, lẽ nào chúng nó lại ngơ đi mà coi như không?".

"Thế hằng ngày con gái chị ở nhà sống thế nào?".

"Hàng ngày đi học về, nó thường ngồi trên ghế sô pha xem vô tuyến, đến bữa thì có cơm nước dọn ra trước mặt; mỗi lần tôi lau nhà lau đến chỗ nó ngồi thì nó thản nhiên co hai chân lên cứ như không có chuyện gì; mỗi lần mua đồ ăn ngon bao giờ cũng phải nghĩ đến những thứ nó thích và phải mua cho nó ăn thấy no... Tự do hưởng thụ đối với nó như một lẽ đương nhiên vậy. Mà dường như không chỉ con tôi, chuyện trò với những người xung quanh mới thấy lũ trẻ bây giờ đều có "căn bệnh" đó: thờ ơ với tất cả mọi việc, tỏ ra lạnh lẽo vô tình”.

"Do cha mẹ quá quan tâm chiều chuộng con cái và ít tạo cho chúng ý thức về trách nhiệm". Tôi kể cho chị Tô Đình nghe câu chuyện đã xảy ra với con trai tôi, đồng thời nói với chị: "Trước nay tôi không bao giờ đóng vai là một người mạnh mẽ trước mặt con trai, không bao giờ làm sẵn mọi thứ cho nó hưởng thụ. Thái độ của con trai trước mặt tôi luôn tỏ ra “đầu đội trời chân đạp đất”, có lần nó còn bá vai tôi và bắt chước giọng của thủ tướng Chu: 'Đồng chí Tiểu Lô, đồng chí phải chú ý giữ gìn sức khoẻ đấy!' Tôi liền đáp: “Cảm ơn thủ trưởng đã quan tâm!” Chỉ bằng cách để cho con cái giúp đỡ mình thì trong lòng chúng mới có mình!".

Tô Đình thấy đây là một cao kiến nên quyết định thử áp dụng xem sao, chị chuyển từ làu bàu sang khen ngợi.

Hôm sau khi trại hè đã kết thúc, chị Tô Đình đưa con gái đi chơi xa, hành lý khá nhiều. Chị cố ý tỏ vẻ khó khăn. Con gái không nói câu nào, tự chủ động mang đỡ mẹ hơn một nửa số hành lý. Thấy con gái tay xách nách mang, người mẹ cố dằn lòng "không được mềm yếu", cứ để cho nó cố gắng, kết quả là con gái đã giúp được mẹ, có cảm giác lập được công, cô con gái càng có tinh thần nên đã chăm sóc mẹ suốt dọc đường. Chốc chốc lại bảo: "Mẹ ngủ đi, buổi đêm không cần lo cho con đâu", một lát lại hỏi: "Mẹ uống nước không? Mẹ không sao chứ?" Người mẹ mãn nguyện nói: "Có cô con gái thật tuyệt!", khiến con gái càng tỏ ra cố gắng, mục đích đã đạt được, nó tỏ ra như một người lớn, chạy Đông chạy Tây, bận bịu hết việc này việc khác, giống như phút chốc đã trưởng thành lên rất nhiều.

Về nhà, chị Tô Đình không dám buông lơi, chị tiếp tục củng cố "chiến tích": đi làm về chị không giống như trước đây, cố giấu đi vẻ mặt mệt mỏi, chị không đóng vai một người mẹ ngập tràn sinh lực không bao giờ ngã gục nữa. Con gái cũng nhận thấy sự thay đổi nhỏ đó, nó biết mẹ đi làm rất vất vả. Nó bắt đầu thường xuyên chạy vào bếp hỏi: "Mẹ ơi, con có làm được gì không?" Lúc này chắc chắn người mẹ sẽ giao việc cho con gái làm, khiến nó có cảm giác mẹ phải nhờ nó giúp mới làm xong được bữa cơm. Có lúc mẹ nằm nghỉ trên ghế sô pha, con gái rất ít khi thấy mẹ như vậy, nó liền xán lại gần rồi "xoa bóp" cho mẹ, lại còn không ngớt ra mêình lệnh: "Nhắm mắt vào nghỉ ngơi", "Thả lỏng hai mắt...". Cô con gái đã rất chăm chỉ, làm việc đến toát cả mồ hôi. Người mẹ khép đôi mắt đầy lệ, tự nhủ trong lòng: "Có đứa con gái thật tuyệt vời!".

Nhắc đến sự thay đổi của con gái, chị Tô Đình vô cùng xúc động, chị nói: "Bây giờ, tận đáy lòng tôi thật sự cảm thấy “có đứa con gái thật tuyệt!”, trước đây không phải tôi ít giáo dục con, nhưng những câu nói giáo điều nói nhiều quá khiến tôi trở thành nói nhiều, kết quả khiến con gái có tâm lý chống đối, “càng nói nó làm nó càng không chịu làm”, hình thành nên sự mâu thuẫn: con càng không làm mẹ càng nói nhiều hơn, dần dần “tôi luyện” con gái thành một đứa “cứng đầu cứng cổ”. Thật ra không phải con gái lạnh nhạt với mình, có lúc nó muốn nói điều gì đó với chúng ta, nhưng chúng ta liên tục làm cho chúng nói không nên lời - rất có thể chính chúng ta "ép" con cái thành ra "lạnh" như vậy. Vì vậy tôi tin rằng, khi nuôi dưỡng tình cảm cho con cái, dùng sự ca ngợi thay cho mệnh lệnh, thay lời ca thán không ngớt bằng một câu chứa đựng đầy tình cảm: "Có đứa con gái thật tuyệt!" thì mọi việc sẽ thay đổi một cách kỳ diệu!".

CHƯƠNG VIII
QUÝ GIÁ NHẤT CHÍNH LÀ TÌNH THÂN
7 VIỆC LỚN CHA MẸ LÀM CÙNG CON CÁI

HỌC CÙNG CON

Trong một lớp học tiếng Nhật tại một trường đại học ở Hoa Kỳ bỗng xuất hiện một bác gái Hoa kiều gần 60 tuổi. Bác ấy ngày nào cũng đến lớp sớm nhất để xem lại bài, vào giờ học bác chăm chú đọc bài cùng với thầy cô giáo. Vở ghi của bác lúc nào cũng nắn nót sạch đẹp, những bạn trẻ thi nhau mượn vở của bác để tham khảo. Mỗi lần đến kỳ thi là bác lại khẩn trương ôn bài. Có một hôm, vị giáo sư nói với các bạn trẻ: "Làm cha làm mẹ nhất thiết phải tự nghiêm khắc với bản thân mình mới dạy con tốt được, các bạn có thể hỏi người phụ nữ luôn được mọi người kính trọng này, bác ấy nhất định có những người con rất ngoan". Các bạn thanh niên đã tìm hiểu, quả nhiên người phụ nữ đó tên là Chu Mộc Lan, con gái bác ấy chính là người được bầu chọn là một trong sáu người phụ nữ kiệt xuất trên toàn nước Mỹ năm 1986 tên Triệu Tiểu Lan. Hiện cô đang nhậm chức Bộ trưởng Bộ Lao Động của chính phủ Hoa Kỳ, đây là chức vụ cao nhất trong chính phủ liên bang Hoa Kỳ mà người Hoa Kỳ được nắm giữ tính cho đến nay.

Hy vọng của một quốc gia đặt vào các nhân tài, cái căn bản cốt lõi của nhân tài phụ thuộc vào giáo dục, mà trình độ học vấn cao thấp lại có mối liên hệ gắn bó mật thiết với việc giáo dục tại gia đình.

Báo cáo Đại hội lần thứ sáu của Đảng nhấn mạnh rằng cần phải "hình thành một xã hội học tập, toàn dân học tập, học tập cả đời, thúc đẩy sự phát triển toàn diện của con người".

Trong Đại hội lần thứ 15 của Đoàn Thanh Niên Cộng Sản, Tổng bí thư Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc, chủ tịch nước, đồng chí Hồ Cẩm Đào nêu ra ba hy vọng đối với giới thanh niên: một là cố gắng học tập; hai là phát huy tính sáng tạo; ba là tận tâm cống hiến.

Một mô hình xã hội thi đua nhau học tập được hình thành, không chỉ thanh thiếu niên muốn học mà cha mẹ, thầy cô cũng cần phải học, có như vậy mới bắt kịp được thời đại.

Tuyên truyền mạnh mẽ văn học tiên tiến của dân tộc Trung Hoa là nền tảng cơ bản của đại nghiệp dân tộc và cũng là trách nhiệm của các bậc phụ huynh.

Vài năm gần đây giới học thức làm quen trở lại với văn học kinh điển của đất nước, trung ương đoàn còn nêu cao khẩu hiệu "đọc mỹ văn thiên cổ, làm quân tử thiếu niên". Mục đích giáo dục bằng việc sử dụng yếu tố dân tộc chính là "đọc sách hiểu lý". Hiểu lý lẽ gì? Chính là hiểu đạo lý làm người, cũng chính là tố chất tổng hợp đào tạo con người. Đọc những áng văn hay thời cổ có thể giúp giới trẻ định hướng tình cảm và hoàn thiện nhân cách qua quá trình thay đổi vô tri vô giác.

Đừng xem thường cô bé Trương Vũ Hiên vốn chỉ là một học sinh trường tiểu học Bạch Vân Lộ ở Bắc Kinh. Cô bé mới thật sự xuất sắc, có thể đọc thuộc lòng hàng trăm tác phẩm mỹ văn Trung Hoa. Cha của cô bé là cán bộ tổng Liên đoàn lao động, mẹ của cô là giáo viên dạy Anh văn, hai vợ chồng và cô con gái thường cùng nhau đọc thuộc những bài văn thơ cổ. Đáng quý hơn là cả nhà họ còn có thể vận dụng những câu kinh điển trong văn thơ cổ làm quy phạm điều chỉnh lời nói và việc làm của bản thân, thật đúng là học đi đôi với hành.

Con gái đọc thuộc "Minh nhật ca", hiểu được đạo lý về "sự việc đương thời, Trung Hoa đương thời", hàng ngày không cần cha mẹ nhắc nhở, cô bé tự giác làm xong bài tập theo đúng thời gian biểu; người mẹ học thuộc câu "mọi việc trên đời có khó có dễ" đã dám đối mặt với khó khăn, cuối cùng đã qua được kỳ thi tiếng Anh năm thứ tư tại học viện ngoại ngữ Bắc Kinh; người cha thường hay vận dụng những tri thức đạo đức trong văn thơ cổ để dạy con gái nên người. Cả nhà đều phấn đấu học tập để tiến bộ, tạo thành một gia đình văn hoá thật đáng ngưỡng mộ.

Mỹ văn Trung Hoa đại diện cho văn hoá tiên tiến trong nền văn hoá truyền thống Trung Quốc, mang ý nghĩa truyền bá tri thức đạo đức và tuyên truyền các quy phạm đạo đức. Cha mẹ và con cái cùng đọc mỹ văn Trung Hoa là biện pháp tăng cường giáo dục đạo đức trong gia đình.

Phong trào "Gia đình tri tâm" cổ vũ các gia đình "cùng đọc mỹ văn Trung Hoa", cái hay là ở chỗ mọi người cùng nhau học. Bậc làm cha mẹ đã từng sống trong thời đại văn học mà nền văn minh bị dẫm xéo dưới chân nên rất thiếu hụt những kiến thức về văn hoá truyền thống của dân tộc Trung Hoa ưu tú, học cùng con cái vừa có thể bù đắp được những thiếu hụt trong quá khứ, vừa có thể tạo thói quen cho con cái học theo.

Khi cùng đọc với con quyển "Nhạc Dương lâu ký" của nhà chính trị lớn, nhà văn lớn thời Bắc Tống là Phạm Trọng Yêm, nhất định bạn sẽ bị tác động bởi câu nói bất hủ "lo trước cái lo của thiên hạ, vui sau cái vui của thiên hạ". Bạn dạy con rằng: "Lo nghĩ phải biết lo trước thiên hạ, hưởng vui thú phải hưởng sau thiên hạ" chính là tinh thần dân tộc cao quý, tâm linh bé bỏng của con bạn sẽ cảm nhận được sự khích lệ đồng thời hiểu được hàm nghĩa điều lệ của đội thiếu niên tiền phong, hiểu được thế nào là "lợi ích của dân tộc cao hơn tất cả".

Khi bạn cùng con mình đọc thuộc câu "Khinh nhược bất quả tín" trong "Lão Tư, Phần Đức kinh 63 chương", bạn sẽ nghĩ đến việc "cha mẹ nói mà không giữ lời thì không có uy tín", coi thường lời hứa chắc chắn sẽ đánh mất lòng tin, bạn thực hiện được "thành thật thủ

tín", sau đó dạy dỗ con cái "minh lễ thành tín" thì càng có sức thuyết phục.

Khi bạn cùng con mình đọc thuộc câu nói bất hủ xưa nay "Lão ngô lão dĩ cập nhân chi lão, ấu ngô ấu dĩ cập nhân chi ấu" trong phần 1 "Mạnh Tử. Lương Huệ Vương Chương Cú Thượng", rồi dạy bảo con "tôn kính bề trên của mình đồng thời tôn kính bề trên của người khác; yêu con của mình đồng thời yêu con của người khác", lời nói đi đôi với việc làm: bạn thường xuyên đưa con đi thăm hỏi người già, hiếu kính người già, giúp người già tổ chức sinh nhật; bạn không chỉ quan tâm tới con mình mà quan tâm cả tới những đứa trẻ sinh sống tại những vùng nghèo khổ. Con bạn sẽ được ảnh hưởng từ chính bạn mà học được phẩm chất đạo đức tốt đẹp của người Trung Hoa "kính già yêu trẻ" đồng thời học được quy phạm đạo đức về "đoàn kết hữu thiện".

Cùng nhau học rồi cùng nhau vận dụng. Tri thức là cái cần thiết phải học, đạo đức là thứ cần phải truyền bá, việc xây dựng đạo đức gia đình là do cha mẹ và con cái cùng nhau thực hiện. Lời nói phải luôn đi đôi với việc làm, phải thực hiện một cách triệt để, không ngừng tăng cường sự ảnh hưởng và sức lôi cuốn của việc xây dựng nền tảng đạo đức.

Có một cậu học sinh trung học, biểu hiện của cậu ở trường rất tốt nhưng ở nhà lại rất lười biếng. Chưa bao giờ cậu tự quét phòng của mình, cậu cho rằng đó là những việc vặt, chỉ cần làm những công việc lớn hơn. Cha cậu bèn dán ngoài cửa phòng của cậu bé một câu răn dạy "một căn phòng không quét được thì làm sao quét nổi thiên hạ?". Cậu bé đọc xong đã nhận ra bài học, hiểu ra rằng việc lớn đều do việc nhỏ mà thành, từ đó bắt đầu tự quét dọn phòng của mình. Đây là biện pháp trao đổi bằng tâm linh, lấy lí lẽ để thuyết phục lòng người - biện pháp này hiệu quả hơn nhiều so với việc khiển trách.

Diêm Ni là một học sinh trung học ưu tú, sự trưởng thành của cô bé cũng góp ích cho việc hun đúc đức tài trong nền văn hoá tiên tiến.

Cha Diêm Ni là một quân nhân, thường xuyên phải công tác tại vùng núi xa xôi, khi con gái 10 tuổi mới được điều về Bắc Kinh, được sống cùng con gái. Là một quân nhân, ông có sự nghiệp riêng của mình, nhưng là một người cha ông cảm thấy vô cùng day dứt vì cho rằng ông đã nợ con gái rất nhiều. Ông thường hay tự vấn lòng mình: "Cha biết lấy gì bù đắp cho con, con gái yêu của cha". Cuối cùng ông quyết định giúp con gái bằng cách khích lệ ý chí cho con.

Khi còn học tiểu học, Diêm Ni có một quyển nhật ký, cô bé chủ động nhờ cha mình viết cho mấy câu lên trang bìa. Người cha bèn chép một đoạn trong "Sách khuyến học" của Tuân Tử: "Bất tích chi lưu bộ vô dĩ chí thiên lý, bất tích tế lưu vô dĩ thành giang hải...".

Diêm Ni rất vui vì cha đã viết như vậy. Cô còn nói với tôi: Tôi biết cha tôi muốn khích lệ tôi học, dạy tôi cần phải học bằng cách tích luỹ từ những điều nhỏ nhất. Cách làm của cha thật ý nghĩa. Nếu cha viết ra một cách rõ ràng về ý nghĩa của câu nói đó thì rõ ràng cảm giác của tôi sẽ khác. Lúc đó tôi mới 10 tuổi nên đọc không hiểu, nhưng vì cha tôi chép vào vở như vậy nên hàng ngày tôi có thể đọc và ngẫm nghĩ vì sao cha lại muốn tặng mình câu này? Cha không hề giải thích cho tôi. Tính hiếu kỳ của tôi càng thôi thúc tôi suy nghĩ, cứ thế dần dần tôi đã hiểu ra".

"Sơn bất tại cao, hữu tiên tắc danh; thuỷ bất tại thâm, hữu long tắc linh", lời không cần nói nhiều mà vẫn hiệu quả. Cha của Diêm Ni không vì 19 năm xa cách mà vụng về trong cách dạy bảo con, ông đã vận dụng những tinh hoa văn hoá của dân tộc Trung Hoa để thắp lên ngọn lửa lý tưởng trong lòng con gái và xây dựng nên những quy tắc ứng xử đạo đức. Tình cha con như vậy giống như một thứ tình cảm lý trí, tình yêu trí tuệ và thật độc đáo.

Sau khi Diêm Ni vào trung học, mỗi khi gặp khó khăn hay ưu phiền, chẳng hạn như kết quả học tập sa sút, không được bầu chọn làm cán bộ lớp, buồn vì cãi nhau với bạn cùng lớp hoặc tình cảm có những lúc dao động, thì người cha vẫn luôn tìm một cuốn sách hoặc chép một đoạn văn đưa cho con gái đọc. Một thời gian sau ông mới hỏi lại con gái: "Con thấy chuyện đó thế nào?".

Cô con gái hoàn toàn tâm phục khẩu phục trước cha mình.

Đây là một phương pháp rất hay và cũng rất độc đáo nếu đem áp dụng với những học sinh tiểu học và trung học có năng lực học tập và khả năng tư duy tốt.

Nhà khoa học vĩ đại Newton có một câu nói nổi tiếng rằng: "Ta sở dĩ nhìn được xa là bởi vì ta đứng trên vai của kẻ bề tôi". Chúng ta là người Trung Quốc của thế kỷ 21, nên đứng trên ngọn núi đồ sộ 5.000 năm lịch sử của nền văn minh Trung Hoa mà nhìn ra thế giới, tạo lập tương lai, cùng nhau xây dựng "gia đình tri tâm".

ĐỌC CÙNG CON

Người bạn Thiệu Mai của tôi có cậu con trai tên là Khang Địch mới 4 tuổi mà đã rất thích xem sách. Theo lời kể của Thiệu Mai, Khang Địch thích đọc sách là vì nó thấy rất vui, rất thú vị, trong sách có những thứ mà nó thích. Khang Địch rất yêu quý một cuốn sách có tên: "Trên bãi cát", nội dung kể về một đứa trẻ đang đi trên bãi cát và liên tiếp phát hiện ra nhiều thứ rất hay, đầu tiên là vỏ ốc, con cua, lâu đài, sau đó, lại thấy một chiếc giày, rồi lại thấy một cái chân, kết thúc câu chuyện là "Mình phát hiện ra ba mình", trên bức tranh vẽ người cha nằm trên bãi cát, vùi mình trong cát và chỉ để lộ ra cái đầu và chân. Thiệu Mai kể rằng mỗi lần Khang Địch đọc đến "phát hiện ra ba mình" là cậu đều bật cười khanh khách. Khang Địch không chỉ biết đọc mà còn biết áp dụng. Có một lần Thiệu Mai dẫn cậu bé ra ngoại ô và cùng chơi trên bãi cỏ, Khang Địch bò đi bò lại trên bãi cỏ và tự bảo rằng mình đang cắt cỏ. Khi Thiệu Mai vô tình nói câu "Trên bãi cỏ" thì không ngờ Khang Địch sáng tác luôn một câu chuyện - "Trên bãi cỏ":

Trên bãi cỏ, có người đang thả diều.

Trên bãi cỏ, có người đang chụp ảnh.

Trên bãi cỏ, có người đùa với cún con.

Nghe xong câu chuyện của Khang Địch, Thiệu Mai vô cùng hứng thú liền tiếp lời cậu bé: "Trên bãi cỏ, có cậu bé đang bò". Khang Địch lập tức đối đáp lại: "Không, không phải, là Khang Địch đang cắt cỏ". Về đến nhà Khang Địch vẽ lại câu chuyện hôm đó lên giấy rồi thêm lời văn của mình vào. Cho đến bây giờ, đây vẫn là cuốn "Sách của mình" mà Khang

Địch thích nhất.

Cha mẹ nào cũng muốn con mình thích sách, yêu đọc sách, nhưng trong cuộc sống, những người cha người mẹ thật sự biết tạo cho con mình một thế giới để đọc lại không nhiều.

Trong đời sống thực tại, khi nhắc đến việc đọc của con cái, rất nhiều bậc phu huynh suy diễn trong đầu rằng: đọc = đọc những sách không phải là sách giáo khoa = đọc sách truyện giải trí = không liên quan đến việc học hành = ảnh hưởng đến học tập. Điều này có mối quan hệ trực tiếp với tư tưởng của phụ huynh về cái gọi là hiệu quả giáo dục mà người ta vẫn thường nói đến mỗi khi bàn về giáo dục trong gia đình. Rất nhiều bậc phụ huynh cho con mình đọc sách trước khi cắp sách tới trường để tập làm quen với mặt chữ, sau khi đã bắt đầu đi học thì chỉ cho con đọc những cuốn sách tham khảo liên quan đến bài vở, cha mẹ rất ít khi khuyến khích con mình tự đọc sách, tự do đọc sách, cho dù để con đọc sách thì đa số vẫn là mấy tác phẩm văn học nổi tiếng. Không ít niềm say mê đọc sách của trẻ đã bị tư tưởng về hiệu quả giáo dục của cha mẹ dần dần làm thui chột.

Trong chương trình "Tâm sự đường dây nóng" của chúng tôi, có không ít bậc phụ huynh gọi điện đến chương trình nói rằng con mình không phải kém thông minh nhưng lại có kết quả học tập không được tốt khiến cho họ rất phiền lòng. Khi gọi điện tới, phụ huynh thường quy kết việc học của con cái không tốt là do nguyên nhân không chăm chỉ, không tập trung vào học, không thích học, thậm chí có phụ huynh còn nghi ngờ rằng con mình mắc chứng "hiếu động". Nhưng giáo sư Thư Hoa - chuyên gia nghiên cứu về việc đọc sách của trẻ, khoa Tâm lý trường Đại học Sư phạm Bắc Kinh cho tôi biết, cách lý giải của cha mẹ như vậy không được toàn diện, rất nhiều vấn đề học tập bắt nguồn từ việc đọc sách. Kết luận này của giáo sư Thư Hoa là kết quả của một cuộc điều tra, nghiên cứu mấy năm trời của bà và nhóm nghiên cứu. Họ phát hiện ra rằng nhiều đứa trẻ phát triển bình thường về trí tuệ nhưng khả năng đọc sách một cách dễ dàng hay khó khăn lại khác nhau, trường hợp nghiêm trọng có gặp trở ngại về kỹ năng đọc hiểu. Thậm chí ở một thành phố có bề dày văn hoá như thủ đô Bắc Kinh tỉ lệ học sinh tiểu học gặp trở ngại về kỹ năng đọc hiểu cũng lên tới 6%-8%.

Có lẽ nhiều phụ huynh cho rằng khả năng đọc hiểu chỉ tác động đến môn Ngữ Văn của trẻ, song thực tế việc đọc không lưu loát không những gây khó khăn cho việc học Ngữ Văn mà còn có ảnh hưởng tới các môn học khác, bởi vì bất kỳ môn học nào cũng phải bắt đầu từ việc đọc hiểu.

Bốn năm trước đây, Tổ chức Kinh tế Thế giới đã tiến hành cuộc điều tra về khả năng đọc hiểu của thanh thiếu niên.

Báo cáo của Tổ chức Kinh tế Thế giới chỉ ra rằng, thanh thiếu niên ở tuổi 15 không thể học hết trong trường các kỹ năng và kiến thức cần thiết trang bị cho một người thành niên, vì vậy giáo dục trong nhà trường phải tạo nền tảng vững chắc cho sự nghiệp học của cả đời người, mà kỹ năng đọc hiểu chính là vốn liếng lớn nhất chuẩn bị cho việc học cả đời.

Tổ chức Kinh tế Thế giới vì sao lại quan tâm đến khả năng đọc của thanh thiếu niên? Nghiên cứu khả năng đọc hiểu của người trưởng thành trên thế giới họ đã phát hiện ra

rằng một người có khả năng đọc tốt sẽ dễ dàng tìm được một công việc tốt, lương cao. Học lực thấp cố nhiên sẽ ảnh hưởng tới cơ hội việc làm, nhưng đối với trường hợp học lực tương đối thì những người có khả năng đọc tốt sẽ có cơ hội đảm nhiệm những công việc đòi hỏi kỹ năng cao nhiều hơn hẳn. Hơn nữa dựa vào sự chênh lệch cao thấp giữa khả năng đọc hiểu với học lực người ta có thể dự đoán khá chuẩn xác về khả năng thăng tiến của một người trong một môi trường làm việc.

Làm thế nào để tạo lập cho con mình một môi trường để đọc? Phụ huynh cần bắt đầu từ việc nuôi dưỡng sở thích đọc của con.

Đối với trẻ em đọc sách xuất phát từ ý thích.

Thiệu Mai nói, không chỉ có vậy, Khang Địch thích cái gì là bảo mẹ mua cho những cuốn sách viết về cái đó, ví dụ như cậu thích tàu hoả liền muốn mẹ mua cho quyển sách viết về tàu hoả, sau khi đến thăm viện khoa học kỹ thuật về cậu bé đã rất thích núi lửa liền lập tức bảo mẹ mua cho cuốn sách "Núi lửa phun trào".

Đây không chỉ là kinh nghiệm của người mẹ Thiệu Mai mà còn là ý kiến chung của rất nhiều chuyên gia nghiên cứu về kỹ năng đọc hiểu.

Có tìm thấy niềm vui khi đọc hay không lại là một yếu tố then chốt để tiếp tục duy trì và phát triển kỹ năng đọc. Việc trẻ có đọc sách một cách say mê, có thích bàn luận với người khác về những gì đã đọc, có hay thường xuyên lui tới thư viện hay hiệu sách, có coi trọng việc đọc sách hay không đều ảnh hưởng đến thói quen đọc sách của chúng sau này. Cuộc điều tra về khả năng đọc của những người trưởng thành trên thế giới cho thấy, sau khi đã tốt nghiệp trung học, nếu bỏ bẵng một thời gian lâu lâu không đọc thì khả năng đọc sẽ dần giảm sút.

Để duy trì niềm say mê đọc của trẻ, bồi dưỡng khả năng đọc của trẻ tốt hơn nữa, tôi đề xuất với các bậc phụ huynh cần thực hiện những công việc sau:

Thứ nhất, phụ huynh cần phải tự làm gương, bản thân mình cũng nên có thói quen đọc sách.

Thứ hai, cần tạo điều kiện thật tốt cho con đọc sách, chẳng hạn dành cho con một phòng đọc sách riêng, có bàn đọc, giá sách riêng, gia đình cần chuẩn bị trước cho con một không gian đọc tốt.

Thứ ba, phụ huynh nên mua sách cho con, không nhất thiết phải mua sách thật đắt tiền, khuyến khích con cùng với bạn bè trao đổi sách cho nhau để đọc. Cha mẹ có thể để cho con tự lựa chọn sách để mua.

Thứ tư, cùng đọc sách với con. Điểm này vô cùng quan trọng, đặc biệt là đối với những đứa trẻ đang trong giai đoạn học tiểu học. Một báo cáo nghiên cứu của Hoa Kỳ cho thấy: cha mẹ khuyến khích con cái đọc và viết bao nhiêu sẽ có ảnh hưởng một cách rõ rệt tới khả năng đọc, viết của con bấy nhiêu. Báo cáo nghiên cứu mang tên "Khả năng đọc hiểu ở Hoa Kỳ" chỉ ra rằng, lấy học sinh tiểu học lớp 4 làm ví dụ, ở những trường học ít có sự tác động

của cha mẹ thì điểm đánh giá năng lực đọc hiểu của các em thấp hơn điểm đọc hiểu bình quân trên toàn quốc là 46 điểm, ngược lại, ở những trường học sinh chịu sự tác động của cha mẹ nhiều hơn thì điểm đọc hiểu của các em cao hơn điểm đọc hiểu bình quân cả nước là 28 điểm, giữa hai trường học kể trên có sự chênh lệch tới 74 điểm.

Trong cuộc điều tra về khả năng đọc của thanh thiếu niên, Tổ chức Kinh tế Thế giới cho rằng: vàng bạc châu báu không quý bằng một nhà đầy sách. Bởi vì sự ảnh hưởng của một kho tàng văn hoá sẽ thắng thế hơn hẳn so với của cải vật chất. Số lượng và chủng loại sách trong nhà càng nhiều, cha mẹ càng năng bàn luận với con về nội dung của sách báo, phim ảnh, các chương trình vô tuyến, kỹ năng đọc của con càng tốt, thì trong tương lai con bạn chắc chắn sẽ giành được tờ giấy thông hành giá trị nhất để vận động và cạnh tranh trong xã hội.

Dân tộc Do Thái dãi dầu vất vả nhưng trong lĩnh vực tri thức thì thường được xếp vào hàng có ưu thế. Trong nhà của người Do Thái, khi trẻ con bắt đầu khôn lớn thì người mẹ sẽ giở quyển "Thánh Kinh" ra, nhỏ lên đó một chút mật ong rồi bảo con hôn lên giọt mật trên "Thánh Kinh". Nghi lễ này có dụng ý nói rằng sách vở là thứ ngọt ngào. Gia đình người Do Thái còn có một truyền thống tương truyền từ lâu đời rằng tủ sách phải kê ở đầu giường, nếu kê dưới cuối chân giường sẽ bị coi là không tôn kính sách. Người Do Thái từ 14 tuổi trở lên bình quân một tháng đọc một quyển sách, chiếm tỷ lệ cao nhất trên thế giới.

Truyền thống giáo dục của người Do Thái còn lưu giữ một tập quán hết sức thú vị như thế này:

Dùng mật ong viết một đoạn chữ Sát Bác Lai hoặc một tiết nhỏ trong "Thánh Kinh" lên một phiến đá tượng trưng cho quyển sách, yêu cầu trẻ liếm mật ong trên đá trong khi nhẩm thuộc nội dung, sau đó cho trẻ ăn hết bánh gatô, hoa quả và trái cây đã chuẩn bị sẵn từ trước. Tất cả những đồ ăn ngon miệng này được dùng để dạy cho bọn trẻ ngay từ nhỏ đã nhận thức được rằng: Sách là một thứ ngọt ngào và đầy sức mê hoặc, sau khi đã nếm thử thì dư vị để lại sẽ rất lâu và làm cho người ta muốn nhai mãi.

Nhân đây, "Người chị tri kỷ" mách bạn một điều: nếu bạn có thể giúp trẻ thưởng thức vị ngọt và niềm vui của việc đọc sách ngay từ nhỏ thì chính là bạn đã tặng cho chúng một gia tài quý báu nhất.

NÓI CHUYỆN VỚI CON VỀ GIỚI TÍNH

"Mẹ ơi, con từ đâu ra?"

"Con từ trong bụng mẹ sinh ra".

"Thế làm sao con chui được vào trong?"

"...."

"Bố ơi, tính giao là gì?"

"..."

Trước hàng trăm câu hỏi về giới tính con đặt ra, cha mẹ thường không biết trả lời thế nào hoặc cảm thấy rất khó nói.

Có hai cậu bé sinh đôi sắp 12 tuổi trong trường vẫn chưa được học về môn sinh lý, vì thế cha mẹ của chúng quyết định tự mình tìm cách giải quyết vấn đề. Họ tìm tất cả sách giáo khoa, sách tham khảo, nhưng thật đáng buồn là không có một cuốn giáo trình nào có sử dụng hình vẽ và cung cấp thông tin một cách đầy đủ. Hầu hết những sách giáo dục về tuổi dậy thì thường chỉ nêu lên ý nghĩa to lớn và tầm quan trọng mà thôi.

"Ý nghĩa to lớn ấy đâu cần họ nói? Cái mà chúng tôi cần nhất là nên nói như thế nào", một bà mẹ đã lên tiếng như vậy.

Thế là hai vợ chồng nhà nọ bắt đầu tự mình soạn giáo trình. Họ dùng máy vi tính cho con xem các loại hình ảnh, vừa chỉ vào hình vừa bảo cho con biết thế nào là hệ thống sinh dục, thế nào là tính giao, thế nào là di tinh, thế nào là bệnh AIDS... Hai cậu bé giống như đang học bài trên lớp, các cậu hiểu được rất nhiều khái niệm cơ bản về cơ thể con người.

Điều đáng nói là cha mẹ của hai cậu bé sinh đôi kia vốn là biên tập viên cao cấp của một toà soạn báo, họ có điều kiện thuận lợi trong việc tìm kiếm tài liệu. Đối với vấn đề giáo dục giới tính trong gia đình, rất nhiều vị phụ huynh vẫn đang lâm vào hoàn cảnh ngượng ngùng khó xử không sao nói ra được. Họ phải làm thế nào để dạy con mình về tình dục lành mạnh. Con cái làm thế nào để được trang bị những kiến thức về tình dục?

Hội phụ nữ của thành phố Bắc Kinh đã tiến hành một cuộc điều tra ở 5 khu vực với 1.500 hộ gia đình. Kết quả điều tra cho thấy phương pháp cha mẹ giáo dục giới tính cho con đang tồn tại một vấn đề rất lớn. Có 74% số phụ huynh chưa ý thức được đâu là thời điểm thích hợp để tiến hành giáo dục giới tính cho con. Khi con cái đặt câu hỏi liên quan đến tình dục, có 50% số phụ huynh trả lời rằng sau khi lớn lên sẽ biết, chỉ có 3% là có thể giải thích một cách cặn kẽ cho con.

Một cuộc điều tra khác cho thấy số lượng thanh thiếu niên phạm tội chiếm 70% tổng số người phạm tội nói chung, trong đó có 30% là phạm tội xâm hại tình dục. Trong đó phải kể đến 3 vấn đề lớn mà việc giáo dục về tình dục an toàn cho thanh thiếu niên hiện nay đang gặp phải, đó là hành vi tình dục trước hôn nhân rất phổ biến, bệnh lây nhiễm qua đường tình dục và nạn AIDS kéo dài, tỉ lệ các em gái mang thai gia tăng. Kết quả điều tra cho thấy: nguồn kiến thức về giới tính của thanh thiếu niên Trung Quốc chủ yếu từ sách vở và tạp chí, nguồn từ người mẹ chỉ có 3%, từ người cha càng ít - chỉ có 1%.

Có lần tôi đến một trường trung học ở Bắc Kinh và đã ngồi nói chuyện với hơn mười em học sinh lớp 6 gồm cả nam và nữ.

"Các em bắt đầu có ý thức về giới tính từ khi nào?" Tôi hỏi những cô bé cậu bé là con một trong các gia đình.

"Lúc lên tiểu học", một cậu bé gầy gò lên tiếng, "Khi đi vệ sinh, con trai vào nhà vệ sinh

nam, con gái vào nhà vệ sinh nữ".

"Khi có những thắc mắc về giới tính các em thường tìm câu trả lời ở đâu?".

"Hỏi bạn bè".

"Xem sách vở".

"Hỏi mẹ".

Các em học sinh khẽ trả lời, mỗi người một cách khác nhau. Chỉ có ba em trai nói to rằng: "Xem Bách khoa toàn thư về nhi đồng Trung Quốc!".

"Sách đấy ở đâu mà có?".

"Là bố mẹ tặng cho em nhân dịp sinh nhật", một cậu bé tự hào đáp.

Mắt tôi bỗng sáng lên.

Tôi đã từng xem qua bộ "Bách khoa toàn thư về nhi đồng Trung Quốc" do nhà xuất bản Bách Khoa Toàn Thư Trung Quốc xuất bản. Cả bộ gồm bốn quyển, khổ sách lớn cỡ 16, tất cả đều được mô tả bằng ảnh và tranh vẽ những hình tượng với nhiều màu sắc phong phú. Bốn quyển sách đó mang tên: "Ngôi nhà trái đất"; "Xã hội loài người"; "Khoa học kỹ thuật"; "Đời sống văn hoá". Những điều mà cậu bé đã đọc là trong cuốn "Đời sống văn hoá" với đề mục là "Tôi từ đâu đến". Trong sách có hình vẽ cơ thể con người, kết cấu bộ phận sinh dục nam và nữ, tác dụng của tinh trùng và trứng, và các hình vẽ về những hình ảnh khác nhau của thai nhi trong bụng mẹ. Sách có nhiều hình vẽ sinh động, nhìn vào là hiểu ngay được, chả trách được các em yêu thích đến vậy.

Vì sao các em thích xem bộ bách khoa toàn thư này? Đặc điểm lớn nhất của bộ sách này là mọi kiến thức đều được hình tượng hoá chứ không phải chỉ là thuyết giáo suông, càng không phải là sự truyền tải kiến thức toàn bằng chữ khô khan nhàm chán mà là sự vận dụng các loại hình vẽ nhằm đơn giản hoá và hình tượng hoá những kiến thức khoa học sâu rộng. Ngoài ra còn có rất nhiều cuốn sổ tay sinh động về giáo dục giới tính được dịch từ tiếng nước ngoài cũng có thể là tài liệu để cha mẹ và con cái cùng học.

Những người làm cha mẹ như chúng ta đều không được học hành đầy đủ về giáo dục giới tính, cho dù là có hiểu đôi chút kiến thức nhưng cũng không biết nói với con như thế nào. Khi đối mặt với những câu hỏi của con cái chúng ta thường rất ngượng ngùng hoặc lảng tránh không trả lời, hoặc lại tỏ ra lo lắng buồn phiền mỗi khi con mình hỏi về vấn đề này. Thời đại đang phát triển, con cái của chúng ta đang trưởng thành. Về phương diện giáo dục giới tính thì cha mẹ phải là những người thầy số một, hơn nữa còn là những người thầy thích hợp nhất. Không hiểu cũng không sao, hãy tìm một cuốn sách hay và cùng con học là cách làm hay hơn nhiều so với cách mà bạn trả lời qua quýt hoặc nói dối con.

Trẻ con nhiều khi rất ngây thơ, chúng đặt câu hỏi về "tình dục" nhưng thực tế lại chẳng biết gì về chuyện đó, cha mẹ không cần vội lo lắng. Chỉ cần nghiêm túc dùng lời lẽ dễ hiểu

để giảng giải cho con là được. Một lần, cô bạn tôi - Thiệu Mai kể rằng một hôm, cậu con trai 4 tuổi của cô bỗng dưng hỏi: "Mẹ ơi, sao lại sinh ra con được?" Thiệu Mai kiên nhẫn trả lời con trai: "Bố gieo hạt giống trong bụng mẹ, hạt giống lớn lên thì thành con".

Mấy hôm sau cậu phát hiện ra "một việc trọng đại", cậu nói với mẹ: "Mẹ ơi, mẹ nói sai rồi, trong bụng của bố không có hạt giống mà toàn là cơm thôi".

Hai chúng tôi ôm bụng cười bò.

Tuy nhiên đối với các em đang tuổi dậy thì không thể nói những câu "ngây thơ" được, ngoài việc giảng giải kiến thức còn cần phải coi trọng việc giáo dục giới tính cho các em, giúp các em xây dựng những mối quan hệ khác giới và hình thành quan niệm một cách đúng đắn. Việc quan hệ với bạn khác giới của các em chính là biểu hiện sự nhận thức về cuộc sống.

Trẻ em khi quan hệ với bạn khác giới thường rất hiếu kỳ và có cảm giác thần bí. Nếu phân tích trên phương diện sinh lý, hoóc môn khiến người mang điện trường dương cực và âm cực, ở gần nhau sẽ có hiện tượng "giật điện", một số chuyên gia về lĩnh vực này gọi là "hiệu ứng từ trường", đây cũng chính là điều mà chúng ta vẫn nói: "trái dấu hút nhau". Con trai, con gái có sức hút và gây cảm tình với bạn khác giới là hiện tượng tự nhiên trong quá trình trưởng thành. Ngoài ra, có tương đối nhiều trẻ em là con một trong gia đình, chúng không có anh chị em nên dễ này sinh khao khát đối với người khác giới.

Một lần tôi đến Quế Lâm, Quảng Châu làm chương trình ngắn hạn mang tên "Tâm sự qua điện thoại", có một cô bé học lớp 6 trường tiểu học đã tìm đến tận chỗ ở để tìm tôi. Vừa gặp mặt cô bé liền hỏi: "Cháu yêu một bạn trai, mặt bạn ấy trắng hồng, dáng người dong dỏng cao rất đẹp trai, cháu có thể cưới bạn ấy không ạ?".

Tôi bảo với cô bé: "Không thể cháu ạ, nhận thức của con người sẽ có thay đổi. Khi bạn ấy còn chưa chín chắn thì có thể bạn ấy sẽ thay đổi. Cậu ấy của ngày mai có thể lại không phải là người mà cháu nhìn thấy hôm nay. Bác khuyên cháu tạm thời nên cất giữ tình cảm của mình, 10 năm sau hãy lấy ra xem lại, nếu thấy vẫn yêu cậu ấy thì tiếp tục giữ quan hệ với cậu ấy. Nếu bây giờ cháu thổ lộ tình cảm của mình với bạn ấy thì mỗi lần nhìn thấy cháu bạn ấy sẽ sợ chạy mất đấy, sau đó cháu sẽ không còn tìm được cậu ấy nữa. Đang nói chuyện bỗng dưng cô bé khóc: "Mẹ cháu mà giống như bác thế này thì tốt biết mấy. Mẹ cứ nhất quyết không cho cháu chơi với bạn ấy, cháu lại càng muốn gặp bạn ấy!".

Mẹ của cô bé không biết rằng, các em ở độ tuổi dậy thì không những chỉ muốn tìm hiểu sự phát dục của bản thân mà còn muốn tìm hiểu bạn khác giới. Lúc này cha mẹ nên là người hướng dẫn cho con. Nếu không thì càng cấm các em càng hiếu kỳ và tìm mọi cách để thử.

Một số phụ huynh cho rằng con mình yêu sớm, nhưng thật ra hầu hết trẻ con đều thích bắt chước, trong quá trình phát triển của con người thì ở thời điểm đó các em vẫn chưa đến thời kỳ yêu đương. Một bà mẹ nghe nói cậu con trai đang học trung học của mình thích một cô bạn gái nhưng cô ấy không đồng ý nên cậu đang rất đỗi buồn chán. Người mẹ suy nghĩ mãi, sau đó đã không nói chuyện trực tiếp với con trai mà viết cho cậu một lá thư: Một quốc

gia khi đã trở nên lớn mạnh thì các quốc gia khác luôn muốn thiết lập mối quan hệ ngoại giao với quốc gia đó; một người khi đã trở nên lớn mạnh thì người khác luôn muốn giữ mối quan hệ tốt với người đó; một người đàn ông khi đã trở nên lớn mạnh thì những cô gái tốt tự nhiên sẽ tìm đến với con, vì thế nên con không cần đau khổ chờ đợi mãi một người. Cậu con trai xem xong thư, trong lòng hiểu ra một đạo lý: đàn ông cần phải tự cường.

Giáo sư Trần Nhất Quân - một chuyên gia giáo dục giới tính đưa ra một lời khuyên chân thành cho các bậc cha mẹ rằng: "Chúng ta phải nói chuyện với con cái, trồng cây ăn quả phải thường xuyên chăm sóc và trừ cỏ thì đến mùa thu mới có thể được thu hoạch, nếu chỉ trồng mà không chăm đến ngày hái quả ăn chắc chắn sẽ có vị chát. Trong xã hội luôn có nhiều cạm bẫy và cám dỗ, nên tránh những chuyện có thể xảy ra, cha mẹ cần phải có sự chuẩn bị đề phòng, phải luôn nắm được diễn biến mối quan hệ của con với người bạn khác giới. Hơn nữa việc hướng dẫn cho con phải có tính khoa học, tính nghệ thuật, chớ nên áp dụng biện pháp dành cho người đã trưởng thành và cũng không nên áp dụng phương pháp giống như một môn học thông thường. Làm sao để con mình có sự hiểu biết từ trước rồi mới cho con có những mối quan hệ khác giới, tuyệt đối đừng đợi đến khi con bạn gặp nguy hiểm rồi mới nghĩ đến việc dạy dỗ. Ngoài ra trong mối quan hệ nam nữ, một khi đã bước vào thế giới riêng của hai người thì rất dễ dẫn đến việc lầm lỡ. Vì thế cha mẹ cần hướng con mình nên cùng chơi với đám đông. Như vậy vừa có thể tìm hiểu được bạn khác giới lại vừa tránh được nguy có lầm lỡ. Đừng đợi đến lúc thi rồi mới đi đọc sách".

Khi nói chuyện với con về vấn đề tình dục cũng cần phải nói đến cách làm sao ngăn ngừa khỏi bị quấy rối tình dục.

Theo cuộc điều tra trên Internet mang tên "Lưu tâm tệ nạn quấy rối tình dục đối với học sinh tiểu học và trung học phổ thông" do tạp chí "Người chị tri kỷ" thực hiện tháng 3 năm 2004, có tới hơn một nửa (52%) số học sinh tiểu học và trung học khi được hỏi qua mạng đã trả lời rằng chưa hề có ai nói với mình về vấn đề này.

Cuộc thăm dò do trang "Thiếu niên trực tuyến" thực hiện bắt đầu từ ngày 29/01/2004 và kéo dài 20 ngày, tổng cộng có 6.164 học sinh tiểu học và trung học cơ sở tham gia. Kết quả thăm dò cho thấy có một bộ phận đáng kể các em học sinh tiểu học và trung học cơ sở hiểu sai về quấy rối tình dục trẻ em. Có 1/3 số em khi được hỏi đã trả lời rằng "Quấy rối tình dục chỉ có thể bắt nguồn từ người khác giới", có 27% các em cho rằng "Chỉ có con gái mới bị quấy rối tình dục", còn có 26% các em cho rằng "Quấy rối tình dục chỉ có thể do người lạ".

Có thể định nghĩa khái quát về quấy rối tình dục trẻ em như sau: Là những hành vi thông qua vũ lực, lừa gạt, phỉnh nịnh, cám dỗ vật chất hoặc các biện pháp khác để có thể có được sự tiếp xúc tình dục với trẻ em nhằm thoả mãn nhu cầu của kẻ quấy rối.

Trong đợt thăm dò này, số lượng các em học sinh tiểu học và trung học cơ sở được trang bị kiến thức và những biện pháp phòng ngừa vấn đề này thật không dễ lạc quan. Khi được hỏi: "Có ai bảo cho bạn biết nên làm thế nào khi bị quấy rối tình dục không?" thì chỉ có 41% trả lời "Bố mẹ đã từng nói với mình", chỉ có 7% trả lời: "Thầy cô từng nói với mình".

Trước vấn đề này, phóng viên tạp chí "Người chị tri kỷ" là Chung Ngân Bình và phóng

viên của tờ "Thanh niên Trung Quốc" là Vạn Hưng Á đã phỏng vấn các chuyên gia hữu quan. Chủ nhiệm Trung Tâm Dịch Vụ Tư Vấn Pháp Luật Và Tâm Lý Thanh Thiếu Niên của thành phố Bắc Kinh là Xuân Sơn cho biết: việc giảng dạy về nạn quấy rối tình dục nên triển khai từ trong gia đình, trạng thái tâm lý và dậy thì của các em không giống nhau, có một số được xếp vào nhóm bí mật cơ thể, chỉ thích hợp nói với một người thân cận, còn vấn đề tình dục thì cha mẹ và con cái cùng nói ra là tiện hơn cả.

Phó Chủ nhiệm Trung Tâm Hỗ Trợ Và Nghiên Cứu Pháp Luật Thanh Thiếu Niên Bắc Kinh, bà Trương Tuyết Mai nói: Có bậc phụ huynh sau khi con mình bị quấy rối tình dục đã có thái độ không tốt với con, oán giận con, khiến con mình bị "tổn thương lần thứ hai". Phụ huynh trước hết cần phải làm cho con cái cảm thấy tin tưởng và chấp nhận lời nói cũng như thái độ của cha mẹ, không được để con mình lưu lại ký ức đen tối. Đồng thời phụ huynh cần quan tâm đến tâm lý của con, không nhất thiết chỉ thể hiện bằng lời nói, khi có thể hãy trao cho con ánh nhìn yêu thương trìu mến, chú ý đến thói quen sinh hoạt của con. Tất cả những việc làm ấy sẽ khiến con bạn cảm nhận được rằng bạn đang quan tâm, chăm sóc chúng. "Ví dụ một em bị quấy rối trên đường tan học về nhà có thể sẽ có cảm giác sợ hãi khi đi trên đường đến trường hoặc về nhà, cha mẹ nên đưa đón con một thời gian nhằm xoá bỏ tâm lý sợ hãi của con, làm cho con cảm nhận được sự che chở của một người giám hộ".

Cùng con nói chuyện về giới tính là một việc quan trọng trong giai đoạn trưởng thành của trẻ, bậc làm cha làm mẹ không thể không hiểu biết về vấn đề này.

KẾT BẠN CÙNG CON

Cách đây ít lâu tôi tới thăm bà Trần Vũ Hoa từng học MBA ở Học Viện Havard Hoa Kỳ về. Tôi hỏi bà: "Havard coi trọng nhất phẩm chất nào của con người?" Bà đáp: "Năng lực. Chủ yếu là năng lực giao tiếp xã hội khi cần giải quyết công việc, hay còn gọi là khả năng kết bạn".

Bà Trần kể với tôi, có một nam sinh viên của một trường đại học nổi tiếng sang học tiến sĩ tại trường đại học Havard đã giành được học bổng toàn phần nhưng cá tính lập dị, không thích giao tiếp, do tâm lý bị dồn nén, nên đến Hoa Kỳ được 3 tháng đã tự vẫn. Đại học Havard từng tiến hành một cuộc thăm dò đối với sự thành công của một người thì có đến 80% người thành công là nhờ có những mối quan hệ. Với những người sống thu mình, giao tiếp khó khăn thì dù có học vấn cao cũng rất ít khi thành công.

Trẻ em kiểu gì cũng phải lớn lên rồi tự mình hoà nhập với xã hội. Chúng có tồn tại độc lập, có gặt hái được thành công hay không chủ yếu phụ thuộc vào việc chúng có sống hoà nhập được với mọi người hay không. Tri thức khiến con người trở nên nho nhã, khả năng giao tiếp biến con người trở nên hoàn thiện.

Việc kết bạn cũng cần phải học. Không phải chỉ các con cần học mà cha mẹ cũng cần phải học. Rất nhiều gia đình đã có được kinh nghiệm quý báu về việc cùng con kết bạn.

Ở Bắc Kinh có hai chị em gái sinh đôi là Trần Văn Tĩnh và Trần Văn Giai, bố mẹ của các

em rất biết cách giúp con mình kết bạn, hơn thế nữa họ còn cùng con kết bạn. Nhắc đến chuyện này, cha của Văn Tĩnh, Văn Giai là Trần Tiểu Quần có cảm nhận sâu sắc:

"Bây giờ cha mẹ thường ít dạy con mình cách giải quyết những mối quan hệ với những người xung quanh, kinh nghiệm của tôi là cha mẹ nhất định phải dạy cho con cách giao tiếp với mọi người; người lớn đi làm ở cơ quan nếu quan hệ với đồng nghiệp không tốt sẽ khó có thể làm việc với tâm trạng thoải mái, thậm chí còn mang cả nỗi bực dọc về nhà. Phần lớn thời gian của trẻ con là ở trường học, nếu quan hệ với bạn học cùng lớp hoặc với thầy cô không được tốt, khi có những bất đồng mâu thuẫn với người khác cũng không biết phải giải quyết ra sao, điều đó khiến trẻ khó lòng mà vui vẻ được, đồng thời càng khó giữ được tâm trạng ổn định."

"Chúng ta thường dạy con những nguyên tắc đối nhân xử thế rằng: trong trường hợp không ảnh hưởng đến người khác thì thích làm gì thì làm, trong trường hợp không phương hại đến người khác thì thích nói gì thì nói. Kỳ thực thì tiền đề của nguyên tắc này chính là nhất định phải tôn trọng người khác".

"Con tôi vừa về đến nhà đã kể chuyện một cách rất kích động rằng ai đó không tốt ở điểm nào. Chúng tôi nghe con nói xong bao giờ cũng hỏi: “Việc này đúng là người đó đã sai, thế con cảm thấy người đó có ưu điểm gì không?” Như thế con tôi sẽ suy nghĩ về ưu điểm của người khác, làm như vậy khiến con mình có thể nhìn thấy mặt tích cực trong những mối quan hệ giữa người với người một cách dễ dàng".

"Năm học lớp 4, trong lớp của Văn Giai có một cô bé làm cán bộ lớp lúc nào cũng thích kiếm cớ để trừ điểm kỷ luật đối với tổ của con bé khiến con bé rất khó chịu mà không biết làm thế nào. Khi đến lượt Văn Giai trực nhật, cô bạn làm cán bộ lớp kia cũng lại tìm lý do để trừ điểm của Văn Giai. Tôi bảo con bé: “Con không thấy cách làm của bạn ấy là rất tồi sao? Nếu con cũng làm giống như bạn ấy thì hoá ra chính con lại đi làm những việc mà bản thân mình ghét. Cách tốt nhất là con bảo các bạn cùng tổ của con hãy làm tốt 100%, đừng để người ta tìm được cớ để vin vào”. Nhưng Văn Giai đáp: “Trong tổ của con có hai bạn rất nghịch, các bạn ấy sẽ không nghe lời con đâu”. Tôi lại nói với con bé: “Những cậu bé nghịch ngợm cần nhất là sự khen ngợi, người khác thường nhìn vào khuyết điểm của chúng, rất ít người khen ngợi chúng. Nhưng mọi người đều có khiếm khuyết, con chỉ cần phát hiện ra ưu điểm của các bạn để khen ngợi động viên các bạn ấy, đảm bảo với con rằng các bạn ấy có thể sẽ làm rất tốt”. Sau đó Văn Giai đã làm theo lời tôi nói, quả nhiên những cậu bé nghịch ngợm kia rất phục con bé, từ đó trở đi tổ của Văn Giai rất ít khi để người khác kiếm cớ gây sự. Điều chúng tôi hài lòng nhất là cô bé làm cán bộ lớp thấy mình toàn làm những việc không phải với Văn Giai, thế mà Văn Giai không để bụng trả thù, nên dần dần đã thay đổi, về sau hai đứa còn là bạn tốt của nhau".

Văn Tĩnh, Văn Giai học được cách kết bạn rồi thì càng mong muốn có thêm nhiều bạn. Cha mẹ hai cô bé hiểu ý các con, đã cùng các con kết bạn. Trong lần diễn ra phong trào "56 bạn nhỏ của các dân tộc cùng dắt tay nhau tiến về Bắc Kinh" do Uỷ ban thanh thiếu niên tổ chức, bố mẹ của Văn Tĩnh, Văn Giai đã hai lần đón hai cô bé Nahaya người Mông Cổ và Trương Hội Liên người dân tộc Bố Lang ở Vân Nam về nhà chơi, cả nhà đã cùng giao lưu kết bạn với hai cô bạn mới.

Trương Hội Liên sống ở cảng sông Lan Phạm thuộc tỉnh Vân Nam, tổ tiên đều làm nghề trồng trà, cô bé là người duy nhất trong thôn từng đến Bắc Kinh, cô đã phải đi đường mất 7 ngày 7 đêm vừa bằng ô tô, vừa bằng tàu hoả. Mơ ước của cô bé là mở một con đường siêu tốc từ quê hương đến Bắc Kinh, tạo điều kiện cho thêm nhiều bạn nhỏ được đến Bắc Kinh và để mời các anh các chị đến quê mình chơi, cùng xây dựng quê hương mình đẹp như thành phố Bắc Kinh! Quê hương của Nahaya ở vùng thảo nguyên Nội Mông Cổ, mơ ước của cô bé là làm cho những vùng đất đã bị biến thành sa mạc có thể mọc được cỏ xanh. Đây là những điều thú vị mà hai chị em sống ở Bắc Kinh như Văn Tĩnh, Văn Giai khó lòng biết đến, người bạn phương xa giống như cánh cửa sổ nhỏ, trong nháy mắt mở ra một thế giới bao la, nhen nhóm thêm một ước mơ tuyệt đẹp.

Đối với những cô bé sống tại những vùng xa xôi như Nahaya và Trương Hội Liên thì kết bạn cũng quan trọng như vậy. Lần đầu tiên đến Bắc Kinh, Trương Hội Liên vô cùng dè dặt và không hay nói chuyện, lúc chia tay, đến câu "Tạm biệt" cũng không biết nói. Qua cuộc giao lưu cởi mở, khoảng cách giữa các cô bé ngắn dần lại, từ chỗ xa lạ trở thành thân thiết, gặp nhau lần thứ hai, Hội Liên giống như đã biến thành một người hoàn toàn khác: hay nói hay cười, hoạt bát nhanh nhẹn, chủ động chào hỏi và biểu diễn tiết mục, khuôn mặt rạng rỡ một nụ cười hồn nhiên.

Tháng 7 năm 2003, lễ khai mạc Đại hội Đại biểu Đoàn Thanh niên Cộng sản lần thứ 15 diễn ra tại Bắc Kinh. Bốn cô bạn cùng với hai bạn nam là Quách Vỹ Kiệt ở huyện Xích Thành tỉnh Hà Bắc và Lý Sách Nhiên ở Bắc Kinh kết thành một nhóm bạn thân tay nắm tay, cùng nhau bước vào Đại lễ đường. Nhân dân phát biểu và kể về câu chuyện có thật về lý do hình thành nhóm bạn tay nắm tay của mình, thể hiện lòng kính mến và luôn hướng về đoàn viên thanh niên Cộng sản. Màn chào hỏi có một không hai này đã làm cho tất cả những người có mặt ai nấy đều cảm động, đến đồng chí Tổng bí thư Trung ương Đảng cộng sản Trung Quốc cũng xúc động rơi nước mắt.

Mẹ của Văn Tĩnh, Văn Giai xúc động nói: "Đây quả là một kỳ tích, sự thay đổi của các con làm chúng tôi thật bất ngờ và thật cảm động! Phong trào tay nắm tay đúng là có khả năng làm thay đổi vận mệnh của một đứa trẻ. Khi cùng con kết bạn, những người lớn như chúng tôi cũng thấy cảm động và thấy cần phải học hỏi theo".

Trái tim là một ô cửa sổ nhỏ, ô cửa này khi đã mở ra thì có thể chứa đựng cả một thế giới mênh mông bao la. Trẻ em cần phải dũng cảm bước ra thế giới, cha mẹ cần phải nhiệt tình cổ vũ con mình xây đắp hoài bão.

Trẻ con ai cũng mong muốn được kết bạn, nhưng ngày nay rất nhiều đứa trẻ thiếu thốn cơ hội giao tiếp với bạn bè cùng trang lứa, chẳng sớm thì muộn số lượng trẻ em "không hoà đồng" ngày một nhiều lên.

Trẻ em “không hoà đồng” thường rất hay hoang mang nghi ngờ, trong bối cảnh tâm trạng tiêu cực như: nhàn rỗi, cô đơn và đa nghi thường dễ nảy sinh tâm lý tự ti hoặc tự phụ. Phụ huynh cần thiết phải có ý thức mở rộng không gian sống của con cái để chúng học cách giao tiếp từ những người bạn cùng độ tuổi.

Chị Khổng Bình là một người mẹ rất "hiểu con", chị thường ấn định những khoảng

thời gian mời các bạn của con đến nhà hoặc dẫn con đến nhà các bạn chơi. Mỗi khi có những vị khách nhỏ tuổi tới chơi, chị đều chuẩn bị cho bọn trẻ chút điểm tâm và những loại hoa quả mà chúng thích ăn, tạo cơ hội cho chúng vừa chơi vừa thưởng thức những đồ ăn mà chúng thích. Bọn trẻ thích hát, chị liền tổ chức cho chúng lần lượt hát đơn ca và hợp ca; khi vẽ tranh chị đưa ra một đề tài cho mỗi đứa tự vẽ riêng rồi còn chỉ ra những nét vẽ đẹp của từng người, sau đó để cho bọn trẻ cùng nhau vẽ một bức tranh đẹp nhất. Bọn trẻ từ những việc nhỏ tưởng chừng như vô nghĩa dần dần học được cách làm việc cùng nhau và dần rèn luyện nên ý thức về sự cùng nhau hợp tác.

Những năm gần đây, một số chuyên gia đưa ra một quan niệm mới - giáo dục đồng bạn. Nội hàm của giáo dục đồng bạn chính là để cho những đứa trẻ cùng chơi và làm bạn với nhau, khi cùng chơi thì học hỏi lẫn nhau, giúp đỡ lẫn nhau, nhờ đó có thể dễ dàng hơn trong việc nâng cao học lực, nâng cao khả năng hỗ trợ nhau và nâng cao khả năng giao tiếp. Bạn chơi tốt nhất chính là những người bạn.

Các em nhỏ thường hay viết thư, gọi điện thoại đến chương trình "Chị Tri Tâm" kể rằng mình gặp phải những chuyện phiền lòng hoặc những nỗi nghi ngờ khi chơi với bạn bè, chẳng hạn: "Không biết nên chọn bạn như thế nào?". "Không kết được bạn thì phải làm sao?". "Cư xử thế nào trước những khuyết điểm của bạn mình?". "Cần phải mời bạn đi ăn uống và tặng quà mới giữ được quan hệ bạn bè sao?". "Có thể có tình bạn giữa hai người không hợp nhau hay không?". "Khi có mâu thuẫn với bạn thì nên làm thế nào?". "Chót yêu bạn mình thì làm thế nào?". "Làm thế nào để chơi với người bạn khác giới? Bị trách cứ thì phải làm sao?".

Tất cả những chuyện phiền hà này đang làm các em lo lắng, có em thậm chí còn không muốn đi học nữa, cha mẹ đừng bao giờ làm ngơ trước những lo lắng này của con cái, cần phải tư vấn giúp con cái, dạy cho chúng một số kỹ năng giao tiếp và kết bạn, như thế các con sẽ rất biết ơn cha mẹ mình.

CÙNG CON LÊN MẠNG

Hiện nay môi trường giao tiếp của trẻ em khác nhiều so với trước đây, bọn trẻ ngoài giao tiếp thông qua gặp gỡ, viết thư, gọi điện thoại thì còn có thể giao tiếp thông qua mạng Internet. "Địa vị" của cha mẹ và con cái trước Internet dường như bình đẳng với nhau, hơn thế nữa, cha mẹ càng cần trau dồi kiến thức về Internet vì khả năng tiếp thu và làm quen với những cái mới của trẻ em nhạy bén hơn nhiều.

Có một cô bé 13 tuổi học cấp 2, là cán sự học tập của lớp, có nick name là "Quả táo xanh màu hồng" đã rất say mê trang web dành cho thanh thiếu niên ưu tú toàn quốc do tổng toà soạn của chúng tôi phụ trách - trang "Thiếu niên Trung Quốc online". Một buổi tối nọ, cô bé mải mê lên mạng đến nỗi bỏ cả cơm tối không ăn. Mẹ cô bé giận quá mắng: "Con mà còn lên mạng thêm một phút nữa là mẹ sẽ đem máy tính đi cho người khác đấy! Thật chẳng khác nào những đứa trẻ hư hỏng suốt ngày vùi đầu trong các cửa hàng Internet cả!" Chẳng ngờ cô bé cãi lại: "Giống bọn chúng? Mẹ ơi, mẹ sai rồi! Con lên mạng có bao nhiêu là bạn thế này, thậm chí có những người bạn tốt hơn cả những người bạn ở ngay gần con! Con không rời xa các bạn ấy được!" Từ đó trở đi hai mẹ con rất ít khi nói chuyện với nhau,

một ngày nhiều lắm thì nói được đôi ba câu. Người mẹ rất đỗi buồn phiền, làm sao để giải quyết mâu thuẫn này đây? Cuối cùng chị đã lấy hết dũng khí để lên mạng tìm kiếm sự giúp đỡ. Chị lấy nick name là "Tình cảm thiêu đốt những tháng ngày" rồi học cách gửi tin nhắn cho những người bạn nhỏ trên mạng để kể về nỗi buồn phiền của mình.

Sau một thời gian chuyện đã tạo thành một làn sóng phản hồi mạnh mẽ, những người bạn nhỏ trên mạng đã thi nhau gửi tin trả lời và nói lên cảm nhận của mình:

Labi.Leikuite: Bác đã vào mạng này rồi thì bác có thể học cách yêu thích trang web này. Đây rõ ràng là một nơi rất thú vị. Cháu bằng tuổi con gái bác, cháu cũng rất thích vào đây, ở đây có thể kết bạn được với rất nhiều người, thậm chí là những người bạn tri kỷ. Cháu cho rằng bạn ấy vào mạng này không phải là điều sai trái, nhưng tới mức độ bỏ ăn cơm thì có lẽ là quá đà rồi... Bác nhất định là một người mẹ trách nhiệm, bác có thể nói chuyện với bạn ấy chứ đừng dùng chiến tranh lạnh để giải quyết. Hy vọng mâu thuẫn giữa hai mẹ con bác sớm được giải quyết.

Phong tuyết cuồng đao: Trước những hành vi tương đối võ đoán của cha mẹ thì con cái thường hay có tâm lý phản kháng, sao không để kệ cô bé vài ngày, đến khi phải đến trường, cô bé bình tĩnh lại rồi hãy nói? Tất nhiên con cái không được quá lạnh lùng với cha mẹ, thường xuyên trò chuyện tâm sự cùng cha mẹ là lựa chọn tốt nhất.

Yajia: Nếu thường xuyên lên mạng bác sẽ thấy ở đây rõ ràng có rất nhiều đứa con ngoan, mọi người đều vì mục đích học tập nên mới vào đây.

Chuỗi ngày thấm đượm tình cảm: Tôi nghĩ, tôi và con cần có sự trao đổi mật thiết hơn, tôi cần phải hiểu con.

Phong tuyết cuồng đao: Khoảng cách giữa hai thế hệ con người quá lớn, dùng xi măng không thể lấp đầy được, nhưng nếu hai bên cùng cố gắng dùng loại chất dẻo có tính dãn nở thì không biết chừng khoảng cách kia sẽ không lớn đến thế mà sẽ nhỏ dần đến khi liền hẳn lại...

Labi.Leikuite: Thật ra phụ huynh nào cũng lo rằng con mình nghiện Internet, hoặc lo sợ trong khi chat gặp phải người xấu... Cháu cho rằng phụ huynh nên giữ tinh thần cảnh giác, nhưng không được có thái độ quá nghi ngờ. Nếu có chuyện đáng ngờ cũng nên dùng biện pháp ôn tồn nói chuyện cùng con, để con cái có thể tin tưởng vào cha mẹ.

Chuỗi ngày thấm đượm tình cảm: Tôi sẽ giải thích với con. Tôi nghĩ bây giờ chắc con tôi thậm chí bắt đầu chán ghét tôi rồi. Con bé dồn hết tâm trí vào mạng Thiếu niên Trung Quốc online, nên việc không cho con bé lên mạng đối với nó chính là một sự đả kích.

Labi.Leikuite: Thật thế sao? Thế thì bác gọi bạn ấy lại xem những dòng tin nhắn này, bạn ấy sẽ biết mẹ mình rất quan tâm đến mình.

Quả táo hồng: Mình đã nói chuyện với mẹ rồi... Mẹ hứa cho mình lên mạng Thiếu niên Trung Quốc online mỗi tuần 30 phút vào những ngày Chủ Nhật, cảm ơn các bạn.

Rất nhiều phụ huynh cho rằng bây giờ trò chuyện với con cái thật khó. Khó ở chỗ nào? Khó khăn là ở chỗ chúng ta không biết cách nói chuyện với những đứa con thế hệ hiện đại. Cứ lên mạng thì biết, trẻ con nói chuyện rất chi là am hiểu nhân tình đạo lý. Vì sao giao tiếp qua mạng lại dễ dàng đến như vậy? Lý do là việc giao tiếp diễn ra một cách bình đẳng. Trong cuộc sống hàng ngày, cha mẹ luôn muốn dạy dỗ con cái, lúc nào cũng muốn lên lớp cho con, hoặc dùng những đạo lý to tát, hoặc là nghi ngờ, già non võ đoán, làm con cái thấy phản cảm mỗi khi nói chuyện với cha mẹ, lâu dần cách cửa giao tiếp bị đóng chặt lại và trở nên lập dị.

Ngày nay, việc con cái nghiện Internet và việc cha mẹ lo sợ con mình lên mạng tạo nên sự xung đột lớn giữa cha mẹ và con cái.

Viên Dung và mẹ của cậu là chị Đậu Vệ Lâm hiện đang là giáo sư của một trường đại học đang có mâu thuẫn. Nguyên nhân cũng xuất phát từ việc cậu lên mạng chat và chơi trò chơi điện tử. Nhắc đến sự mâu thuẫn với mẹ về Internet, Viên Dung buồn rầu kể lại:

"Sự mâu thuẫn giữa hai mẹ con bắt đầu từ năm tôi học lớp 6. Khi ấy tôi muốn tiếp xúc với thật nhiều điều mới mẻ, thế giới Internet là một môi trường rộng lớn, tôi đặc biệt thích lên mạng chơi, kết thêm nhiều bạn, cùng nói chuyện với họ trên mạng hoặc cùng chơi điện tử với họ ở trên mạng.

"Khi mới bắt đầu lên mạng thì thời gian tiêu tốn cũng không phải là nhiều lắm, về sau thì thời gian bị chiếm dụng càng ngày càng nhiều. Mẹ bắt đầu kiểm soát tôi, có lúc đang chơi được một nửa trò chơi thì mẹ vào “stop” tôi lại, thật sự làm tôi không thể chịu nổi".

Mẹ Viên Dung nhớ lại: "Còn nhớ hồi nó học tiểu học tôi đã mua cho nó một cái máy chơi trò chơi điện tử, tôi cho rằng con cái được vui vẻ là điều rất quan trọng. Nhưng khi lên học cấp hai thằng bé bắt đầu chơi game trên mạng. Ban đầu tôi không phản đối vì cho rằng chơi game có thể rèn luyện cho người ta khả năng tổ chức, cũng tốt cho con. Lên lớp 7, thời gian chơi điện tử của thằng bé ngày càng nhiều, kết quả học tập cũng bị ảnh hưởng nhất định, tôi cảm thấy đã đến lúc cần phải quản thằng bé chặt hơn. Nhưng quản con bằng cách nào? Tôi thấy thật là khó vì lúc đó con tôi đã nghiện Internet mất rồi, hễ chơi là nó tập trung cao độ, dồn hết tinh thần vào trò chơi, có nói thế nào nó cũng không chịu nghe".

Hai mẹ con Viên Dung cùng nhớ lại lúc mâu thuẫn trở nên gay gắt nhất.

Một lần Viên Dung đang nghiện chơi game, gọi mãi không chịu xuống. Mẹ cậu nổi giận lôi đình: "Con không xuống ngay thì hôm nay mẹ sẽ cho con chơi đủ luôn, lần sau đừng hòng đòi lên mạng nữa, mẹ sẽ thay đổi mật mã của con!".

Viên Dung cãi lại: "Mẹ lập mật mã mới, con sẽ giải mã!".

Mẹ cậu nghĩ, về kiến thức tin học thì đằng nào cũng không thắng nổi con trai, thôi thì đành "dùng lý lẽ để thuyết phục" vậy! Thế là chị nói với con trai: "Mẹ con mình to tiếng mãi thế này cũng không được, như thế làm không khí gia đình trở nên quá nặng nề, chúng ta cùng nói chuyện nhé!".

Khi hai mẹ con nói chuyện, cậu con trai đã nói một câu để lại ấn tượng sâu sắc trong lòng người mẹ: "Nếu mẹ không cho con lên mạng con sẽ chặt đứt ngón tay út của con, nếu đốt ngón tay út của con không còn nữa, mẹ nói xem con học hành có tốt được nữa không? Con có còn sống vui vẻ được nữa không?".

Mẹ cậu không bao giờ lại nghĩ rằng Internet lại có sức hấp dẫn với con trai mình đến thế, Internet hiển nhiên bỗng trở thành một bộ phận cơ thể của con trai - đốt ngón tay út!.

Mẹ Viên Dung nói với tôi: Điểm mốc chuyển biến thật sự là khi Viên Dung học lớp 7. Khi ấy chị sang Hoa Kỳ học bồi dưỡng kiến thức trong thời gian nửa năm. Bố của Viên Dung thường xuyên đi công tác nên không quản được thời gian lên mạng của con. Kỳ thực chị đã rất lo lắng, thường xuyên gọi điện về và nhiều hơn cả là gửi e-mail cho con trai, làm thế một là để quan tâm đến cuộc sống của con, hai là để nhắc nhở con học hành. Đương nhiên cũng không thể thiếu những câu dặn dò con trai hãy hạn chế lên mạng chơi game.

Tại Hoa Kỳ chị cũng truy cập vào mạng Liên minh hỗ trợ, nhờ thế mới cảm nhận được mạng Liên minh hỗ trợ có tác dụng vô cùng quan trọng đối với học sinh và cả nền giáo dục Hoa Kỳ. Chị phát hiện thấy liên lạc và chuyện trò với con qua mạng Internet hiệu quả hơn hẳn so với gọi điện thoại. Dần dần chị đã thay đổi cách suy nghĩ trước đây và ý thức được rằng không thể cấm con tuyệt đối không được tiếp xúc với Internet mà cần phải có sự hướng dẫn cho con.

Cũng chính vào thời gian này, mẹ của Viên Dung nghe được một câu chuyện, chính câu chuyện này đã làm thay đổi quan niệm của chị:

Có một cô bé cả ngày chỉ say sưa lên mạng, thường xuyên tự nhốt mình trong phòng và không thích nói chuyện với mẹ khiến mẹ của cô bé vô cùng đau khổ. Mẹ cô bé rất muốn tìm hiểu thế giới riêng của con gái mình, rất muốn biết vì sao Internet lại có sức hấp dẫn với thanh thiếu niên mãnh liệt đến thế? Thế rồi mẹ của cô bé tự lập cho mình một nick name để lên mạng nói chuyện với con gái. Cô bé không hề hay biết "người bạn tri kỷ trên mạng" này lại chính là mẹ của mình nên đã tâm sự nhiều điều thầm kín với người bạn ấy trong suốt thời gian 3 năm học phổ thông trung học. Khi cô bé nhận được giấy báo nhập học của một trường đại học, việc đầu tiên cô làm là lên mạng báo tin vui cho "người bạn tri kỷ trên mạng". Lúc này mẹ cô bé đẩy cửa bước vào phòng con gái và nói: người bạn trên mạng này chính là mẹ!.

Mẹ của Viên Dung nhận ra một bài học: cần phải trao đổi thông tin với con, cần hiểu con để biết con mình thích gì và có sở thích làm gì khi rảnh rỗi. Từ đó chị thường hay lên mạng trò chuyện với những người bạn trẻ, hiểu được niềm vui và sở thích của họ, hiểu được cuộc sống của họ.

Viên Dung kể với tôi: "Tôi thật sự may mắn khi có một người mẹ như vậy. Năm nay tôi đã học lớp 11, cũng nên quan tâm đôi chút đến cha mẹ. Gia đình nên là một lâu đài hạnh phúc, tôi thấy nói chuyện với bố mẹ không đơn giản chỉ là để nói chuyện, mà đây là việc xây dựng bầu không khí gia đình ấm cúng, đây cũng là biểu hiện về trách nhiệm đối với gia đình".

Ngày nay rất nhiều phụ huynh chỉ biết lo lắng việc con cái lên mạng, thậm chí đến nỗi hễ cứ nhắc đến Internet là thấy lo sợ. Tuy nhiên nếu cha mẹ thật sự lên mạng và chân thành trò chuyện với con thì sẽ phát hiện ra Internet là một thế giới rộng lớn và cũng là một nơi có thể giao lưu với nhau một cách thật tâm nhất. Cha mẹ muốn thay đổi mối quan hệ vốn đang căng thẳng với con, hãy lên mạng, hoà nhập với các con, cùng giao lưu với chúng như những người bạn. Như thế không những có thể trò chuyện một cách hiệu quả với con mà còn có thể thay đổi bản thân mình một cách tích cực hơn, làm cho mình trẻ hơn, giàu sức sống hơn, làm cho chuỗi ngày thắm đượm tình cảm dài hơn, lâu hơn.

CÙNG TRẺ CHIA SẺ TÌNH YÊU

Sau một khoảng thời gian rất dài phải xa con mình, bạn phát hiện ra đứa trẻ không muốn gần gũi bạn nữa hoặc khi bạn phát hiện ra con mình đã lớn thì chúng không muốn tâm sự những điều thầm kín trong lòng với bạn nữa. Mỗi khi gặp phải giây phút như thế, bạn sẽ cảm thấy rất phiền lòng nhưng không biết phải làm gì. Bất kể bạn đã gặp phải tình huống như vậy hay chưa thì hẳn bạn cũng không thấy ngại ngần khi xem phải làm thế nào để có thể cùng con cái mình chia sẻ tình yêu thương.

Tại vùng Nguyên Giang - Vân Nam xa xôi, tôi có một người bạn thân nhưng chưa bao giờ được gặp mặt, tên của em đẹp như một nốt nhạc - Bành Diệu Ba. Em lớn lên ở nhà bà nội tại một vùng khác từ bé, lên trung học mới về nhà ở cùng bố mẹ.

Tôi quen em là thông qua người mẹ lâm vào tâm trạng đau khổ vô cùng vì không thể giao kết với con gái mình.

Trong điện thoại, bà nói con gái mình rất lạnh lùng, người mẹ đau khổ đến rơi nước mắt: "Chị Tri Tâm, chị có thể trực tiếp nói chuyện điện thoại với nó được không?".

"Được chứ! Chỉ cần con gái chị đồng ý là được." Tôi đáp.

Ngày hôm sau, trên máy di động của tôi hiện lên số điện thoại đường dài từ Vân Nam. "Chị Tri Tâm, chào chị! Em là Bành Diệu Ba" Giọng nói ấy rất nhẹ, mềm mại, nghe tinh tế như tên của em vậy! Hai chúng tôi đã rất hào hứng, nói chuyện với nhau rất lâu. Nghe em nói có thể thấy đây là một cô gái rất hiểu được ý người khác chứ không lạnh lùng như lời mẹ em.

Một tuần sau, tôi nhận được một bức thư rất dài do em gửi, trong thư em xưng mình là "một cô gái có tính cách “đa sầu đa cảm” nhưng lại lãng mạn vô cùng". Em nói: "Em rất thích tận hưởng cuộc sống này, em luôn khát khao sáng sớm khi mình thức dậy được lắng nghe trời đất chuyển mình, ngồi trên bờ tràn đầy ánh mặt trời để nhìn ra bốn hướng trời bể, được thưởng thức cốc nước tràn đầy hương vị của đất nước Bra-xin hay một ly cà phê Mê-hi-cô trong tiếng đàn piano đang du dương một bản nhạc lãng mạn mà mình ưa thích, trên tay cầm một tờ báo buổi sáng hay một cuốn sách, tận hưởng tất cả những thời khắc hạnh phúc mà cuộc sống và thiên nhiên đã ban tặng cho mình. Hy vọng được một mình dạo bước đầy vui vẻ trên một con đường nhỏ yên tĩnh và vô cùng thuầt khiết, đẹp đẽ giống như những gì đã đọc trong sách, đón nhận những tia nắng nhảy nhót qua các kẽ lá, hít thở

không khí trong lành và lắng nghe nhạc điệu trong không gian. Tất cả những điều trên là những gì em khao khát trong tương lai mình sẽ có được, và bây giờ em đang phấn đấu hết mình để có được những điều đó sau này...". Tuy nhiên, từ những nơi sâu thẳm của khát vọng đẹp này ẩn giấu sự đau khổ sâu sắc, nỗi đau khổ đó đến từ mẹ của em.

Bức thư này đã khiến tôi vô cùng cảm động, trong từng câu chữ đẹp đẽ kia chứa đựng một thế giới tình cảm. Trong thư em viết: "Sau lần đầu tiên nói chuyện với chị qua điện thoại em mới tìm thấy bờ bên kia của những khát khao đã rất lâu rồi ẩn giấu trong tim em.

Tuy nói là trước kia, em đã về bên cha mẹ mình với trái tim tràn đầy sự cảm kích, nhưng rồi rất nhanh em đã mất đi cảm giác tin tưởng nơi họ. Dù rằng họ đã bên em đốt lên một ngọn lửa cháy hừng hực, nhưng vẫn không có cách nào làm tan đi tuyết trong trái tim băng giá đã tụ trong em từ rất lâu..., người mẹ "u linh" đã làm thay đổi tâm hồn thuần khiết trong em, làm cho em mất đi tình cảm mãnh liệt để chống lại số mệnh. Em không còn tin những gì bà ấy nói, cảm giác như mọi ánh mắt bà nhìn em đều sắc lạnh và ẩn chứa ngăn cách đầy đau xót từ tận đáy lòng. Mặc dù mẹ đã dùng đến thứ keo vạn năng để hàn gắn trái tim băng giá đang nhỏ máu của em, thế nhưng... chỉ đến khi "người mở khoá vĩ đại nhất trên thế giới" đến với em, em mới quyết tâm lựa chọn một lần nữa, thế là em mới đồng ý với mẹ gọi điện thoại cho chị. Không ngờ sợi dây đang thắt chặt lấy trái tim em đã được sự nhẹ nhàng, dịu dàng của chị tháo bỏ. Một cảm giác mới lạ diệu kỳ đã khiến em quên đi trái tim băng giá cô độc bấy lâu nay, bắt đầu cùng chị trò chuyện, và khi trò chuyện xong thì mới phát hiện ra rằng trò chuyện với chị thật tự nhiên và tri kỷ, cảm giác thật tuyệt, giống như là một thứ hưởng thụ vậy khiến cho con người luôn có cảm giác phấn khích. Rất lâu rồi mới thấy mẹ em thoắt vui mừng đến thế, khi em chú ý đến sự thân tình đấy ở mẹ, em đã nói "cảm ơn mẹ", đột nhiên em cảm thấy trái tim mình ấm nóng trở lại! Cảm giác được chờ đợi rất lâu rồi, đó chính là... chính là bắt đầu từ cuộc nói chuyện trên điện thoại rất bình thường ấy. Chị Tri Tâm, em sẽ mãi mãi ghi nhớ cuộc điện thoại đã làm sống dậy tình cảm mãnh liệt trong em!. Tại đây, em xin gửi ngàn lần cảm ơn này tới chị!".

Đọc đến đây, mắt tôi đã thấm lệ, nước mắt đã đầm đìa trên mặt. Tôi không ngờ, cô gái có giọng nói nhè nhẹ, mềm mại trên điện thoại ấy lại có nhiều đau thương đến thế, bởi trong điện thoại, những gì em chuyển đến tôi đều là niềm vui, cùng em trò chuyện tôi thấy rất thoải mái, rất dễ chịu! Thật không ngờ cuộc nói chuyện vui vẻ ấy lại có thể làm tan được tảng băng đang đè nặng trái tim em.

Tại sao em gọi điện cho tôi với tâm trạng vẻ vui vẻ như vậy?.

Bởi vì tôi chia sẻ niềm vui với em! Mẹ em cũng chia sẽ niềm vui với em! Vì thế em mới cảm nhận hết được niềm vui đích thực.

Về sau, em thường gọi điện thoại cho tôi và tôi rất vui được trò chuyện cùng em.

Trưa một ngày nọ, em không nén được niềm vui đã gọi điện cho tôi nói về phát hiện mới của mình: "Mẹ em cũng là người biết chia sẻ niềm vui. Sau khi xem các cuốn sách chị viết như "Viết cho những người mẹ trẻ" và "Viết cho các ông bố bà mẹ trên thế giới" bà đã thay đổi rất nhiều, mẹ mua về rất nhiều sách. Nghe thấy ông bố bà mẹ nào có khó khăn trong việc dạy dỗ con cái thì bà tặng họ một cuốn và ép người ta phải đọc. Chị xem mẹ em

đáng yêu không? Bây giờ em thấy mẹ em thật tuyệt!".

Cuối cùng em cũng hiểu được mẹ mình, thật cảm ơn trời đất!.

"Bây giờ em cũng bị ảnh hưởng từ mẹ em. Em đọc tạp chí "Chị Tri Tâm" do chị gửi cảm thấy rất hấp dẫn. Nhìn thấy bạn học nào vòi vĩnh cha mẹ mình em bèn tặng "Chị Tri Tâm" ép bạn ấy đọc, không xem thì em giục. Chị xem, em sắp giống mẹ mình rồi.

Hôm ấy, tôi nhận được điện thoại của em khi đang được mời đi ăn trưa, nhưng do tôi hết sức hứng khởi, vui mừng nên đã đứng bên ngoài nói chuyện 40 phút điện thoại khiến cho người mời cơm tưởng đã xảy ra sự cố gì đó với tôi.

Trái tim băng giá của đứa con gái nhỏ vì sao lại được làm tan chảy? Đó chính là bởi sự chia sẻ yêu thương.

Dựa vào đâu để có thể xoá bỏ được sự ngăn cách giữa người mẹ và đứa con gái? Đó chính là bởi sự chia sẻ yêu thương.

Khi cả hai mẹ con học được cách chia sẻ tình yêu thương thì sẽ cùng nhau nếm hưởng hương vị của tình yêu.

Đó chính là sức hấp dẫn của việc chia sẻ.

Có tâm trạng vui vẻ, nhất định bạn phải nói với người khác, đấy chính là chia sẻ!.

Nghĩ được cách gì hay, nhất định phải nói ra, đấy cũng chính là chia sẻ!.

Một niềm vui nói ra cho người khác biết sẽ biến thành hai niềm vui.

Con cái tiếp xúc với cha mẹ không thể thiếu sự chia sẻ được.

CÙNG CON CÁI TẠO NÊN NIỀM VUI

"Niềm vui" - Trước tiên là kết bạn với con trẻ. Trong thế giới của niềm vui, những đứa trẻ lớn lên với tâm hồn rộng mở, tính cách vui vẻ, tốt bụng sẽ được mọi người yêu quý, sẽ sống trong cuộc sống tràn ngập niềm vui.

Thế giới tràn ngập niềm vui có được từ đâu?

Nó không phải từ trên trời rơi xuống, cũng không phải do ông già Nôen ban tặng, mà do chính bản thân mình tạo nên.

Người mẹ độc thân Doãn Chính Thuần và cô con gái đã tự kiến tạo niềm vui cho mình.

Mọi người thường nhầm tưởng rằng, những đứa trẻ lớn lên trong gia đình thiếu vắng người cha thường thiếu thốn niềm vui, còn người vợ xa hay góa chồng thì thiếu vắng nụ cười. Nhưng kỳ thực, tất cả những điều này không phải là vấn đề mà chủ yếu là xem trong

lòng bạn có cảm thấy vui hay không mà thôi. Trong lòng vui vẻ thì bạn sẽ thấy được niềm vui, hưởng thụ nó và trao tặng cho mọi người. Cuộc sống giống như một tấm gương, bạn cười với nó thì nó cũng cười với bạn, bạn khóc với nó thì nó cũng khóc với bạn; bạn tỏ ra u uất với nó thì nó cũng sẽ u uất trở lại; bạn đối xử hiền từ với nó thì nó cũng hiền từ lại với bạn. Vì thế, không phải bất kể người nào khác tạo nên niềm vui hay nỗi buồn cho bạn mà chính là tấm gương trong bạn.

Một ngày, đạo diễn Lỗ Thanh của chương trình "Giao lưu" thuộc đài truyền hình Trung ương gọi điện mời tôi tham gia chương trình của họ với tư cách là chuyên gia. Vốn chương trình sắp xếp thời gian trùng với thời giờ làm việc của tôi nhưng khi nghe Lỗ Thanh nói chương trình làm về một người mẹ độc thân ở Đại Liên cùng với con gái mình lập ra "Nơi kiến tạo niềm vui cho gia đình" thì tôi thấy rất hào hứng bởi đây là điều mà lần đầu tiên trong đời tôi nghe nói đến.

Chủ Nhật ngày 7/3/2004, tôi đến Đài Truyền hình Trung ương từ rất sớm, tôi đã được gặp Doãn Chính Thuần và cô con gái Hy Hy của chị, nghe họ kể về quá trình sáng lập ra "Nơi kiến tạo niềm vui".

Niềm vui vốn tưởng chừng như rất xa vời với người mẹ.

Khi Hy Hy còn rất nhỏ, cha em qua đời. Hy Hy vô cùng nhớ cha. Ở vườn trẻ, khi bố của những bạn khác đến đón con mình thì Hy Hy luôn đi theo họ với một khoảng cách xa xa. Về sau, cô giáo và mẹ để Hy Hy vui bèn nói với Hy Hy rằng cha em ra nước ngoài kiếm tiền. Từ đó, chỉ cần điện thoại trong nhà đổ chuông thì Hy Hy là người đầu tiên chạy đến bởi em luôn cho rằng đó là điện thoại của cha em gọi về. Em chờ đợi mãi nhưng không thấy cha mình gọi điện khiến em bị rơi vào trạng thái trầm uất, thường ngồi ngẩn ngơ ở góc nhà.

Trong những năm tháng chuyển từ khó khăn, mất mát đến những giây phút vui vẻ, hạnh phúc, Doãn Chính Thuần - một người phụ nữ yếu ớt lại kèm theo đứa con gái nhỏ Hy Hy vốn đã gầy yếu bẩm sinh sống vô cùng khó khăn thiếu thốn tưởng chừng nước mắt đã cạn khô, làm sao còn dám nghĩ đến chuyện mở miệng ra cười? Vì thế, chị luôn luôn buồn bã trong lòng, trầm mặc, ít nói. Dần dần, chị phát hiện ra cô con gái Hy Hy lúc ấy mới 5 tuổi nhưng trên khuôn mặt không thấy bóng dáng của nụ cười, đã thế đôi ba ngày lại quấy khóc vì bệnh tật. Doãn Chính Thuần trong lòng vô cùng lo lắng, khi nhìn đứa con gái chuẩn bị lên học tiểu học, nếu cứ như thế nhất định sẽ ảnh hưởng đến quá trình học tập của con. Chị quyết định mỗi ngày dậy sớm 40 phút để chạy bộ cùng con gái. Cô con gái không muốn chạy, chị bèn vừa chạy vừa kể chuyện:

"Có một con chuột mẹ ngày nào cũng dẫn đàn chuột con của mình đi dạo. Một ngày nọ, chúng thấy từ xa có một chú mèo đang đi lại, đàn chuột con sợ hãi nấp ra sau lưng mẹ. Chuột mẹ lớn tiếng: "Các con, đừng sợ, nhìn mẹ đây này". Nói xong, chuột mẹ hét to mấy tiếng "Gâu! Gâu! Gâu?" về hướng chú mèo. Tiếng chó kêu khiến chú mèo sợ hãi chạy mất. Đàn chuột con vô cùng khâm phục mẹ mình: "Mẹ, mẹ thật là dũng cảm.". Chuột mẹ đắc ý nói: "Các con, cần phải nhớ, ai cũng phải học cách rèn luyện bản thân mình".

Câu chuyện cười mẹ kể khiến cô con gái cười ha ha. Người mẹ chợt nghĩ: "Tại sao không mở một xưởng kiến tạo niềm vui ngay tại nhà mình để tự mình tạo dựng niềm vui".

Doãn Chính Thuần đã nói ý nghĩ này với Hy Hy, hai mẹ con ngay lập tức có chung sự đồng thuận. Qua thảo luận, cô con gái Hy Hy là xưởng trưởng kiêm trưởng công trình sư, mẹ sẽ là xưởng phó kiêm phó công trình sư và sẽ thay phiên nhau mỗi người trực một ngày. Ngày nào người nào trực thì nhất định phải khởi tạo cho người kia ít nhất là một niềm vui, nếu không làm được sẽ bị phạt bằng hình thức giặt quần áo cho cả hai người.

Đừng vì Hy Hy mới 5 tuổi ngay từ đầu khi "tiếp quản" vị trí xưởng trưởng và trưởng công trình sư em đã tỏ ra rất có trách nhiệm. Khi ở vườn trẻ trở về, em nói với mẹ: "Mẹ ơi, con kể chuyện này cho mẹ nghe. Hôm nay, cô giáo ở vườn trẻ hỏi mỗi em học sinh về sau mình sẽ làm gì, Đông Đông nói lớn lên cậu ấy muốn làm mẹ." Nói xong, cô con gái tự mình cười to lên trước.

"Cái này thì có gì đáng cười? Lớn lên con cũng sẽ làm mẹ thôi." Người mẹ không cười mà nói một cách lãnh đạm.

"Nhưng Đông Đông là con trai mà!" Điều này khiến người mẹ buồn cười thế là hai mẹ con cùng nhau cười phá lên. Phút chốc cả hai đều cảm thấy tinh thần thoải mái, cơ thể nhẹ nhõm.

Ngày thứ hai, đến lượt người mẹ "trực ban". Tạo nên niềm vui gì đây? Vừa đúng hôm ấy là cuối tuần, thế là người mẹ lập ra một kế hoạch. Bà dùng bột nặn thành những con mèo, con chuột, con thỏ... nho nho. Bà còn nặn cả một đàn gà nhỏ cùng với mấy quả trứng con con rồi đem tất cả hấp lên. Cô con gái vừa nhìn thấy thì mặt mũi sáng bừng lên, nhìn đã muốn ăn bèn chạy đến chộp lấy một con rồi vừa cầm vừa la lên vì nóng. Đến bên bàn ăn, cô con gái nhìn thấy thức ăn đầy bàn: Cà chua biến thành hoa sen chớm nở, dưa chuột biến thành những bông hoa mai nhỏ, cô con gái cứ thế cười toét miệng.

Kể đến đây, người mẹ nói: "Niềm vui có ở khắp nơi, chủ yếu là ta có tìm chúng hay không thôi". Cô con gái Hy Hy nói: "Xưởng của chúng ta 100% được lãi, làm ăn rất phát đạt, chúng ta đầu tư trí não, tâm tư, sức sáng tạo để kiến tạo ra những niềm vui".

Đúng là đã thắng ngay từ trận đầu, hai mẹ con đã được tận hưởng niềm vui của việc kiếm tìm niềm vui. Làm công trình sáng tạo ra niềm vui, hai mẹ con họ chẳng ai thất nghiệp vì thế quần áo của ai người ấy đành phải tự giặt. Cô con gái không phục, luôn nghĩ cách làm thế nào để có thể vượt qua mẹ mình.

Lại một ngày nghỉ nữa lại đến, đến lượt Hy Hy kiến tạo niềm vui. Khi người mẹ đang ở trong bếp nướng bánh, sức nóng của lửa làm cho mồ hôi chảy ròng ròng thì bất ngờ nghe thấy "Thánh chỉ tới!". Bà nhìn thấy cô con gái hai tay nâng một tờ giấy màu vàng đang đi vào bếp, mở ra và đọc lớn: "Phụng thiên thừa vận, thánh chỉ chiếu viết, để ghi nhớ việc nướng bánh thành công của Chính Thuần, ban tặng cho một chiếc kẹo ngô. Khâm thử." Cách làm của Hy Hy khiến người mẹ cười đến đau cả bụng "Cảm tạ long ân!". Những vất vả phút chốc tan biến và chiếc bánh cũng vì thế thơm hơn trước nhiều lần.

Từ đó, "Nơi kiến tạo niềm vui" sáng tạo ra rất nhiều câu chuyện, người mẹ phát hiện ra con gái mình ngày càng vui vẻ, hài hước, nụ cười ngày càng rạng rỡ hơn. Điều này rốt cuộc là vì sao? Thì ra, Hy Hy có một quyển sổ nhỏ góp nhặt chuyện cười ở khắp nơi với mục đích

giúp mẹ vui vẻ.

Một ngày, Hy Hy nghiêm túc nói với mẹ: "Hôm nay trên lớp thầy giáo hỏi bạn Vương Tiểu Cương: "Viên Minh Nguyên được ai tha?" Vương Tiểu Cương trả lời: "Không phải em tha đâu ạ!". Thầy giáo gọi điện cho mẹ bạn ấy, mẹ bạn ấy bảo: "Con tôi chưa bao giờ nói dối cả, không tha nghĩa là không tha thật đấy ạ". Mẹ bạn ấy đi tìm bố bạn ấy, bố bạn ấy nói: "Tha thì thừa nhận đi, phải đền bao nhiêu tiền thì chúng ta đền".

Người mẹ cười đến quặn cả ruột.

Lại có một lần, cô con gái lôi ra một tờ giấy trắng, nói tên bức tranh này là "Trâu ăn cỏ". Mẹ hỏi: "Cỏ đâu?", cô con gái đáp: "Trâu ăn hết rồi". "Thế trâu đâu?". "Nó ăn hết cỏ cũng bỏ đi rồi".

Người mẹ lại cười đến bò lăn ra. Hỏi con gái: "Con lấy ở đâu ra nhiều chuyện cười đến thế?", khi đấy cô con gái mới thừa nhận là cô đọc thấy trong sách, "Không phải là để cho mẹ vui hay sao!".

Người mẹ vô cùng cảm động. Nhưng cảm động thì cũng phải thể hiện bằng hành động: "Quần áo của con mẹ sẽ giặt hàng ngày." Người mẹ nói.

Cô con gái cười: "Từ hôm nay trở đi, quần áo của mẹ để con giặt" Năm đó Hy Hy 9 tuổi. 5 năm trở lại đây, quần áo của cả hai mẹ con đều do cô con gái đảm nhiệm.

Người mẹ vô cùng vui sướng nói, bà nói:

"Tiếng cười ngày một nhiều thêm thì hai mẹ con "công trình sáng tạo niềm vui" càng thấy "lên tay". Tế bào vui vẻ cứ ngày một phát triển trong chúng tôi. Độ sinh sôi nảy nở của tế bào này rất khoẻ và mỗi lần phát triển lại tăng gấp đôi, gấp ba, niềm vui giống như hạt giống cây mang sẵn bên mình vậy, có thể bất cứ lúc nào đều có thể gieo ra, đặc biệt là cô con gái dứt khoát muốn mình trở thành thiên thần của niềm vui, tất cả những gì trong mắt đều đẹp đẽ, tai nghe được toàn điều hay và làm gì cũng đều cảm thấy vui vẻ, lúc nào cũng có thể chọc cười."

Từ đó, niềm vui cứ thế sinh ra và ở lại trong gia đình hai mẹ con họ. Con gái học hành giỏi giang, rất nhiều bệnh tật không chữa nhưng cũng tự khỏi.

Gia đình "Nơi kiến tạo niềm vui" này quả thật là rất thần kỳ, hai mẹ con tạo ra không phải đơn thuần chỉ là mấy câu nói hóm hỉnh, mấy câu chuyện cười mà là kiến tạo ra một môi trường gia đình ấm cúng, hài hoà và vui vẻ, tạo ra một trạng thái tâm lý tích cực, sáng tạo nên thái độ lạc quan với những gì bất hạnh trong cuộc sống, đúng là "Thay đổi tâm tư chính là thay đổi thế giới".

Một gia đình, trong bể sóng cuộc đời, khi nổi sóng, tất sẽ gặp phải những giây phút hiểm nguy, thậm chí có lúc gặp phải sóng thần, nhưng chỉ cần các thành viên trong gia đình có được thái độ tích cực, lạc quan với cuộc sống, luôn giữ tinh thần bền vững thì sẽ chiến thắng được mọi khó khăn.

Một gia đình khi thiếu vắng đi người trụ cột thì trên đường đời sẽ gặp khó khăn nhiều hơn người khác, nhưng chỉ cần có niềm tin và hy vọng, luôn bình tâm khi đối diện với con cái, luôn luôn giữ một tâm trạng bình thường thì sẽ trở thành một người bình thường, vứt bỏ đi tâm trạng bồi đắp. Đểø bồi dưỡng cho con cái mình trạng thái tâm lý luôn luôn vui vẻ thì con cái sẽ chiến thắng được mọi điều và luôn luôn nở nụ cười với cuộc sống.

Là con cái, từ bé đã có được tâm trạng tốt và tích cực thì có thể nhìn thấy ánh sáng huy hoàng ngay trong cả những lúc đen tối nhất, như vậy sẽ có được một thế giới của niềm vui, và có được một tương lai hạnh phúc, tươi đẹp.

Tại ký túc của một trường trung học ở Ghana - Châu Phi, một thầy giáo đi vào phòng học, đầu tiên ông cầm lên một tờ giấy trắng, phía trên có một chấm đen, hỏi học sinh: "Các em, các em có nhìn thấy gì không?".

Học sinh nhìn vào chấm đen, đồng thanh trả lời: "Một chấm đen ạ".

Thầy giáo vô cùng chán nản: "Lẽ nào các em không ai nhìn thấy một tờ giấy trắng sao? Ánh mắt tập trung vào chấm đen thì nó sẽ ngày một lớn. Trong cuộc sống các em đừng như vậy nhé".

Cả phòng học im lặng. Thầy giáo lại cầm lên một tờ giấy đen, ở giữa có một chấm trắng. Ông hỏi học trò của mình: "Các em, các em lại nhìn thấy cái gì?".

"Một chấm trắng" - Học sinh lại đồng thanh trả lời.

"Tốt quá, các em, một tương lai đẹp đẽ sán lạn đang chờ đón các em!".

Thầy giáo bài giảng đầy ân cần: "Giấy trắng, chấm đen và giấy đen chấm trắng" đã khắc sâu vào trong lòng một em học sinh có mặt hôm ấy, ông chính là Tổng thư ký Liên Hợp Quốc Annan bây giờ. Trong giai đoạn Annan nhiệm chức, ông đã nhìn thấy được từ cuộc chiến vùng vịnh một "chấm trắng" - Đó là một ánh bình minh của hoà bình. Ông đã dùng sự thấu đạt sắc bén của mình để áp dụng được ý nghĩa nội hàm sâu sắc của "Giấy trắng chấm đen và giấy đen chấm trắng" .

Trong cuộc sống, ánh mắt của bạn tập trung vào đâu? Tập trung vào sự đau khổ và muộn phiền thì cuộc sống của bạn sẽ đen tối, mờ nhạt; tập trung và niềm vui thì bạn sẽ nhìn thấy cuộc sống hạnh phúc đẹp đẽ.

LỜI KẾT

Hôm nay là một ngày mà tôi cảm thấy thoải mái nhất, vui vẻ nhất.

Thức ròng rã 50 đêm, cuối cùng thì tôi cũng hoàn thành xong cuốn sách "!". Là "Chị Tri Tâm" của các em thiếu nhi và người bạn tâm giao của các bậc cha mẹ, tôi lại có thể đem món quà mới này tặng cho những người bạn của mình.

Điều làm tôi vui hơn nữa là khi cuốn sách mới này chuẩn bị xuất bản thì "Các ý kiến để cải tiến và tăng cường hơn nữa việc xây dựng đạo đức tư tưởng cho người chưa thành niên" của Quốc vụ viện, Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc đã được công bố! Nếu mọi việc đều thuận lợi thì việc làm này của tôi có thể giúp tâm hồn của trẻ thêm ấm áp còn các bậc phụ huynh thì thấy được niềm hy vọng.

Là "chị Tri Tâm", suốt mấy chục năm qua tôi luôn là người tư vấn tâm lý cho các bậc phụ huynh cũng như các em thiếu nhi trên cả nước, giao lưu trực tiếp với họ. Những bí mật của các em nhỏ, những nỗi nghi hoặc, bế tắc hoặc tuyệt vọng, thành công hay niềm vui của các bậc phụ huynh khi được họ chia sẻ với tôi, khiến tôi cảm nhận được trách nhiệm nặng nề của mình. Tổng Bí thư Trung ương Đảng Cộng sản Trung Quốc Hồ Cẩm Đào đã từng nói một câu: "Lớp trẻ có ý chí thì đất nước sẽ có hy vọng". Tôi nghĩ rằng các em nhỏ đều "giỏi" thì đất nước mới có thể lớn mạnh được. Vì thế tôi mới đặt tên cho cuốn sách này là "!".

Tôi cảm ơn tất cả những người bạn nhỏ tuổi và cả những người bạn lớn tuổi của tôi, chính họ đã khiến tôi luôn cảm thấy tràn đầy một thứ tình cảm mãnh liệt trong mình.

Với sự giúp đỡ của Hội Liên hiệp Phụ nữ Trung Quốc, Nhà xuất bản Phụ nữ Trung Quốc và Nhà xuất bản An Lực, tôi đã viết 3 cuốn sách - "Viết cho các bà mẹ trẻ", "Làm người và làm việc", "Viết cho các bậc cha mẹ ở thế kỷ mới". Tổng số lượng đã phát hành là 4 triệu cuốn. Mấy năm trở lại đây, tôi nhận được hàng ngàn bức thư của độc giả, hàng ngàn cú điện thoại, tư vấn cho hàng trăm lượt độc giả. Những độc giả nhiệt tình đó đã khiến tôi rất cảm động. Khi cầm bút viết cuốn sách thứ tư, tôi đã gần như quên mất là mình đang viết sách, mà chỉ cảm thấy như là đang nói chuyện với bạn bè; như thể nhìn thấy những đôi mắt đầy khát vọng, tin cậy; như thể thấy những tâm tư đầy nghi hoặc, lo âu của các bậc phụ huynh khi họ chia sẻ với tôi câu chuyện của mình. Trong con mắt của họ chứa đầy sự tin tưởng ở "chị Tri Tâm". Trong quá trình viết sách tôi thường xuyên bị những câu chuyện chân thực đó làm cảm động đến nỗi nước mắt cứ dâng đầy nơi khoé mắt. Có những hôm đêm đã khuya lắm rồi mà tôi vẫn cảm thấy vô cùng hưng phấn; có những lúc tôi cảm thấy lời văn cứ tuôn trào mà ngòi bút trong tay thì chậm đến phát bực mình... Nghĩ đến những bậc phụ huynh bận rộn không có thời gian nghiên cứu kỹ tất cả những vấn đề được đề cập trong cuốn sách mà chỉ có thể xem lướt qua, vì vậy tôi đã cố gắng cụ thể hóa những đạo lý đó bằng các câu chuyện, dùng những câu chuyện sinh động để diễn giải các đạo lý dạy cách

làm người; nghĩ đến những bậc phụ huynh có tính nôn nóng, uốn nắm được những cách thức giáo dục để có thể thực hành theo, tôi đã cố gắng làm thế nào để các phương pháp đó có tính khả thi cao nhất... Không có độc giả thì không thể có các nhà văn!

Tôi phải cảm ơn nơi mà tôi đang công tác - lãnh đạo và các đồng nghiệp ở Nhà xuất bản Tạp chí thiếu niên nhi đồng Trung Quốc đã nhiệt tình khuyến khích và ủng hộ tôi. Giám đốc Nhà xuất bản kiêm Tổng Biên tập Hải Phi vốn là một nhà văn, ông đã luôn khuyến khích tôi phải viết nhiều cuốn sách hay cho các em thiếu nhi và các bậc phụ huynh. Được sự ủng hộ của ông, lần này hai nhà xuất bản đã hợp tác với nhau để cùng phát hành bộ sách dành cho các bậc phụ huynh và các em nhỏ: cuốn sách dành cho các bậc phụ huynh - "!" do Nhà xuất bản văn hóa nghệ thuật Trường Giang phát hành; cuốn sách dành cho thiếu nhi - "Hãy cho cả thế giới biết rằng tôi có thể làm được!" do Nhà xuất bản Tạp chí thiếu niên nhi đồng Trung Quốc phát hành.

Tôi cũng phải cảm ơn bạn bè của tôi - Chủ biên tạp chí "chị Tri Tâm" Lâm Kha, chủ nhiệm Trung tâm giáo dục đào tạo sức khỏe, tâm sinh lý “chị Tri Tâm” Trương Thiệu Mai và bạn cũ của tôi là Vi Vĩ đã giúp đỡ tôi một cách vô tư và rất hiệu quả.

Và tôi vô cùng biết ơn Phó Tổng biên tập Nhà xuất bản văn hóa nghệ thuật Trường Giang Kim Lệ Hồng và "Người cộng tác vàng" của bà là Phó Giám đốc nhà xuất bản Lê Ba. Chính họ là những người khiến tôi phải "hành động ngay lập tức".

Kim Lệ Hồng là một cây đại thụ trong ngành xuất bản mà tôi ngưỡng mộ từ lâu. Tôi đã rất nhiều lần mời bà đến giảng cho những người biên tập ở Nhà xuất bản thiếu niên Trung Quốc của chúng tôi nhưng bà bận rộn suốt nên chưa sắp xếp được. Đêm giao thừa năm nay, Kim Lệ Hồng có gọi điện và mời tôi tham dự buổi lễ giới thiệu cuốn sách "Dựa vào chính mình để đi tới thành công" của Lưu Dung. Trong điện thoại, khi nghe thấy bà giới thiệu: "Tôi là Kim Lệ Hồng" thì tôi đã rất ngạc nhiên và vui mừng khôn xiết. Sau này hàng loạt các hành động của cây đại thụ này đã khiến tôi từ ngưỡng mộ chuyển sang khâm phục bà. Để chuẩn bị cho lời phát biểu của tôi trong buổi lễ giới thiệu cuốn sách, bà đã tự tay mang cuốn sách đó đến cho tôi và còn gọi điện thoại cho tôi 5 lần liên tiếp khiến tôi cảm thấy mình là "nhân vật quan trọng" trong buổi lễ giới thiệu này và không dám tỏ ra thờ ơ.

Sau hôm phát biểu tại buổi lễ đó, Kim Lệ Hồng thường xuyên liên hệ với tôi và yêu cầu tôi viết một cuốn sách cho các bậc làm cha mẹ. Hầu như ngày nào bà cũng gọi điện cho tôi và còn mời tôi đi uống trà, nhiều lần bà nói cho tôi biết về việc các bậc làm cha mẹ cần cuốn sách này đến thế nào. Tinh thần đó của bà đã khiến tôi vô cùng cảm động. Sau Tết tôi đã đưa đề cương cuốn sách mới cho Kim Lệ Hồng và Lê Ba. Cả hai người sau khi xem xong đều khen hay. Kim Lệ Hồng còn bảo tôi rằng một số đồng nghiệp ở chỗ làm của bà cũng là các bậc làm cha mẹ đều nói xem đề cương rồi thì rất muốn được đọc cuốn sách hoàn chỉnh.

Nhận được sự khuyến khích rất lớn đó tôi đã bắt tay vào thực hiện.

Từ đó về sau, Kim Lệ Hồng thường xuyên gọi điện thoại khiến tôi có cảm giác được động viên rất nhiều. Hai tháng gần đây, phần lớn các tin nhắn vào máy điện thoại di động của tôi là do Kim Lệ Hồng gửi. Ngày 2 tháng 4, ngay sau khi đưa cho Kim Lệ Hông bản thảo gồm 7 chương của cuốn sách, tôi phải đến Thượng Hải tham dự cuộc họp "Hội trưởng

Hiệp hội các tạp chí dành cho thanh thiếu niên nhi đồng toàn quốc". Buổi chiều hôm sau ngay khi chiếc máy bay tôi đi vừa hạ cánh xuống sân bay Hồng Kiều ở Thượng Hải thì tôi đã nhận được tin nhắn của Kim Lệ Hồng: "Cô giáo Lô Cần, tôi đã đọc một mạch cuốn sách của cô, phải nói là rất hay! Nó đã khiến một người chưa từng biết khóc như tôi đã phải rơi lệ mấy lần. Kim Lệ Hồng". Tôi đã xúc động đến suýt khóc, đó chính là sự khích lệ lớn lao đối với tôi! Thế là tôi đã tranh thủ cả những khoảng thời gian nghỉ giữa cuộc họp để tiếp tục hoàn thành cuốn sách. Cuối cùng thì ngày 13 tháng 4 tôi cũng đã hoàn thành xong toàn bộ cuốn sách.

Họ đã làm việc rất khẩn trương, một bản thảo gần 200.000 chữ mà chỉ trong vài ngày đã hoàn thành. Trưa nay khi tôi vừa từ Hồ Bắc đi công tác về thì Kim Lệ Hồng và Lê Ba đã đưa đến cho tôi bản sửa mo-rat cuối cùng của cuốn sách. Hơn 9h tối họ lại đến mang bản mo-rat cuối cùng đó đi bảo là để hoàn chỉnh lại lần cuối ngay trong đêm đó. Kim Lệ Hồng còn gọi điện liên tục cho tôi bảo rằng: "Ngày mai bắt đầu in, đến cuối tháng 4 là in xong, chắc chắn đó sẽ là một cuốn sách hay dành cho các bậc phụ huynh. Đó chính là tốc độ của Kim Lệ Hồng.

Cuối cùng thì tôi cũng hiểu ra rằng tại sao độc giả lại thích các cuốn sách do Kim Lệ Hồng xuất bản, tại sao các hiệu sách sẵn sàng nhập các cuốn sách do bà xuất bản, tại sao các đầu lậu sách lại tình nguyện tiêu thụ sách cho bà, tại sao các cuốn sách do bà xuất bản lại bán rất chạy!

"Con người ta cần phải có một chút tinh thần". Tinh thần của Kim Lệ Hồng và Lê Ba chính là tinh thần trách nhiệm cao độ với độc giả, với xã hội; là tinh thần biết đặt ra đúng mục tiêu và theo đuổi mục tiêu đó đến cùng; là tinh thần coi trọng, tôn trọng con người, lấy con người làm gốc! Nếu nói như vậy thì cơ hội để tôi in được sách không thể so sánh với cơ hội được học tập Kim Lệ Hồng. Tôi đã rất trân trọng cơ hội đó.